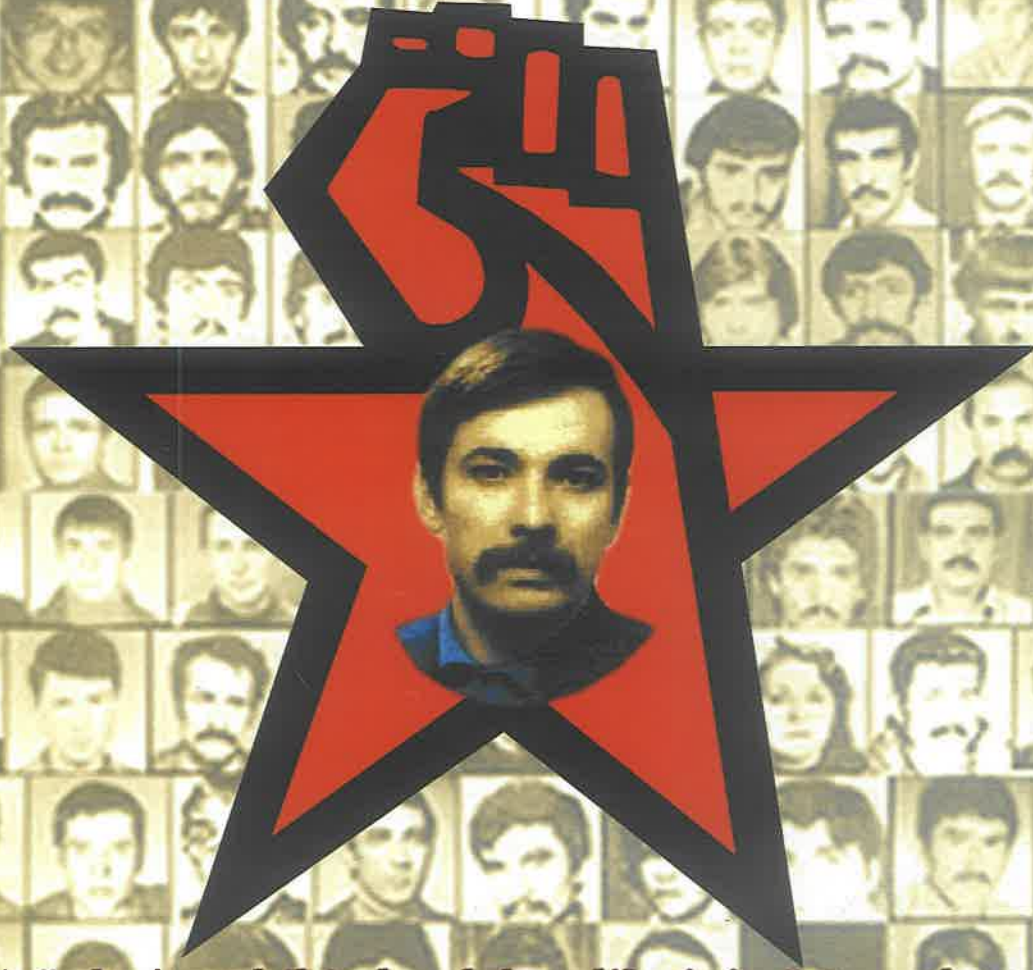

**DEVİRİMCİ YOL
BİR "AİLE" DEĞİLDİR;
TASFIYECİLİĞİ YOK SAYAN ÇAĞRILAR
BİR TUZAKTIR;
PRİM VERİLMEMELİDİR**

"Bugün, dünkü ürünlerin sahibi olarak kendilerini gösterenler, o ürünleri tasfiye hakkını da kendilerinde görüyor. Dünyü referans olarak geliştirilen örgütlenmeler karşısında endişe ve hırçınlık duyabiliyor. Ancak bugün artık "takke düşmüş, kel görünmüştür". Kendilerine uzatılan bir mikrofona, çok somut güncel bir konuda dahi söyleyecek iki cümlesi olmayanlar, dünyü üretmiş olamazlar.

O üretim, boylarını da çaplarını da aşıyor. Belirttiğimiz gibi Devrimci Yol'un isimsiz önderleri çoktu ve önderlik nitelikleri gereği kavganın bizzat içinde yer almışlardır. Devrimci Yol'u Devrimci Yol yapan Nizamettin Orhangazi, Behçet Dinlerer, Necdet Erdoğan Bozkurt, Gökalp Çiftçioğlu, vb. şehit önderlerdir."

DEVİRİMCİ HAREKET'TEN

Dünya, bölge ve ülke coğrafyası; insandışlaşmanın sistemleştiği bir tarihsel kesitte, yıkımın en şiddetli biçimleriyle sarsılıyor. **Irak**, geçmişini arıyor. **Filistin**, İsrail kabusu nedeniyle hala uykusuz. **Lübnan**, hala öfkeli; düşmanına dış geçirmiş olmak acılarını dindirmeye yetmedi. **Fidel** hasta; **Küba** kaygılı. **Kore** tehdit altında. AB gibi Rusya ve Çin de ABD'nin akıl dışı projelerine dahil oldu.

Emperyalizm, sınırları aştığı oranda küresel tehdit, yıkım ve zehirlenme artıyor. Sadece devrimci niyetler değil, itirazlar değil, uyumsuzluk ihtimali bile cezalandırılıyor.

Hormonlu yiyecekler, hormonlu bedenler doğurdu, şimdi de hormonlu yaşamlar yaygınlaşıyor; domatesin renginden şekline, tadından dayanma süresine kadar her şeyi programlayanlar, şimdi de tüm ayrıntılarını programladıkları bir çeşit **hormonlu yaşam** peşindeler. Tek tek insanları değil, bir bütün halinde insanlığı zehirleme projeleri geliştiriliyor. Yapabilirlerse eğer sadece üzüntü ve sevinçlerimizi değil, itirazlarımızı da yönlendirecek ve ortaya, sistemlerinin güvencesi bir robot-insan çıkaracaklar.

İşte biz bu koşullarda, Türkiye coğrafyasında, **niyetimizi gizlemeden devrimciyiz; Devrimci Yol'cuyuz**. Zaten devrimcilik; ödenme ihtimali olan bedellere aldırmaksızın yaşamı güzellikle örme tercihi değil miydi?

İçinde bulunduğumuz imkansızlıklara, sayımıza bakmadan yolumuzun taşlarını döşüyoruz. Biliyoruz ki, söz uçar, üretilenler kalır. Biz tüm kirlenmelere; yılgınlık, tasfiye ve erozyon oranına rağmen umutluyuz. Biliyoruz ki devrimci niyetlere açık gönüllerin çelmelenmesi zordur.

Bu sayımızda, Fındık üzerine oynanan oyunların arka planını, Altın'ın hikayesini, Ateşkesi, Lübnan'ı, Filistin'i yazdık. Sol içi şiddet üzerinden yürüyen tartışmalara yer verdik. Sendikal zeminde yaşanan tıkanmayı genelde solda yaşanan tıkanmayla ilişkilendirerek ele aldık. Özellikle bu yazımızın okurlarımız tarafından dikkatle okunmasını öneriyoruz. Ayrıca son sayılarımızda olduğu gibi bu sayıda da Devrimci Yol'u anlatmaya devam ediyoruz.

Devrim Yayınları'ndan çıkan "Bu Tarih Bizim" kitabını da değerlendirdik. Kitaba dair **Yürüyüş Dergisi**'nde çıkan Devrimci Yol eleştirisi ise, inanıyoruz ki bizim gibi tüm Devrimci Yolcuları rahatsız etmiştir. Devrimci Yol karşıtlığının bir kez daha akılları çelmediğini gördük. Söz konusu yazıda bugüne dek yaptığımız tüm uyarıların da, sürecin de öğretici olmadığını, **Yürüyüş'ün THKP-C'nin en temel tespitlerini ısrarla yanlış kullandığını** gördük. Bu türden "didişme" yazılarını muhatap almama eğilimi taşıyor olmamıza rağmen, önümüzdeki sayıda söz konusu yanlışları ortaya koyan ve THKP-C konusunda bir çeşit **eğitim** sayılacak türde bir çalışma hazırlamayı düşünüyoruz.

Sevgiyle kalın...

İÇİNDEKİLER

Bahadır Deniz

1-3

Devrimci Yol Dosyası

4-19

Lübnan'da Ne Oldu

20

Lübnan Soru-Cevap

21-25

Filistin'de İnsanlık Onuru İmtihanda

26-28

Sendikalar Üzerine

29-36

Sol İçi Çatışmayı Önlemek

37-44

Altının Hikayesi

45-46

Devrimci Gençlik

47

Ya Barbarlık Ya Sosyalizm

48-51

Doğru Yerden Öğrenelim

52-57

Üreten Biziz

58-62

17'ler

63-64

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı **DEVİRİMCİ HAREKET**
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü **Fehmi Kılıç**

Yayın Türü: Yaygın

Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No: 9/5 Beyoğlu-İstanbul

Tel: 0212 249 38 75

Faks: 0212 249 38 74

Web: <http://www.devrimcihareket.net>

<http://www.devrimcihareket.com>

<http://www.devrimcihareket.org>

<http://www.devrimciyol.net>

<http://www.devrimciyol.com>

E-posta: devrimcih@yahoo.com

web@devrimcihareket.net

Hesap no: Akbank Taksim Şubesi 0060572-5

Euro Hesap no: Akbank Taksim Şubesi 0028274-9

Ege Temsilciliği: 853. Sok. Bilen İş Hanı. K:7 D:709 Konak-İzmir

Tel: 0232 441 98 19

Avrupa İrtibat

Almanya (Turkey Information Center) Tel: 0049 176 251 72 451

Avusturya Tel: 00 43 067 693 333 94

Belçika Tel: 0032 473 80 65 66

Fransa Tel: 0033 618 93 94 34

Hollanda Tel: 0031 624 47 76 76

İsviçre Tel: 0041 417 81 14 78

İngiltere Tel: 0044 781 63 666 35

Baskı Yeri: Berdan Matbaacılık (Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi C Blok 215-216 Topkapı - İstanbul)

DEVRİMCİ YOL SOKAKLARDA DOĞDU HALKIN GÖNLÜNDE YER BULDU BUGÜNKÜ YERİ DE ANI DEFTERLERİ DEĞİL MÜCADELE ALANLARIDIR

Bahadır Deniz

Kızıldere'yi takip eden süreçte, yapılan değerlendirmelerden aşına olduğumuz, "geçmiş değerlendirmesi"; sarsıntılı, inişli-çıkışlı tüm süreçler sonrasında akla gelen bir **ezberlenmiş ihtiyaç** halini almıştır.

Birim düzeyinde yaşanan bir polisiye süreç sonrasında, "hareketi lağvetme, her şeyi yeni baştan düzenleme" önerilerinin gelmesi, aynı ezberin bir başka yorumunun dışavurumudur.

Hiç kuşkusuz, 12 Mart, 12 Eylül gibi beraberinde yenilgi de getirmiş süreçlerin sonunda, "geçmiş" değerlendirerek yola devam etmek, taşları daha doğru dizmenin ihmal edilemeyecek koşullarından biridir. Ne var ki her değerlendirme gibi "geçmiş değerlendirme" de çözmeyi önüne amaç olarak koyduğu sorunlardan soyut biçimde bir vazife olarak ele alınmadığında, karşılanma biçim ve yönteminde de ezbere düşme ihtimali zayıflar.

Geçmiş değerlendirmelerinin, o günün önder kadroları tarafından, üzerinden çokça vakit geçmeden yapılmasının başarılı sonuçlar elde etme olasılığını arttırdığı, genel kabul gören bir durumdur. Ancak bunun çeşitli nedenlerle, bu şekilde, kitabi normlara uygun olarak yaşanmaması halinde, **değerlendirme çeşitliliğinde ve öznelleşmede bir artış gözlenir.**

Aslında, bu tür değerlendirmelerin sürecin hangi yanını kapsaması veya ne denli uzun/ayrıntılı olması gerektiğine dair genel bir doğru yoktur. Anımsanacak olursa 70'li yıllardaki geçmiş değerlendirmesi, yenilgiye sebep olan örgütsel eksiklerin birkaç madde halinde sıralanmasından ibaretti. Bugün geriye dönüp bakıldığında, o değerlendirmenin sürecin bütününe değil belirli noktalarına işaret ettiği görülür. Zaten toplumsal bir sürecin tüm yanla-

rını kağıda dökmek, mümkün ve gerekli de değildir. Örneğin geçmiş tahlili yaparken süreci 1965'lerden başlatıp kronolojik sıra halinde hemen her gelişmeye bir alt başlıkla yer vermeyince eksik kalınacağını zannedenler vardır. Tabii bu da bir yöntemdir; ama, yapılan işin **ders notu hazırlama alışkanlığıyla** değil de, ihtiyaç bağlamında yapılması, çeşitli nedenlerle daha uygun düşmektedir. Ayrıca, yapılan değerlendirmelerin önem ölçütünün sayfa sayısı olmaması gerektiğini düşünüyoruz. Bazen bir cümle bile, kimler tarafından ve ne zaman söylendiğine bağlı olarak çok şey anlatır. Ve hatta gelişmelerin yönünü tayin edecek denli etkili olur. Örneğin 1980 sonrasında Taner Akçam ile özdeşleşen "*Devrimci Yol konjonktürel bir harekettir. Geleceğe taşınacak bir yanı yoktur*" yorumu, kendi dönemi içinde bugün yapılan yüzlerce sayfalık yorumlardan daha etkili olmuştur. Benzer şekilde içeriden dışarıya "*bekleyin, hiçbir şey yapmayın*" mesajı göndermek de bir değerlendirmedir ve olumsuz etkisi büyük olmuştur.

1974'lere dönersek; geçmiş değerlendirilmesi yapılacak diye yaşam durdurulmamış; bir taraftan var olan donanım ile yola devam edilirken bir taraftan da güne dair eksikler, aşılacak üzere tespit edilmiştir. O sürecin, 1980 sonrasında sürecin farkı, **tasfiyecilerin değil, gelecek örgütleyicilerinin inisiyatifinde geliştirilmesidir.** Hatta 1980 sonrası kadroların, 1974'e oranla donanım anlamında çok daha avantajlı olduğunu söyleyebiliriz. Devrimci Yol'un 1980'e kadar biriktirdikleri, 1980 sonrasında, geçmiş değerlendirme adı altında da olsa, çokça alt-üst etmeyi, yeniden üretmeyi gerektirecek denli yanlış veya eksikli değildi. Bu bağlamda 1980 sonrasında, geçmiş değerlendirmesi

yapmak için örgütsel yaşamı ve gereklerini askıya almak yerine, var olan birikimle yola devam etmek, örgütsel bütünlüğü gözetmek ve karşılaşılan soruları, mücadele içinde yanıtlamak çok daha doğru bir tarz olurdu.

Bu arada Devrim Yayınları'ndan "*THKP-C ve Devrimci Yoldan Bugüne Bu Tarih Bizim*" adıyla bir "geçmiş değerlendirme" yayımlandı. Yazar(lar), bu değerlendirmeye, "kendi alanında ilk" veya "25 yıl aradan sonra geçmişe dönük neredeyse tek derli toplu değerlendirme" atfında bulunmuş. Tek başına bu ifade bile, yazar(lar)ın **Devrimci Yol gerçekliğine ne denli uzak olduğunun** göstergesidir. Arkadaşlarımız eğer "benim değerlendirmem senin değerlendirmenden daha uzun" yarışı yapıyorlarsa, söyleyecek bir şey yok. Ama bizler biliyoruz ki devrimciler için, **dünle kurulan bağlar, yarını biçimlendirmede yüklendiği işlev oranında anlamlıdır.**

Dikkat edilirse; çünkü hareketlere veya önderlere yönelik yapılan değerlendirmeler, aradan geçen vakit ve örgütlülükte yitirilen nitelik oranında öznelleşiyor. Dün Mahir'in yoldaşı olmak, bugün Ertuğrul Kürkçü, vb. kişilerin Mahir'i doğru anlatmaları için nasıl yeterli olmuyorsa, dün Devrimci Yol içinde etkili bir kadro olmak, bugün Devrimci Yol'u doğru anlatmaya yetmiyor. Devrim yazarları, geçmişe dönük bir hesaplaşmadan bahsediyor. Bu da bir çeşit alışkanlıktır. Ve biz bu lafın yeterince düşünülerek sarfedilmediği kanaatindeyiz. Birincisi, **hesaplaşma** genellikle olumsuz öğelerle yapılır. İkincisi, **Devrimci Yol'la hesaplaşmak için bugün ondan daha ileri bir yerde ve mutlaka örgütlü olmak gerekiyor.** Bu boşluk ortamında örneğin bir üniversite hocası da meraktan veya başka he-

saplar nedeniyle Devrimci Yol'u kendisine araştırma konusu yapabilir. Duyduklarını, okuduklarını toplayarak birkaç ciltlik bir tez hazırlayabilir. Ama bu, o hocanın tezleri olmaktan öteye gitmez. Çünkü **Devrimci Yol, duyarak veya okuyarak anlatılacak bir olgu değildir.** Hatta biz, bugün hiç kimsenin geriye dönük olarak Devrimci Yol'u veya Mahir'i, Deniz'i, İbrahim'i anlatamayacağına düşünürüz.

Son zamanlarda devrimci önderleri yazmak veya filmini çekmek moda haline geldi. Bu çabalar nedenli iyi niyetle yapılırsa yapılsın öznel olmaktan kurtulamaz. Mahir'i nedenli özenerek anlatırsanız anlatın bir yanını eksik bırakırsınız. Veya o "sizin Mahir'iniz" olur. Aynı şey Devrimci Yol için de geçerlidir. Yapılan, bir tarihi eserin veya bir botanik bahçesinin tanıtımı değildir. Koca bir döneme damgasını vurmuş, onbinlerce insanın varlığı ve emeği üzerinde büyümüş bir harekettir söz konusu olan. Devrim yazarlarının yaptığı gibi, "*12 Eylül işkencehanelerinde (TIKB dışındaki) hiçbir örgütün siyasi liderleri militanların kendilerinden beklediği direnci göstermediler.*" (a.g.e, s:155) biçiminde bir ifade kullanmak; Devrimci Yol'un bu türden toplamlara sokulamayacak denli farklı/özgün yanlarının olduğunu bilmemektir. Biz bu cümleyi okuduğumuzda "*Bir Devrimci Yol'cu bunu kendine nasıl yapar?*" diye düşündük. (Gerçi kitabın bütünü bu tür bir tepkiyi tetikleyecek ifadelerle dolu. Ama şimdilik sadece konu bağlamında değiniyoruz.) Birincisi, siyasal önderlikten "lider" diye söz edilmesi başlı başına bir sorundur ve kitabın bir başka yerinde devrimci yapılardan "militarist hareketler" diye söz edilmesi gibi, solun geleneksel jargonuna uymayan bir tanımdır. İkincisi, Devrimci Yol'da; başka hiçbir yapıda rastlanmayan düzeyde yaygın bir örgütlenme ve tabana dek yayılmış, isimsiz önderler mevcuttur. Bu nedenle Devrimci Yol'daki gelişmeleri salt iddianamede geçen biçimdeki bir örgütsel ilişkileneyle anlatmak, Devrimci Yol'u anlamamaktır. **Lider** diye ifade edilen kişinin (veya kişilerin) direnme-

Devrimci Yol'daki gelişmeleri salt iddianamede geçen biçimdeki bir örgütsel ilişkileneyle anlatmak, Devrimci Yol'u anlamamaktır. Lider diye ifade edilen kişinin (veya kişilerin) direnmediğini anlatmak için Devrimci Yol'a ve Devrimci Yol'da direnen sayısız öndere bu haksızlık yapılmamalıydı. "Bir tek o direndi" denen yapının bu tanımı hakkedip hakketmediğine girmek istemiyoruz; ama, Devrimci Yol'da direnerek şehit düşmüş olanlardan cuntanın özel sorgularında ifade vermemiş olanlara kadar pek çok direnişçi varken; bu gerçekliği yok sayan her ifade özensizce bir toptancılığın ürünüdür ve dolayısıyla Devrimci Yol'u özürlü kavramanın biçimlerinden biridir.

diğini anlatmak için Devrimci Yol'a ve Devrimci Yol'da direnen sayısız öndere bu haksızlık yapılmamalıydı. "Bir tek o direndi" denen yapının bu tanımı hakkedip hakketmediğine girmek istemiyoruz; ama, **Devrimci Yol'da direnerek şehit düşmüş olanlardan cuntanın özel sorgularında ifade vermemiş olanlara kadar pek çok direnişçi varken; bu gerçekliği yok sayan her ifade özensizce bir toptancılığın ürünüdür ve dolayısıyla Devrimci Yol'u özürlü kavramanın biçimlerinden biridir.**

Genelde devrimci hareketin özelde Devrimci Yol'un ve devrimci önderlerin halkın nezdinde yanlış tanınmasında karşı devrimci yönlendirmenin payı tartışmasızdır. Ne var ki "içsel" sayılabilecek sorumsuzca yayın ve yönlendirmelerin de payı küçümsenmeyecek boyutlardadır. Aslında böylesi çabalar, sanıldığından çok daha fazla özen gerektiriyor. Siyasal değerlendirmeler, akademik kişi ve yapılarca yapıldığında, ortaya konan ürünle gerçeklik arasında bariz bir açığı göze çarpar. İşte bu açı aynı zamanda **politik işlerin politik yapılara bırakılması gerektiği** gerçekliğinin somut ifadesidir. Bu nedenle bugünün ihtiyacı, geçmişe yönelik anıları kaleme almak, öznelleşmiş değerlendirmeler yapmak değil, kavganın ihtiyaçları bağlamında siyasal ve örgütsel üretimde bulunmaktır. Bu ihtiyacın dışındaki nedenlerle gündeme gelen

değerlendirmelere hoşgörü ile bakılmamalı, nasıl bir ihtiyacın ürünü olarak gündeme geldiği teşhir edilmeli; "hiç yoktan iyidir" diyerek, **değerlendirmeye susamış bir ölçeksizlik hali** tercih edilmemelidir.

Yukarıda, genelde toplumsal bir hareketi, özelde Devrimci Yol'u anlatmanın güçlüklerinden söz ettik. Daha önce Devrimci Yolcuların sevdasını ve düşünüyü anlatmaya kalkışanlar oldu. Devrim yazarları ise Devrimci Yol'un tarihini anlatmaya soyunmuş. Üstelik bugüne dek yapılmadığı kanaatiyle ve sanki doğrucu biçimde davranmış olma övgüsünü hakketme kaygısıyla; Devrimci Yol'la ilgili bilinen tüm eleştiri ve olumsuz yakıştırmaları haklı çıkarırcasına bir değerlendirme yapılmış. Örneğin Devrimci Yol'un belki de en eksiksiz olduğu ve en az eleştiriyi hakkettiği Kürt Sorunu konusunda yazılanlar, kitabın yazarlarının niyetine dair soru işaretlerini büyüten cinstendir.

"*Anti-faşist mücadelenin yaygınlaşmasına, sıkıyönetime karşı mücadelenin gelişmesine ve Devrimci Yol'un ülke çapındaki politik ağırlığının hissedilir hale gelmesine paralel olarak da, Diyarbakır, Nusaybin, Kızıltepe ve Siirt gibi merkezlerde gözle görülür bir büyüme yaşandı.*

Ancak Kürt sorununun oluşturduğu yerel dinamikleri seferber etmeyi hedefleyen özel bir politika, bölgedeki Devrimci Yol militanları-

nın 1976'dan itibaren süren ısrarcı çabalarına karşın, hiçbir zaman üretilmedi. Bunun yerine, Kürt illerindeki örgütlenmeler, 1980'e kadar anti-faşist mücadele ve özel örgütsel gereksinimler açısından bir tür 'lojistik destek' unsuru olarak değerlendirildi.

Devrimci Yol'un Kürt sorunundaki bu 'duyarsızlığı', THKP-C'nin duyarlılığı ile kıyaslandığında tam bir çelişki oluşturmaktadır.”(age,s:133-134)

Bu değerlendirmeyi yapan Devrim yazarları, THKP-C'nin duyarlılığı içinde şu notu düşmüşler:

“THKP-C'nin kurucuları, Mihri Belli çevresi ile ayrılıklarını ilan ettikleri 'ASD' ye (Aydınlık Sosyalist Dergi) Açık Mektup'ta, Mihri Belli ile aralarındaki ideolojik ayrılığın yansıdığı belli başlı somut sorunların birisinin de, Mihri Belli'nin Kürt Sorunu konusundaki 'anti-sosyalist tutumu' olduğunu belirtirler ve konuyu ayrı bir yazıda ayrıntılı olarak ortaya koyacaklarını söylerler. Ancak, THKP-C bundan kısa bir süre sonra silahlı mücadeleyi başlatması nedeniyle ulusal sorun konusunda ayrıntılı bir teorik-politik çerçeve oluşturma olanağı bulamamıştır.”(age,s:134)

Yukarıda yazılanları objektif bir gözle okuduğumuzda; “ulusal sorun konusunda ayrıntılı bir teorik-politik çerçeve oluşturma olanağı bulamayan” THKP-C'nin sırf Mihri Belli'yle yollarını ayırdı diye Kürt Sorunu konusunda duyarlı olduğu; ama, bu konuda bütünlüklü bir teorik çerçeve oluşturan ve Kürt halkını hemen tüm yaşam alanların-

da birlikte mücadele ekserinde örgütleyerek, özgürlüğe giden gerçek yolu gösteren Devrimci Yol'un duyarsız olduğu sonucu çıkar. Aslında bu duyarsızlık yakıştırması da, “lojistik destek” yorumu da, Devrimci Yol'a dışardan yöneltilen eleştirilerin etkisinde kalındığının ifadesidir. Diğer bir ifadeyle, Devrimci Yol'un ortak örgütlenme anlayışının kavranamamış olmasının göstergesidir.

Devrimci Yol, Kürt dinamiği dahil, tüm dinamikleri dikkate alan bir örgütlenme geliştirmiş, devrim perspektifiyle hareket etmiştir. Bu perspektifte, Devrimci Yol'un bir ildeki örgütlenmesinin “lojistik destek” unsuru olarak görülmesinin mantığı yoktur. **Bu değerlendirme, Devrimci Yol'un örgütlenme anlayışını bilen birilerine ait olamaz.** Benzer bir gaf, Devrimci Yol'un kırsal alan çalışmasına değinilirken yapılmış. Bu alanda yapılan çalışma ve hazırlıklar “genel olarak son derece yetersiz ve amatör” bulunurken; yapılması gereken hazırlık ve planlama için, “PKK'nin 1984-89 arasındaki ilk dönem başarısı” en uygun örnek olarak verilmiştir. Devrimci Yol'u bu güne dek yapılamadığı denli kapsamlı değerlendirme iddiasıyla çalışma hazırlayanların, tarihi bu denli yanlış okumasının nedenini anlamakta güçlük çekiyoruz.

Birincisi, Devrimci Yol'un kırsal alandaki varlığı başlangıçta belirli bir kendiliğindenlik taşısa da sonradan, mevcut örgütlülük çerçevesinde merkezi bir işlerlik kazanmış; hatta başlangıçta, **PKK için yol gösterici olmuş;** daha profesyonel ve donanımlı bir görüntü arz etmiştir.

Başlangıçtaki acemiliğini ve amatörliğini yadsımayan, bunu açıkça ifade eden PKK'nin, örnek alınması gereken profesyonel bir yapı olarak yansıtılması; öznel bir ihtiyacı mı yoksa cehalete mi dayanıyor bilemiyoruz; ama, **Devrimci Yol adına değerlendirme yaptığını söyleyerek eline kalem alan hiçbir kişi veya yapının böyle bir**

hoyrathğa, özensizliğe hakkının olmadığını düşünüyoruz.

Tek bir olguyla ilgili birden çok cevabın mümkün olması, sosyal olguları aktarmayı güçleştirir. Olgunun üzerinden uzunca bir vaktin geçmiş olması ise, bu güçlüğü daha da artırır. Devrim yazarları, pek çok olguya kısa kısa değinip geçmiş. Örneğin kırsal alan çalışmalarına bir sayfadan az yer vermiş. Yukarıda da belirttiğimiz gibi çalışmanın amatör yanına değinmekle yetinmiş. Halbuki bu konu '80 sonrasında en tartışmalı konularından biridir. Devrimci Hareket'i izleyenler bilir. Biz bu konuya birkaç kez yer verdik. Özellikle de **gerillanın dağdan indirilmesi** sürecindeki atraksiyonları açığa çıkarmayı önemsedik. Görüldüğü gibi bir tek bu konu bile, pek çok açıdan irdelenmeyi gerektiriyor ve değerlendirme çeşitliliği kaçınılmaz hale geliyor. Bu nedenle daha önce de sıkça belirttiğimiz gibi bu tür çabalar; örgütlü bir zeminden ve mücadelenin ihtiyaçlarına cevap arama çabasıyla ilişkilendirilerek yapıldığı oranda anlamlıdır. Aksi takdirde akademik çabalardan, şahsi anılara kadar ortaya konan hemen her ürün, **yazarın ihtiyacı** olmaktan öte bir anlam ifade etmeyecektir.

Bu arada Devrimci Yol söz konusu olduğunda mümkün olan **en zayıf kaleleri bulup hedefine koymayı** alışkanlık haline getiren **Yürüyüş Dergisi**, Devrim Yazarları'nın bu başarısız çalışmasını ölçü olarak bir kez daha o bilinen türden bir **DEVİRİMCİ YOL karşıtı dizi** hazırlamış. Biz burada Yürüyüş Dergisi'ne “Devrimci Yol ile THKP-C arasında kuramadığınız paralelliği acaba Devrimci Sol ile DHKP-C arasında kurabiliyor musunuz?” diye sorabilir ve düştüğü tarihsel perspektiften yoksun, bilimsellik dışı durumu ayrıntılarıyla ortaya koyabilirdik. Ama bu konuda yeterince yazdığımızı; bu türden iddialarla vakit kaybetmenin mücadeleye bir yarar sağlamadığını düşünüyoruz. Yürüyüş'ün kitap konusundaki iddialarına yanıt verip vermemek ise bütünüyle Devrim Yazarları'nın sorunudur.

DEVRİMCİ YOL BİR "AİLE" DEĞİLDİR; TASFIYECİLİĞİ YOK SAYAN ÇAĞRILAR BİR TUZAKTIR; PRİM VERİLMEMELİDİR

Geçen sayımızda, 10 yıl aradan sonra **Yeniden Devrim Dergisi**'nin çıkarılma nedenlerine değinmiş, uzun bir değerlendirme yapmıştık.

"Bu türden yayınlara, kavganın ihtiyacı olarak başvurulabilirdiği gibi, öznel nedenler de yayını bir ihtiyaç haline getirebiliyor. ÖDP kurmaylarının temsil ettiği duruş, dikkatle incelendiğinde, böyle bir dergiyi ihtiyaç haline getiren ne bir hareket halini ne de açılım derinliğini içermediği görülür. Bir hamle, atılım için yapılan bir çağrı, genellikle kendisini önceleyen bir dinamizm üzerine oturur. Diğer bir ifadeyle koşullar/ilişkiler, çağrıyı önceden haber verir. Yok eğer çağrı bir gece ansızın muhatap kitlenin karşısına çıkarılmışsa, orada öznellik ağırlıklı bir durum var demektir.

Birileri bugüne dek, büyük oranda ÖDP'yle de ilişkilendirilmiş geniş bir kesimi kendi doğal tabanı görüyor ve onların üzerinden politika yapıyordu. Ancak, büyük oranda örgütsüz ve politikasız geçen 25 yıl, insanlarda beklemek yerine giderek "başının çaresine bakma" eğilimini ortaya çıkarmış, zeminde bir kayma hali belirlemiştir. Apar-topar çıkarılan böyle bir dergi için akla gelen ilk 'öznel neden' bu gibi görünüyor." (Devrimci Hareket, sayı:21)

Biz o değerlendirmede **unutkanlığın** özellikle **hafızasızlıktan medet umanlarca** istismar edildiğine de değinmiştik.

"Unutkanlık, insana özgüdür. Ama unutkanlığı istismar etmek, insana özgü genel bir durum değildir. İnsan hafızasından, anımsamalardan veya yaşananların doğru hatırlanmasından rahatsız olmak genellikle geçmişle barışık olmayanların veya en azından yapılanın-edilenin anımsanmasını istemeyen-

lerin işidir. Bu durum, farklı kesimler için, çeşitli nedenlerle ihtiyaç haline gelebilmektedir. Örneğin 'sol'da durup, umut pompalayıp, vaatlerde bulunup gerçekte bunun karşılığı olan adımları atma niyeti olmayanlar için unutmak kadar, zaman da değerli bir kurtarıcıdır." (agy)

Bu arada **Yeniden Devrim**'in ikinci sayısı da çıktı. Ve görünen o ki hafızasızlığa yatırım yapanlar, uyarılara kulak asmayarak kendi bildikleri yolda, gerçekliğin yerine öznel projelerini geçirerek yürümeye devam edecek. GEÇMİŞİ SAVUNMAK GELECEĞİ SAVUNMAK-TIR manşetiyle çıkan, **Mahir Çayan**'ın portresini kapaktan veren Yeniden Devrim (temsil ettiği çevre), bugüne dek geçmişe ait değerleri ne hale getirdiğini veya Mahir'in portresini dergi kapağına koyanlara ne tür yakıştırmalarda bulunduğunu unutmuş olabilir. Ama biz unutmadık. Ve inanıyoruz ki hafızasına saygısı olan, bu değerlere duyarlı olan herkes, yaşananları/yazılıp söylenenleri unutmamıştır.

Dergide dikkat çeken bölümlerden biri de Oğuzhan Müftüoğlu ile THKP-C ve Devrimci Yol üzerine yapılan röportajdır. Çok kısa olan ve kısır bir içerikte geçen röportajın yeni olan ve dikkat çeken yanı, bugün Devrimci Yol'da varlık gösteren ilişkilere yönelik olanıdır. Aktarıyoruz:

"Bazı arkadaşlar senede bir iki kere, üzerinde yumruklu yıldız bulunan bir pankartın arkasına bir avuç kişi toplayarak veya bu hareketin geçmişinden gelenleri o simgelerin arkasında toplanmaya çağırarak onu sahiplenmek istiyorlar. Bu tür davranışlar onu sahiplenme adına onu marjinal bir görüntü içinde küçültmekten ve dejenere etmek-

ten başka bir anlam taşıyor." (Oğuzhan Müftüoğlu, Yeniden Devrim, S:2)

O. Müftüoğlu sanki bir hareketten değil de, nostalji meraklısı üç-beş kafadarın haylazlıklarından söz ediyor. İşin kötü tarafı, Oğuzhan Müftüoğlu'nun Devrimci Hareket'i tanıdığını; şimdiye dek kaç dergi çıktığına, bunların içeriğine ve Avustralya'ya kadar uzanan bu örgütlülüğün güç ve çapına dair sınırlı boyutta dahi bilgisi olduğunu; bu konuda araştırma yaptığını sanmıyoruz. Gerçekte bu tarz, çok eski ve hiç de etik olmayan bir tarzdır. **Karşıdaki olguya mantık ölçüleri içinde bir eleştiri getiremiyorsan onu karikatürize et ve sonra da kendi yarattığın karikatürü hafife alıp geç.** Oğuzhan Müftüoğlu bunu ilk kez yapmıyor. Tartışma sürecinin başında, pek çok insan bu **büyük tasfiye** hamlesine direnç gösterirken kendisine "tartışma sürecine karşı çıkan olmadı mı?" diye sorulduğunda yine aynı şeyi yapmış, işi karikatürize etmiş, "bir avuç kişi" edebiyatına sığınmıştı. Ama artık bu tarz giderek bir bumeranga dönüşüyor gibi ve insanlar artık "az konuşup az gülme"yi önderlik için yeterli görmüyor. Diğer bir ifadeyle, **Devrimci Yol'un sahibi** edalarında görünüp **potansiyel tüketme** lüksünün de sonuna gelindi. Süreci yakından takip edenler için yazdıklarımız hiç yabancı/şaşırtıcı gelmeyecektir.

Devrimci Hareket'i ortaya çıkaran örgütlü çabanın ilk etaplarında **yumruklu yıldız** amblemini kullandığımızda "eski bir derginin amblemini kullanıyorlar" diye hafife alındığımızı; hatta Mahir, Devrimci Yol, vb değerlerin öne çıkarılmasını da bir çeşit "çocukluk" ve "tekrar" sayıp aynı hafifseme ile karşıladıklarını bizim gibi, hafıza

erozyonu yaşamamış olanlar da anımsıyordur. Şimdi Yenidenci arkadaşlarımız söz konusu değerleri kapaktan vermeye başlamış; ama "bir avuç kişi" edebiyatını elden bırakmadan.

Biz bu "filanca mitingde kaç kişiydiniz" edebiyatını İndymedia'dan tanıyor; bu tür tartışma kültürünü o sitenin çapsizliğine bağlıydık. Aksi takdirde, **akıllı hangi insan bir siyasal yapının niteliğini "alana çıkarttığı insan sayısı" ile (azlığı veya çokluğu ile) ölçebilir ki?**

Türkiye'de bir süredir kalite düşmesi oranında mitinglerden sonra kimin kaç kişi yürüttüğü tartışılır oldu. Biz bu konuya daha önce de değinmiş, örneğin 1 Aralık 2002 mitinginden sonra yapıların yürüttüğü insan sayısını kendine konu edinen **Ekmek Ve Adalet Dergisi**'ni eleştirmiştik.

"Mütevazılık da olgunluk da devrimci nitelikte içkindir. 'Artık devrimciler daha ciddi meseleler üzerinde duruyor' dedirtme ihtiyacı duyulan bu dönemde bir kez daha sayıların dili üzerinden felsefe yapan ve derin tahlillere giren Ekmek ve Adalet'çilere bir çift sözümüz var. Hepimizi ama belki de daha çok sizi yıpratın ve gerçekte ölçek olmayacak ölçeklere sarılmayı ihtiyaç haline getiren öznelikten sıyrılmak, inanın ki kayıp değil kazanç olacaktır. 1 Aralık mitinginin değerlendirmesini derginizden okurken hayretle, bir kez daha katılımcıların rakamsal büyüklüğüne değerlendirmelerinizde özel bir önem atfettiğinizi gördük. Konunun ayrıntılarına girmeksizin soruyoruz; aynı yazının mantığı içerisinde, 30 binden 3 bine (2900 de değil) düşüşü nasıl açıklıyorsunuz?" (Devrimci Hareket, S: 8)

Aslında ÖDP'de, yukarıda andığımız örnekten daha derin bir düşüş gözleniyor. İnanıyoruz ki, Yenidenci arkadaşlara, **kitleselleşme** iddiasıyla kurdukları ÖDP'yi sayısal olarak nasıl ve neden erittiklerini soranlar olacaktır. Yarın Devrimci Hareket, o "kitle partisi" ile sağlanamayan sayısallığı **yıldızlaşan yumruk altında** sağladığında acaba bu arkadaşlarımız yine sayısal-

lığı ölçü alıp olumluluk mu atfedecekler? Tabii ki böyle bir şey olmayacak; Devrimci Hareket'in buna ihtiyacı da yok. Ama, **solun veya sol adına hareket eden herkesin artık İndymedia kültürünü aşan bir seviyeye ihtiyacı vardır.** Aksi takdirde ne kapağa yumruklu yıldız çizmek, ne de Devrimci Yol değerlerini bayraklaştırıp en zor koşullarda ve tüm engellemelere rağmen göndere çeken Devrimci Hareket'e akıl yoksunu yakıştırmalarda bulunmak; Oğuzhan Müftüoğlu'na ve ona hala Devrimci Yol'un bir bileni muamelesi yapanlara bir şey kazandırmayacaktır.

O.Müftüoğlu bu hoyratlığı ve araştırma/tanımaya tembelliğini dışa vurduktan sonra takip eden satırlarda çağrısını genişletiyor ve 90'nın başlarında yaptığı gibi bir kez daha "enerji boşaltımı israf" diyerek herkesi kanatları altına çağırıyor.

"Devrimci Yol yüz binlere milyonlara mal olmuş, tarihe mal olmuş bir harekettir. Türkiye'de devrimci bir siyasi hareket kuşkusuz solun ana gövdesini oluşturan bu devrimci gelenekten güç alarak gelişebilecektir. Şimdi bugünün devrimcilerine düşen şey, onu taklit etmek, onun değerleriyle bağdaşmayan yollara başvurmak, sonuçta burjuva partilerinin peşine takılmaktan başka bir yere varamayacak bir grupçuk oluşturmaya çalışmak değil, ondan daha fazlasını yapabilmek, onu aşabilmek için, teorik ve pratik olarak ondan daha fazlasını ortaya koyabilmek için birlikte mücadele etmek olmalıdır.

Bu sözlerim dışarıda duran, kendilerini ayrı tanımlamaya çalışan arkadaşların değerini reddetmek olarak anlaşılmalıdır. Tam tersine bu topluluğun bütün parçaları kuşkusuz değerlidir. Ama devrimcilik ülke ve toplum yararı açısından ciddi sonuçlar almak için yapılan bir mücadelenin adıdır.

Bunun için bu devrimci geleneğin bütünlüğü içinde ve bugünün koşullarının gerektirdiği şekilde, Türkiye solunun bugün içine sürüklendiği marjinal konumu kabul etmeyerek, bir büyük devrimci siyasi güç oluşturmak için ÖDP'de, kamu çalışanları hareketinde, sendikalar-

da, gençlikte ve hayatın her alanında mücadele eden devrimcilerle birlikte olunmalı, gerçek teorik ve politik temelleri olmayan ayrı duruşlara neden olan sorunlar bu topluluğun kendi bütünlüğü içinde çözümlenmelidir." (Yeniden Devrim S:2)

Doğrudur, Devrimci Yol yüz binlere mal olmuş bir harekettir. Bugünün devrimcilerine düşen şeyin "onun değerleriyle bağdaşmayan yollara başvurmak, sonuçta burjuva partilerinin peşine takılmaktan başka bir yere varamayacak bir grupçuk oluşturmaya çalışmak" olmadığı da doğrudur. Evet teorik ve pratik olarak bundan daha fazlası istenmelidir. Ama nerede ve nasıl? SHP'yi kıymete bindiren kim? CHP eskilerini arayışlarına ortak eden kim? Sema Pişkinsüt'le ideolojik-politik bütünleşme yaşayan kim? Bugüne dek Devrimci Yol'dan kalan ne varsa "aşılmış bir tarihsel döneme ait" diyerek kaldırıp kenara atan kim?

Yukarıdaki alıntıya dikkat edilirse, O. Müftüoğlu hala kendisi gibi düşünmeyenleri "dışarıda duranlar" olarak görüyor. Bilinir ki Devrimci Yol, binlerce kişinin emeği ve ödediği bedellerle yaratılmış bir değerdir. Biz bu konuda daha önce de defalarca uyarıda bulunduk. **Devrimci Yol'un bir kişiyle anılması, onun hafife alınması ve anlaşılmasıdır.** Devrimci Yol'un içinde olmak, onu bugün de yeniden üreterek savunmaktır. Bu bağlamda bugün birilerini "içinde" veya "dışında" diye tarif etme hakkına sahip olması için kişinin önce kendisinin Devrimci Yol'un içinde olması gerekiyor. Bunun birincil koşulu ise, Devrimci Yol'un ürettiği hemen her değeri hedefine koyan tasfiyeciliğin öznelere olmamaktır.

Bizim kimsenin şahsıyla işimiz yok. Hareket olarak kişiselleştireci her şeyden uzak durduk. Ama birileri, Devrimci Yol'un tasfiyesinde en etkili isim olduğunu görmezden gelerek, **Oğuzhan Müftüoğlu** üzerinden Devrimci Yolculuk yapmaya kalkınca, doğal olarak şahsı tartışır duruma düşüyoruz. Ve artık hafızasızlıktan medet umulduğunu bildiğimiz için, **geçmişe dair anımsatmalar** yapmayı ihtiyaç ola-

rak görüyoruz.

Sadece Devrimci Yolcuları değil, bütün solu kapsama alanının içine alma iddiasıyla hareket eden, gökkuşağı projesinden bahseden ÖDP, tasfiyeci duruşuyla sonunda adeta **bir kişiyle anılacak** denli daraldı. Tabii bu süreç eş zamanlı olarak sadece ÖDP'nin değil, Devrimci Yol'un önemli bir potansiyelinin de tasfiyesi olarak yaşandı. Şimdi, '90 sonrasına damgasını vuran ve mutlaka özel olarak araştırılması ve kesinlikle bağışlanmaması gereken bu **büyük tasfiyenin baş mimarı**, Devrimci Yol'un değerlerini şu veya bu oranda yaşatma iddiasıyla varlık gösteren kesimleri bir kez daha kanatlarının altına çağırıyor. Ama o kanatların nasıl bir tuzak olduğu artık biliniyor ve artık **Devrimci Yolculuk birilerinin tekelinde değil**. Evet birliğe bütünlüğe de ihtiyaç var; ama elma ile armudu, tasfiyeci ile devrimciyi, suçlu ile suçsuzu bir araya getirerek değil.

Yeniden Devrim'in kapaktan Mahir'i, Veysel'i veya yumruklu yıldızı vermesi, bugün belki hala ilkel bir rekabet kültürüyle ve kaba bir **tarafdarlık** bilinciyle hareket eden kesimlerde etkili olabilir. Belki **İndymedia'da tarafdar bulabilir**. Ama Devrimci Yol'dan gıdalanmış ve kendini şu veya bu oranda korumuş hiç kimse tarafından rağbet görmeyecek, aksine bir **değer sömürüsü** olarak karşılanacak ve tepki alacaktır. İnsanlar en azından, aksi yönde **alınan bunca mesafeden sonra** bugün, "**Neden Devrimci Yol?**" diye soracak; bu ihtiyacın, **tükkenmeyi durdurma yönünde son çarpını**ş olduğunu görmekte gecikmeyecektir.

Biz "**karınca sidiğinin bile okyanusa yararı vardır**" diye düşünen, devrimci birlik ve dayanışmayı özel bir hassasiyetle önemseyen; Devrimci Yol'u, bugün solun içinde bulunduğu açmazlar için, **çözüm potansiyellerini başka yapıda görülmeyecek boyutlarda taşıyan** bir yapı olarak değerlendiren bir hareket olarak çok açık söylüyoruz. Evet, Devrimci Yol'un tekrar halklara önderlik eden bir konuma taşınmasında atılacak en küçük bir adımı önemsiyoruz; bu yolda yaşanabile-

Şimdi, '90 sonrasına damgasını vuran ve mutlaka özel olarak araştırılması ve kesinlikle bağışlanmaması gereken bu büyük tasfiyenin baş mimarı, Devrimci Yol'un değerlerini şu veya bu oranda yaşatma iddiasıyla varlık gösteren kesimleri bir kez daha kanatlarının altına çağırıyor. Ama o kanatların nasıl bir tuzak olduğu artık biliniyor ve artık Devrimci Yolculuk birilerinin tekelinde değil. Evet birliğe bütünlüğe de ihtiyaç var; ama elma ile armudu, tasfiyeci ile devrimciyi, suçlu ile suçsuzu bir araya getirerek değil.

cek bütünleşmelerin de bu süreci hızlandıracağına inanıyoruz. Ama, halklara malolmuş Devrimci Yol'u tasfiye için, tüm imkan ve yeteneklerini kullananlarla bırakalım bütünleşmeyi, onları artık **aynı geleceğin insanı** olarak bile görmüyoruz. Bugün ortamın verdiği fırsat ve imkanlarla bir çeşit takiiye yapıp Devrimci Yolcu olarak görünmek de onları, bunca tahribattan sonra aklamaya yetmeyecek; genelde halkın özeldede Devrimci Yolcuların nezdinde suçlu konumdan kurtaramayacaktır.

Biz genellikle "kendini akıllı milleti serserim zannetme" yakıştırmasını egemenlere yaparız. Ama burada tam da bunu hakkettiren bir fiille karşı karşıyayız. Bunca spekülasyonlatif yakıştırmadan ve saygı yoksunluğundan sonra Müftüoğlu, **Devrimci Yol'da bütünlük çağrısı yapıyor** ve söz konusu ayrı duruşların "gerçek teorik ve politik temelleri" olmadığını iddia edip, bu sorunları "topluluğun bütünlüğü içinde" çözmeyi öneriyor. Bu takiiyeden, bir miktar cehaletten ve okuma tembelliğinden başka ne olabilir ki? Birincisi, Müftüoğlu kendisi ve tasfiye ortakları konusunda bugüne dek yapılan iddialara neden şu vakte kadar yanıt verme ihtiyacı bile duymadı. İkincisi, 1987'lerde henüz Devrimci Yol potansiyeli önemli bir erimeye uğramamışken dışarıdaki kadroların ortak iradesiyle gündeme gelen toparlanma çabasını, içeriden özel bir gayretle neden engellediğini bugüne dek ne kabul etti, ne de açıkladı. Üçüncüsü, bugüne dek kösteklemek için her yolu denediği Dev-

rimci Yolcu örgütlenme çabalarını bugün önemsediyini söylemesi, çaresizliğinden midir, yoksa tasfiye hareketinden kendini kurtarmış olanları tasfiye için son bir gayretle başvurulmuş bir atraksiyon mudur?

Gelelim farkların gerçek teorik ve pratik temellerinin olmadığına; aslında biz bugüne dek bu konuda yeterince yazdık.

"*Yukarıda da belirttiğimiz gibi Türkiye'de 12 Eylül, sol için bir çeşit şok etkisi yaptı. Bu 'dışsal' etki atlatılmadan yukarıdan aşağıya geliştirilen 'içsel' saldırı başladı. Bunlar, yer yer kesişerek, tahribatin hızını ve miktarını arttırdı. Ancak, dünyayı da ilgilendiren 90'daki sosyalist çözüme, Türkiye için ikinci bir darbeydi ve özellikle, tasfiyeciliğin elini güçlendirdi. Bu gelişmeyi, kendi duruş ve çabalarının doğrulanması olarak yansıtmayı başardılar. 'Bakın işte Sovyetler de çöktü' diyerek, bunu meşruluklarına zemin yaptılar. O güne dek, ideolojik kimlik değişimini yarım ağızla, utangaç biçimde ve hatta gerekirse, asıl amaçlarını gizleyerek gündeme getirerler; çünkü kimliği anımsatıldığına hala bir nebze utanıp sıkılanlar; iddiaları kanıtlanmışçasına çok daha cesur adımlar atmaya başladı. Bu süreç Türkiye'de ne yazık ki devam ediyor. Düşüş tamamlanmadığı için en son nerede duracağını bilmiyoruz; ama, en derin çukurlara sapsanmadan sahneden çekilmeyecek öznelerin olduğunu biliyoruz. Bunlar, sol değerlerin kitlelerle buluşup, yeniden umut olmasının önünde bir engel, bir tıkaç, bir karşı direnç işlevi görüyor. Bu da Türki-*

ye'nin özgünlüğü.

(.....)

Dün, Devrimci Yol geleneğinin tasfiyesi için yapılan örgütlü ve çok yönlü operasyonlar, sonuç verdiği ölçüde, etkisi daha büyük çapta hissedilir oldu. Tabii ki mesele tek başına Devrimci Yol değildir; ama, Devrimci Yol'un bu süreçte bir özgünlüğü vardı. Bu özgünlük dost çevreler gibi düşman tarafından da bilinmekteydi. Örneğin sol hareketin çeşitli toplum kesimleriyle; aydın, entelektüel çevrelerle bağının önemi fiilen kurulan ilişkilerle somut olarak görülebiliyordu. Demokrat araştırmacılara, bilim adamlarına, onların birikimlerine solun her zaman ihtiyacı olmuştur. Özellikle 1980 öncesinde sol, bu çevreleri yönlendirebilen, imkan ve üretkenliklerini ihtiyaca göre şekillendirebilen ve aldığı verileri politika zeminine taşıyabilen bir konumdaydı. İşte, emperyalizmin solu tasfiye sürecinde koparılan bağlardan biri de buydu. Bir taraftan yetişmiş kadroları fiziken veya ruhen öldürüp kuşak kopması yaratmayı diğer taraftan sözünü ettiğimiz aydın ve bilim çevreleriyle karşılıklı beslenme ilişkisini koparmayı amaçlayan karşı devrim güçleri; bunu tüm sol için tasarlayıp uygulamış ise de, Devrimci Yol'un tasfiyesine, genel içinde özel bir önem vermiştir. Ve sonuçta Devrimci Yol, dışsal ve içsel saldırıların birbirini tamamlayan etkisi altında çözülmüştür. Bu nasıl olmuştur, hangi ilişki ve araçlar üzerinden yürümüştür, bilemiyoruz; ama, öneminin de nasıl çözüleceğinin de ancak devrimciler tarafından bilinebileceğini düşündüğümüz değer ve kazanımlarımız; özel bir çaba ile yok edilmiştir. Devletin ideolojik, askeri ve örgütsel saldırıları, yalnızlaştırma politikaları; içerden (hapishaneden) ilişkilerin, ideolojik dayanakların tasfiyesi, geleceğin yok edilmesi ve değerlerin yeni nesillere taşınmasının önüne geçilmesiyle aynı saldırının birbirini tamamlayan bileşenleri olarak işlev görmüştür.

Uzun süreli örgütsüzlüğün ne tür kopuş ve tahribatlara sebep olacağını en iyi bilenler devrimcilerdir. Genelde devrimi önleyen ve

kuşak kopmasına sebep olan örgütsüzlük için; içerden (hapishaneden), özel bir çaba gösterilmiş, telkin ve dayatmalarla, her türlü toparlanma çabasının önüne geçilmiş olması; iddia ve kaygılarımızı besleyen verilerden sadece biridir. Aynı öznelerin, tutsaklık süreci sonrasında yaptıkları iradi müdahalede, var olan tüm örgütlü birimlerin dağıtılmasını mutlak koşul olarak dayatmaları ve yerine, emperyalizmin çeşitli ülkelerde devrimci geleneğin tasfiyesi için deneyip sonuç aldığı bir form olan ÖDP'yi geçirmeleri bugün daha net verilerle görüldüğü gibi bir tesadüf değildir. Yunanistan'da daha önce denenmiş olan ÖDP'vari projenin 6 yıllık uygulaması sonrasında devrimcilerin kahvehanelerde tavla oynar hale geldiği söyleniyor. Aynı proje Türkiye'de de beklenen sonucu vermiştir. ÖDP'lileşme süreci tamamlanmış, örneğin Devrimci Yol'un biçimlendirdiği devrimci kimlik yerine; ÖDP kimliği, ÖDP'lileşme ideolojisi egemen kılınmıştır. ÖDP içerisinde bulunduğu halde tahribata direnip, hala devrimci niteliklerini koruyabilmiş özneler var ise de bunlar sınırlıdır ve genelleme yapmaya engel değildir. Bugün, seçim sonuçlarının yarattığı soru işaretleri veya Partinin kendi içsel sorunları sebebiyle ÖDP'de bir çözülme yaşansa dahi, orada uzun süre rol almış kadrolardan devrimci toparlanma beklenmemelidir. Aynı şekilde, ÖDP içinde yer almamış da olsa, örgütsüz ve dolayısıyla sistemin hemen tüm silahlarına karşı savunmasız kalmış kesimler de, eğer özel bir çaba ile kendilerini korumamışlarsa, yeni bir sürecin dinamik ögesi olmakta güçlük çekecek; en azından, adım atıldığında, neleri yitirmiş olduğunun ve edindiği ayak bağlarının ağırlığının ayırıcına varacaktır.

Önümüzdeki süreçte tahribatın, dağılma ve saflaşmanın daha kısa sürelerle sığdırıldığı, adeta hızlandırılmış gelişmelere tanık olabiliriz. Böyle bir saflaşmadan, olumlu bir takım sonuçların çıkması ve ÖDP'nin yerine farklı versiyonlarının ikame edilmemesi için, öncelikle, yıllardır bir çeşit 'tıkaç' rolü oynayan kişiler mutlaka devre dışı bı-

rakılmalı, onların ürünü olan normlar çöp sepetine atılarak; yüzler, devrimcilikte ısrara çevrilmelidir.

Öyle bir noktaya gelindi ki, dün Devrimci Yol'un reddettiği, alternatifini geliştirdiği ilişki ve normların düzeyine düşülmüş ve hatta esiri olunmuştur. Devrimci Yol geleneği, ardında bıraktığı zengin üretimi ile, ödenen bedellerle, örnek alınacak tarihiyle bunları hakketmemiştir. Karayalçın gibi hemen hiçbir toplum kesimince ciddiye alınmayacak bir kişinin dahi yönlendiriciliğini kabul eder hale gelmek, belki genç kuşaklar için değil; ama, dünü bilenler/görenler için iç acıtıcı bir sonuçtur.

'Yanlıştan dönmek bir erdemdir' demek için de geç kalındığını biliyoruz. Ama yine de, zaman aşımına uğramayacak denli derin işlemiş değerlerin taşıyıcısı olarak bugün bu gidişata 'dur' denecekse, hala umudunu yitirmemiş olanlara yeni bir umut olunacaksa; yani bir çeşit 'tarihsel hesaplaşma'nın ön gününde isek; bunun da gerekleri ve sorumlulukları vardır. Bunlar yerine getirildiği, duygusallıktan ve bir çeşit 'aile' görüntüsü vermekten çıkıp, ihtiyaca uygun adımlar kararlı biçimde atılabildiği sürece; 'yapacak bir şey kalmadı' kanaatinin aksine, yapacak çok şeyin olduğu görülecektir.

Devrimcilik, 'boyunu aşan sorumluluklar' yüklenebilmektir. Devrimci Hareket, 'boyunu aşan' sorumlulukları paylaşmaya yeni yükler almaya hazırdır; yeter ki uzanan ellerde sıcaklık, yüreklerde samimiyet bulunsun." (Devrimci Hareket, S: 13)

Bu alıntılar dışında dergimizin yayına hazırlanmakta olan sayısında, geçmişte yaptığımız bir röportaja tekrar yer verdik. Hafızaların silinmek istenmesi karşısında bu anımsatmaların büyük önem taşıdığını düşünüyoruz. Röportaj, gerek Devrimci Yol'u gerekse tasfiyenin boyut ve niteliğini anlamak açısından önemli veriler içeriyor. Okurlarımızın, tekrar da olsa ilgiyle okuyacaklarına inanıyoruz.

İnsanlar, tasfiyeciliğin bu en hoyrat biçiminin sonuçlarıyla en acıtıcı biçimde tanıştı. Şimdi sanki

hiçbir şey olmamış gibi davranarak veya “yetersiz kalmış, istediğimiz başarıyı sağlayamamış olabiliriz” yollu **mütevazılık** atraksiyonları geliştirerek gönülleri çelmelemek, yaşananları küllendirmek mümkün değildir. Yine de bunca gelişmeden sonra, bir sorun yokmuş gibi davranıp ortaya bir Devrimci Yolcu edasıyla çıkılabilmesi, bizleri bu cesarete kaynaklık eden ortamın **ölçü bozukluğu** sebebiyle düşündürüyor.

Halkların kendi yaşamlarına irade koymak konusunda düştükleri eksikliğe vurgu yapmak amacıyla; “her halk hak ettiği şekilde yönetilir” denir. Gerçekte bu, eksik ve halklara karşı haksızlık içeren bir değerlendirmedir. Bilinir ki ezilen halkların bilinçlenerek kaderini eline alması kendiliğinden bir gelişim izlemez. Bu nedenle **işçi, köylü, kadın, Kürt, siyah, vb. olmak başlı başına bir değer olmadığı gibi, değiştirici/dönüştürücü rol için de yeterli değildir.** İşçi sınıfı ideolojisi olarak bilinen Marksizm'in işçi sınıfına dışarıdan taşınmasının nedeni budur. Ve yine bu nedenle, devrim için Leninist bir partinin önderliğinin şart olması, evrensel bir tezdur; bu durum, devrimcilere halkın geleceği açısından tayin edici bir rol yükler. **Eğer ülke solunun/devrimcilerin durumu iyi değilse; bu, o ülke için bir şansızlıktır.** Tabii bu kapsamdaki değerlendirmeler, kişiler değil örgütler üzerinden yapılır ve genel toplam dikkate alınır.

Bilinir ki kişiler geçici örgütler kalıcıdır; hatta daha büyük bir kesitte, örgütler geçici halklar kalıcıdır. Toplumsal bilimin göstergeleri, doğruluğu kanıtlanmış önermeler; halkların özgürlüğe kavuşmasının neden önlenemeyeceğini anlatır; ancak, önlenemese de özgürlüğün uzun süre geciktirilebileceği, halkların esaret altında çağlar boyu yaşatılabileceği de bilinir. Bu nedenle, halklar karşısında önderlik konumundaki yapılarda (ve genel anlamda sol'da) rastlanan dermeçatma haller, yerinde sayan veya geriye giden adımlar için “halk bunu hak etmiyor” denir. İşte yukarıda aktardığımız kesit; “Devrimci Yol böyle anılmayı, halk da böyle bir

devrimciliği hak etmiyor” dedirtecek cinsten bir probleme işaretler. Samimiyet sorunundan tutarlılık sorununa, çifte standarttan algı problemine kadar tam bir enkazla karşı karşıyayız.

İşin acı yanlarına, kayıpların çeşitliliğine, zaman aşımına uğratılan ve hafıza kayıpları arasında tüketilen değer ve umutlara rağmen; bundan sonrası için sevindirici/umut verici gelişme, **Devrimci Yol değerleri üzerindeki tekelin kırılmış olmasıdır.** Belki bir süre daha Devrimci Yol ismi hak etmeyenlerin ellerinde ve ağızlarında yer bulacak. Bu, dönemin de bir özelliğidir. Dışarıdan bakanların yadırgadığının, hatta farklı kesimleri tanımakta veya ayırmakta yer yer güçlük çektiğinin de bilincindeyiz. Ama **buz kırılmış, yol açılmıştır.** Bundan sonra, zaman da gelişmeler de görüntülerin netleşmesi ve aradaki farkların belirginleşmesi üzerinde etki yapacak; en azından **Devrimci Yol'un tasfiyecileri ile Devrimci Yolcular arasındaki farkın okunması güç olmayacaktır.**

Düşünün bir kez; bir tarafta AB'yi gösterip “Devrim oldu” diyenler, diğer tarafta AB'nin emperyalist niteliğini ve taşıdığı potansiyel tehlikeleri ayrıntılı biçimde işleyerek halkı uyarırlar; bir tarafta devrim amacından vazgeçip kendi ihtiyaçları olan bir örgütlenmeme hali yaratanlar, diğer tarafta Devrimci Yol'u bugüne izdüşürebilmemizin emeğini verenler; bir tarafta neoliberal politikaları kendi ataletime ve başarısızlığına gerekçe gösterenler, diğer tarafta küreselleşmenin sahiplerini vurmaya başladığını söyleyip, devrimci görevleri bir an olsun ertelemeyenler... Bu kıyaslama hayatın her alanından örneklerle çoğaltılabilir. Ama sol kamuoyunda bu türden metinlerle bir sıkılma hali yaratmak istemiyoruz.

Birileri, işlerine öyle geldiği, okumadıkları veya kapasitelerini aştığı için Devrimci Hareket'in onlarca güncel defter ve 35 dergilik arşivinin; yani izlediği çizginin **dünyü tekrardan ibaret** olduğunu, yani bir şey yazılmadığını söyleyebilir. Biz, çocukça bir inadı çağrıştıran bu yok saymayı değil; dünya ve ülke

gündemine dair yaptığımız değerlendirmelerle önü açılan, yüzünü bize dönen ve örgütsel bağlarımızı güçlendiren samimi özneleri; bu öznelerin gözlerindeki ışıltıyı ve akillarındaki ufku dikkate alacağız.

Yeniden Devrim, örneğin solun ekonomiye ilgisiz olduğunu yazıyor. Doğrudur. İşte tam da bu ilgisizlik, kaynaklılık ve değerlendirmeye yoksunluğu ortamında; örneğin neoliberallerin önermelerine uygun tarzda, globalleşmeyi 21.yy'daki kapitalizmin zorunlu gelişmesi olarak tanımlayan sol liberal çizgiye karşı, **globalleşmenin konjonktürelliğini vurgulayan tek yapı Devrimci Hareket olmuştur.** Devrimci Hareket başka neler yapıyor? Son dolar krizini nasıl değerlendirmişti? Danıştay'a yönelik saldırı, burjuva gazetelerinin enformasyon karmaşası içinde boğulurken veya pek çok yapı, Susurluk benzerliğine işaret etmekle yetinirken; sermaye çatışmasından söz eden Devrimci Hareket olayı nasıl ayrıntılandırmıştır? Bu ülkede pancarın dünden bugüne uzanan hikayesini ve bunun son zamanlarda öne çıkarılan nişasta bazlı şekerle ilintisini öğrenmek gerektiğinde başvurulabilecek bir kaynak var mı? Evet bu kaynak Devrimci Hareket'tir. İşte Oğuzhan Müftüoğlu, Devrimci Yolculara çağrı yapmadan önce hiç olmazsa bunları öğrenseydi; yani Devrimci Hareket'i tanımaya çalışsaydı daha ciddi bir görüntü vermiş olurdu.

Bizim acelemiz yok; biliyoruz ki **gerçekler devrimcidir ve sınavlar test edicidir.** Sınıflar mücadelesi giderek sertleşiyor; taklitle, takiyye ile veya sahte görüntülerle uzun süre oyalanma koşulu yoktur. Halkımız ve Devrimci Yol'a gönül vermiş olanlar belki bir süre daha bu hak etmedikleri “devrimcilik” örnekleri ile muhatap edilecek; ama, inanıyoruz ki bu uzun sürmeyecektir. **Devrimci Yol, zaman aşımına uğramayacak devrimci bir öze sahiptir.** Bu öz, tasfiye çabalarını da, sahte sahiplenme örneklerini de boşa çıkaracak; değerlerde ısrarın ve kavgada istikrarın ifadesi olarak; Devrimci Yol, sahnedeki yerini alacaktır.

DÜN-BUGÜN DİYALEKTİĞİ VE GEÇMİŞE DAİR ANALİZLER

Dergimizin 12. Sayısında Yayınladığımız Bu Yazıyı Son Günlerde Yoğunlaşan DEVRİMCİ YOL Tartışmalarına Cevap Niteliği Taşıdığından Tekrar Yayınıyoruz

Konumuza verdiğimiz bu başlık, okurlarımıza tanıdık gelecektir. Anımsanacak olursa, Emperyalizme Faşizme Karşı DEVRİMCİ HAREKET ismiyle çıkan dergilerimizin 11 ve 12. sayılarının orta sayfa konusu, aynı başlığı taşıyordu. Türkiye Devrimci Hareketi'nin bugünkü durumunu anlamak açısından, 1980 12 Eylül'ünü önceleyen süreci doğru değerlendirebilmek önemli bir ölçüdür. Ayrıca o günlere tanık olmamış genç kuşaklar için de bu tür çalışmalar önemli ve gereklidir. Subjektif nedenlerle dünü kendi aynalarında kırarak yansıtan ve bugünkü duruşlarına haklılık kazandırmak amacıyla "resmi tarih" yaratan kesimlerin yanıltıcı bilgilerine karşı da doğru bir tarih yorumunun gerekli olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle dönem dönem feneri geçmişe tutma ihtiyacı duyuyoruz/duyacağız. Bu çalışmamızı da soru-yanıt şeklinde hazırladık.

SORU: Aradan 23 yıl geçtikten sonra bugün 12 Eylül 1980'i daha doğru değerlendirebilmenin imkanları çoğalmıştır. Özellikle sol açısından 12 Eylül, neyin ifadesi oldu? Solun taşıdığı hangi eksikleri açığa çıkardı?

YANIT: 1970'li yılların ikinci yarısına damgasını vuran süreçte devrimciler, aktif ve etkili öznelardan biriydi. Kapitalizmin kendi iç şekillenmesinden, ilişkilerinden, yapısal niteliğinden kaynaklanan sorunlara, toplumsal muhalefet dinamiklerinin devrimci öncü ile buluşması gibi bir tehdit de eklenmiş ve o günü karakterize eden sosyal, siyasal, ekonomik sebeplerle Türkiye egemenleri, askeri faşist bir darbe tercihinde bulunmuşlardır.

Sistemi emperyalizmin talepleri

doğrultusunda şekillendirmek üzere teşkilatlanmış askeri diktatörlük; oldukça güçlü bir potansiyel kazanmış olan sistem karşıtı dalganın önünü kesmeyi, özellikle yön verici konumdaki devrimci yapıları yok etmeyi ve sindirilmiş bir toplum yaratmayı öncelikli hedefleri arasına aldı.

12 Eylül'ün en çok incelenen yanı, ekonomik boyutu oldu. Yani 12 Eylül'ü önceleyen süreçte tıkanan sermaye birikim modeli, sanayileşme modeli incelendi. Hatta bunun büyük oranda burjuva iktisatçılarıca yapılan yorumunun ön plana çıktığı görüldü. Gerçekte ise, emperyalizmin uzun dönemli politikalarına denk düşecek tarzda tepeden tırnağa ekonominin şekillenmesinin yanında, buna uygun siyasal yapının yukarıdan aşağıya belirlenmesi süreci yaşandı. Kemalist dönemden kalan kalıntılardan, '61 Anayasası'nın o güne kadar sarkabilmiş kazanımlarına veya oligarşinin 12 Eylül öncesindeki kombinasyonundan kaynaklanan sıkıntılara kadar pek çok "engel" dışlanırken; süreç tekeli burjuvazinin özellikle emperyalizmle bütünleşmiş dar bir kesiminin talepleri doğrultusunda yönlendirildi. Ve buna direnme olasılığı olan bütün kurum ve kesimler boy hedefi yapıldı.

Sözünü ettiğimiz müdahale/saldırı 12 Eylül ile başlamış, ancak bugüne dek varlığını çeşitli biçimlerde sürdürmüştür. Örneğin bugün meclisten peş peşe geçirilmeye çalışılan yasalar da aynı çerçevede ele alınabilir. Yani emperyalist saldırılar varlığını sürdürüyor.

Sorumuza bağlı olarak 12 Eylül müdahalesine sebep olan bileşenler içerisinde özellikle toplumsal mu-

halefet ile ilintili olanı üzerinde durmak gerekirse; yetmişli yılların ikinci yarısında toplumsal muhalefetin hızla geliştiğini ve sistemi tehdit eder boyutlara ulaştığını söyleyebiliriz. Ancak burada dikkatle üzerinde durulması gereken nokta, potansiyel olarak sistemi tehdit eder boyutlara gelmekle, sistemi tehdit edebilecek bir nitelik kazanmanın aynı şeyler olmadığıdır. İçinde konum sarsılmasını, arayış ve tepkiyi barındıran söz konusu toplumsal kabaş; sistemi tehdit edebilecek bir potansiyeli gerçekten barındırıyordu. Ancak, yaşanan olaylar içerisinde yer alan kişiler dahil, sürecin böyle bir olgunluk düzeyine ulaşmadığını bugün rahatlıkla söyleyebiliriz. Yani o dönemde çok kısa sürede örgütlenen eylemlere yüzbinlerin katılmış olması, Türkiye çapındaki bazı eylemliliklere milyona yakın katılımların gerçekleşmiş olması, o günkü hareketin boyutları hakkında bir ölçü vermiş olsa da, nitelik yeterliliğinden söz etmek mümkün değildir.

Ülke genelini kapsayan tartışmalar başlangıçta anti-faşist temelde basit boyutlarda eylemler olarak yansımış, ancak giderek devletin resmi güçleriyle karşılaşmayı ve onlara karşı mücadeleyi içerecek tarzda boyutlanmış ve daha iradi bir nitelik kazanmıştır. O boyutuyla sistemle çatışma olgusunu içerse de, sistemi tehdit edebilecek ve onun alternatifini bir yapılanma dayatabilecek bir niteliğe hiçbir zaman ulaşmamıştır. Dışarıdan bakanlarca veya kimi sol yapılar tarafından, genellikle öznel nedenlerle, o günkü sol potansiyelin, olduğundan daha güçlü gösterildiği/abartıldığı görülüyor. Aslında hareketlerin kısa e-

rimli duruşlarına rağmen o gün ayaklanma beklentisi veya sistemi altüst edebilme inancı oldukça yaygındı.

12 Eylül öncesinde yaygın sol potansiyel, sadece yakın devrim hayallerini beslemekle kalmamış, aynı zamanda karşıdevrim güçleri tarafından bir şantaj, bir istismar unsuru olarak da kullanılmıştır. O günlerde A. Türkeş'in ağzından "Bu kış komünizm gelebilir" biçiminde yansıyan tehdit iktidar güçleri tarafından toplumda korku ve panik yaratarak teslim alma amaçlı olarak da gündemde tutulmuştur.

SORU: Mademki solun niteliği buydu ve iktidar tarafından biliniyordu; o halde 12 Eylül'ün sola müdahalesini nasıl açıklamak gerekiyor?

YANIT: Evet doğru, akla böyle bir soru gelebilir. Mevcut istihbaratıyla egemen güçler, solun durumunu biliyordu ve buna rağmen özellikle sol örgütlenmelerin üzerine şiddetle gidilmiş, yok edilmeye çalışılmıştı. Bunun sebebi, Türkiye'de devrimcilerin, mevcut eksikliklerine rağmen önemli başarılar sağlamış ve özgün nitelikte üretimlere damgasını vurmaya başlamış olmasıdır. Türkiye solu, dünyada sosyalist sistemin çöküşünü de içeren gelişmelerin ve tartışmaların içinde geliştirdi. Bu belki bir yanıyla da Çin-Sovyet kutuplaşması tarzında yansıdı ama, aslında sadece ona indirgenmemesi gerekiyor. Yani mevcut sosyalist sistemin kendi iç çelişmelerindeki zaaflar, Türkiyeli devrimciler tarafından görülebilmemiş ve sorgulamaya alınabilmişti. Hatırlanacak olursa, sosyaliz-

min Sovyetler dahil, uygulamada olan biçiminin açmazları, zaafları ve bunun aşılabilmesinin yolları tartışma konularımız arasında yer almış; bu konuda küçümsenmeyecek üretimlerde bulunulabilmişti. Mesela, direniş komiteleri, iktidarın parça parça alınması, alternatif örgütlenmeler, yerel yönetimlere insiyatif verilmesi gibi olgular hep devrim sonrasında, Sovyetler'de karşılaşılan türden sorunların nasıl aşılabileceğinin nüvesini içeriyordu. İşte bu, sistem açısından bir tehdit kaynağıydı. Ve rahatlıkla söyleyebiliriz ki, sekteye uğramaması halinde dünyada Marksizm'in yaşadığı tıkanıklığı aşmaya aday bir gelişim seyri içindeydi. İşte yapılan müdahale, bu gelişimin önünün kesilmesine yöneltti.

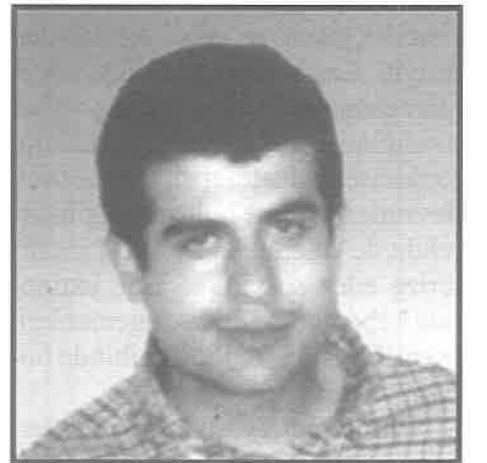
1980 öncesi solun gelişim sürecine dair üzerinde durulması gereken bir diğer faktör de Çin-Sovyet kutuplaşmasıdır. Sürecin ilk etabında siyasal gelişmeler, Çin-Sovyet kutuplaşmasına hapsedilmişti. Buna belki de en çok sevinen karşıdevrim güçleri olmuştu. Ancak, o gün sürece doğru önermelerle müdahale eden Devrimci Hareket, süreci özellikle bir Çin-Sovyet kutuplaşmasından çıkarıp, faşizme karşı halkın direnişi mücadelesine çekerek doğru temelde gelişip güçlenmesine önderlik etti. Ve 1980'lere gelindiği zaman Devrimci Yol'un egemen kılmaya çalıştığı anlayış neredeyse bütün ülkeye yayılmıştı. Hemen bütün kesimler, Çin-Sovyet kutuplaşması üzerine oturmuş bir sol içi mücadeleyi yadsır/reddeder hale gelmişti.

12 Eylül'ün arifesinde sol hareket artık ülkenin hemen her köşesinde varlığını hissettirir boyutlara gelmiş, antifaşist mücadele sistemle mücadeleye evrilmiş ve çok geniş kitleleri kucaklayabilecek bir nitelik kazanmıştı. Bu durum genellikle niceliği tarif ediyor da olsa, güçlü niteliksel yapıda örgütlenmelere doğru da bir evrilme söz konusuydu. İşte 12 Eylül, bu evrilme ve yukarıda saydığımız niteliklere bir müdahale olarak gündeme geldi.

SORU: Türkiye'de solun 12 Eylül öncesinde, amaçlanan niteliğe ula-

şamamış olmasının nedenleri nedir? **YANIT:** Türkiye'de sol, güçlü bir mücadele geleneğine ve köklü bir örgütsel geçmişe sahip değil. TKP gibi oldukça eskiye dayanan bir örgütlenme deneyimi olmakla birlikte, bu örgütlenmenin Türkiye'deki solun en geniş kitleleri kucaklayabilir hale geldiği dönemlerde bile, çok dar bir kadro hareketi olmaktan öteye geçemediği; özellikle işçi sınıfı içerisinde sendika yönetimlerini ele geçirmenin ötesinde geniş bir potansiyele sahip olamadığı biliniyor. Bu durum, TKP'nin kendi hatalarından ve yanlış bakış açısından kaynaklanıyordu. TKP'yi dışta tutarsak, Türkiye solunun köklü bir mücadele ve örgütlenme geleneğinin olmadığını söyleyebiliriz. 1968-70'lerde oluşan deneyim ise Kızıldereli katliamı ve tutsaklık süreci ile beraber kesintiye uğramış ve ancak 1974'ten sonra; deneyimlerin aktarılabilirdiği, örgütlenme için ön adımların atıldığı bir süreç başlatılabilmıştır.

1974 sonrası sürecin en belirgin özelliklerinden biri, yukarıda da belirttiğimiz gibi Çin-Sovyet kutuplaşması olmuştur. Mevcut siyasal hareketler içerisinde bir Çin yanlısı bir de Sovyet yanlısı versiyon ortaya çıktı. Dolayısıyla mücadele, bunlar arasında bir çatışmaya hapsedildi. Hatta bunu sistemin de köruklediğini söyleyebiliriz. Çünkü böyle bir olgunun, mücadeleyi gerçek zemininden uzaklaştıracağını onlar da iyi biliyordu. Örneğin Doğu Perinçek'in, böyle bir yönlendirme için gönüllü özne olmuş olabileceğini söylemek hiç de abartılı olmaz. Böyle bir süreç içerisinde devrimci düşünce, önce varolanın eleştirisini yaparak, felsefi düzeyde ge-

lişti. Ama bu sorunun devrimci tarzda aşılması, yani bu konuda modern revizyonizmin eleştirisine ilişkin tezlerin/düşüncelerin devrimci safalarda netleşmesi 1976-77'yi buldu. Aynı şekilde, siyasal pratiğin örgütlenmesindeki temel konularda, siyasal tavır alışa ilişkin devrimci mücadele biçimleri konusunda da bir tartışma ve netleşme sürecine ihtiyaç duyuldu.

Köklü bir deneyimin olmaması ve bir yenilgi sürecinden geçilmiş olması sebebiyle, pek çok şey tartışma konusu ediliyor; yenilgiden çıkarılması gereken derslerden, mücadele ve örgütlenme biçimine kadar farklılaşmalar ve ayrışmalar gündeme geliyordu. Kimisi mücadelenin aynı biçimde devamında (tekrarında) ısrarcı olurken, kimisi de modern revizyonizme, sosyal emperyalizme karşı mücadeleyi savunuyordu. Gerçekte ise siyasal pratiğin, canlı hayatın değerlendirilmesine ve farklı bir çıkışa ihtiyaç vardı. Çatışmanın özü doğru değerlendirilmeli ve buna uygun yöntem ve araçlarla müdahale edilmeliydi. Tabii bu zaman aldı ve ancak 1976-'da "*Süreç, faşist saldırılara karşı anti-faşist mücadele temelinde gelişecek bir mücadele doğrultusunda yükselecektir.*" tarzında bir belirleme yapıldı. Ne var ki bu belirlemenin geniş kitlelerde karşılık bulması 78-79'larda gerçekleşebildi. Çünkü Devrimci Hareket, bu dönemde hemen her şeyi, siyasal pratiğin içinde, "yaparak" öğrenmek zorunda kaldı; tekrarlanabilecek, aktarılacak önemli düzeyde bir birikim/deneyim yoktu. Bu gerçekler bilinerek bakıldığında; Marksist temelde bir örgütlenme için bir siyasal hareketin teorik temellerinden siyasi bir tavır alışına, örgütlenme ve mücadele biçimlerine kadar hemen her şeyin netleşebileceği bir hazırlık dönemi için; yani çok kalıcı, uzun erimli örgütlenmeler yaratabilmek için 5-6 yıl, çok kısa bir süredir. Latin Amerika'da mücadelenin sürekliliği içerisinde bugüne gelmiş 100 yıllık örgütler var. Bizde ise bu, çok kısa bir zaman dilimi içinde gerçekleşti.

Sürece olumsuz etkide bulunan gelişmelerden biri de Sovyetler-

'de çökmeye yüz tutmuş olan sistemdir. Afganistan müdahalesiyle ilgili olarak ve sonrasında yazılan yazılarda bunu rahatlıkla gözlemek mümkündür. Sovyetlerden yansıyan bu durum, yani Leninist örgütlenmenin anavatanından gelen çöküntü haberleri, Türkiye'de Leninist tarzda bir örgütlenme oluşturma çabaları üzerinde olumsuz etkide bulundu; ideolojik belirsizliğin aşılması, netleşme zaman aldı. Tabii her şeye rağmen belirleyici olan, ülkedeki sınıflar mücadelesinin dayattığı örgüt biçimi oldu.

1980 başlarına gelindiği zaman, 24 Ocak kararları, generalerin açıklamaları, vb. nedenlerle darbenin ayak sesleri duyulur olmuştuk. Bu süreçte Devrimci Hareketin çok daha kalıcı, dar, yenilenmiş bir örgütlenme modelini hedeflediği görülüyor. Bir yanı sıra, böyle bir iradi müdahale için geç kalınmış izlenimi doğuyor; ancak süreç dikkatle incelendiğinde bunu tercihen değil, mecburen böyle olduğu görülür. Belirsizliklerin aşılması, netleşme, vb. sorunlar dışında bir de kadro sorunu vardı. Böylesine genç bir hareketle kalıcı ve uzun erimli örgütlenme için gerekli kadroların yetişmesi doğal olarak zaman alıyor. Ayrıca, Devrimci Hareket'in önderlerinin ve nitelikli kadrolarının mücadelenin ön saflarında yer alması gibi bir tercihe sahip olması, mücadele içerisinde önderlerini yitirmek gibi bir sorunu beraberinde getirdi. O süreçte en iyi kadroların çatışmalarda kaybedildiği görülür.

Devrimci Hareket'in o günkü biçimlenişi, yapılanışı için; netleşme ve kadrolaşma eksiğinin yanında heterojen bir bileşimden de söz etmek mümkün. Yani çok nitelikli devrimci kadrolarla, gelenekçi/pasifist unsurların iç içe bulunduğu, süreç içinde yaşanması gereken netleşmenin, önder kadroların yitirilmesi oranında, ileride tasfiyeciliğin başını çekecek unsurlar lehine bir durumun doğduğunu, süreç içerisinde statükocu/gelenekçi kesimlerin insiyatifi ele geçirdiğini söyleyebiliriz. Bugün kamuoyu önüne kamufleksiz biçimde çıkan kişilerin sergiledikleri performansın (her açıdan), 1980 öncesinde müca-

deleye önderlik edip şehit düşen kadroların performansının yanında ne denli kısır kaldığı görüldükçe; 12 Eylül öncesinde kimlerin önder olduğu ve hareketi kimlerin sırtladığı daha iyi anlaşılıyor.

SORU: Özellikle, 90'lı yıllarda yaşanan yol ayrımı sonrasında, Devrimci Yol geleneğine/kültürüne yakışmayan tarzda birilerinin; dergilerdeki fikirlerin üreticisi ve hatta hareketin sahibi gibi davranmaya başladığını gördük. Devrimci Yol'un yazılı ürünleri, siyasal pratikten bağımsız olarak, birilerini zihninde mi oluştu? Ayrıca Devrimci Yol'da önderlik sıfatı kime aittir; bu nasıl oluşur; bu sıfatı hak etmek için ne yapmış olmak gerekiyor?

YANIT: Devrimci Yol, Türkiye siyasal gerçeğinin üzerine oturan ve çok farklı kesimleri kucaklayabilen bir hareketti. Türkiye'nin en entelektüel çevreleri, bizimle beraber hareket ediyordu. Örneğin Birikim çevresi, siyasal düzeyde bizimle beraber olmamakla birlikte, bizim tartışmalarımızın ortasındaydı. Ayrıca, Türkiye'nin en aydın kesimi; mühendisler, mimarlar, doktorlar, öğretmenler, sanatçılar, vb. ile doğrudan organik bağlar kurulmuş; demokratik kitle örgütlerinin hemen tümünde önemli bir ağırlığa, belirleyiciliğe ulaşılmıştı. Öğrenci kesiminde çok güçlü bağlar ve yaygın örgütlenmeler vardı. İşte Devrimci Yol'da önderlik; bilim çevrelerinden sanatçılara kadar uzanan ve yaşamın her alanına müdahale kabiliyeti kazanmış olan bu canlı, dinamik ilişkilerin beslediği, karşılıklı ilişkilendirme içinde olduğu bir olgudur.

Devrimci deneyim ve birikimin ortaya koyduğu bir gerçektir; önderler, hareketler tarafından yaratılır. Devrimci Yol'da da yönverici kadroların doğru karar almalarına doğru önermelerde bulunmalarına yol açan, onlara o güçlü olanağı tanıyan örgütlü yapıdır. Bilim çevrelerinden de pratik yaşamın içinden de sürekli olarak bir bilgi akışı vardı. Toplumun bu canlı, dinamik kesimi ile diyalog kurabilmeyi başarmak, Devrimci Yol'un farklılıklarından biriydi. Ve birilerinin doğru şeyler yazmalarını sağlayan da Devrimci Yol'un bu niteliği idi. Temel

teorik tezlerin oluşumunda bütünlüklü bir çaba söz konusu idi. Yaşamın hemen her alanından aktarılan deneyimler ve gelen öneriler; kolektif dar bir çevrede tartışılıyor, sonra o tartışmanın ürünü kaleme alınıyor, redaksiyonu yapılıyor ve tekrar tartışılıyordu. Sonunda da daha geniş bir çerçevede tartışmaya açılıyordu. O dönemin en önemli özelliği bu demokratik işleyişti. Yani Devrimci Yol'un teorik mirasını oluşturan yazılar ciddi yazılardı ve birilerinin zihninden dergiye aktarılan kişisel ürünler değildi. Mesela Direniş Komiteleri, anımsayabildiğimiz kadarıyla ilk defa Elazığ'da ortaya çıktı. Çatışmaların yoğunlaşması ile beraber bütün siyasal yoğunluklar faşistlere karşı beraber, omuz omuza dövüşmeye başladı. Yani antifaşist mücadelede bütün halk güçlerinin birliği düşüncesi fiilen ortaya çıktı. Ev ev, sokak sokak örgütlenmek; farklı bir yaşama biçimini ve yönetim anlayışını hayata geçirmek; pratikte öğrenilen ve orada mücadelenin özneleri tarafından hayata geçirilen bir tarzı. Ve pratikten elde edilen sonuçlar yazılı ürünler haline getirilerek, bu, vb. deneyimlerin tüm ülkeye yayılması sağlandı.

Bugün, çünkü ürünlerin sahibi olarak kendilerini gösterenler, o ürünleri tasfiye hakkını da kendilerinde görüyor. Dünü referans alarak geliştirilen örgütlenmeler karşısında endişe ve hırçınlık duyabiliyor. Ancak bugün artık "takke düşmüş, kel görünmüştür". Kendilerine uzatılan bir mikrofona, çok somut gündel bir konuda dahi söyleyecek iki

cümlesi olmayanlar, dünü üretmiş olamazlar. O üretim, boylarını da çaplarını da aşıyor. Yukarıda da belirttiğimiz gibi **Devrimci Yol'un isimsiz önderleri çoktu ve önderlik nitelikleri gereği kavganın bizzat içinde yer almışlardır. Devrimci Yol'u Devrimci Yol yapan Nizamettin Orhangazi, Behçet Dinler, Necdet Erdoğan Bozkurt, Gökalp Çiftçioğlu, vb. şehit önderlerdir.**

Siyasal pratik içerisinde, çatışmalarda veya faşist saldırılarda önder kadroların yitirilmesine ek olarak, 12 Eylül sonrasında Güney'deki tartışmalarda despotça bir tutum takınılmış ve karşı duranların tasfiye edilmiş olması; hareket içerisinde, farklı çözümler sunabilme yeteneği olmayan ve direnme eğilimi bulunmayan kesimlerin öne çıkmasını beraberinde getirmiştir. Aslında, 90lı yıllardaki Tartışma Süreci'nde de benzer bir durum olduğunu söyleyebiliriz. Yani Tartışma Süreci, örgütleniş biçimi ve özü itibariyle, gerçekten birtakım sorulara yanıt oluşturan bir çaba değil, tasfiye için gerekli olan maddi ve ruhsal zeminin olgunlaşmasını hazırlayan, tasarlanmış bir çaba olarak gündeme geldi.

Devrimci Yol'da pratiği örgütleyen nitelikli kadroların sayıca çokluğu ve örgütlülüğün yaygınlık boyutu, tasfiye sürecinin de uzun ve zorlu geçmesine sebep olmuştur. Özellikle 12 Eylül sonrasında daha önceki yayınlarımızda da belirttiğimiz gibi tasfiye için her yol denenmiş, dağdaki gerilla örgütlenmesi, devrimcilik dışı hemen her yöntem mubah görülerek, maddi ve ruhsal kaynakları kesilerek geriye dönüşü ve sonuçta dağılması sağlanmıştır. Aslında bu bağlamda **Devrimci Yol, düşman karşısında askeri bir yenilgi almamış, içsel saldırılarla dağılmıştır.**

Biliyoruz, Devrimci Yol'un özünü gizleyip onu konjonktürel bir hareket olarak yansıtan, onun sahibi gibi davranan ve bugün artık kendi subjektif konumu sebebiyle Devrimci Yol'u tarihe gömmek isteyen kesimler (kişiler), Devrimci Yol'un, öldürülemez nitelikte tekrar karşılığında boy vermesinden rahatsız ola-

cak, hırçınlaşacaktır. Ama bu, Devrimci Yol'un daha iyi anlaşılmasını sağlarken, o şahsiyetlerin yüzünü açığa çıkarmaya yarayacaktır.

Bugün birilerinin ortalıkta Devrimci Yol'un sahibi gibi dolanmasına, "Devrimci Yol'u ben yazdım ben silerim" dercesine kendinde müdahale hakkı görmesine belki gülüp geçmek gerekiyor. Devrimcilerin mirasındaki çokluk, gereği yerine getirilebiliyorsa, bizi sevindirir. Ancak yine de bu sahiplenme için, vaktinde çeşitli fırsatlar olduğunu, sınav ortamları oluştuğunu; o sınavlardan kimin tarih karşısında ve halkların nezdinde nasıl bir not aldığını anımsatma ihtiyacı duyuyoruz. **SORU:** 12 Eylül öncesinde solun bu denli kitleleşebilmiş olmasının nedeni nedir?

YANIT: Aslında Türkiye genelini ölçü alacak, solun değil, Devrimci Yol'un kitleleşmesinden söz etmek gerekiyor. Çünkü genelde sol yapıların çok güçlü bir kitleleşmeye ulaştığı söylenemez. Mesela TKP, çok köklü bir hareket olmasına rağmen ve elverişli koşullar bulunduğu halde olması gereken düzeyde bir kitlelilik oluşturamamıştır. Kurtuluş, Halkın Kurtuluşu, vb. örgütlenmeler de kimi bölgelerle sınırlı bir kitleliliğe ulaşmıştır. Bu da genellikle, devrimci mücadelenin gereklerini yerine getirebildikleri yerlerde olmuştur. Yani o merkezi yapıdaki geleneksel duruşun ötesinde, siyasal pratiğin dayatmış olduğu görevleri birimlerdeki insanlar yerine getirebildiği oranda bir kitleleşme sağlandı. Öyleyse 1980 öncesinde Türkiye'deki solun güçlenmesindeki birinci neden, mücadele çizgisinin hangi ekseninde gelişeceğinin çok iyi gözlenmiş olma-

sıdır. Ve özellikle bu tespiti yapan Devrimci Hareket'in sola bunu zamanla maletmesi, yani antifaşist mücadele ekseninde gelişecek bir mücadele hattına çekmiş olmasıdır.

Dikkat edilirse, mücadeleyi 70'lerdeki gibi antiemperyalist temelde vur-kaç eylemleriyle sürdürmeye çalışan yapıların hiçbiri kitleselleşmemiş, çok dar bir çerçevede kalmıştı. Demek ki sorun, o dönemde doğru noktada bir çözüm önerilememekte yatıyordu.

Türkiye'nin tarihsel gelişimi içerisinde bir geçiş toplumu olması da kitleselleşme sebepleri arasında sayılabilir. Feodalizmin hızla çözülmesi sonrasında kente göç eden; ama kent yaşamıyla uzlaşmayan, bütünleşemeyen kesimlerde radikalleşme eğilimi ağırlık kazandı. Kırsal alanda yaşanan kapitalistleşmenin sonucu ortaya çıkan işsizlik insanları kararsızlaştırıp hızla uç noktada siyasal tavır alışlara itti. Ancak kitleselleşmeyi salt buna bağlamak doğru değildir. Eğer öyle olsaydı, bütün sol hareketlerin benzer biçimde güçlenmesi gerekirdi. Veya aynı şey bugün de olabilirdi. Örneğin bugün de konumu hızlı bir şekilde sarsılan kesimler olmakta, orta sınıflar büyük oranda yok olmakta, ama böyle bir dinamizm yaşanmamaktadır. Demek ki sosyoekonomik nedenlere ek olarak devrimcilerin sürece çok doğru politik tespitlerle müdahale edebilmiş olması kitleselleşmeyi sağlamıştır. Ve öyle sanıyoruz ki dünyada bu kadar kısa sürede böylesine kitleselleşebilen bir başka devrimci yapı yoktur.

SORU: Daha önce çeşitli vesilelerle ÖDP'nin yazı konusu yapıldığını biliyoruz. Ancak geçmişe dönüp özellikle tasfiyeciliğe, değer erozyonuna vurgu yaptığımız bu çalışmada bağlamında tekrar soruyoruz; ÖDP'yi nasıl değerlendiriyorsunuz?

YANIT: Geçmişte aynı mücadele zemininde bulunup bugün farklı tercihlerde bulunan kişi veya yapıları yönelik olarak yaptığımız değerlendirmeler/eleştiriler kimi dostlarımız tarafından yanlış anlaşılma ve sanki mücadelenin değil de bizim ihtiyacımızmış gibi algılanmakta ve bir çeşit didişme sayılmaktadır. Bu,

eleştiri konusu yaptığımız yapıların niteliğinin ve özellikle sebep oldukları tahribatın yeterince anlaşılammış olmasının ürünüdür. Hatta biz, eğer eleştirileceksek, ÖDP'ye yönelik yaptıklarımızdan değil, yapmadıklarımızdan dolayı eleştirilmeliyiz. Bu konuda yer yer geri durmamızın (muhatap almamamızın) sebebi, 1997'de çıkan ilk sayımızda da belirttiğimiz gibi "ÖDP'nin antis, karşıtı, ona göre şekillenen" olarak algılanabilecek olma kaygısıdır.

Gerçekten kimi dostlarımızın da belirttiği gibi ÖDP'nin yüzü büyük oranda açığa çıkmıştır. Ancak yine de biz ÖDP'nin tam olarak işlevinin ne olduğu, sebep olduğu tahribatın boyutu vb. açıdan henüz yeterince anlaşılmadığını, kimi iyi niyetli kişi veya çevrelerce "ailenin bir parçası" bağlamında hala hoşgö-

rüldüğünü düşünüyoruz. **İnanıyoruz ki ÖDP'nin nasıl bir tasfiye hareketi olduğu ve bunun bilerek ve isteyerek yapıldığı yeterince kavrandığında; bunu ilk günden beri gören/sezen bizlere, neden daha gürültülü biçimde karşı çıkmadığımızı, sert tutumlar almadığımızı dair eleştiri yöneltenlerin sayısı çok daha fazla olacaktır.** Tabii mesele sertlik, yumuşaklık meselesi değil. Bizler, farklı bir hareketiz. Kendimize ait bağımsız bir programımız var. ÖDP'yi kendimize bir uğraş öznesi yapamazdık. Ancak, 25 sayılı dergi arşivimiz incelendiğinde, vaktinde ve gerekli biçimlerde sol kamuoyunu uyardığımız, yeterli ve gerekli oranda yer verdiğimiz görülecektir. Ve eğer bu tasfiye sürecinin sorumlularından hesap sorulacaksa, bunun salt bizim sorunumuz olmadığını, hatta önce-

likle gönülleri ve beyinleri çelmeleyen, beklentileri istismar edilerek bugün ÖDP'nin mağduru haline gelen binlerce insana bu konuda görev düşüğünü düşünüyoruz.

Tüm solu toparlama, gökkuşağı projesi oluşturma, farklılıkların birbirine nasıl aynı çatı altında tahammül edebildiğini kanıtlama/gösterme iddialarıyla yola çıkan ÖDP'de bugün, bu spastik projenin baş sorumluları ve onların homojen çevresi kalmıştır. Bir miktar TKP'li ile hala yoldaş kalabilmeyi hazmetmeleri, arada herhangi bir farkın kalmamış olması ile ilintilidir.

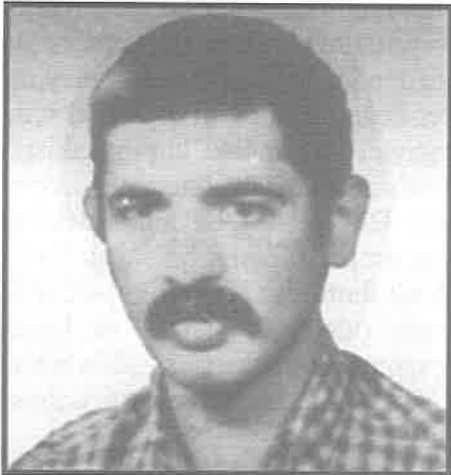
Bugün hala, yer yer Devrimci Yol'un anılması, istismar amaçlıdır ve genellikle kişisel ihtiyaçlara hizmet etmektedir. Dün Devrimci Yol'un en önemli dinamiklerinden biri olan; politika üretme mekanizmalarının aşağıdan yukarıya ortaya çıkışı süreci, başlangıçta bolca yapılan örgüt içi demokrasi edebiyatına rağmen, bütünüyle yadsınmış ve ortaya, alabildiğine despot, katı merkezi bir yapı; onların diliyle söylersek, "şeflik örgütlenmesi" çıkmıştır. Eleştiri getirenlere, "sen de kim oluyorsun?" diyebilen tarzdaki zihniyetin, "ufak olsun benim olsun" darlığına hapsedilmiş olan ilişkiler; artık, salt birilerinin konumunu korumasına hizmet eden; biçimsiz, kimliksiz ve kişiliksiz bir hal almıştır. Dönem dönem bize kadar uzanan hırçlıkların sebebi budur. Gerçekte demokrasiyi, devrimciliği içselleştirmiş, ihtiraslarını yenmiş kişilerde bu tür tutumlara rastlanmaz.

SORU: Bugün artık çok daha net görülmektedir ki emperyalizm, sosyalizme ve devrimciliğe dair ne varsa dünya ölçeğinde tasfiye edebilmek için her yola başvurmakta, bunun için hemen her ülkede gönüllü veya dolaylı tasfiyeciler yaratmakta ve dünden bugüne uzanan deneyimler-değerler zincirini koparmak için, taşıyıcı konumdaki kuşağı etkisizleştirmeye büyük önem vermektedir. Türkiye'de ÖDP'nin üstlendiği rol, emperyalizmin bu amacı ile ne denli ilintilidir; bir kuşağın öldürülmesi (ideolojik olarak) ve kuşak kopmasının sağlanması işinin bizzat ÖDP tarafından gerçekleştirildiğini söyleyebilir miyiz?

YANIT: Bugün ortaya çıkan sonuca bakıldığında çok daha net görüldüğü gibi, Türkiye'de emperyalizmin temenni ettiği gelenek kopması ÖDP kurmaylarınca yerine getirilmiştir; ÖDP, böyle bir amaç için adeta bir infaz ekibi gibi çalışmıştır. Kuşak kopması yaratmak için Arjantin'de olduğu gibi devrimcileri uçaklara bindirip uyuşturulmuş halde okyanusa atmak, idam etmek veya kurşuna dizmek şart değildir. Bunun için ideolojik ölüm de bir yöntemdir ve son yıllarda bu, özellikle tercih edilmektedir.

Sözünü ettiğimiz kuşak kopması sıradan bir olgu değildir. Bunun önemini emperyalizm çok iyi kavramış durumda; biz de bu önemin ayırında olmak durumundayız. Çünkü bir siyasal hareket salt yazılanlarla-çizilenlerle değil; insan ilişkileriyle, bu ilişkilere bakışıyla, kültürüyle, yaşattığı bütün değerlerle bir harekettir. Siyasetler, salt yazılı ürünlerle geleceğe taşınmaz. Devrimci Yol, en sıradan ilişkilerden, en organik ilişkilere kadar bir alternatiftir. Yaşamın her alanında, sistemin dayattığı normlara karşı durulmuş; özlemlerin, umutların, geleceğin içerildiği normlarda ısrarcı olunmuştur. O kopuştan sonra bugün gelinen noktada insanlar yine boşluğa düşürülmüş; umutsuzluk, değersizlik, hiçlik yaygınlaşmıştır.

Bugün insanların feodal değerlere öykünmeye başlaması; sistemin dayatmış olduğu yoz, bireyci ilişkiler yerine geçmişteki feodal değerlere, feodal dayanışma geleneklerine sahip çıkması; bir çeşit zorunluluğun, alternatif sorununun dışavurumudur. Geçmişte biz, hem feodal değerleri aşmayı hem de bur-

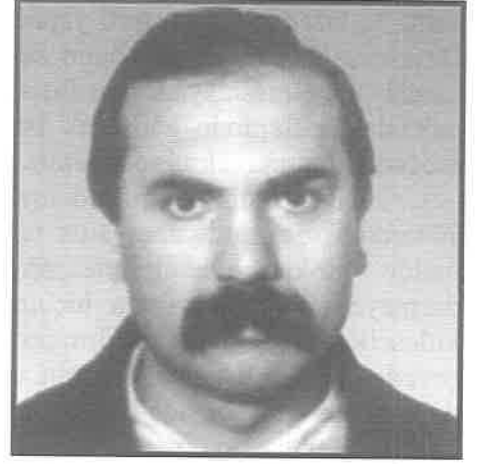

juvazinin bize dayatmış olduğu değerleri reddederek alternatif bir yaşama dair normlar bütünü oluşturmayı başarabilmiştik. Bu, Devrimci Yol'un niteliksel farkıydı. İşte bu gelenek öldürülüp, bir nesil kopuşu sağlandığında, üretilmiş o değerler bugüne taşınmadı. Son 20 yıla baktığımızda, o değerlerin ilk önce, bugün sahibi gibi davrananlarca terk edildiğini, "taban"da ise uzun süre korunduğunu gördük. Yukarıdan aşağı iradi biçimde gerçekleştirilen erozyona rağmen, Devrimci Yol kültürü almış kesimlerde bu değerlerin uzun süre yaşatılmaya çalışılmış olması, kimin neyi ne derece sindirmiş olduğunun da göstergesidir.

Türkiye'deki kuşak kopmasının önemini anlaşılması, dünya ölçeğinde sosyalizme dair gerçekleştirilen kopuşun anlaşılmasından geçiyor. Dünya'da bir dönem gerçekten çok güzel şeyler yaratıldı. Ve bugün onların kalıntıları dahi büyük önem taşıyor. Bu çerçevede, dünden bugüne devamlılık bizim için bu denli önemli idiyse, birileri içinde o zinciri koparmak çok önemliydi.

Bilinir ki, herhangi bir kuşak kopuşunun sağlanması, bireysel olarak hiç kimseye, hiçbir gruba, düşünce sistematiği ne olursa olsun hiçbir bireye çıkar sağlamaz. Bunun ancak, sola bir bütün olarak düşman olan, solun başarılarına hiçbir zaman tahammül edemeyen, onu mutlaka engellemesi gereken birilerine yararı olur. Öyleyse, böyle bir kuşak kopmasının yaratılmasında kesinlikle emperyalizmin müdahalesi vardır. Başka türlü mümkün değildir. Çünkü, bir siyasal yapıya bu kadar kötülüğü hiçbir birey, birey olarak kendi başına yapamaz. Bu nedenle, bunun arkasında mutlaka emperyalizm gibi çok büyük örgütlü bir gücün aranması gerekiyor. "Çok büyük örgütlü bir güç" derken; her yere her biçimde girebilen, uzanabilen; olanaklara, araçlara, mekanizmalara sahip olabilen bir gücü kast ediyoruz.

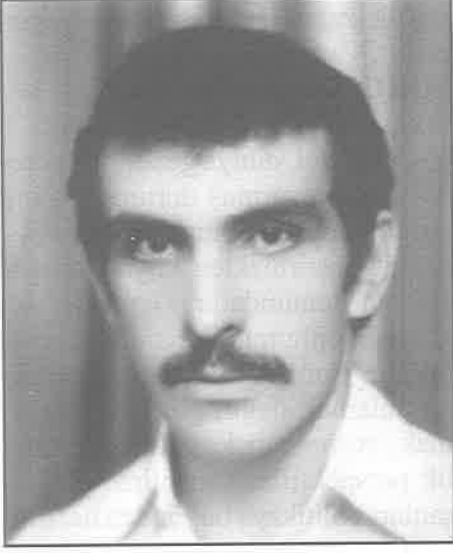
80 sonrasında ülkemizdeki istihbarat örgütlerinin, sol yapılar içerisinde yeteri kadar sızamamış olmaktan yakındıkları, özeleştiriler verdikleri bilinir. Ve herhalde daha son-

ra ilk yaptıkları şey, bu eksikliği çeşitli biçimlerde telafi etmek olmuştur. Biz, bunun sonuçlarıyla, doğrudan veya dolaylı etkileriyle 1981-82'lerde karşılaşmaya başladık. O günkü süreçte bilinçli, örgütlü tahribat şu biçimlerde gözlemlendi:

- * İdeolojik kimliğin bulanıklaştırılması ve giderek yok edilmesi.
- * Örgütsel yapı sekterlik boyutuna vardırıılarak, insanların önce örgütlü ilişkilerden soğutulması, sonra da örgütlü ilişkilerin dağıtılması.
- * Oldukça uzun erimli bir dönemde, her türlü örgütlü ilişkinin, bireyin özgürlüğünü kısıtlayıcı, özgür gelişimini köstekleyici olduğu vurgulanarak, örgütsüzlük vaazedilerek bir geleneğin öldürülmesi.

Yıllar sonra Tartışma Süreci'nde insanlara, "örgütlü ilişki olarak değil, birey olarak gelin" dendi. Hatta, böyle bir süreci başlatmak için "mevcut tüm örgütlülüklerin dağıtılması" şart koşulmuştu. Biz meseleyi salt geleneklere indirgemiyoruz. Ama o kültürün taşıyıcılarını etkisizleştirmek, değerler zincirindeki sürekliliği koparmaktır. Hedefe konan şey, Devrimci Yol'dan kalan mirastır. Ve mümkün olduğunca herkes "birey"e dönüştürülerek o sürece nokta konmak istendi. 1982'de nasıl, iradi olarak (tasarlayarak) Devrimci Yol'un özünü kavramış kadrolar tasfiye edilmek istendiyse; 1990lı yıllardaki Tartışma Süreci'nde de aynı şey programlı biçimde yapıldı. O güne dek ayakta kalabilmiş, kendini/değerlerini koruyabilmiş ilişkiler ya dağıtıldı ya da sürecin dışında tutuldu. "Birey olarak gelin" derken; amaç, örgütlülüğü sıfırlamaktı. Nitekim, sürecin ortaya çıkardığı ÖDP de hiçbir zaman örgütlülüğü savunmadı; tersine, birey

olmayı ön planda tuttu. Sadece düdüğün zaman alanlara gelecek; ÖDP'nin çağrısıyla alanlarda toplanacak; ama, düdüğün olmayınca bir keyfiyet hali sürececek; alabildiğine esnek, yumuşak, gevşek ve hatta şekilsiz ilişkiler üzerine oturmuş bir örgütlülük (gerçekte örgütsüzlük) savunulmuştur.

ÖDP'nin oluşumunda kurucularının subjektif konumları dışında, dışsal hangi faktörün ne denli etkili olduğunu, hangi yönlendirmenin hangi ihtiyaçla örtüştüğünü ayrıntılı biçimde bilemiyor olsak da, ortaya çıkan eserin, emperyalizmin dünya ölçeğinde sola yönelik tasfiye operasyonunu tamamlar, ona hizmet eder bir nitelik taşıdığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

1980 sonrasında, gelişebilecek örgütlü ve etkili karşı duruşların Cunta tarafından farklı biçimlerde tehdit ve misillemelerle karşılanabileceğine dair somut verilerin olduğu da bilinmektedir. Nitekim daha sonra bu durum generallerce açıkça dile getirilmiş; kendilerine yönelik bir saldırı karşısında tutsakları bir çeşit rehine gibi gördüklerini ifade etmişlerdir. Hatta süreç ve dinamikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olanlar, 1984'te **Hıdır ve İlyas'ın idamının, tesadüfi bir seçim olmadığını** rahatlıkla görebilir. Çünkü o dönemde dışarıda oldukça güçlü bir yapı vardı. Ve bunun politik olarak nerelere varabileceği biliniyordu. İşte **Hıdır ve İlyas yoldaşın** idamı, böyle bir gelişmenin önünü almanın mekanizmalarından biriydi. Hiçbir yasal dayanağı olmayan alelacele yargılamalarla mahkeme sonuçlan-

dı ve idamlar gerçekleşti. Bu, o gün Türkiye genelinde farklı düzeyde politika yapabilme araçlarına sahip bir yapılanmaya karşı mesaj özelliği taşıyordu. Dağlarda 10 bine yakın insan vardı. Bu boyuttaki bir askeri örgütlenme çok şey yapabilme güç ve imkanlarına sahipti. Ve bu durum, idama karar verenler tarafından çok iyi biliniyordu. Hıdırların bir diğer özelliği, içerde kendilerinin zarara uğrayabilme olasılığı karşısında dışarıda mücadeleyi frenleme yoluna gitmemiş olmalarıdır.

Bilinir ki kişi, artık çünkü misyonunun kendisine yüklediği sorumlulukları göğüsleyemeyecek, onun altından kalkamayacak duruma düşerse, tasfiyeciliğe yönelebilir. Hatta tasfiyecilik, bir ihtiyaç haline gelebilir. Bu da çok yaygın biçimde insanların subjektif konumlarına uygun olarak siyaset yaptıklarının bir göstergesidir. Biz kimseye işbirlikçi, ajan, vs. demiyoruz. Ancak, gönüllü tasfiyeci olmak için çeşitli nedenlerin olabileceğini biliyoruz. Sisteme şu veya bu yoldan dönme eğiliminin belirlediği durumlarda sistem, kişinin subjektif konumu üzerinde etkili olmaya başlar. Devrimci coşku yitirildiği oranda, onun yerini sisteme dair beklenti ve heyecanlar alır. Kişi, böyle bir ruhsal durumda, devrimci bir yapılanmanın doğuracağı sonuçları göğüsleyemez. Hatırlanacak olursa, ÖDP'yi önceleyen süreçte *"insanlar bir 10 yıl daha yatmak istemiyor"* deniyordu. İşte ÖDP, tam da bu subjektif konuma denk düşen bir örgütlenmeydi.

SORU: Bütün bu açıklamalarınıza rağmen soruyoruz; ÖDP nedir?

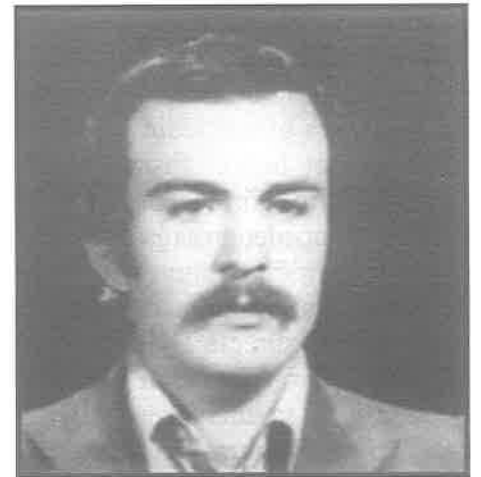
YANIT: Aslında "ÖDP nedir?"i bir iki cümleyle yanıtlamak yerine, geçmişe gidip, ÖDP'yi hazırlayan sürece egemen olan ideolojiyi masaya yatırmak gerekiyor. Bilindiği gibi bugün Kürt ulusal hareketi dahil, çeşitli çevrelerde, demokrasiyi AB'den beklemek gibi yaygın bir eğilim var. Gerçekte bu eğilim, 20 yıl öncesine dek uzanıyor. 1982-83'lerde birileri 20-30 yıllık bir gelecek için belirleme yaparken, sürecin temel dinamiğini AB olarak görüyordu. O gün oluşturulan düşünsel sistematığı anımsatmak gere-

kirse; deniyordu ki:

"Türkiye'nin önünde bir AB süreci vardır. Bu süreçle birlikte AB, Türkiye'ye kendi programını, yani bir burjuva demokrasisini yukarıdan aşağıya dayatacaktır. Türkiye'nin önündeki demokratikleşme süreci; yukarıdan, AB'nin baskısıyla ve AB ile bütünleşerek sağlanacaktır. Bu bağlamda demokratik devrim gibi toplumun demokratikleşmesini sağlayan bir süreç gereksizdir. Mücadele, uzun vadede sosyalizmi kurmak üzere biçimlenmelidir. Bu süreç içerisinde sadece bir taraf olmak, demokrasi talebi olan en geniş kesimlerle (Demirel dahil) bütünleşmek gerekir. Türkiye'de burjuvazinin en gerici politikacıları bile demokrasiyi savunuyor. Öyleyse bizim gündemimizde demokrasi mücadelesi yoktur. Mücadele, çok uzun vadede yayılmalı; yani güçlü bir işçi sınıfının oluşması, sosyalizmin kitleler nezdinde somut bir talep haline gelmesi, sosyalizme olan güvensizliğin bir güvene dönüşmesi gibi bir sürecin sonrasına ertelenmelidir."

O gün savunulan sistematığın özünü, anımsayabildiğimiz biçimle turnak içinde aktardık. O gün demokratlığı keşfedilen Demirel'e yurtdışında çeşitli kesimlerin nasıl can simidi gibi sarıldığını ve bu konuda yazılan yazıları hatırlamak istemeyenler olabilir; ama biz hatırlıyoruz.

Kısacası, oldukça uzun bir süre siyasal bir aktivite yaşanmayacak bir süreç tespit edilmişti. Hatta, *"Ekonomik-demokratik mücadele diye bir mücadele yoktur"* denilerek, bu şekilde insanların ekonomik-demokratik anlamda mücadele

Devrimci Yol'da pratiği örgütleyen nitelikli kadroların sayıca çokluğu ve örgütlülüğün yaygınlık boyutu, tasfiye sürecinin de uzun ve zorlu geçmesine sebep olmuştur. Özellikle 12 Eylül sonrasında daha önceki yayınlarımızda da belirttiğimiz gibi tasfiye için her yol denenmiş, dağdaki gerilla örgütlenmesi, devrimcilik dışı hemen her yöntem mubah görülerek, maddi ve ruhsal kaynakları kesilerek geriye dönüşü ve sonuçta dağılması sağlanmıştır. Aslında bu bağlamda Devrimci Yol, düşman karşısında askeri bir yenilgi almamış, içsel saldırılarla dağılmıştır. Biliyoruz, Devrimci Yol'un özünü gizleyip onu konjonktürel bir hareket olarak yansıtan, onun sahibi gibi davranan ve bugün artık kendi subjektif konumu sebebiyle Devrimci Yol'u tarihe gömmek isteyen kesimler (kişiler), Devrimci Yol'un, öldürülemez nitelikte tekrar karşılarında boy vermesinden rahatsız olacak, hırçınlaşacaktır. Ama bu, Devrimci Yol'un daha iyi anlaşılmasını sağlarken, o şahsiyetlerin yüzünü açığa çıkarmaya yarayacaktır.

için, yani yaşama koşullarının iyileştirilmesi için dahi, sisteme karşı mücadele etmesinin önüne geçilmeye çalışılıyordu. Yani bugün insanlar (çeşitli çevreler) nasıl AB'ye girişle hemen her sorunlarının çözüleceğini düşünüyorsa; o zaman da benzer düşünceler savunuluyordu. ÖDP, işte o düşüncenin örgütlenmiş biçimidir. O günlerde tartışmaların "Nasıl bir sosyalizm" ekseninde yürütülmesinin sebebi budur. Hatırlanacak olursa, 1980 öncesinde bu perspektif, "sosyalist devrim" savunucularına aitti ve Devrimci Yol tarafından mahkum edilmişti.

Asgari Marksist formasyona sahip herkes bilmektedir ki, Türkiye'de devlet biçimi faşizmdir. Ve devrimcilerin görevi, devletin ve toplumun tepeden tırnağa demokratikleştirilmesidir. Bunun için de en uygun siyasal program, demokratik devrimdir. O süreçte TKP, vb. yapılar, bunun barışçıl yoldan gerçekleştirilebileceğini savunuyordu. "İlerleme", "ileri demokrasi" ile kastettik-

leri olgu buydu. Demokrasinin sınırları genişletilerek ileri bir demokrasiye geçilecek ve sonra da süreç, sosyalizme evrilecekti. TKP'nin eski kadrolarıyla ÖDP içinde yaşanan buluşma bu bağlamda tesadüf değildir. İşte, "ÖDP nedir?" dendiği zaman akla ilk bu geliyor. Herşey AB sürecine bağlanmış durumda. Tabii bu da mücadele gücünü kaybetmiş olan insanların tercihine denk düşen bir önermedir.

ÖDP bugün artık uzatmaları oynamaktadır. Seçimlerde, 3 Kasım'dan farklı olarak, itirazsız ittifaklara dahil olması, sonunu görmüş olmasından kaynaklanıyor. Eğer 28 Mart seçimlerine tek başına kalırsa, sonunun hüsrana olacağını bildiği için, Blok içinde gizlenmeyi tercih etmiştir. Ancak bu, bilinen sonu, belki geciktirir ama önleyemez. Devrimin uzun ve zorlu yolunda ÖDP bir noktadır ve belki ilerde ismi dahi anılmaz olacaktır. Ancak, son 10 yıllık sürece baktığımızda, itiraf etmeliyiz ki, boyundan daha

büyük zararlar verebilmeyi başarmıştır.

SORU: Dünya'da ve ülkemizde solu nasıl bir süreç bekliyor?

YANIT: Sol, dünya genelinde neredeyse dibe vurmuş durumda; günü yorumlamaktan, buna uygun politikalar geliştirmekten büyük oranda yoksun konumdadır. Gerçekte sol, gücünü toplumun ilerisinde olmaktan alır. Yani devrimcilik, sadece günü anlamak değil, geleceği kavramak, yorumlamak, geleceğe yönelik perspektifler sunabilmektir; insanları politikaya bugünden hazırlayabilmektir. Hatırlanacak olursa '80 öncesinde bizim gücümüz buradan geliyordu.

12 Eylül öncesinde sol, burjuva aydınların dahi kimi durumlarda etkilendiği bir fikri ve fiili ağırlığa sahipken; giderek gelişim grafiğini yukarı çekeceğine, kendine olan güveni kaybetti, kendi içine kapandı ve dünyayı tanımaktan, yorumlamaktan uzak bir hale geldi. Özellikle '90 sonrasında, özgüvenden geriye ne kalmışsa o da yitirildi ve dünden bugüne uzanan ideolojik değerler sorgulanır hale geldi. Devrimci ideolojinin sistemle çatışan, çelişen dinamik noktaları törpülenecek yeni bir sol yaratılmaya çalışıldı. Bu durum, çöküşü hızlandırırken; ortalığı, tasfiyecilik örneği siyasal yapılar kaplamaya, onların duruşunu tanımlayan fikri sistematik, "yükselen değerler" olarak kabul görmeye başladı.

Sadece ülkemizde değil, dünya genelinde sol; devrimci, dinamik noktalarını kaybettikçe çöktü. Bu süreçte de emperyalizm, sürekli olarak devrimci, dinamik noktalara vuruş yaptı. Kabul edebileceği bir solu hiç eleştirmede. Ama devrimci özü, sistem karşıtı niteliği olan yapılara, "sivri" noktalara vuruş yaptıkça; sol, o konulardan taviz verdi, geri adım attı. Bugün solun konumu budur. Dolayısıyla bu niteliği devam ettiği sürece; solun, yakın bir gelecekte, yukarıda tanımladığımız tarzda günü kavrama, yorumlama, geleceğe ilişkin somut önermelerde bulunabilme, dinamik bir yapıya kavuşabilme şansı yoktur. Ancak, bunu kolaylaştırabilecek dışsal gelişmelerin oluşması müm-

kündür. Ve süreç o doğrultuda yaşıyor. Yani görüldüğü kadarıyla kapitalizm, 10-15 yıl önce sosyalizmin içinde bulunduğu durumdan daha şiddetli bir bunalım yaşıyor. Aslında emperyalist-kapitalist sistem, aynı bunalımı daha önce de yaşıyordu. Ancak, sosyalist sistemin, biraz da dışarıdan müdahaleyle çöküşünü hızlandırarak, kapitalizm günü kurtarmış oldu; ama, sorunlardan kurtulamadı.

Bugün artık kapitalizm, kendi içinde kendi çöküşünü hazırlıyor. Hızla düşen kar eğilimleri ve alabildiğine merkezileşme; sermayenin hızla çok daha dar kesimlerde toplanması; bunun dışındaki kesimlerde çok hızlı yoksullaşma, bu yoksullaşmanın boyutu; gelişmiş kapitalist ülkelerdeki geniş halk yığınlarının da yoksullaşmasına, satın alma gücünün düşmesine yol açıyor. Bu durum, ister istemez sistemin yeni baştan sorgulanmasını gündeme getirecektir. Sol, işte bu noktada bir dinamizm yakalayabilir. Bunun için çok uzun bir süreç tarifi yapmıyoruz; çünkü, Amerika'da bile son 10 yılda insanların, kullandıkları konutlarının ipoteği karşılığında almış oldukları krediler, bu tür borçlanmalar 1 kat artmış durumda. Bu, insanların gelecekte çalarak, gelecekteki birikimlerinin karşılığıyla günü kurtardıklarını gösteriyor. Avrupa Birliği'ni bile köşeye sıkıştırarak, hızlı bir gelişme içerisinde görünen Amerika da bile bunlar yaşanıyor. Aynı şekilde Avrupa'da, Japonya'da insanların yaşama koşulları hızla geriye doğru gidiyor. Asya ve Afrika zaten biliniyor. İşte bu noktadan sonra, çok uzun olmayan bir süreçte, geniş emekçi yığınları, yeni bir dinamizmin, yeni bir hareketliliğin içerisine

girebilir. Bu noktada solun kendisini yeniden şekillendirebilme şansı/olanağı var; ama bu, sanıldığından daha zordur. Çünkü emperyalizmin; medya olanaklarına, kitle iletişim araçlarına olan sınırsız egemenliğini kullanarak, kitleleri istenilen tarzda manipüle edebildiği; düşüncelerini, davranışlarını yönlendirebildiği bir çağda, kitlelere ulaşıp alternatif düşüncelerle buluşmalarını sağlamak oldukça güç sonuç veren bir uğraştır. Ama, maddi yaşam koşullarının insanın düşüncesi üzerinde belirleyici olduğu düşünülürse; yeni bir devrimci dalganın çok uzakta olmadığını da söyleyebiliriz.

Bugün sistemin en etkili olabildiği ve gücünü hissettirebildiği nokta, insanı yalnızlaştırabilmektir. Bunun karşısında, insanların yaşadığı sorunların çözümünü içerisinde gerçekleştirebildiği, sistem karşıtı alternatif örgütlenmelerle durulabilir.

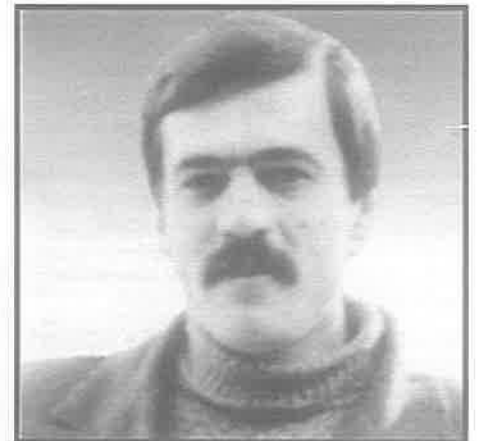
SORU: Düne dair kimi olguların daha iyi anlaşılmasını sağlamak üzere yaptığımız bu açıklamaları, Devrimci Yol'un ideolojik muarızlarının istismar edebileceğini düşünüyor musunuz?

YANIT: Yaptığımız bu değerlendirmelerle, her vesileyle Devrimci Yol'a olumsuzluk atfetmeyi alışkanlık haline getirenlere belki fırsat yaratmış olacağız. Ve belki, bu açıklamalarımızı kendi iddialarının kanıtı sayacaklardır. Ama devrimden yana samimi tüm akıl ve yürekler bilmektedir ki, kendi dışındaki devrimci yapılarda olumsuzluklar varsayarak kendini olumsuzlamak; bunu bir siyaset tarzı, insan kazanma aracı olarak görmek; ne devrime ne de bu çabanın sahibine bir şey kazandırır.

Uzak tarihlere dair aktarmalar yaparken, olguları farklı göstermek, özellikle genç beyinleri aldatmak mümkündür. Ama, **aldatılmış beyinlerle devrime yarar sağlamak pek mümkün değildir.** Belki günü kurtarmak için bu tür çabalar sonuç verici olabiliyor. Ama herkes bilmektedir ki devrimciler uzaydan gelmedi ve hiçbir siyasal yapı bütünüyle "steril" bir ortamda büyümedi. Özellikle 12 Eylül öncesi dönem, bugün siyasal zeminde hala şu veya

bu şekilde varlık gösteren sol yapıların hemen tümünün teorik ve örgütsel açıdan biçimlenme diğer bir ifadeyle- çocukluk çağıdır. O günlerin elbette ki Türkiye Devrimci Hareket'i için büyük önemi vardır. Ayrıca, sürecin kendine has bir naifliği ve güzelliği vardı. Ancak, o günkü hemen her olgu, değerlendirilirken, o an'a giderek ele alınmalıdır. Yani, bulunduğu/doğduğu tarihsel kesit içinde yorumlanmalıdır.

Devrimci yapılar, toplum içinde ortaya çıkar ve tüm iradi yanlarına rağmen, toplumun pek çok özelliğini, alışkanlığını kendi iç ilişkilerine kadar taşır. Bu konuda, bir yapı diğer yapıya oranla birtakım avantajlar taşısa da hiçbiri, sözünü ettiğimiz etkiden muaf değildir. Ve yine hiçbir devrimci yapı zaaf ve eksikliğe karşı kesin sonuç veren bir ilaç bulabilmiş değildir. Genel amaçtan kopup, mücadeleyi bir yarış ögesi olarak algılar hale gelmek; özneliği belirleyici hale getirir. Ve hatta, devrimin değil, özneliğin gereklerine göre hareket tarzı oluşturulur. Gerçekte ise biliyoruz ki, tüm devrimci yapılar, aralarındaki önemli farklara rağmen, birbirine benzerdir. Ve hapisane ortamları dahil, yaşamın hemen her kesiti için, hepsinin bolca hata ve eksiklikleri vardır. Bunlar, kapsayıcı bir olgunluk ve öze dair kaygılar dışında ele alınmak istendiğinde her yapı için aleyhte kullanılabilir bir açık bulmak mümkündür; hatta kolaydır. "Ben hatalar ve eksiklikler üstü bir yapı oluşturdum" diyen varsa, bize başvursun. Biz ona, neden yanıldığını örnekleriyle anlatalım. Ama burada bu tür ayrıntılara yer vermeyi doğru ve gerekli görmüyoruz.

VEYSEL GÜNEY BİR "ÖLÜ" DEĞİL BİR DEVRİM ŞEHİDİDİR VE KİMSENİN ŞOV ARACI DEĞİLDİR

"25 yıl boyunca Veysel Güney'in mezarının dahi ailesinden ve çevresinden yoksun bırakılması 12 Eylül darbe rejimi ve devamı iktidarların ayıbıdır.

78'liler Girişimi Veysel Güney'in mezarını bulmakla hem Türkiye'yi bir ayıptan daha kurtarmış, hem de kaybedilen, yok sayılan toprağın altındaki arkadaşlarına karşı yıllar ve yıllarca ihmal edilmiş bir görevi yerine getirmiştir.

Kaybedilen, yok sayılan yüzlerce arkadaşımızın mezarlarını bulmaya, acılı ailelerini yıllar sonra hiç olmazsa çocuklarının mezarlarına kavuşturma çalışmalarımız sürecektir.

Çünkü biz biliyoruz ki ölüsüne sahip çıkamayan dirisine sahip çıkamaz."(abç)

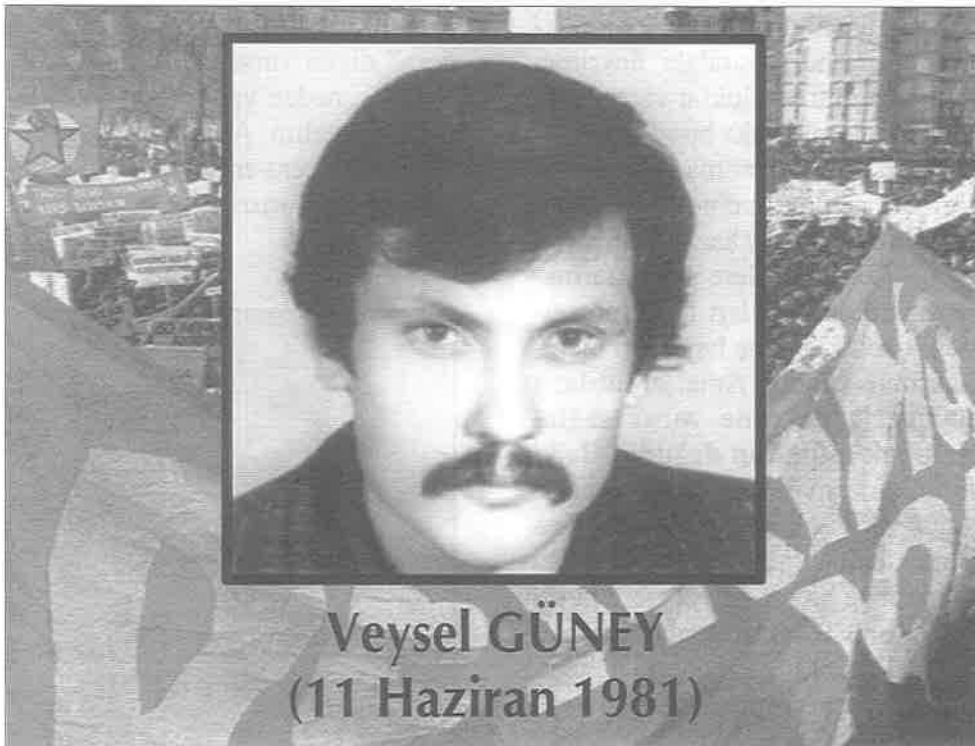
Yukarıdaki ifade, Veysel Güney'in mezarının bulunması son-

rasında "Celalettin CAN 78'liler Girişimi Türkiye Sözcüsü" imzasıyla yapılan açıklamadan alınmıştır. Bilindiği gibi "78'liler" bir süredir devrim şehitleri üzerinden bir çalışma başlatmış; ancak bu çalışmada devrim şehitlerinin kimlikleri ve uğrunda bedel ödedikleri değerler yok sayılarak, sorun bir çeşit "hukuksal yanlış düzeltme", "bir ayıbı giderme", vb çerçevede görüldüğü; daha da önemlisi söz konusu şehitlerin bugün kavgalarını sürdüren yoldaşlarının örgütsel varlığı yok sayıldığı için; çeşitli devrimci yapılar tarafından "78'liler" bu konuda uyarılmıştır. Ne var ki Veysel Güney'in mezarının bulunması sonrasında yapılan ve yukarıda bir bölümünü aktardığımız açıklama; bırakalım uyarının dikkate alınmasını, "78'liler" in, hadlerini aşan bir üslup ve saygısızlık hali içinde olacaklarını gösteriyor.

Aslında "78'lilik" bizler için bilinmeyen bir nitelik veya çaba değildi. Nitekim, 12 Eylül 2005'te uyarılmıştık:

"İnsanın bugün nerede durduğu, geçmişi nasıl algıladığının da aynasıdır. 12 Mart sonrasında hızla kenara düşüp, sistem içi kanallarda kendine yer açan, kavga döneminde itibar etmediği kazanımlar peşinde koşup, küçük hesapların küçük insanı durumuna düşen; ama, Mahir'ler sorulduğunda 'arkadaşı' olduğunu söyleyen, unuttuklarını arada bir anımsatma ihtiyacı duyan '68'liler'i bilmeyen yoktur. Örneğin bugün Çakıcı'nın avukatlığını yapacak denli düşkünleşen (değer ve ölçek yitimine uğrayan) Bozkurt Nuhoglu'na sorulsa yine Deniz Gezmiş'in arkadaşı olduğunu, unuttuğunu, vs. söyler.

Benzer bir durum, 78'liler için de geçerlidir. Biz bu örgütlenmeden/çabadan bir şey çıkmaz de-

Kendini Veysel'in yoldaşı, dava arkadaşı veya en azından aynı değerlerin insanı olarak sayan hangi insan ona böyle ölü muamelesi yapar ki? Ortada bir ihmal varsa; bu ihmal, Veysel'in kavgasını Veyselce sürdürmeyenlere ve silahını yerde bırakanlara aittir.

Devrimci mücadeleyi ve mücadeledeki sürekliliği, kuşaklarla veya kuşak farkıyla anlatmak, şu veya bu oranda eksik ve dolayısıyla yanlış sonuçlar doğurur. Ne var ki bu, çeşitli nedenlerle gündemimize girdi. Mesele salt bir tanımsa, mücadelede sürekliliği ifade eden tüm "8"ler bizi tanımlar. Fakat, 68'liliğin bir kuşak olarak anılmaya başlandığı tarihe ve o ad altında yapılanlara bakıldığında; bunun Mahir'ce, Deniz'ce, İbrahim'ce olduğunu söylemek zordur. 12 Eylül sonrasında ortaya çıkan ve kuşaklar arası sürekliliği değil, bir çeşit kuşak kopmasını yansıtan 68'lileşme; bugün, 78'lilik adına yapılanlarda yansıyacaksa; yani özünü devrimcilik değil emeklilik ifade edecekse; bu çaba Hıdır'ca, İlyas'ça, Erdal Eren'ce, Seyit Konuk'ça olmayacaktır. Bu bağlamda "kuşak dili"yle ifade etmek gerekirse; 78'i yaşatmak ve dolayısıyla tüketmemek, 78'i doğru kavramakla mümkündür. Öncelikle 78'liliğin bir yaş , bir kuşak meselesi olmadığı; yani, ondan öte bir içerik taşıdığı akıldan çıkarılmamalıdır... Yoksa, salt nostaljiyle, aykırılık içerikli söylemle, kuşak dayanışmasıyla yetinen çaba; bilerek veya bilmeyerek, tükenmeyi hızlandıracaktır. (Arsivden12 Eylül 2004

miyoruz; ama, 68'liliğin vardıgı yere varma riski taşıdığıgını görüyor, biliyor ve uyarıyoruz." (12 Eylül 2005, Devrimci Hareket)

Bugün artık devrimcileri, kavga ve değerlerini yok sayma, bir devrim şehidini toprak altındaki bir kemik yığını olarak görme eğilimi, sadece Türkiye'de veya "78'liler"de değil dünya ölçeğinde yaygındır. Anımsanacak olursa **Che Guevara** da bu türden bir çabaya alet edilmişti.

Mevcut çarpılmanın, değerlerde erozyonun, küçülme ve çürümenin boyutunu görmek için gelin yukarıdaki alıntıyı tekrar okuyalım: "78'liler", Veysel güney'in mezarının bilinmemesini önce "12 Eylül darbe rejimi ve devamı iktidarların ayıbı" olarak görüyor, sonra da mezarı bularak "Türkiye'yi bir ayıptan daha kurtarmış" oluyor. Birincisi,

Veysel Güney'e yapılan ayıp değil, faşizmin niteliğinin sonucu bir **düşmanlıktır**. İkincisi, birakalım devrimciliği, demokratlık bile "ayıp gidermeyi" değil, **hesap sormayı** gerektirir.

Açıklamada, "kaybedilen, yok sayılan toprağın altındaki arkadaşlarına karşı yıllar ve yıllarca ihmal edilmiş bir görevi yerine getirmişti." deniyor ve "Çünkü biz biliyoruz ki ölüsüne sahip çıkamayan dirisine sahip çıkamaz" diye ekleniyor. Kendini Veysel'in yoldaşı, dava arkadaşı veya en azından aynı değerlerin insanı olarak sayan hangi insan ona böyle **ölü** muamelesi yapar ki? Ortada bir ihmal varsa; bu ihmal, Veysel'in kavgasını Veyselce sürdürmeyenlere ve silahını yerde bırakanlara aittir. Gerisi gevezelikdir. Doğrudur mezara ailesi sevin-

miştir. Buna saygı duyuyoruz. Ama kimse bunun arkasına sığınarak, yıllardır içinde bulunduğu "mücadele etme ve hesap sorma ihmalini" yok sayamaz. 78'liler yaşamlarının hangi kesitinde Veysel veya bir başka devrim şehidi için neler yapmıştır; bunu dost da düşman da bilmektedir. Devrimci kimliğin tükenmesi noktasında ortaya çıkan ve kurucularının ihtiyacı olan bir yapının öznesi olarak Celalettin Can ve arkadaşları, yavuz hırsızlık yapmayı bırakıp devrimcilerle aralarındaki çita farkını görmeli ve "sivil toplumculuk oyunu" oynayacaklarsa; bunu, hadlerini bilerek yapmalıdır.

Ülkemizde devrimin başa-rısı; sendikayı, derneği, kitle partisini; odayı, baroyu, vb. gerekli kılmaktadır. Ne var ki her kurum, kuruluş amacını ve dolayısıyla hareket sahasını bilerek işlev yüklenmelidir. Bu bağlamda "78'liler" de kendilerine vazife olmayan işlere kalkışmamalı; ölüye sahip çıkacağım derken, şehitlerimizi bir kez daha öldüren konuma düşmemelidir.

Devrimin moral değerleriyle bağını koparmamış her insan bilir ki, devrim şehitlerinin sıradan ölümlerden farkı; devrimcilerin attığı her adımda, ürettiği her değerde yaşatılmaktır. Bu nedenle onlar, ölümsüzler olarak bilinir. Bu kültüre, devrimci yaşama ve onun normlarına yabancılaşanlar; devrim şehitlerini ölü, devrim gazilerini sakat olarak görürler. "Hiçbir değer için ölmeye değmez" fikri, bu yaklaşımın türevlerindedir.

Veysel Güney bir Devrimci Yolcuymuş; onu anmak, ona sahip çıkmak; bugünün mücadele ihtiyaçlarını Devrimci Yolcu bir duruşla karşılamayı gerektiriyor.

**VEYSEL GÜNEY'İ
DEVRİMCİ YOLUMUZDA
YAŞATIYORUZ!**

LÜBNAN'DA NE OLDU?

DEVİRİMCİ HAREKET'in

15 Ağustos 2006'da Yaptığı Açıklamadır

BM Güvenlik Konseyi'nin araya girmesiyle sağlanan ateşkes sonrasında bugün, zafer işaretleriyle gösteri yapan Hizbullah militanlarının ve İsrail askerlerinin fotoğrafları, burjuva medyada "kaybeden yokmuş" yorumu eşliğinde verildi. Gerçekten kaybeden yok mu veya kim kazandı? **Lübnan'da ne oldu?**

Tabii ki gerek İsrail, gerekse işbirlikçileri ve onunla aynı çıkarlar üzerinden dost olanlar; İsrail'in kazandığını veya Hizbullah'ın kaybettiğini yazacak/söyleyecek ve bu akıldışı iddiayı kanıtlamak için yalan üretme mekanizmalarını tam kapasite çalıştıracaktır. Bu yalan anaförünün etkisine girmemenin ve **gelişmeleri doğru okumanın yolu, gerçekte zor veya karmaşık değildir.**

İsrail'in Lübnan'a giriş nedenlerini; söylenenleri ve çekilmek için ortaya konan koşulları anımsayalım. İsrail gerçekte Lübnan'a girmek için uzun süredir hazırlık yapıyor olmasına rağmen, saldırısını "iki askerinin Hizbullah tarafından kaçırılması" ile gerekçeledi. Daha sonra sürekli olarak sınırlarının güvende olmadığından, Hizbullah'ın bitirilmesi (dişlerinin sökülmesi) gerektiğinden söz etti. En kısa zamanda varmak istediği hedeflerden biri sınırdan Litani Irmağı'na dek 30 km boyunca ilerlemek ve bu alanı adeta insansızlaştırmak. Fakat, geçmişte saldırılarını çok kısa sürede sonuçlandıran ve bu kez de benzer iddialarla saldırıya geçen İsrail, 33 gün boyunca ancak 6 km ilerleyebilmiş ve tarihinde rastlamadığı türden kayıplar vermiştir. Öyle ki bu durum burjuva medyada dahi şu veya bu oranda yer almış, İsrail parlamentosunda tartışmalara yol açmış ve daha da önemlisi Suriye, İran gibi hedefteki ülkeler dahil bölge halklarını, genelde emperyalizm özelde İsrail karşısında cesaretlendirmiştir. Düşünün bir kez, İsraililer, cumartesi gecesi düşürülen helikopterlerinin ölü mürettebatına dahi ulaşmayı başaramamışlardı.

Değerlendirmelerden biri de önce Hizbullah'ın etkisiz kılınacağı sonra da sıranın İran'a geleceği biçimindeydi. Bu vb. iddia ve beklentilere baktığımızda hiçbirinin gerçekleşmediğini, **Hizbullah'ın süreçten çok daha güçlenerek çıktığını, İsrail'in esir askerlerini bile almadan geri çekildiğini görüyoruz.** Başlı başına bu bile, İsrail'in bugüne dek verdiği güçlü ülke imajını yıkmış, onu büyük bir prestij kaybına sokmuştur. Eğer başarı, yıkılan bina ve katledilen masum insan sayısı ile ölçülüyor olsaydı; İsrail kazanmış sayılırdı. Ancak bunun başarı ölçütü olmadığını, tüm dünya halkları Irak'ta işgal güçlerinin yıkım ve katliamlar sonrasında uğradığı akıbetle gördü.

Bu türden yenilgilerin veya bataklığa saplanma hallerinin kurtarıcısı, genellikle taraflar üzerinde etkili olan arabulucular veya "barış güçleri" olmuştur. Anımsanacak olursa Irak'ta bu olasılıktan sık sık söz edilmekte ama somut sonuç elde edilememektedir. Bugün Lübnan'da yaşanan gelişme, İsrail'in giderek daha hızlı biçimde saplandığı Lübnan bataklığından, **ateşkes** adı altında, BM isminin yaptığı "meşru" çağrışım da öne çıkarılarak kurtarılmasıdır.

Evet, **İsrail BM aracılığıyla kurtarılmıştır.** Diğer bir ifadeyle, Skorsky helikopteri düşen, bir günde 24 askeri ölen ve 100 askeri yaralanan İsrail'in imdadına BM yetişmiştir.

"İsrail F-16'larını vurma kapasitesi olmayan Hizbullah, yıllardır, İsrail ordusuyla karada karşılaşmak için bekliyordu. Şimdi bu uzun süredir planlanan kampanya operasyona dönüştü. Binlerce Hizbullah üyesi hayatta ve G. Lübnan'ın yerle bir edilmiş köylerinde, silahlarıyla bu anı bekliyorlar. Nasrallah'ın, 'İsrail'i Litani'nin kıyısında bekliyoruz' uyarısından hemen sonra 20'den fazla İsrail askerini öldürdüler." (Robert Fisk)

Ateşkesin apar topar devreye sokulmasının en önemli sebebi budur.

Savaş tabii ki bitmemiştir. Bu, **İsrail için verilmiş bir moladır.** Ve ABD de İsrail de kendilerini hazır hissettikleri oranda ateşkes veya uluslararası sözleşmelere uyma kaygısı içinde olmaksızın halkların başına yeni çoraplar örmek üzere harekete geçecektir.

Şimdi Ortadoğu coğrafyası daha da ısınmıştır. Ama, ABD ve İsrail, kayıplarını telafi etmek, rövanşı almak ve giderek kaybolan prestijlerini kurtarmak için çeşitli atraksiyonlar peşinde olacaktır.

Yaklaşık son 30 yıldır **hava üstünlüğüne sahip orduların** girdikleri çatışmalarda bu üstünlüğü önemli bir avantaj olarak kullandığı görüldü. Hatta anımsanacak olursa ABD de Irak saldırısından mutlak başarı beklentisini bu üstünlüğe bağlamıştı. Ne var ki tarih bir kez daha üstün ateş gücüyle donanmış orduların halk örgütlenmeleri karşısındaki acizine tanıklık ediyor. Birileri istediği kadar yıkılmış bina resimleri yayınlasın; **umut ve onur yıkılmadıkça** kaybedenler tüm savaşların sorumlusu emperyalistler ve onların işbirlikçileri olacaktır. Ve her geçen gün süreç halkların lehine işlemekte, tehditlerin içi boşalmakta ve hedefe konan İran, Suriye, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, vb ülkelere saldırabilme olasılığı azalmaktadır.

Bölgeye gönderilecek "barış" gücü içinde Türkiye'nin de adı geçiyor. Saldırlarda İncirlik Üssü'nü kullandıran ve dolayısıyla katliamlara ortak olan Türkiye egemenlerinin, özellikle Kuzey Irak'ta uzatılacak bir elma şekerine (gerçekte verilecek bir çeşit rüşvete) karşılık, **Lübnan'a asker gönderme** suçunu işlemeleri zayıf bir olasılık değildir.

Engelleyici potansiyele sahip tüm güç ve olanakların vakit geçirmeden harekete geçmesi, bölge halklarına karşı atılacak bu türden adımların içinde yer almayı önleyebilecektir. Bu, devrimci-demokratların olduğu kadar duyarlı tüm kesimlerin omuzlarına binmiş bir sorumluluktur.

LÜBNAN'DA İSRAİL'İN ŞAHSINDA EMPERYALİZM ÇOK YÖNLÜ BİÇİMDE KAYBETMİŞTİR

İsrail'in Filistin'e yönelik saldırısı sırasında bir açıklama yapmış ve sorunu, ABD'nin Irak'taki yenilgisi dahil, Ortadoğu politikaları ile ilişkilendirmiştik. Peşinden Lübnan saldırısı geldi. Ve emperyalizm destekli İsrail 34 günün sonunda adeta **tüm iddialarının altında kalarak**, önüne koyduğu hiçbir amaca ulaşmadan ateş kesmeyi kabul etti. Sonrasında zafer kazandığını söylese de veya tehditlere devam etse de aklı başında herkes, **esir askerlerini dahi kurtarmaktan aciz bu "süper güç"ün yenildiğini gördü**. Özellikle birebir çatışmalarda yitirilen 125 asker, İsrail için bir ilk olmasının yanında, Irak'taki başarının tesadüf olmadığını ve Irak'la sınırlı olmayacağını gösterdi.

Biz ateşkes sonrasında durumu değerlendiren bir açıklama yaptık. **Ateşkes, ateşin de emperyalizmin Ortadoğu'daki saldırganlığının da sonu değil**. Süreç ne denli kapsamlı değerlendirilebilirse, muhtemel gelişmeler o denli erken görülür ve doğru okunur. Bu nedenle, **soru-cevaplarla** daha kapsamlı biçimde ele almayı gerekli gördük.

SORU: İsrail'in saldırısının ilerleyen günlerinde biraz da İsrail'in ve işbirlikçilerinin yönlendirmesi ile mesele, "kaçırılan askerler" veya "sınır güvenliği" gibi **doğrudan İsrail'i ilgilendiren** sorunlarla ilişkilendirildi; sorun İsrail'in sorunu gibi gösterildi. Gerçekte ise saldırının arkasında genelde emperyalizmin özelde ABD'nin olduğu biliniyor. ABD İsrail'i hangi beklentilerle bu vahşi saldırıya yöneltti; diğer emperyalist güçler, hangi çıkar ortaklaşmaları sebebiyle İsrail'in sa-

ldırılarına sessiz kalarak destek verdi?

YANIT: Anımsanacak olursa saldırıdan birkaç gün önce, değişen Ortadoğu'ya ilişkin bir harita yayımlandı. Kaldı ki bu yeni bir olgu değildi. Daha, Büyük Ortadoğu Projesi açıklandığında Ortadoğu'da ne gibi değişiklikler hedeflendiği ve bu değişikliklerin hangi gerekçelerle hazırlandığı biliniyordu. O zaman da ABD'nin beklentisinin odağında 21.Yüzyılda enerji ve hammadde kaynaklarının durumu yer alıyordu. Çünkü artık pek çok hammadde kaynağı rantabl işletilemeyecek hale gelmiş durumdaydı. Geriye kalan bazı doğal kaynaklar ise, belli bölgelere eşitsiz biçimde dağılmıştı. İşte bu hammaddelere kolay ve güvenli ulaşabilmenin sağlanması gerekiyordu. Bu önem salt petrolle sınırlı değildi. En az petrol kadar değerli, stratejik önemde pek çok madde vardı. Bunların metropol ülkelere gelmesi şart değildi. Önemli olan, güvenli bir şekilde emperyalist kapitalist ülkelerin/tekellerin kullanımına sunulmasıydı.

SORU: Enerji kaynakları dışında Ortadoğu'yu emperyalist ülkelerin ilgi odağına oturtan nedenler nelerdir; daha ayrıntılı biçimde açar mısınız?

YANIT: Ortadoğu'ya emperyalistlerin ilgisi, hem enerji kaynaklarının en yoğun olduğu bir bölge olmasından hem de doğu ile batı arasındaki en önemli ulaşım yolu olmasından kaynaklanıyor. Üçüncü bir neden de bölgede bağımsız politika üretebilecek ve askeri olarak emperyalist çıkarları tehdit etme potansiyeli taşıyan ülkelerin etkisizleştirilmesidir. İşte bu etkisizleştir-

menin yolu, söz konusu ülkeleri ekonomik ve siyasal olarak küçük parçalara bölüp, hiçbir biçimde emperyalist tekeller için bir tehdit oluşturma şansı bırakmamaktı. **Balkanlaştırma** olarak tanımlayabileceğimiz bu politika sonucunda bölgede köklü bir değişim ve onlarca yeni ülkenin oluşması amaçlanıyordu. Irak müdahalesi, bunun araçlarından sadece biriydi. Irak'taki **kolay zafer** yerine bir **başarısızlık**, BOP'un gerçekleşebileceğine olan güvenin tümüyle sarsılmasına yol açtı. Irak bu anlamda tam bir fiyaskoydu. Bu giderek ABD'nin askeri gücüne, onun da ötesinde kendi ihtiyaçları doğrultusunda dünyada şekillendirmeler/yönlendirmeler yapabilmeye kapasitesine dair kuşkuları büyüttü.

ABD'nin yenilgisi başka ülkelerin yenilgisine benzemiyor. Bugüne kadar ki hakimiyeti, iddiaları ve geliştirdiği politikalar, yenilgi sonrasında yenilgiyi ardında bırakıp yeni serüvenlere açılmasına izin vermiyor. Bir Amerikalı generalin dediği gibi Irak'tan çekip gitmek yetmiyor, tüm Ortadoğu'yu terketmek gerekecek. Bu nedenle ABD'nin bir yerdeki başarısızlığını gizleme ya da BOP'ta bir noktada güvensizlik yaratan etkiyi ortadan kaldırıp başka bir yerde ağırlığını koyma şansı yoktur. **İsrail üzerinden güç gösterisi** yapmayı ihtiyaç haline getiren faktörlerden biri de budur.

Dikkat edilirse **Rice**, saldırı sonrasında yaptığı ilk konuşmada, **yeni bir Ortadoğu'nun başlangıcından** söz etti. Bu, Irak'taki tüm başarısızlıklara rağmen BOP'un **gerçekleşebilir bir proje** olduğunun altını çizmek, bu yolda kararlı-

ABD'nin yenilgisi başka ülkelerin yenilgisine benzemiyor. Bugüne kadarki hakimiyeti, iddiaları ve geliştirdiği politikalar, yenilgi sonrasında yenilgiyi ardında bırakıp yeni serüvenlere açılmasına izin vermiyor. Bir Amerikalı generalin dediği gibi Irak'tan çekip gitmek yetmiyor, tüm Ortadoğu'yu terketmek gerekecek. Bu nedenle ABD'nin bir yerdeki başarısızlığını gizleme ya da BOP'ta bir noktada güvensizlik yaratan etkiyi ortadan kaldırıp başka bir yerde ağırlığını koyma şansı yoktur. İsrail üzerinden güç gösterisi yapmayı ihtiyaç haline getiren faktörlerden biri de budur.

lık ifade etmekte. Geçen sayıda yaptığımız İran değerlendirmesinde de belirttiğimiz gibi ABD, yaşadığı sıkışma ve yalnızlaşmayı, bölgedeki risklerin ortak olduğuna vurgu yaparak aşma yolunu seçti. Bunun için, dünyanın önde gelen sanayileşmiş ülkelerinin ihtiyaçlarının benzer, talep ve çıkarlarının ortak olduğunu göstermeye çalıştı ve başarılı da oldu.

Bugüne dek ABD'nin uluslararası pek çok yaptırımını bir biçimde çekimsiz kalarak veya veto ederek dengelemiş olan Çin ve Rusya dahil, emperyalist ülkelerin hemen hepsinin giderek aynı noktaya gelmiş, gerek İran'a yönelik baskı gerekse Filistin ve Lübnan'a yönelik saldırı konusunda tümüyle atıl ve politikasız kalmış olması, ABD'nin politikaları karşısında önerecek farklı bir politikaya sahip olmadıklarının göstergesiydi. Bunun nedenlerinden biri endüstriyel gelişimin, enerji kaynaklarına kolay ulaşabilmeyi ve üretilen mal ve hizmetlerin serbestçe pazara sevkedilebilmesini gerektirmesi, yani bu biçimdeki çıkar örtüşmesi ise, diğer nedeni, Sovyetler'in dağılması sonrasında "ortadan kalktı" zannedilen sosyalizm/özgürlük tehdidinin, çeşitli biçimler altında ve pek çok coğrafyada ortaya çıkması; yükselen bir dalgaya dönüşmüş olmasıdır.

Latin Amerika'da yaşanan dönüşümler, Ortadoğu'da önce Irak'ta sonra Lübnan'da karşılaşılan direncin boyutu, sistemle çıkar ilişkilenmesi içinde olan ülkelerin hepsini tehdit ediyor. Artık "terörist ül-

ke" diyerek birkaç ülkeyi hedefe koymak sorunu aşmaya yetmiyor. **Ortadoğu'da artık hemen her ülke bir Lübnan veya Irak olmaya aday.** Geliştirilen dirençlerin öğrettiği bir diğer olgu da tehdit potansiyeli taşıyan ülkelerin sanıldığı gibi BOP kapsamında küçük parçalara bölünmesi ile sorunun aşılamayacağıdır. **Örgütlü bir halkın, nüfusunun ne kadar olduğundan bağımsız olarak, emperyalist kapitalist sistem için bir tehdit oluşturabileceği bugün daha net görülmüş durumda.**

SORU: Hizbullah'ın bunu daha da derinleştirdiğini söyleyebilir miyiz?

YANIT: Evet, Hizbullah adeta ezberleri bozdu. Emperyalist ülkeler, girdikleri şaşkınlık sebebiyle BM'den bir kınama kararı dahi çıkarttıramadı. Hizbullah, beklemedikleri ölçüde bir direniş gösterdi ve pek çok kesimin umudunu da cesaretini de büyüttü. Kınama kararı dahi çıkarttıramamış olan BM'den apar topar "ateşkes" kararının çıkmasının sebebi de budur. Hemen tüm hesapları bozma yönünde ilerleyen direniş karşısında emperyalistler, **yeni manevralar için bir çeşit mola istedi.**

SORU: Gücünü ABD'den alan ve genel anlamda emperyalizmin çıkarları temelinde harekete geçen İsrail'in, Lübnan'a yönelik saldırıdan kendisinin doğrudan beklentisi nedir?

YANIT: Aslında İsrail'in birebir çok fazla bir beklentisinin olduğu söylenemez. Olmert'in ken-

disini ispat etme eğiliminin sınırlı da olsa bir etkisi olabilir. Çünkü İsrail'de bugüne kadar görev alan politikacılar Türkiye'deki gibi genellikle 20-30 yıllık devlet deneyimi olan kişilerdi. Tabii Olmert'in kişisel durumu küçük bir ayrıntıdır. Savaşa yol açacak asıl nedenin, kişisel beklentiler olmadığı hemen herkesçe biliniyor.

İsrail, bölgesel olarak kendisini güvencede hissetmediği izlenimi veren ve sürekli olarak gerilim politikası izleyen bir ülkedir. Böylece militarist politikaların önünü sürekli olarak açık tutmuş olmaktadır. Halkında da etraflarının düşmanla çevrili olduğu ve bunun güçlü militarist bir yapının sürekliliğini ihtiyaç haline getirdiği kanaati yaygındır.

İsrail aslında bu türden bir ulusal bütünlüğe, kendi iç çelişmelerini gölgelemek açısından da ihtiyaç duyuyor. Örneğin, İsrail'de hızla bir yoksullaşma yaşanıyor. Bir kesim gelir dağılımının bozulmasıyla alabildiğine zenginleşirken başka bir kesim hızla yoksullaşıyor. Avrupa'dan, Rusya'dan gelen göçmenlerle Afrika'dan veya Ortadoğu'dan gelen Yahudiler arasında, yaşadıkları yerlerden yaşama koşullarına kadar çok büyük farklılıklar var. Bu iç çelişmeleri de kapatmanın yöntemlerinden birisi, bu tür ulusal bir motif, güvenlik kaygısı ile hareket etmektir.

Bütün bu nedenlerin dışında İsrail, kendisini bir anlamda "üçlü şer eksen" ile kuşatılmış gibi hissediyor. Kendisine artık Suudi Arabistan'dan, Mısır'dan, Ürdün'den hatta bir biçimde Irak'tan önemli bir tehdit gelmeyeceğini biliyor. Geriye, kendi içindeki Filistin, Lübnan ve İran kalıyor. Örneğin bugün İran'a bir füze fırlattığında veya bir bomba attığında kendi topraklarında aynı anda onlarca patlamanın olmayacağını garantisi yok. Artık İran'la bir çatışmanın sadece İran topraklarında değil kendi topraklarında da olacağını biliyor. Hizbullah'ın elinde 15 bin füze olduğunu bizzat İsrail söyledi. Bu nedenle Hizbullah'ı yok etmek değilse de en azından savaşa ve tehdit olabilme gücünü azaltmak istiyordu. Hatta bunu, dünya

kamuoyu harekete geçmeden birkaç günde sağlamayı bile temenni etmişti. 1967'de de yaptığı buydu. İsrail buna alışmıştı. Ama bu kez, halkların direnci emperyalist masalardaki hesabı bozdu. Ortaya çıkan sonuç, "Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmak" sözünü anımsattı. İsrail halkı bundan sonra saldırgan politikalara bu denli kolay vize vermeyecektir. İsraili kimi gazeteciler "Şimdi daha mı güvendeziz?" diye sormaya başladı. Mevcut hava savunmasının füzeler karşısında yeterli olmadığını ve sığınak dışında güvenli bir yer kalmadığını halk bizzat gördü/yaşadı.

SORU: İsrail neden özellikle Güney Lübnan'a göz dikti; buraya dair hesapları neydi?

YANIT: Güney Lübnan, merkezi Lübnan hükümetinin denetiminde olmayan, çoğunlukla Şiilerin yaşadığı bir bölgedir. Anımsanacak olursa, işgal döneminde, İsrail'in oluşturduğu 12 km'lik bir geçici güvenlik bölgesi vardı. İsrail'i buradan çıkmaya zorlayan, hatta Lübnan'dan atan güç Hizbullah'tır. Hizbullah'ın o dönem de mücadele içinde olmuş çok güçlü bir örgütlenmesi vardı. Dolayısıyla **Hizbullah'a rağmen Lübnan'ı işgal etmenin mümkün olmadığını en iyi bilen ülkelerden biri İsrail'dir.** İşte Hizbullah'a rağmen o bölgeyi topyekün işgal etmenin mümkün olmadığını bilen İsrail'in amacı; Bosna'da olduğu gibi çatışma yetkisi bulunan, uygun araç ve silahlara sahip olan, kendi adına bölgede askeri denetimi sağlayabilen ve dolayısıyla da Hizbullah'ı silahsızlandıramasa da askeri etkinlik potansiyelini zayıflatan, yeri geldiğinde İsrail istihbaratıyla işbirliği içinde operasyon yapabilen bir barış gücünün bölgede iradeyi devralmasıydı. İlk bakışta bu, gerçekleşmesi zor olmayan bir talep gibi görünebilir. Gerçekte ise İsrail'in istediği, yirmi yıllık Hizbullah örgütünün sıfırlanması anlamına geliyor ki bunun olamayacağını Hizbullah da bölgeye güç gönderme hazırlığı içinde olan ülkeler de iyi biliyor.

SORU: Hizbullah nasıl bir yapılanmadır; gücünü nereden alıyor?

YANIT: Hizbullah salt dini bir örgütlenme, bir tarikat olmadığı gibi basit bir askeri örgütlenme de değildir. Bir devlet örgütlenmesi gibi sağlık birimi olan, hastaneyi kendisi kuran, okullar açan, diyanet ve ibadet işlerini tümüyle kendisi organize eden; bunun dışında farklı bir ekonomik yaşama biçimi olan, kendi işyerleri, atölyeleri, fabrikaları bulunan bir yapıdır.

Parlamentodaki varlığı sembolik olsa da Hizbullah'a rağmen bir karar alınması mümkün değildir. Diğer bir ifadeyle, Lübnan hükümetine Hizbullah'a rağmen herhangi bir çözümü, BM tarafından da olsa kabul ettirmek çok zordur. Tüm bu nedenlerle İsrail'in Lübnan'da uzun süre savaş halinde kalması da istediği türden bir sonuç çıkarttırması da olası değildi. Yıllarca süren bir savaşta dahi Hizbullah bir biçimde ayakta kalır. Çünkü halkla bütünleşmiş durumda ve onu destekleyecek uluslararası kaynakları (askeri, parasal, vb) var.

SORU: Emperyalizmin böylesine öngörü sorunu yaşamasının, Hizbullah'ın ise bu denli başarılı olabilmemesinin nedenini biraz daha ayrıntılandırarak açar mısınız?

YANIT: Emperyalizmi anlamadan savaşı anlamak olanaksızdır. Savaşın nedenleri de vahşet oranı da emperyalist politikalarla doğrudan ilintilidir. **Hak gaspı, eşitsizlik, zorbalık ve egemenlik emperyalizmin unsurlarındandır.** Bu nedenle de emperyalistler sürekli gü-

vensizdir. Benzer güvensizliği halk kesimleri içinde de bekler ve sıkça yanılırlar. Irak'a girerken halkları kolaylıkla birbirine düşüreceğini, hatta çiçekle karşılanacağını varsayması, emperyalistlerin kendi duruş bozuklukları sebebiyledir. Halbuki halkların (özellikle de örgütlü kesimlerin) ufku her zaman ve her coğrafyada emperyalistlerden daha derin olmuştur.

Önce Filistin'de, Hamas'ı seçen halkı cezalandırmaya kalkan ve halkla Hamas'ın arasını açabileceğine inanan İsrail, saldırdıkça halkın Hamas'ı daha çok sahiplendiğini gördü. Peşinden Lübnan'da benzer gelişmeler yaşandı. Halka ve onun yaşam olanaklarına saldırdıkça, halkın da dönüp bunu Hizbullah'a fatura edeceğini varsayan İsrail, o konuda da baltayı taş vurmış durumda.

Lübnan Komünist Partisi'nin genç üyelerinden Aiwan Moolleh, "ideolojik olarak Hizbullah ile yüzde 100 ters düşüyoruz ama onları destekleyip desteklemediğimi sorarsanız yüzde 100 destekliyorum" diyor. Ve bunun nedenini, "direnişi üstlendikleri ve yolsuzluğun bu denli yoğun olduğu bu ülkede, yolsuzluğa batmamış güçlü tek parti oldukları için" biçiminde açıklıyor.

Hizbullah, İsrail'e karşı geliştirdiği direnişle, sadece Lübnan halkının değil, adeta tüm Ortadoğu halklarının sempatisini kazanmış, saldırıya uğrayan tüm kesimlerin onuru olmuş durumda. Gerek örgüt-

Ateşkes sonrasında tarafların makro düzeydeki beklentilerini öne çıkarması, bir anlamda "siyaset" gereğidir. Ancak hangi yetkilerle donatılmış olursa olsun, Lübnan'da konuşlandırılacak bir "barış gücü" için "Hizbullah'ı silahsızlandırmak" gerçekçi bir amaç değildir. Kısacası, emperyalistler ve İsrail gibi Hizbullah'ın da soğumaya ihtiyacı var. Her sıcak çatışmanın sonuçlarının toplandığı bir soğuma dönemi, siyasal gelişme dönemleri vardır. Çatışma, eğer politikanın bir biçimiyse, örgütlenmeyi daha ileri boyutlara taşımanın araçlarından birisiyse; onun peşinden gelen soğuma dönemi, kazanımları kalıcılaştırma dönemidir. Hizbullah bu süreyi, kazandığı prestiji örgütlü ilişkiye dönüştürmek için değerlendirecektir.

lenme şekli gerekse halkla ilişki kurma biçimi Hizbullah'ı Lübnan halklarıyla giderek daha fazla bütünleştiriyor; ona olan destek ve güven artıyor.

Merkezi hükümetin zayıf olduğu Lübnan'da Hizbullah, özellikle Şii kesiminde sağladığı sosyal dayanışma mekanizmalarıyla sempati topluyor. Hastaneler işleterek, burs dağıtarak, v.b. yollarla hemen her Şii'nin yaşamında etkili olmayı biliyor.

Bünyesinde mühendis, doktor, bankacı dahil hemen her meslekte insan bulunan Hizbullah'ın örgütlenme şekli, başarısını da arttırıyor.

"Araziyi çok iyi bilen insanlar bunlar. Tarlalarında çalışır, sonra da ortadan kaybolurlar. Bir yerde giysileri gömülüdür. Bir yerde silahları. Bir yığınun altında savaşmak için günlerce kımıldamadan az bir yiyecek bekleyebilirler ve işleri bitince tarlalarına dönerler." (Lübnan'da BM'de uzun süre görev yapmış Timur Göksel)

14 vekili ve 2 bakanı bulunan Hizbullah'ın, istemesi halinde daha fazla vekil çıkarabileceği, ama bunun yerine, zayıf Şii partilerle işbirliği yapıp daha çok destek sağlamayı tercih ettiği söyleniyor.

SORU: Peki doğrudan hedefi Hizbullah olmasına rağmen, İsrail'in sivillere saldırmasının nedeni

nedir?

YANIT: Daha önce yaptığımız değerlendirmede İsrail'in sivil hedeflere saldırarak Hizbullah'la halkı karşı karşıya getirmeyi amaçladığını söylemiştik. Ama buna ek olarak özellikle Güney Lübnan'da bir **insansızlaştırma** amacı güttüğünü gördük. Yolları, köprüleri, ekonomik canlılığı sağlayacak fabrikaları, işyerlerini, elektrik santrallerini, yakıt depolarını okulları, hastaneleri yok ederek, burada insanların yaşama şansını ortadan kaldırarak insanları göçe zorladı. Hatta bir milyon insanın yerinden edilmesini Olmert açık biçimde savunuyordu. Hizbullah örgütlenmesinin niteliği de Güney'de İsrail'in sivil ayrımı yapmaksızın saldırmasının sebeplerinden biri arasında sayılabilir. Hizbullah'ın klasik anlamda bir askeri kışlası veya bir askeri eğitim alanı yok. Gerilla tarzı bir örgütlenme olduğu için sürekli halkın içindedir. Savaş olmadığı sürece bakkal, dükkanını açıyor; öğretmen, okula gidiyor; çiftçi, tarlasındadır; yani gerilla halktır; ama gerek görüldüğünde, ihtiyaç olduğunda silahını eline alır ve askeri göreve hazır hale gelir. İnsanları sivil veya gerilla diye ayırmak zordur. Çünkü gerillanın bir yeri yoktur. Bu nedenle İsrail sık sık sürpriz saldırılarla karşılaştı.

SORU: Gerçi siz ateşkesten hemen sonra açıklama yapmış ve

İsrail'in imdadına BM'nin yetiştiğini, köşeye sıkışan emperyalist güçlerin bir çeşit mola talep ettiğini söylemiştiniz. Sebep olduğu tüm yıkıntılara rağmen İsrail'in savaşı kazanamamasını, hatta kaybeden taraf olmasını nasıl değerlendirmek gerekiyor; bu neyin göstergesidir?

YANIT: Burada İsrail'in kaybeden taraf olduğu çok açık. Hatta İsrail'in şahsında emperyalizm çok yönlü bir şekilde kaybetmiştir. Lübnan'ın güneyinde bir milyon kişiyi göçe zorlamış, binden fazla insan öldürmüş olsa da Lübnan saldırısından sonra, bölgede İsrail'in kendi güvenliğini sağlayabilecek ölçüde güçlü bir askeri varlığı olduğu tartışılır hale gelmiştir. Sahip olduğu modern ordu ve nükleer teknoloji kendisini Hizbullah gibi güçlü askeri teknolojiye sahip olmayan bir örgütlenmenin saldırısından koruyamamıştır. Hizbullah bir devlet örgütlenmesi değildir. Bu bağlamda güçlü hava savunma sistemi yoktur. Elinde sadece kalaşnikof, roketatar ve bir miktar füze bulunmaktadır. Askeri envanter olarak bakıldığı zaman en sıradan bir devletin dahi sahip olduğu askeri teknolojik imkanlardan yoksun olan Hizbullah'ın varlığı, o basit silahları bile İsrail için bir tehdit haline getirebiliyor. **İsrail ilk defa bir savaşta bu kadar fazla kayıp verdi.**

Savaşın bu kadar uzun sürmesinin amacı her şeye rağmen Hizbullah'ı füze atamayacak hale getirmektir. Ama 34 gün süren savaşta İsrail en büyük kaybı son iki gün verdi. Yıkıldığı bina veya öldürdüğü insan sayısı, Hizbullah'ın füzelerini de çatışmalardaki başarısını da önleyemedi. Bu, askeri saldırganlığa dayalı bir güvenlik politikasının iflas ettiğinin göstergesidir ve strateji uzmanlarına konu olacak bir durumdur.

İsrail'in 1948'den, kurulduğundan beri bugüne dek uyguladığı askeri teknoloji, askeri üstünlüğe dayalı güvenlik politikası iflas etmiştir. Başkalarına zarar verebilen kabiliyeti onu zarara uğramaktan kurtarabilecek bir üstünlük değildir. Askeri strateji açısından ortaya çıkan bu sonucun yanında bir di-

ğer sonuç, her türlü insan hakkının ve hukuksal çerçevenin ihlaline rağmen İsrail'e kınama dahi çıkartmayan emperyalist güçlerin teşhiri olmuştur. Egemen sınıfların sınıfsal duruşu gereği savaşları körüklediği, insani değerlerle ilişkilerinin olmadığı halklar nezdinde daha net verilerle ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde BM, NATO, vb kurumlar da teşhir olmuştur. Ve bundan sonra benzer her gelişme oluşan bu imajı güçlendirecektir.

SORU: Bir yoruma göre İsrail önce Hizbullah'ı temizleyecek sonra da sıra Suriye ve İran'a gelecekti. Saldırı, Hizbullah'ı bırakalım temizlemeyi, güçlendirdiğine göre, ABD'nin yakın vadede İran'a saldıramayacağı fikri daha da güçlenmiş olmuyor mu?

YANIT: Evet; daha önce yaptığımız İran değerlendirmesinde, "ABD'nin ikinci bir Irak'a, hatta ondan daha kapsamlı bir belaya dönüşebilecek bir İran'a mevcut koşul ve dengeler içinde saldıracağını düşünmüyoruz. Bu nedenle, savaşmak yerine savaşılmış gibi gözükmeyen her iki ülkenin politikasına denk düştüğünü söylüyoruz." demiştik. Bugün böyle bir saldırı olasılığı daha da zayıflamıştır. Çeşitli olanaksızlıklar içerisinde bulunan Hizbullah'ın, İsrail'in politikalarını ters yüz edebilecek bir direniş gösterebilmesi, bundan sonra benzer saldırıların bölgede yapılabilmesini daha da güçleştirmiştir. Güvenliğin salt askeri üstünlüğe dayalı bir saldırı politikasıyla sağlanamayacağı ortaya çıkmıştır. Bu, yaklaşık 60 yıllık bir politikanın tartışmaya açılması demektir. Dolayısıyla bundan sonra İsrail'in ve İsrail aracılığıyla ABD'nin ve emperyalist güçlerin Ortadoğu'da benzer radikal politikalar uygulaması, benzer saldırıları örgütlemesi sanıldığından çok daha da güç olacaktır.

SORU: Süreçte muhtemel gelişmeler nelerdir?

YANIT: Muhtemel gelişmeleri Ortadoğu düzleminde düşünelim, önce gerek Lübnan'da gerekse Irak'ta ABD(emperyalizm) bir geçiş dönemi yaşamak zorundadır. Çünkü Hizbullah direnişi, onların politikalarını ters çevirecek kadar kapsamlı

bir direnişti. Bu nedenle, Ortadoğu'da bazı dengeleri yerine oturtmaktan emperyalist güçlerin farklı politik açımlar yapması mümkün değildir. Dolayısıyla önce bir zaman kazanmaya ihtiyaçları var. Şimdi Ortadoğu'da, özellikle **Lübnan'da bir soğuma gerekiyor**. Çatışma ortamı sürdüğü sürece yeni politikalar yeni açımlar geliştirmek mümkün değildir. İşte **ateşkes böyle bir soğuma ihtiyacının ürünü olarak devreye sokuldu**.

Ateşkes sonrasında tarafların makro düzeydeki beklentilerini öne çıkarması, bir anlamda "siyaset" gereğidir. Ancak hangi yetkilerle donatılmış olursa olsun, Lübnan'da konuşlandırılacak bir "barış gücü" için "Hizbullah'ı silahsızlandırmak" gerçekçi bir amaç değildir. Kısacası, emperyalistler ve İsrail gibi Hizbullah'ın da soğumaya ihtiyacı var. Her sıcak çatışmanın sonuçlarının toplandığı bir soğuma dönemi, siyasal gelişme dönemleri vardır. Çatışma, eğer politikanın bir biçimiye, örgütlenmeyi daha ileri boyutlara taşımanın araçlarından birisiyse; onun peşinden gelen soğuma dönemi, kazanımları kalıcılaştırma dönemidir. **Hizbullah bu süreyi, kazandığı prestiji örgütlü ilişkiye dönüştürmek için değerlendirecektir**.

Bu süreçte emperyalistler de kayıplarını telafi etmek ve yeni ataksyonlar için konum alacak, çeşitli güç ve denge ilişkilerini kullanmayı deneyecektir. Bu, Suriye'ye bölgede tekrar fiili rol vermek dahil çeşitli denge hesaplarını içerebilir. Tercihler, Ortadoğu'nun yapısı gereği kaygan bir zeminde gelişeceği için kesin tanımlar yapmak doğru ve gerekli değildir. Ama ateşkesin İsrail ve emperyalizm için çözüm olmadığını, İsrail'in güvenliği dahil bundan sonra işlerinin çok daha zor olduğunu söyleyebiliriz.

SORU: Lübnan'a gönderilecek gücün içinde Türkiye'nin de adı geçiyor. T. Erdoğan'ın veya A. Gül'ün basına yansıyan demeçleri de bu yönde. Sizce Türkiye egemenleri böyle bir görevi hangi nedenlerle kabul eder?

YANIT: Öncelikle belirtelim ki Türkiye'nin kendine ait ne bir

dış politikası ne de bağımsız bir iç politikası vardır. İncirlik Üssü'nden sınır ötesi operasyonlara veya herhangi bir ülkeye asker göndermeye kadar Türkiye egemenlerinin hiçbir konuda bağımsız irade geliştirebilme koşulu yoktur.

Bırakalım Kuzey Irak'a kendi iradesiyle operasyon yapmayı, bir bakanın bir başka ülke ziyareti bile genellikle, emperyalist politikaların gereği dahilinde gerçekleşiyor. Türkiye, eğer bölge ülkelerinin kimi toplantılarına katılıyorsa; bu, çoğu kez ABD'nin dayatmalarını ileten bir **kurye** olma işlevi sebebiyledir. Dönem dönem AB'ye ve ABD'ye kızgınlık ifade eden hamasi nutuklar atılabiliyorsa; bu, tabana/iç kamuoyuna şirin görünmek ve muhtemel tepkileri yumuşatmak içindir; ki, bu emperyalistlerin de bildiği, denediği ve toplam çıkar adına göz yumduğu bir durumdur.

Türkiye'nin Ortadoğu'da gerçekten politika geliştirebilme, tavır koyabilme güç ve kabiliyeti olsaydı; bunu, subaylarının başına çuval geçirildiğinde yapardı. Nitekim "bizim toprağımız, her şeye biz karar veririz" dedikleri İncirlik'te de son olarak benzer bir durum yaşandı.

"İncirlik Üssü'nde bardan çıkan Hava Pilot Binbaşı Fetih Dinçer ile eşini, ABD askerleri yere yatırıp kelepçeledi. Olay gizlenince Binbaşı istifa etti." (Sabah Gazetesi, 4 Ağustos 2006)

İşte bu konumdaki Türkiye, eğer Lübnan'da görev alırsa; bu, onun **tercihinden çok bağımlılık ilişkilerinin gereği** olacaktır. Daha önce de belirttiğimiz gibi belki bunun için Türkiye'nin ağızına Kuzey Irak bağlamı bir parmak bal çalınacak; ama bu, ne dengeleri ne de bölgedeki rolünü değiştirici ölçüde olmayacaktır.

Türkiye'de hangi kararların nasıl alındığının teşhiri de emperyalizme karşı tavır da ülke içi demokratikleşme süreci de bunu karşılayabilecek bir örgütlülüğü şart koşmaktadır. Bugün temel siyasi görev böyle bir örgütlülüğü yaratmaktır; tüm imkan ve çabalar bu amaç yönünde değerlendirilmelidir.

FİLİSTİN'DE İNSANLIK ONURU İMTİHANDA ÖZGÜRLÜĞÜN KOŞULU DİRENMEKTİR

DEVRİMCİ HAREKET'in

16 Temmuz 2006'da Yaptığı Açıklamadır

Egemen güçler tarihleri boyunca, egemenliklerini güvenceye almak, halkı mevcut gidişata razı etmek ve **itirazları kaynağında susturmak** için, bilinen tüm zor yöntemlerini denemiş, bunun için, kendi koydukları yasaları da çiğnemekten kaçınmamıştır. Tarihin çarkının ileriye doğru dönmesi, "modernlik"ten, "uygarlık"tan söz edilmesi; olsa olsa, gelişmenin, bilim ve teknolojinin egemenlerin hizmetinde daha profesyonelce kullanılabilmesini beraberinde getirdi.

Daha önce zindanlarda, tutsak alınmış insanlar üzerinde denenmiş işkence çeşitlendirmeleri, bugün artık bir ülkeyi hapishane, halkını da tutsak sayarak daha kapsamlı ve daha "modern" biçimde uygulanır oldu.

Hapishanelerde suyu, elektriği kesen, tutsakları aç ve açıkta bırakan, işkence için, operasyon için, yasak koymak için gerekçeye ihtiyaç duymayan; yani kendinde her şeyi hak olarak gören bugünün egemenleri; tutsak ülkeler oluşturmaya, ülkeleri yarı-açık hapishanelere çevirmeye başladı. Bunlardan biri de Filistin'dir. Ateşkeslerle, emperyalist barış masalarında yaşanan soytarlıklarla yıllardır oyalanan; **seçme, seçilme, bağımsızlık** kavramlarıyla, "dizginlenmek" üzere muhatap edilen Filistin, gerçekte **ABD'nin Ortadoğu'daki açık hapishanesidir; İsrail de onun gardiyan gücüdür.** Bu bağlamda Filistin'in diğer ülkelerden farkı, direniş imkanlarının bir çeşit hapishane imkanlarına benziyor olmasıdır. Bu durum, Filistin'in elini kolunu elbette ki bağlamıyor. Aksine, örneğin İsrail'e ait bir üsse saldırı düzenlemek için 800 metrelik tünel kazmak gibi yaratıcılıkları da; örgütlerarası dayanışmayı da beraberinde getirebiliyor. Nitekim son olarak, El Fetih'in silahlı gücü El Aksa Şehitleri

Tugayı, bir bildiri yayınlayarak, Hamas'a esir askeri bırakmama çağrısında bulunmuş ve İsrail saldırılarına hazır olduğunu bildirmiştir. Benzer bir durum halk arasında yapılan ankette de gözlemlendi.

"Kudüs Medya ve İletişim Merkezi'nin yaptığı ankete göre, katılımcıların yüzde 77'si, İsrail askeri Şalit'in kaçırılmasını desteklediğini bildirdi, yüzde 67'si mevcut siyasi ortamda başka askerlerin de kaçırılmasından yana olduğunu söyledi."

Devrimci tutsakları baskının, zulmün, işkencenin hiçbir biçimi teslim almaya nasıl yetmiyorsa; Filistin halkını da ne barut ve ateş, ne yokluklar, ne de ölüm veya salgın hastalık tehdidi teslim almaya yetmiyor. Evet belki Filistin'de yokluk da yasak da kol geziyor, ama Filistin halkı özgür. Çünkü **tutsaklığın olduğu yerde özgürlüğün koşulu direnmektir.**

İSRAİL'İN FİLİSTİN'E YÖNELİK SALDIRILARINI YOĞUNLAŞTIRMASININ NEDENİ NEDİR?

Son günlerde İsrail'in meclis basma, bakan kaçırma noktasına varan saldırıları, İsrail'in ve işbirlikçilerinin yönlendirmesiyle, Filistinli savaşçıların bir İsrail askerini kaçırmasıyla gerekçelendi; kamuoyunun böyle algılaması istendi. BM dahil, uluslararası pek çok kurum, ilgili pek çok devlet, sınıfsal duruşları gereği; meşruiyeti, hak ve hukuk ölçülerini bu gelişmede de eğip-bükmüş, İsrail'i haklı gösterme gayreti içinde olmuştur.

Sanki kısa bir süre önce plajdaki silahsız, savunmasız Filistinlileri bombalayan İsrail değilmiş gibi, tırmandırdığı emperyalizm yönlendirmeli saldırılar, asker kaçırılmaya verilmiş doğal bir refleks gibi gösterilmek istendi. Halbuki aynı kesim-

ler, plaj saldırısı sırasında İsrail'e en ufak bir tepki vermemiş, sessiz kalmıştır.

İsrail'in saldırılarında dikkat çeken boyutlardan biri de sanki önceden hazırlık yapılmış olmasıdır. Saldırıların niteliği ve kapsamı, daha önce böyle bir hazırlığın yapıldığını ve harekete geçmek için uygun anın kollandığını düşündürüyor.

Eğer Ortadoğu'da İsrail'in saldırgan politikalarında sadece İsrail'in çıkarları ve tercihleri belirleyici olsaydı bunu açıklamak çok kolay olurdu. Ama İsrail'in kuruluşundan beri her zaman için ABD'nin Ortadoğu'daki çıkarlarının en radikal noktada savunucusu, stratejik işbirlikçisi olduğu ve ABD'nin onayı dışında ciddi bir adım atamayacağı düşünülürse; bu saldırganlığının arkasında ya da bu tür bir politika değişikliğinin arkasında ABD'nin olduğunu görmek mümkün olur.

Gerçekte İsrail'in elinde, bir askerin kaçırılmasına gösterilebilecek tepkinin biçimi için, çok farklı askeri seçenekler vardır. Bugüne dek hedefine koyduğu kişi veya yerleri vuruyor, sivillerin zarar görmesini "savaş", "çatışma", vb ile gerekçeliyordu. Fakat son olarak başlattığı saldırılarda göstermelik de olsa meşruiyet kaygısı gütmemiş; su kaynakları, elektrik kaynakları ve siviller dahil hemen her şeyi bombalarının hedefi yapmış; jetler sabaha dek evlerin üzerinde uçurulmuş, "Hiçbir Filistinlinin uyutulmayacağı" başbakanın ağzından açıkça ifade edilmiştir. İşte doğrudan halkı hedef alan bu türden ölçüsüz saldırılar, ABD'nin politik olarak açmaza girdiği yerde başvurduğu saldırıları akla getiriyor. Örneğin Fel-luce'de günlerce süren kuşatma sonucunda şehir tümüyle yalıtılmış ve napalm bombaları ile yakılıp yıkılmıştı. Benzer bir saldırı da Baku-ba'ya yönelik olarak yapılmıştı. Bu

bağlamda İsrail'in Filistin'e yönelik son saldırıları ABD'nin Irak'ta politik ve askeri açıdan tıkandığı bir aşamada tercihen gündeme geldi.

Bilindiği gibi ABD, 21. Yüzyıl'ı kendi yüzyılı ilan etmiş ve bunun ilk adımlarını Afganistan ve Irak'ta atmıştı. Fakat masa başındaki hesapları Irak'tan da Afganistan'dan da dönmüş, düştüğü açmazlar onu dünya genelinde prestij kaybına sokmuştur. Son olarak bir İngiliz gazetesinde yayınlanan bir ankette, ABD'ye olan güvenin İngiltere'de bile %50'nin altına düştüğü, Almanya'da %40, Müslüman ülkelerde ise bunun %10-20ler düzeyinde olduğu görüldü.

ABD, artık dünya ölçeğindeki saldırganlığın kaynağı olarak görülen, saygı duyulmayan ve Irak'taki direniş nedeniyle de askeri gücünün eskisi gibi inandırıcı olmadığı bilinen, emperyalist bir örgütlenmedir. Ve bugün onu belki de Vietnam'dan da kötü bir son bekliyor. Çünkü Irak, Vietnam değildir. Irak, ABD'nin Ortadoğu'da temel çıkarlarının söz konusu olduğu noktalardan birisidir. Irak'taki bir yenilgi Vietnam'daki gibi salt bir ülkeyi kaybetmekle noktalanmaz. Çünkü Irak'taki ve giderek tırmanan Afganistan'daki başarısızlık, bütün dünya halklarını ABD'nin olduğu her yerde bir direnişe teşvik edebilir. Ki zaten bu noktaya bir anlamda gelmiş durumda. Artık ABD kimse tarafından korkutucu bir güç değildir. Cezaevleriyle, işkence uçakları ve gemileriyle artık dünya kamuoyunda hiçbir insan hakları savunucusunun ciddiye almadığı, hukuksuzluğu tescil edilmiş bir ülke konumuna gelmiştir. Bunun bilincinde olan ABD, Ortadoğu'da daha ölçüsüz saldırılarla gözdağı vermeyi ve egemenliğini, çıkarlarını korumayı amaçlıyor. Bu nedenle de kendi çıkarları, bildiği doğrular ve tercihleri konusunda ne denli saldırgan olabileceğini göstererek güçsüzlüğünü gizleme yoluna gitmiştir.

İsrail'in saldırıları karşısındaki tepkisizlik, döneme ve ABD'nin bölge politikalarına dair ipucu verir niteliktedir. Daha önce de ABD ile İran arasındaki çelişmenin

çatışma aşamasında olmadığını ve çatışmaktansa çatıyacakmış gibi görünmenin her iki ülkenin yararına sonuçlar doğurduğunu söylemiştik. ABD bu süreçte, enerji kaynaklarının ve ulaşım yollarının risk/tehdit altında olduğu yönünde bir yönlendirme yapmış; adım adım uyguladığı diplomasi ile dünyayı ikna etme sürecine girmişti. İkna ettiği ülkelerin başında AB ülkeleri geldi. Almanya ve Fransa gibi Irak saldırısına ciddi muhalefet göstermiş olanlar dahil, AB ülkelerinin hemen tümünün desteğini aldı. Buna giderek Rusya'nın da desteği eklendi. Hatta çeşitli biçimlerde Çin ve Hindistan'ı da bu duruma razı ederek ABD; halkların değil ama egemen sınıfların nezdinde Irak savaşı öncesinden daha avantajlı/etkili duruma gelmiştir. İşte ABD'nin ve uluslararası emperyalizmin bu çıkar örtüşmesi, ABD'ye böyle bir gösteri ve gözdağı şansı vermiştir. **Mevcut saldırıların niteliği, ABD'nin kendi çıkarlarını koruma noktasında ne denli kural tanımaz bir saldırganlık içinde olabileceğini göstermesi açısından önemlidir.**

Mevcut konjonktürde, Çin ve Hindistan ekonomisindeki gelişme, sadece ABD ekonomisini değil, AB sürecindeki ülkeleri de tehdit eder hale gelmiştir. Dolayısıyla ortak sorunlar içerisinde bulunan ABD ve AB ülkelerinin, aralarındaki farkları bir kenara bırakarak daha geniş ölçekli ortak politikalar içinde olması beklenmelidir. Mesafeli duruşuna rağmen Rusya da böyle bir uyumu

tercih etme eğilimindedir.

İşte dünya ölçeğinde ABD'nin halklar nezdinde sürekli prestij kaybettiği koşullarda, saldırganlığına yönelik tepkilerin bu denli cılız olması düşündürücüdür. Bunda, emperyalist güçlerin çıkar ortaklaşmasının yanında, medya ve kamuoyu oluşturma araçları ile yapılan yönlendirmelerin de rolü vardır. Öyle ki bir süre için sol çevreler dahi Filistin'deki saldırılara tepkisiz kalmış, **İran konusunda kopartılan fırtınanın yanında Filistin tali bir konu olarak gündemde yer almıştır.** Bu aynı zamanda solun gelişmeleri okuma ve politika geliştirme konusundaki kısırlığının ifadesidir.

Bugün devrimciler bir taraftan Filistin'le dayanışmayı öne çıkarırken, diğer taraftan da, **mevcut saldırganlığın yayılabilme olasılıklarını** değerlendirmeli ve buna uygun bir duruş geliştirmelidir.

BÖLGEDE GERİLİM ARTARAK TIRMANIYOR

Genelde emperyalistler özelden ABD, yakaladıkları fırsatlar oranında, dünyanın başka yerlerinde de benzer güç gösterilerine kalkışabilirler. Bu olasılık, ABD'nin İran'la ilintili olarak yaptığı gibi, kendi çıkarlarını dünyanın ortak çıkarları olarak gösterebildiği oranda artacaktır. Hedefe, Latin Amerika ülkelerinden biri veya denediği füzeler bahane edilerek Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti de konabilir. Tabii Kore'nin bir Filistin olmadığını ABD de biliyor. Kendisine yönelik ideolojik, politik, askeri veya eko-

nomik herhangi bir saldırı karşısında Kore'nin seçenekleri Filistin'den daha fazladır. Nitekim, Japonya'nın tehditleri karşısında verdiği "Japonya'yı yıkarız" yanıtı, Japonya'nın fiilen geri adım atmasını berabere getirdi.

Bölgede ise gerilim artarak tırmanıyor. İsrail, Filistin'e yönelik saldırılardan sonra, Hizbullah'ın 2 asker kaçırmasını gerekçe ederek Lübnan'a da girdi. Bu noktada belki de en tehlikeli/sorunlu yaklaşım "asker kaçırılmasa bunlar olmazdı" biçiminde olanıdır. Politik perspektiften yoksun olanlar, olguları neden-sonuç ilişkisi içinde değerlendiremeyenler, genellikle bu türden yaklaşımlara yedeklenir; böyle bir duruşu beslerler.

Gerçekte ise, bu olayda kaçırılan asker sadece bir semboldür. ABD, İsrail eliyle prestij ve gözdağı peşindedir. Bu bağlamda, **Lübnan'a girilmesini de prestiji korumanın ve direnç olasılıklarına gözdağı vermenin devamı olarak görmek gerekiyor.** Bu müdahalenin amaçlarından biri de Filistin'de halkla (ve diğer örgütlerle) Hamas arasında; Lübnan'da ise, Hizbullah'la halk arasında çelişme oluşturmaktır. Bunun için İsrail, **halkın günlük yaşam aktivitelerini bozan saldırılarda bulunmuş; otoyol, havaalanı, santral, vb yerleri bombalamıştır.** Ancak halkların da örgütlerin de basireti İsrail'in ufkunu aşmış ve saldırılar genellikle **ayrışmayı değil bütünleşmeyi** berabere getirdi.

Saldırıların Lübnan'a da yönelmesi daha boyutlu gelişmelerin habercisidir. Bilindiği gibi Lübnan'da özel uğraşlar ve dayatmalar sonucu taşlar bir oranda da olsa dizilebilmiş, belirli bir denge hali yakalanmıştı. İsrail'in saldırısıyla Lübnan'da taşlar bir kez daha yerinden oynamıştır. Ortadoğu'yu bilenler, Lübnan'ın gerilim potansiyelini de bilir. Orada taşları dizmek zor, bozmak ise kolaydır. Taşlar yerinden oynamış durumda; görünen o ki, tekrar bir denge haline geçiş zor olacaktır. **Mevcut müdahale tüm bölge halkları için bir tehdittir; saldırılarla, bölgede ABD politikalarıyla uyum içinde olmayan**

herkese gözdağı verilmektedir.

Ya topraklarından edilmiş ya da topraklarında mülteci konumuna sokulmuş; yaşamı duvarlarla, giriş kapılarıyla denetlenen ve gerektiğinde kapılar da kapatılarak, balık avı bile yasaklanarak tam bir yokluk ve zindan hali yaşatılan Filistinlilerin itirazını, itirazının şeklini tartışmak; İsrail eylemine meşruiyet aramak; akli ve vicdanı yerinde olan insanların işi olamaz. Hiç kimsenin bir başkasına, bir zindan halini benimseyerek sessiz kalmayı, duruma rıza göstermeyi dayatma hakkı yoktur. **Esaretin, zulüm ve işkencenin olduğu yerde, itiraz; haklı, gerekli ve meşrudur.**

Bugün ABD'nin Afganistan ve Irak işgallerine; İsrail'in de her türden insan hakkını ve yasayı yok sayarak gerçekleştirdiği saldırılara cüret etmesinde; sadece emperyalist kuruluşların desteği değil, aydın kimliğini çarpık biçimde taşıyanların da rolü olmaktadır. Türkiye halkları, Irak işgali döneminde, ruhlarını satmışçasına kalemlerini işgal için kullanan yazarlara, "iliştirilmiş" gazetecilere tanık olmuştur. Bugün de Filistin'deki saldırıları alkışlayan ve benzeri uygulamaları Kürt coğrafyası için telkin eden Hasan Pulur, Hasan Cemal gibi karanlık fikirli "aydın"lara tanıklık ediyor.

İnsanlık tabii ki salt kirli ruhlara, karanlık hesap piyonlarına değil; kimliğinin gereğini yerine getiren aydınlara da tanıklık ediyor. Örneğin "Amerikalı sinema oyuncusu Susan Sarandon ve Amerikalı Barış Anası Cindy Sheen'in de aralarında bulunduğu bir grup sanatçı ve aydın, Amerikan işgalinin sona erdirilmesi için açlık grevi eylemine başladılar.

Fransa'nın ünlü oyuncusu Catherine Deneuve; Avusturya'nın bir kentinde katıldığı basın toplantısını, Nazilerin istihdam politikalarını ve Hitlerin SS subaylarını öven, yabancı düşmanı ırkçı lider Haider'le aynı havayı solumamak, onunla aynı fotoğraf karesinde görünmemek için terk etti." bunun gibi pek çok onurlu duruş örneği vermek mümkün. Bu nedenle, emperyalist talan, sömürü ve baskı araçları sahipleriyle beraber mutlaka kaybe-

decek; ezilen halklar kazanacaktır.

*ABD ORTADOĞUDAN DEFOL
*FİLİSTİN'DE DİRENİŞ KAZANACAK

*YAŞASIN EZİLEN HALKLARIN ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİ

ABD, artık dünya ölçeğindeki saldırganlığın kaynağı olarak görülen, saygı duyulmayan ve Irak'taki direniş nedeniyle de askeri gücünün eskisi gibi inandırıcı olmadığı bilinen, emperyalist bir örgütlenmedir. Ve bugün onu belki de Vietnam'dan da kötü bir son bekliyor. Çünkü Irak, Vietnam değildir. Irak, ABD'nin Ortadoğu'da temel çıkarlarının söz konusu olduğu noktalardan birisidir. Irak'taki bir yenilgi Vietnam'daki gibi salt bir ülkeyi kaybetmekle noktalanmaz. Çünkü Irak'taki ve giderek tırmanan Afganistan'daki başarısızlık, bütün dünya halklarını ABD'nin olduğu her yerde bir direnişe teşvik edebilir. Ki zaten bu noktaya bir anlamda gelmiş durumda. Artık ABD kimse tarafından korkutucu bir güç değildir

SENDİKALAR SINIFLARARASI UZLAŞMA DEĞİL MÜCADELE ÖRGÜTÜDÜR

SENDİKALARIN VARLIĞI EMEKCİLERİN MÜCADELE POTANSİYELİNİ AÇIĞA ÇIKARIP HAREKETE GEÇİREBİLDİĞİ ORANDA ANLAMLIDIR

Sınıflar mücadelesinin seyri tanımlayan grafikte, **kazançların** yanında **kayıplar** da varlık gösterir. Hatta ezilenlerin tarihinin **kayıplardan öğrenerek ve yoklukları damıtarak** oluştuğunu söylemek abartılı olmaz. Emekçilerin, verilenle yetinmeyerek kendi "kaderini" eline almak üzere geliştirdiği örgütlenmeler, kavgada kazancın koşuludur. Örgütlü olmak, emekçileri bütünüyle kayıplardan muaf kılmassa da; yaşama irade koymayı, kendine güveni ve haklarını kopararak alma bilincini geliştirir. **Sendikalar**, bu alanda en etkili araçlardan biridir. Yasal sınırlar içinde kurulsun da, başarısı o sınırları zorlayabilme gücü ve kabiliyetiyle yakından ilintilidir. Baskı ve zorun rejimin temel niteliğini oluşturduğu bizimki gibi ülkelerde, yasanın verdiği ile yetinmemek, gücünü meşruiyetinden alan duruşlarla sınırları zorlamak; sendikaların değişmez niteliği durumundadır. Aksi takdirde, egemenler, sendikaların emekçilerden yana duruşunu giderek aşındırmakta ve geliştirdiği "ihtiyaca uygun yasalar"la hareket kabiliyetini bütünüyle sınırlamakta; **rejimin demokrasi dekoru** olmaktan öte işlevi olmayan içi boş bir kuruma çevirmektedir.

Bilindiği gibi bu yıl, toplu görüşme sürecinde yetkili sendikayı belirlemek üzere, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na iletilen üye sayısına göre, **Eğitim-Sen yetkiyi kaybetmiş**, yetki Türk Eğitim-Sen'e geçmiştir. Bu durum, yasalara rağmen oluşmuş KESK gibi bir yapılanmada tabii ki her şeyin sonu değildi. Ancak, yetki kaybı basit bir

sayısal hesap olarak da görülmemelidir. Bugüne dek bu konuda pek çok değerlendirme yapıldı. Değerlendirmede isabet, sorunun teşhisi ve tedavisi için bir zorunluluktur. Örneğin sorun bütünüyle dışsal olarak değerlendirilip, mesele yetkiyi kazanan sendikanın iktidar tarafından gözetilmesi ile açıklandığında, sorunun üzerinden atlanmış, futbol deyimiyile top taca atılmış ve sorunun kalıcılığının önü açılmış olur. Ancak rakamlara baktığımızda, kaybın, Türk Eğitim-Sen'in çok üye yapmasıyla değil, genelde KESK'te özelde Eğitim-Sen'de yaşanan **erimeyle** oluştuğu görülür.

Sendikaların üye kayıp tabloları incelendiğinde, KESK'in son iki yılda 62.778 üye kaybettiği görülür. Eğitim-Sen'in üye sayısındaki değişim ise çok daha büyük oranda bir kaybı işaret ediyor. 2002 yılında 185 bin olan üye sayısı, 2003'te 165 bine, 2004'te 155 bine, 2005'te 139 bine, bu yıl ise 122 bine düştü. 2002 yılından bu yana yaklaşık 63 bin üye Eğitim-Sen'den ayrılmış görünüyor. Bu oran 2000 yılı ile kıyaslandığında fark daha da büyür. Çünkü, o yıl üye sayısı 210 bin civarında idi. Bu rakamların işaret ettiği gerçeklik uzun süre tartışılacak gibi görünüyor. Gerçi sorunun özellikle müsebbipleri tarafından görülmemesi ve yasadışı bir zihniyetle geçiştirilmesi zayıf bir olasılık değildir.

Bilindiği gibi 2006 Kasım ayında program kurultayı kararı alınmış ve **tartışma için görünür ilk zemin** oluşmuştur. Program kurultayı için hazırlanan ön program, ilk elde bize birtakım veriler sunuyor. Ancak bu süreçten değiştirici/yapıcı sonuçlar bekleniyorsa, tartışma duygusallıktan uzak ve mümkün olduğunca kapsamlı yürütülmelidir.

Programa giriş, **nasıl bir dünyada yaşandığı** ile yapılmış. Nasıl bir dünyada yaşandığını, önümüzdeki süreçte bireylerin, toplum-

ların ne gibi sorunlarla karşı karşıya kalabileceğini görmeden; içinde yaşanılan dünyaya ilişkin oldukça sağlıklı bilgilere, yorumlara sahip olmadan ne güncel yaşamda bir politika yapılabilir ne de demokratik kitle örgütünde uzun dönemde bir politika belirlenebilir. Bu bağlamda bir program konusunun, içinde yaşanılan dünyayı tanımaya, yorumlamaya, ekonomi ile ilgili düşünceleri ifade etmeye yönelik bir bölümle başlaması doğrudur; bu, genel olarak devrimciler tarafından izlenen bir yöntemdir. Sorun, nasıl bir dünyada yaşandığını doğru görebilmek, kavrayabilmektir. Kendi yaşadığı sistemle olan çelişmelerini, bu genel eğilim doğrultusunda kavrayabilmek, ona uygun politikalar belirleyebilmek, demokratik kitle örgütlerinin en temel görevlerinden biridir. Bu bağlamda önemli olan, nasıl bir dünyada yaşandığını **doğru bir şekilde** tanımlayabilmek ve süreçle ilişkin doğru önermelerde bulunabilmektir. İşte KESK süreci, tam da bu noktada tıkanıp. Gerek KESK, gerekse bugünkü politikalarında etkili olan siyasal yapıların büyük bir kısmı, dünyayı yorumlamada egemen burjuvazinin yukardan aşağı pompaladığı neoliberal politikalarından büyük oranda etkilendi. Küreselleşme, liberallerin yönlendirmesiyle evrensel bir olgu olarak kabul edildi ve neden-sonuç ilişkisi, neoliberalizmin kavramlarıyla açıklandı.

Küreselleşmenin konjonktürel olduğuna ve nedenlerine daha önce de değindik. Küresel politikaların bir de bireye (Birey-toplum ilişkisine) yansımaları söz konusu. Toplumun dışında bir bireyin yaşama şansının olmadığı, dolayısıyla bireyin kendisi ile ilgili sorunları toplumla, toplum içinde kendisi gibi düşünen insanlarla birlikte ele alması gerektiği önkabulünden yola çıkan toplumcu düşünce yerine; bireyi soyut bir olgu olarak ele alan ve

KESK'in oluşumu, dünyada emek örgütlülüğünün sancılar çektiği, solun güven ve güç yitimi içinde olduğu bir süreçte yaşanmış konjonktürel bir başarıdır. Bu, Türkiye koşulları ile yakından ilintili ve genelleştirilemeyecek bir gelişmedir. Nitekim doyuma ulaşmış ve tıkanmıştır. 12 Eylül sonrasında ortaya çıkan örgütsüzlüğün, dağınıklık ve belirsizliğin sonucunda, dün devrimci yapılarda önemli görevler üstlenmiş pek çok kadro, kamu çalışanları sürecinde bulunmuş, etkili olmuş ve başarıda önemli rol oynamıştır. Bunlar, Türkiye'nin demokratikleştirilmesini hedefleyebilecek demokratik yapıların yaratılabilmesi için mücadele eden, böyle bir mücadelede seferber edilebilecek kadrolardı. Bunların beklentileri, güçlü siyasal yapıların yaratılmasıydı. Ne var ki sürecin özgün ve geçici nitelikleri giderek kalıcı bir tarza dönüşürken, politik yapılara kadro aktarımı gerçekleşmemiş hatta böyle bir gündem veya öncelik de oluşmamış ve kamu sendikaları giderek sürecin ihtiyacı olan tek örgütlenmemiş gibi değerlendirilmiştir. Bu durum sendikalara, politik yapıların kimi işlevlerini yüklemek gibi bir çarpıklığı beraberinde getirirken, politik yapı ihtiyacının da sürekli olarak bir bilinmeze ertelenmesine sebep olmuştur

sistemin dayatmalarına karşı bireyi öne çıkaran; bireyi, muhatap edildiği gelişmeler karşısında tek başına durmaya yönlendiren bir dünya görüşü, büyük oranda hakim kılındı. Bu konuda yaşanan ideolojik-politik etkileşim, örgütlülüğe de mücadele çizgisine de etkide bulundu. Buna göre artık **esnek üretim** vardı; emekçiler, kalabalık işyerlerinde değil, küçük birimlerde çalışıyordu; dolayısıyla insanların örgütlenmesi zordu. İnsanların yaşama standartlarına dair tercihleri değişmişti; artık disiplinli, katı örgütlü ilişkileri, özgür gelişiminin önünde engel olarak görüyordu. Bu eğilim, alabildiğine bireyci, alabildiğine esnek bir duruşu, **örgütlenmede gevşek** bir ilişkilenebilirliği koşulladı.

İnsanlar, yeri geldiği zaman basit bir çağıyla demokratik kitle örgütü etrafında toparlanıyor, işi

bittiği zaman dağılıyor ve bunun dışında kalan vaktini bireysel tercihler üzerinden şekillendiriyordu. Gerçekte ise sol düşünce ile donanmış örgütlü bireyin duruşu bu olmamalıydı. Örgütlü birey, toplumun yukardan aşağıya şekillendirilmesi karşısında, hayatın her alanında kolektif bir yaşam ve dayanışma içerisinde bulunarak, bir direnme mevzisinin öznesi olmalıydı. Demokratik kitle örgütleri/sendikalar, bunu yapmak yerine; egemen sınıfların, genelde neoliberallerin yukarıdan aşağıya şekillendirmeye çalıştığı ideolojik kimliğe, önce kendileri ikna olarak, sonra da kendi kitlesini böyle bir sürece ikna ederek, alabildiğine bireyci atomize olmuş insanlar yetiştirilmesinin aracı haline geldi. Bu, nasıl bir dünyada yaşadıklarına ilişkin yanlış bir öngörünün/tespitin ve neoliberal politikaların peşinden

sürüklenmenin zorunlu bir sonucuuydu. Eğer bu gelişmeler doğru okunabilseydi, emperyalizmin ve dolayısıyla sınıflı toplumlarda sınıf ilişkisinin öz olarak değişmediği, sınıf mücadelesinin ortadan kalkmadığı, farklı biçim ve araçlarla sürdüğü ve mutlaka süreceği bilinebilseydi, bu genel olgu ıskalanmasaydı, bunun alternatifleri yaratılabilirdi.

Dünden bugüne taşınan ve hayatın doğruladığı genel bir önermedir; **bireyi sadece çalıştığı yerde örgütlemek yetmez; örgütlenme, bütünlüklü bir dünya görüşüyle birlikte ele alınması ve kişinin, hayatın her alanında örgütlenmesi gerekir.** Bu alanda '80 öncesinde sol başarılı bir pratik sergilemiştir. Son yıllarda ise bu çalışma biçimi ya da bu tür bir dünya görüşünün gerektirdiği görevler ıskalandı; sendikalar, dernekler insanların belli saatlerde toplandığı, bir araya geldiği mekanlar olarak görüldü. Hafta sonları sendikaların kapanması da bu duruşun/anlayışın ürünüdür.

Şimdi, yaşanan başarısızlığın **özeleştirisi** verilecekmiş gibi bir intiba bırakılırken, diğer taraftan, küreselleşmenin emek yaşamına, üretim sürecine etkileri, vb. tartışılarak sanki gelinen nokta **küreselleşmenin zorunlu bir sonucuymuş** gibi gösterilmek isteniyor. Konuların sıralanış biçimi, küreselleşme olgusunun hala **evrensel** bir olgu olduğu düşüncesinden hareket edildiğini gösteriyor. Bu, küreselleşmeyi önüne geçilemez bir süreç olarak gören, dolayısıyla da bugün gelinen noktayı sürecin doğal sonucu kabul eden bir eğilimin dışavurumudur. Gerçekte ise bu sonuç mutlak, yaşananlar da önlenemez değildi. Tersine, bu süreç iyi okunabilseydi ve bunun gerektirdiği görevler doğru tanımlanıp gereği yerine getirilebilseydi, ne Eğitim-Sen bu noktaya gelirdi ne de emek örgütlenmesi bu denli gerilerdi. Diğer bir ifadeyle, burjuvazinin yukardan aşağı topluma empoze ettiği 21.yüzyıla dair beklentilerini, tüm toplumun beklentileri olarak gösterme çabası doğru okunup deşifre edilebilseydi, ona karşı bütünlüklü bir duruş noktası geliştirmek mümkün olurdu. Gerçekte ise, ne gelişmeler doğru

okunabilmiş, ona alternatif düşünceler üretilebilmiş ne de bunun karşıtı olabilecek politikaların nasıl hayata geçirilebileceği konusunda net bir düşünceye sahip olunabilmiştir. Kaldı ki **emperyalizmin küresel düzeyde süren saldırısı topyekün bir saldırdır; dolayısıyla bu saldırıya karşı koyabilmenin araçları/yöntemleri, demokratik kitle örgütlerinin sınırlarını aşan bir kapsamdadır.** Bu da olayları doğru değerlendirebilen, buna uygun politikalar önerebilen ve hayatın her alanındaki mücadeleyi örgütleyebilen bir sol düşüncenin, bir siyasal yapılanmanın varlığını zorunlu kılar. Ne var ki '80 sonrasında ve '90'lı yıllarda güçlü, merkezi bir sol hareketin yaratılması için örgütlü mücadele yerine, mevcut enerji büyük oranda demokratik kitle örgütlerinin yaratılmasına ve demokratik kitle örgütleri aracılığıyla mücadeleye odaklandı. Gerçi bu iki örgütlenme ve onların yaratılması süreci, biri diğzerinin arkasına eklenebilecek türden değildir. Emeğin ekonomik demokratik örgütlenmelerinin ve mücadelesinin gelişimi ile siyasal örgütlenme ve mücadelenin yürütülmesi süreci birlikte ele alınmalıdır. Hatta bazı koşullarda **siyasal iradenin yaratılması**, diğzer bütün çabaların önüne geçebilir. Bu ihtiyaç ve ilişkilendirme biçimi solda genel kabul gören bir doğru olmasına rağmen, KESK'i ve dolayısıyla Eğitim-Sen'i önceleyen çabalar, sendikal sınırlılıkta kaldı. Halbuki o dinamik yapı mevcut zorlukları aşıp politik bir açılıma varabilecek düzeyde dinamikler taşıyordu; siyasal mücadelenin gerekleri doğrultusundaki bir önderlik, örgütlenmeyi çok daha ileri hedeflerle buluşturabilirdi. KESK yönetiminde bulunan ve ona önderlik eden yapılarda ise sorunları demokratik kitle örgütleri çerçevesinde/sınırlılığında ele alıp, orada çözüme eğilimi hakimdi. Bu duruşa kaynaklık eden düşünsel sistematığe göre, Türkiye gibi çok güçlü demokratik beklentileri olan yeni sömürge bir ülkenin demokratik gelişimi büyük oranda burjuvazinin AB sürecinde yaratacağı demokratikleşmeye bağlıydı. Böylece süreç kendiliğinden işleyecek, toplumun

demokratik kuralları AB tarafından yaratılacak ve sonuçta politik görevler de bu irade tarafından çözülecekti. Geriye, böyle bir demokratik yapı içersinde emekçilerin kendi haklarını, seslerini duyuracak türde bir örgütlülük yaratmak kalıyordu. Yani toplumun demokratikleştirilmesi için mücadele etmek ve buna uygun örgütlülükler oluşturmak yerine, AB ile beraber kendi kendine gelişecek olan demokratikleşme sürecinde, bir **baskı grubu olarak demokratik kitle örgütleri** tasarlandı. Bu çerçevede, arada sırada kitlesel basın açıklamaları yapılıyor, bir miktar insan bir araya toplanıyor ve bu toplantılar tek siyasi eylem biçimi kabul ediliyordu. Böylece hedef kitlenin yaşamın hemen her kesitinde örgütlenmesi yerine, cep telefonlarıyla (veya benzer yöntemlerle) çağrıldığında bir araya gelen **gevşek hata şekilsiz** bir örgütlenme yaratılmış ve ne ekonomik demokratik kazanımlara ulaşılmış ne de bu alandan siyasal örgütlenmelerin beslenmesi sağlanabilmiştir. Bu nedenle **yaşanan tıkanma da kayıplar da sürpriz değildi**; beklenen bir gelişmeydi. Ve bugün eğer nedenler doğru okunamazsa, kayıpların tekrarı da derinleşmesi de önlenemeyecektir.

KESK'İ ORTAYA ÇIKARAN BAŞARI KONJONKTÜRELDİR

KESK'in oluşumu, dünyada emek örgütlülüğünün sancılar çektiği, **solun güven ve güç yitimi içinde olduğu** bir süreçte yaşanmış **konjonktürel** bir başarıdır. Bu, Türkiye koşulları ile yakından ilintili ve **genelleştirilemeyecek** bir gelişmedir. Nitekim doyuma ulaşmış ve tıkanmıştır. 12 Eylül sonrasında ortaya çıkan örgütsüzlüğün, dağınıklık ve belirsizliğin sonucunda, dön devrimci yapılarda önemli görevler üstlenmiş pek çok kadro, kamu çalışanları sürecinde bulunmuş, etkili olmuş ve başarıda önemli rol oynamıştır. Bunlar, Türkiye'nin demokratikleştirilmesini hedefleyebilecek demokratik yapıların yaratılabilmesi için mücadele eden, böyle bir mücadelede seferber edilebilecek kadrolardı. Bunların beklentileri, güçlü

siyasal yapıların yaratılmasıydı. Ne var ki sürecin özgün ve geçici nitelikleri giderek kalıcı bir tarza dönüşürken, politik yapılara kadro aktarımı gerçekleşmemiş hatta böyle bir **gündem** veya **öncelik** de oluşmamış ve kamu sendikaları giderek sürecin ihtiyacı olan tek örgütlenmeymiş gibi değerlendirilmiştir. Bu durum sendikalara, **politik yapıların kimi işlevlerini yüklemek** gibi bir çarpıklığı beraberinde getirirken, politik yapı ihtiyacının da sürekli olarak bir bilinmeze ertelenmesine sebep olmuştur.

Anımsanacak olursa KESK yasal bir statü kazanmadan önce, bu konuda yasa çıkarttırmak adeta tek amaç haline gelmiş ve yasanın çıkması sonrasında bir bocalama yaşanmıştır. Çünkü kitlelerin önüne bir sendika yasası çıkarmak dışında önemli/somut bir hedef konmamış, kitlelerin önü **demokratikleşmeyi bu sınırlılıkta gören** bir yönetim tarafından kesilmiştir.

Süreç, dön-bugün diyalektiği içinde incelendiğinde görülecektir ki, bugün KESK yönetiminde bulunan yapıların hiçbirisi, **ülkenin topyekün demokratikleştirilmesine ilişkin** kapsamlı bir dünya görüşüne sahip değildir. Bu doğrultuda, bunu hedefleyecek tarzda güçlü bir siyasal yapılanma oluşturulması gibi bütünlüklü bir dünya görüşleri hiçbir zaman olmadı. Bu siyasal yapılanma eksikliği, ihtiyaç duyulduğu noktada **sendika üzerinden** giderilmeye çalışıldı. **Bilinir ki sendikalar(demokratik kitle örgütleri) siyasal yapılanmalar değildir.** Siyasal görevlerin bu yapılara terk edilmesi, ilk bakışta daha ileri taleplerle donanmış çağrışımı yapsa da, uzun vadede o görevlerin başarılamamasına sebep olmakta ve **radikal** görüntünün ardında gerçekte **reformizm** büyütülmektedir.

Demokratikleşmenin AB'ye endekslenmiş olması üzerine çok şey söylenebilir. Bunda özellikle 12 Eylül'ün sebep olduğu ve yenilgi ortamında daha kolay filizlenen özgüven yitiminin rolü olduğunu düşünüyoruz. **Bir kavga öznesi olarak** çatışmanın ortasında yer almak, bedel ödeyerek ve ödeyerek ilerlemek ve sonuçta kendi öz

gücüne güvenerek yol almak bir devrimcilik özelliğidir. Bu özellik yitirildiği oranda, siyasal yapılar yüzünü AB gibi oluşumlara dönme ve oradan çözüm beklemeye başlar.

KESK'i ortaya çıkaran sürecin başlangıçtaki mücadelecilik karakteri, süreç içinde gelişen bürokratik oluşumların tıkanıcı işleviyle beraber bir çeşit erimeye uğradı. Bu erime, nitelikte olduğu kadar kadro sayısında da yaşandı. Örneğin, Eğitim-Der sürecine katılan kadroların %10'u bile Eğitim-Sen sürecinin içerisinde yer almadı. Eğitim-Sen'i kuran, kurulmasını dayatan, örgütlü yapıların içinde yer alan kadroların büyük çoğunluğu şu anda KESK içinde değil. Bütünüyle dağılmış, atomize olmuş durumdadır. Yani sürecin, kadroları değirmen gibi öğüten ve giderek yapıların dışına iten bir işlevi oldu. Bu gelişmelerin yeterince anlaşılması için, KESK'in yönetiminde etkili olan siyasal yapıların rolü üzerinde durulmalıdır.

Şu anda KESK yönetiminde en güçlü siyasal yapılardan biri olan ÖDP'nin hemen hemen tek eylem alanı KESK'tir. Gerçekte ise tam tersi olması gerekirdi. Çünkü siyasal yapıların mücadele biçimleri, yöntemleri, araçları çok daha zengindir. Ancak ÖDP, böyle bir örgütlenmeyi benimsemediği ve hatta **insanın özgür gelişiminin önünde bir engel** olarak gördüğü için, demokratik kitle örgütlerindeki o güçlü kadroları siyasal yapıların içine çekemedi. Sonuçta siyasal yapılardaki (ÖDP, vb) tıkanmışlık, KESK'teki tıkanmışlığı gecikmeli olarak ortaya çıkardı. Yani KESK'teki tıkanmanın en büyük nedeni, bu harekete önderlik eden siyasal yapıların kendisidir; politik açmazlarıdır. Dışsal nedenler çok ağır koşulları tanımlıyor olsa da her şeyi bununla açıklamak ve **demiri tersine bükecek bir önderlik** rolü yerine, **çaresizlikten** söz etmek doğru değildir.

Küreselleşmenin emperyalizm tarafından yaygın bir şekilde kullanılır olmasının ardından, sınıflar mücadelesi yerine sınıflar uzlaşmasını öne çıkaran, bu bağlamda da bir tarihsel dönemi kapat(!) yapıların yanında, çözümü

emperyalizmde görmese de, emperyalizmin küresel hamlesi karşısında **çaresizlik** tanımlı yapan kesimler oldu. Bu gün sol'da yaşanan üretimsizliğin, tıkanma hali ve uzlaşma eğiliminin ve sistem içine dönme tercihinin arkasında bu kavrayış sorunu yatmaktadır.

Gerçekte küreselleşme **evrensel** değil **konjonktürel** bir durumdur ve tıkanma aşamasına gelmiştir. İkincisi, küreselleşme; esnek üretim ve taşeronlaştırma, emek alanında örgütlenme ve mücadeleyi güçleştirmiş ise de, durumun bir **çaresizlik** hali olarak tanımlanması yanlıştır.

Küresel saldırı eşliğinde geliştirilen yöntemlerden biri de **esnek üretim** ve dolayısıyla **taşeronlaştırma** olmuştur. Bunun örgütlülüğü parçalayıcı, sendikalaştırmayı güçleştirici etkileri olmuş ise de; **robotlaşma** konusuna da değinirken söylediğimiz gibi bu durum, bütünü kapsar boyutta değildir.

"Düşen kar oranlarını arttırabilmenin bir ölçüsü olarak, işgücünün yerine makineyi kullanmak, sıklıkla tartışılır oldu. Fakat bu alanda da bir sorunla karşılaşıldı. Çünkü robotlar sadece belli bir iş yapmak üzere programlanabilen makinelerdir. Üretimin çeşitliliği düşünülürse, aynı üründen milyarlarca üretilmesi gerekmeyeceğine göre, bir robotun farklı üretim biçimlerine tekrar adaptasyonunu sağlamak mümkün olmayacak veya zor ve maliyetli olacaktır. Sonuçta bu yöntem, birkaç sanayi kolu dışında mümkün olamaz. Robotların en yaygın kullanıldığı alan yine elektronik oldu. Çünkü baskılı devre, bilgisayarda programı yapıldıktan sonra bolca üretilebiliyordu. Bu konuda robot kullanıldı. Ama, bunun dışında robotların yaygınlıkla kullanıldığı belli bir üretim alanı hemen hemen ortaya çıkmadı" (Devrimci Hareket, S: 21)

Kaldı ki KESK ve dolayısıyla Eğitim-Sen, esnekliğin her şeyin sonu olmadığını gösteren özel pratiklere sahiptir. KESK zaten, konjonktürün aleyhte taşıdığı tüm özelliklere rağmen bilinen gelişimi yaşamış bir yapılanmadır. Eğitim-Sen'in örgütlülük alanı ise, esnekli-

ğin en yoğun yaşandığı alanlardan biridir. En büyük işyerinde bile en çok 100 kişi çalışmaktadır. Buna rağmen Eğitim-Sen, Türkiye'de kendi iş kolundaki çalışanların dörtte birini örgütleyecek hale geldi. Bu, dünya tarihinde bir rekor sayılır. Yani esneklik, başarısızlığın mutlak gerekçesi olarak gösterilemez.

Doğrudur, bir iş kolunda patron, sahip olduğu birden çok fabrikayı, örgütlenme ve hak gaspı için kullanabilmekte, birini kapatıp/taşfiye edip diğerini öne çıkararak çalışanların direncini kırma yoluna gidebilmektedir. Ne var ki bu türden uygulamalar yeni değildir. 1980 öncesinde de sendikalaşmayı engelleyici müdahaleler vardı. Bu yönde örgütlü bir çaba fark edildiğinde, çaba sahipleri toplu olarak işten atılıyordu; ama, arkalarında örgütlü bir güç vardı. Üstelik sadece demokratik kitle örgütleri değil; o bölgedeki halk örgütlenmesinden öğrenci gençliğe, öğretmen örgütlenmesinden diğer alanlara kadar bütünlüklü bir hareket ve güçlü bir ortak refleks vardı. 1980 öncesinde emek örgütleri, bu bütünün parçası olarak güçlüydü ve böyle bir mücadele perspektifiyle yaratıldı. Yani o günkü başarının nedeni, ne koşulların uygun ve rahat olması, ne de aynı işyerinde çok kişinin çalışıyor olmasıydı. Aksine, örneğin KAVEL, bu alanda simge olmuş bir işyeridir; ama, orada çalışan sayısı 300 civarındaydı. Bugün taşeron işletmelerde bile 500 kişi çalışabiliyor. Kaldı ki taşeron işletmelerde örgütlenme yapılamaz, mücadele verilemez diye bir kayıt yoktur. O alandaki işçilerin de sendikalaşması için mücadele edilmelidir; orada da işveren taktır. Kimi iş kollarında sayıca düşüklük bir engel oluştursa da; mücadelesizliğe, tepkisizliğe, gerekçe edilmemelidir.

Herhangi bir toplumsal kesimin veya yapının kendini toplumsal sorunların muhatabı tek güç olarak görmesi; kendini yalnız hissetmesi, **çaresizlik** hissini arttırır. Gerçekte ise, Türkiye gibi yeni sömürge ülkelerde toplumun baştan aşağı demokratikleştirilmesi talebi, çok geniş bir yelpazede tanımlanan kesimlerin talebidir. Bu bağlamda, devrimin salt

Koşullanmalara, kamplaşma ve gerilime en fazla konu olan sorunlardan biri Kürt Sorunu'dur. Yapılan milliyetçi kışkırtmalar, sık sık kaldırılan asker cenazeleri ve sorunun doğru temelde bütünlüklü bir yaklaşımda ele alınmamış olması; zaten bir devrim sorunu olan Kürt Sorunu'na dair sınırlı kazanımlar elde etmeyi de güçleştirmiştir. İşte bu koşullarda, siyasal bir yapı tarafından, bütünlüklü bir demokratikleşme programının bir parçası olarak gündeme getirilmesi gereken Kürt Sorunu'nun, "ana dilde eğitim" adı altında bir demokratik kitle örgütü (Eğitim-Sen) tarafından öne çıkarılması, çözücü olmak bir yana, tepki almış ve tabanda çözülmenin nedenlerinden biri olmuştur. "Trakya'da bize oy kaybettiriyor" diyerek, Kürt Sorunu'nu uygun zeminde ve uygun araçlarla gündeme getirmeyenler, bu ihmallerini sendika üzerinden gidermeye kalkınca; Kürt halkına bir şey kazandırmamış ama, sendikaya çok şey kaybettirmiştir.

işçiler, emekçiler veya salt devrimciler tarafından gerçekleştirileceği kanaati, bir yanılsamadır ve yanlış/eksik bir değerlendirmenin ürünüdür.

**DEMOKRATİK DEVRİM
TOPLUMUN OLİGARŞI
DIŞINDA KALAN
ÇOK BÜYÜK BİR
KESİMİNİN TALEPLERİNİ
OPTİMUM NOKTADA
DENGEYE GETİRİR**

Toplum, farklı çelişmeler içinde bulunan ve farklı beklentilere sahip olan kesimlerin oluşturduğu bir bütündür. Bu bütün içinde toplumsal kesimler; süreci, bazen çatışan, bazen bütünleşen beklentilerle karşılar. Halk kesimleri de birden fazla sınıf ve katmandan oluşur; tek tip değildir; bu alanda, uzlaşma gibi çelişme de mümkündür. İşte demokratik devrimin özelliği, bu çelişmeleri dengeleyerek, gücü aynı hedefe yöneltebilmektir. Diğer bir ifadeyle; örneğin, ucuz tarım ürünleri elde etmek üzere emeğin ucuzlaştırılması söz konusu olunca, köylülüğü karşısına alan; tarım ürünlerine zam yaptığında işçiyi karşısına

alan bir politika içerisinde demokratik devrim; köylüyü de işçiyi de bir araya getirebilmektir. **Demokratik devrim, bu anlamda, bir uzlaşmadır;** hangi kazanımlar için nelerin feda edileceğinin programıdır. Bu nedenle de her ülkenin kendi koşullarına uygun olarak biçimlenir. Başarılı olmuş da olsa, bir ülkenin demokratik devrim programı, bir başka ülkeye olduğu gibi aktarılmaz.

Türkiye'deki demokratik devrimin en önemli bileşeni ulusal sorundur. Kürt halkının kayıp ve kazanç tablosu; işçiyi, köylüyü, memuru, küçük ve orta burjuvaziyi kapsayan bütünü kayıp ve kazanç tablosunun bir parçasıdır. Bu kapsam içindeki talepler, çelişmeli gibi görünse de, karşılıklı gözetme temelinde uzlaştırılarak bir arada aşılabilir. Örneğin Trakya köylüsünün talepleri ile Kürt halkının özgürlük talebi, aynı programın bileşenleri olarak, karşı karşıya getirilmeden aşılabilir. Böyle bir çıkar ortaklaşmasında, Trakya köylüsü, Kürt halkının taleplerine karşı çıkmayacak; "alma-verme" ikilemi yaşamayacaktır. Bunun tersine, sadece bir ke-

simin demokratik talebini öne çıkarıp yüceltmek, bütün toplumun buna göre davranmasını istemek; çıkar ortaklaşmasının, uyumun kanallarını tıkayarak; ayrışma ve çatışmayı tetikler. Bu nedenle, demokratik talepler, toplumun tepeden tırnağa demokratikleştirilmesini amaçlayan bütünlüklü bir program içinde ele alınmalıdır. Bunun dışında, ne yüksek sesli ajitasyonlar ne de Kürt sorununda yapıldığı gibi taleplerin kabul edilebilirlik sınırına çekilmesi çözüm değildir.

Kürt halkının özgürleşme talebi, basit kazanımlarla (kıyınlarla) geçiştirilemeyecek denli önemli bir olgudur. Bu denli kapsamlı/önemli bir sorun, aynı önemde bir programla gündeme alınmalıdır. Karşıt propagandaların milliyetçi gerilmeyi/koşullanmayı büyüttüğü bir zeminde, işçinin de köylünün de Kürt halkının (ayrılma dahil) taleplerine evet diyebilmesi için, kendi sorunlarının da çözümünü aynı program içinde görebilmesi gerekir. Hatta, sorunların çözümünün birbirine nasıl bağlı olduğu anlatılabilir; biri yok sayılarak diğerinin aşılamayacağı; **findık sorunun fabrikadaki ücret sorunundan, taşeronlaştırmanın asimilasyondan ayrı düşünülemediği** ve çözümün bütünlüklü bir mücadeleyi gerektirdiği vurgulanmalıdır. O noktada, bugün Karadeniz köylüsüne sahip çıkıyor görünen; ama, Kürdü bir kaşık suda boğma eğilimi taşıyan burjuva yapılanmaların da yüzü açığa çıkacak; emekçi, çıkarının nerede olduğunu ve kimlerle kader birliği içinde olduğunu görecektir.

Mevcut sömürü rejiminden yana çıkarı olmayan tüm kesimlerin beklentileri aynı projede ortaklaştırılabildiğinde; iktidar sahiplerinin ne kadar küçük, halkın ise ne kadar büyük olduğu görülecek; korku, çaresizlik yerini başarabilme inancına bırakacaktır. İşte bunu yapmak yerine, **salt Giresun'da ki findık üreticisinin sorununu, kadın sorununu veya Kürt sorununu öne çıkarmak; o öne çıkarılan sorunun çözümünden yana çıkarı olan kesimlerin de işine yaramayacak; onlara iyilik yapılmış olmayacaktır.** Bir sorunun bütünlüklü bir prog-

Emek örgütlülükleri için en büyük risk, öznel çıkarlar ve hesaplar çerçevesinde yanıltıcı ısrardır. Bürokratikleşme, bu olasılığı arttırır. Bu konumdaki örgütlerin durumu, ayak bağları ile yürümeye çalışan insanın durumuna benzer. Bu nedenle, bu türden eğilimlerle mutlaka mücadele edilmelidir. Bilinmek durumundadır ki, içsel engellerden arınmış bir mücadele örgütü için aşılacak hiçbir engel yoktur. Haklı olmak, kazanmanın koşuludur. Emekçiler haklıdır ve kazanmak için tek eksiği mücadeleyi doğru çizgide yürüten bir örgütlülüktür. Mevcut sorunlar büyük keşifler gerektirmiyor. Eğitim-Sen ve dolayısıyla KESK, bir ayna testi yapabildiği, yani kendiyle göz göze gelerek gerçekliğini kabul ettiği ve yanlışlarını kendine itiraf ettiği oranda, mevcut tıkanmanın önünü açabilecek ve emekçilerin örgütüne yakışan yaratıcılıkta çözümler geliştirebilecektir.

ram içinde uygun yöntem ve araçlarla çözülmesi yerine, politik rant hesapları ile kaşınması, ya burjuva partilerinin ya da solda dursa da bütünlüklü çözümleri göze almayanların veya yöntem bilmeyenlerin işidir. Bir sorun üzerine çok güzel makaleler yazılabilir, sloganlar üretilebilir ve güzelleme yapılabilir; duygusal bir zeminde etkili olup geçici ilgi de oluşturulabilir; ama, gerçekçi, kalıcı çözüm için bunlar yetmez.

Benzer bir durum, siyasal mücadelenin aracı olan bir konuyu demokratik kitle örgütleri aracılığıyla çözme çabasında dışa vurmaktır. Bütünlüklü bir program yapılamadığında, büyük oranda **pragmatizm** öne çıkıyor. Kim hangi toplumsal kesimle ilişki içindeyse, o toplumsal kesimin ihtiyaçlarını karşılamak üzere sorunu, daraltılmış bir eksende, popülist bir tarzda öne çıkarıyor. Böyle olunca hem sorun çözülememekte hem de DKÖ, kuruluş amacına denk düşen konularda yetersiz kalmakta; sapla saman karışmaktadır.

Bugün KESK'in de çeşitli siyasal yapıların da yaşadığı tıkanma, politikasızlığın; bilinen, beklenen, doğal sonucudur. Politik yapıların temel hareket noktalarını belirleyen

maddi zeminde **nitelik belirleyici değişimler** yaşanmadığı halde, savunulan zemin terk edilmiş, yerine uygun araç ve yöntemler geliştirilememiş ve sonuçta Kürt sorununun çözümüne uygun bir program geliştirmeden, Türkiye'nin farklı sınıfsal katmanlarının demokratik talepleri ortaya konmadan; **ana dilde eğitim** veya **bir arada yaşama** talebi öne çıkarılmakta; sorun dillendirilmekte, ama çözüm yolunda bir arpa boyu ilerleme sağlanamamaktadır.

İnsanların ulusal veya cinsel kimliklerindeki, sınıfsal konumlarındaki farklılara rağmen "bir arada yaşam"dan söz etmek için; her kesimin içinde kendini bulacağı, toplam beklentileri tek bir potada eritebilen bir program öne çıkarılmalıdır. Bu yapıldığında; çevreci, çevreciliğin örgütlü bir şekilde nasıl yapılacağını göreceği; kadın hakları savunucuları, kendilerinin tek başlarına yaptıklarının kadın haklarını savunmaya yetmediğini farkedecek; kalkınma ile çevrecilik karşı karşıya getirilmeden çevre sorunlarının aşılacağı kavranacak; farklı ulustan farklı kimliğe sahip bir kişi, bir başka ulustan kişilerle çatışmadan nasıl bir arada yaşayabileceğini o programın içinde gördükten sonra, o

programın bir parçası olacak ve programı sahiplenecektir. Yoksa bu iş, "şehit aileleri" olarak bilinen, ırkçı kışkırtmaların etrafında bütünlüğe bir avuç insana gidip, onlarla çay içip "sizinle bir arada yaşayabiliriz" demekle olmaz. Hatta; yontemsizliğin, sulanmanın, kendine güvensizliğin önünü açacağı için zarar verir.

Belki daha farklı biçimde üzerinde durmak gerekir; ama, konu bağlamında söylemek gerekirse; "tecridden/tredmandan vazgeçin yoksa ölürüm" demekle rejim tecritten veya F tipinden vazgeçmez. Bu konu da diğer konular gibi onu ortaya çıkaran, rejim için ihtiyaç haline getiren çelişmeler bağlamında ele alınmalıdır. O noktada görülecektir ki, içeri/dışarı bütünlüğü içinde uygun koşullar yakalanamadığında ölüm orucu salt kayıpla sonuçlanabilir. Bu konu da toplumun bütünü açısından değerlendirilmeli; **baskı yasaları, özgürlük sorunu ve hapisaneler** bir toplam içinde ele alınmalıdır.

KÜRT SORUNU'NUN ÇÖZÜMÜ BİR SENDİKANIN DEĞİL BİR SİYASAL YAPININ PROGRAM KONUSUDUR

Koşullanmalara, kamplaşma ve gerilime en fazla konu olan sorunlardan biri Kürt Sorunu'dur. Yapılan milliyetçi kışkırtmalar, sık sık kaldırılan asker cenazeleri ve sorunun doğru temelde bütünlüklü bir yaklaşımda ele alınmamış olması; zaten bir devrim sorunu olan Kürt Sorunu'na dair **sınırlı kazanımlar** elde etmeyi de güçleştirmiştir. İşte bu koşullarda, siyasal bir yapı tarafından, bütünlüklü bir demokratikleşme programının bir parçası olarak gündeme getirilmesi gereken Kürt Sorunu'nun, "ana dilde eğitim" adı altında bir demokratik kitle örgütü (Eğitim-Sen) tarafından öne çıkarılması, çözücü olmak bir yana, tepki almış ve tabanda çözümlenin nedenlerinden bir olmuştur. "Trakya'da bize oy kaybettiriyor" diyerek, Kürt Sorunu'nu uygun zeminde ve uygun araçlarla gündeme getirmeyenler, bu ihmallerini sendika üzerinden gidermeye kalkınca;

Kürt halkına bir şey kazandırmamış ama, sendikaya çok şey kaybettirmiştir.

Bu konu demokratik kamuoyunun önüne geldiğinde biz gerekli uyarıyı yapmıştık:

"İster önündeki süreci sosyalist devrim olarak tanımladığı için, isterse farklı programatik hatalar veya yanlış algılar sebebiyle olsun; Kürt Sorunu'nu ekonomik-demokratik mücadelenin bir bileşeni olarak gören yapılar, gerçekte sorunu hafife almakta ve son tahlilde yarar değil zarar getirmektedir. Bu konudaki çarpıklık, uzun yıllar ve örgütlü bir zeminde geliştirilerek sonuçta bir kimlik halini almıştır. Ancak devrimle aşılabacak bir sorunu demokratik kitle örgütü üzerinden aşmaya çalışmak, kimilerine ileri ve radikal bir duruşun ifadesi gibi gelebilir. Gerçekte ise bu, devrim amacından fiilen vazgeçmenin ifadesidir; geri ve sağ bir duruştur. Son olarak ÖDP eksenli hazırlanan ve Kürt Hareketi'ne koşulsuz teslimiyeti dayatan 'Aydın Çağrısı', bozulmanın vardığı boyutu yansıtan önemli bir gelişmedir. Çağrı, sorunda devletin rolünü bütünüyle yok saymış, meseleyi adeta bir 'devlete karşı silah çekme' noktasına indirgemıştır. İşte bu gelişmeler de, sendikal alandaki tıkanıklık veya bir DKÖ'nün işlevi ile bir partinin işlevinin karıştırılmasındaki eksen bozukluğu da sorunun özünden koparılmadan tartışılmalı, tekil bir mesele olarak görülmemelidir." (Devrimci Hareket, S:18)

Evet belki ilk bakışta ve gerekli örgütlülüklerin olmadığı koşullarda, bir sendikanın programına/gündemine ancak bir siyasal yapının programında olması gereken bir konuyu alması; ilerilik, radikalizm, devrimcilik olarak görülebilir. Gerçekte ise, bilinir ki **bir partinin işini DKÖ'lere havale ettiğimizde, sol görünüm altında reformizme düşeriz.** Çünkü o görevler aşılamamış hatta bir bilinmeze ertelenmiş olur.

Bir sendikanın Kürt Sorunu'ndan veya tecritten söz etmesi yanlış değildir. Bunun için eylem de yapabilir; ajitasyon, propaganda anlamında gündemine alabilir. Bu,

doğru ve gereklidir. Ama, bu türden sorunların çözümü sendikaya havale edildiğinde veya olmazsa olmaz koşul olarak programa konduğunda, özünde bir devrim sorunu olan bir konu, sendikanın önüne bir görev olarak çıkarılmış olur. Bu, sol'da mutlaka tartışılması gereken bir konudur. Üstelik duygusallıktan ve reformizm-radikalizm ikileminden uzak; devrim perspektifiyle ve amaç-amaç ilişkisi kurularak ele alınmalıdır.

EĞİTİM SİSTEMİNİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ DEMOKRATİK DEVRİMİN EN TEMEL ÖGELERİNDEN BİRİDİR

Eğitim sistemi, amaçlanan toplumun niteliği ile doğrudan ilintili bir araçtır. Bu nedenle eğitim, tüm iktidarların elinde bir çeşit **biçimlendirme** aracı olarak işlev görmüştür. Bu konuda yürütülecek mücadele, kısa ve uzun erimli olmak durumundadır. Eğitim-Sen bir taraftan eğitim emekçilerinin haklarını gözetirken, bir taraftan da **nasıl bir eğitim** konusunu alternatif bir yaklaşımla irdelemelidir. Tabii ki bu tek başına Eğitim-Sen'in sorunu değildir. Aksine, devrim sorundur ve bütünlüklü bir programın konusudur. Bu nedenle, bütünlüklü bir çerçeve oluşturmadan nasıl bir eğitim istendiğini ortaya koymak mümkün değildir. Sıkça yapıldığı gibi mevcut sistemin beğenilmeyen falanca noktasında rötuş istemek; eğitim sistemini, mevcut toplumun niteliklerinden, egemen sınıfların sınıfsal tercihlerinden bağımsız düşünmek; değişim çabalarının soyut ve sonuçsuz kalmasını beraberinde getirir.

Bugün eğer eğitim alanında yoğun ve hızlı bir değişim yaşanıyorsa; bu, dünyada emperyalizmin devleti tüm sosyal niteliklerinden arındırma ve eğitimi bir **meta** haline getirme operasyonunun doğrudan bir sonucudur. Bu bağlamda değişimi AKP'nin veya Milli Eğitim Bakanı'nın tercihleri ile açıklamak yanıltıcı olur. Eğitimin nasıl olacağını şekillendiren gücün boyutu, aynı zamanda değişim ve alternatif için gerekli yöntemin, güç ve araçların boyutuna dair ipucu verir.

Mevcut sistemde ve onun gereği olan rejimde bir olgu, egemenler için olmazsa olmaz nitelikte ise, onu kimi reformlarla, dilekçelerle, lobi faaliyetleriyle değiştirmek olası değildir. **Eğitim sisteminin alternatifi, emperyalizmle ilişkilerin topyekun dönüşümünü içermek durumundadır;** ki bu ancak demokratik devrimle mümkündür.

Sendikanın da yönlendirmeyle öğretmenlerin mevcut müfredatı kendi inisiyatif ve yaratıcılıkları ile zorlaması, belirli oranlarda dışına çıkması çeşitli açılardan olumlu sonuç verir. Bu durum, bugüne dek uygulamada olan '68 müfredatında daha çok mümkündür. 12 Eylül döneminde dahi topyekün değişime uğramayan, kimi özelliklerini koruyan, ama bugün bütünüyle değiştirilen müfredat; bölgesel, çevresel ve bireysel farklılıkları dikkate alan bir nitelikteydi. Bu farklar; kimin eğitime ne denli hazır olduğu, hangi ön birikimlerle veya eksiklerle okula geldiği; hangi koşulların, bölgesel ve çevresel özelliklerin etkisi altında olduğu dikkate alınarak program yapılırdı veya en azından buna eğilimli öğretmenler için böyle bir şans vardı. Öğretmen kimi üniteleri kısa geçebilir, uzun tutabilir veya ekler yapabiliyordu. İşte sınırlı da olsa demokratik katılıma imkan veren o müfredat tümüyle değiştirildi ve yerine öğrencileri tüm farklılıklardan arınmış **tek tip insan** olarak gören, öğretmeni de **robot** yerine koyan bir müfredat getirildi. Buna göre bilgisayar ve TV karşısında herkes eşitti. Öğretmenin inisiyatifi öylesine sınırlandı ki; derste neyi işleyeceğinden soracağı sorulara, vereceği örneklere kadar hemen her şey ayrıntılandırıldı; öğretmene onun altına tarih ve imza atmak kaldı.

Farkların, yetenek ve ilgilerin dikkate alınması ihtiyacını yok sayan, bu ihtiyacı "çoklu zeka sistemi"yle geçiştiren mevcut sistemin incelenmesi ve alternatifinin nasıl olması gerektiğinin ortaya konması konusunda Eğitim-Sen rol alabilir. En azından diğer toplumsal kesimlere oranla, böyle bir üretim için daha avantajlı bir kurumdur. Tabii ki böyle bir üretim, değişim veya uy-

gulama için yeterli değildir; ama, devrimle aşılabacak da olsa, bir sorunun alternatifinin ortaya konması, en azından mevcudun reddini hızlandırır ve alternatifini daha inandırıcı hale getirir.

SENDİKALARIN DÜZEN İÇİ OLMASI İŞLEVINİN SİSTEM İÇİ OLMASINA SEBEP OLMAMALIDIR

Yönetiminde temsili sistemin (ki bu gerçekte burjuva bir niteliktedir) geçerli olduğu her kurum ve yapıda seçim süreçlerinde, diğer günlerden farklı, özel bir hareketlilik yaşanır. O güne dek ya hiç ulaşılamayan ya da gevşek bir ilişki içinde bulunulan "seçmen", adeta yenden keşfedilir. Vaatler, ilişkiye günlük yeni bir tanım bile kazandırır.

Seçim sonrasında ise, durumunu yeni bir seçim dönemine kadar garantilemiş olan yönetim, seçim sürecinde kısa bir mola vermiş olan **yabancılaşma** haline döner. Yönetimin "yönetici"lerce yürütüldüğü, buna herkesin layık görülmediği, yöneten-yönetilen ilişkisinin bariz biçimde yansıdığı bu tür işlemlerde; yönetici, ihtiyaç duyduğu anlarda üyeleri eyleme çağırır da yeterli verim alınmaz. Hatta bürokratikleşmiş sendikal yönetimlerde gördüğümüz gibi, profesyonel yöneticiler genellikle üyeleri harekete geçirmek için değil, onların hareketini belirli bir sınırlılıkta tutmak için rol alır. Bugün sendikaların büyük oranda durumu bu tanıma uyumaktadır. Bu nedenle, yapılan eylemlerin genellikle, **hak almayı** değil, bir çeşit **yasak savmayı** amaçladığı, yatıştırma işlevi gördüğü söylenebilir.

Sendikaların hareket alanının yasalarla tanımlanmış olması, kimilerince, sistemin diktiği gömleğin dışına çıkılamayacağı biçiminde yorumlanabilmektedir. Zaten dar sınırlar içinde hareket tanımlayan yasaların, özel durumlarda sermayenin ihtiyacına göre ek önlemlerle daha da daraltıldığı düşünülürse, "izin verilenle" yetinmenin bir çeşit hareketsizliği ve "emre itaat" halini beraberinde getireceği görülür. Bu nedenle, hareket noktası, **yasalar**

değil, **meşruiyet** olmak zorundadır. Anımsanacak olursa KESK, böyle bir mücadelenin sonunda meşruiyetini benimsetmiş ve yasal bir kimlik kazanmıştır. Ancak yasal izne sahip olursa da olunmasa da sistemin sınırlarını ihlal göze alınmadığı sürece, bir çeşit uzlaşma çizgisinde kalınır, ki sermaye çoğu kez bu durumu **sendikasızlık** haline tercih eder. Bilinir ki egemenler her dönem, kontrol altına alınmış tepkileri, kontrolsüz tepkilere tercih eder.

Sendikal zeminde rastlanan **durumu idare etme**, çelişmeden ve çatışmadan kaçınma, uzlaşma ve dolayısıyla eylemsizlik hali; gerçekte sendikaların varoluş nedeni ile taban tabana zıt bir durumdur. Ancak, sermaye işbirliğini direkt ve dolaylı biçimde gözeterek kurulmuş olan sendikalar, emekçinin eyleminden, direnç potansiyelinden kaygı duyar ve onu frenlemeyi kendine görev edinir. Çünkü sendikalar, emekçilerin mücadele örgütüdür; görevi, varolan mücadele potansiyelini açığa çıkarmak, geliştirmek ve harekete geçirmektir.

Bir sendikanın sermayeye hizmet etmek için "sarı" olması şart değildir. Sermayeye hizmetin ölçüsü, mücadele ve kazanma grafiğindeki düşüştür. Bu, bazen niyetten bağımsız olarak da gerçekleşir. Böyle durumlarda önemli olan kayıpların varlığını yadsımamak ve nedenlerini doğru yerde aramaktır.

Emek örgütlülükleri için en büyük risk, öznel çıkarlar ve hesaplar çerçevesinde yalnızca ısrardır. Bürokratikleşme, bu olasılığı arttırır. Bu konumdaki örgütlerin durumu, ayak bağları ile yürümeye çalışan insanın durumuna benzer. Bu nedenle, bu türden eğilimlerle mutlaka mücadele edilmelidir. Bilinmek durumundadır ki, içsel engellerden arınmış bir mücadele örgütü için aşılamayacak hiçbir engel yoktur. Haklı olmak, kazanmanın koşuludur. Emekçiler haklıdır ve kazanmak için tek eksiği mücadeleyi doğru çizgide yürüten bir örgütlülüktür. **Mevcut sorunlar büyük keşifler gerektirmiyor.** Eğitim-Sen ve dolayısıyla KESK, bir ayna testi yapabildiği, yani kendiyle göz göze gelerek gerçekliğini kabul ettiği ve

yanlıklarını kendine itiraf ettiği oranda, mevcut tıkanmanın önünü açabilecek ve emekçilerin örgütüne yakışan yaratıcılıkta çözümler geliştirebilecektir.

Küreselleşmenin emperyalizm tarafından yaygın bir şekilde kullanılır olmasının ardından, sınıflar mücadelesi yerine sınıflar uzlaşmasını öne çıkaran, bu bağlamda da bir tarihsel dönemi kapatan(!) yapıların yanında, çözümü emperyalizmde görmese de, emperyalizmin küresel hamlesi karşısında çaresizlik tanımlı yapan kesimler oldu. Bu gün sol'da yaşanan üretimsizliğin, tıkanma hali ve uzlaşma eğiliminin ve sistem içine dönme tercihinin arkasında bu kavrayış sorunu yatmaktadır. Gerçekte küreselleşme evrensel değil konjonktürel bir durumdur ve tıkanma aşamasına gelmiştir. İkincisi, küreselleşme; esnek üretim ve taşeronlaştırma, emek alanında örgütlenme ve mücadeleyi güçleştirmiş ise de, durumun bir çaresizlik hali olarak tanımlanması yanlıştır.

SOL İÇİ ÇATIŞMAYI ÖNLEMENİN KOŞULLARINDAN BİRİ DE MÜTEVAZILIKTIR

“Adı konya da konmasa da solda, bütünleştirici değil, parçalanmayı hızlandırıcı bir saflaşma gözleniyor. Bunun yapıcı olmayan örneklerinden biri de, **Kürt hareketinin yanlışlarını, hatta bazı devrimci yapılara şiddet kullanmasını eleştirmemek; onu kurallar ve ilkeler üstü görmektir.**

İşte bu duruş ne denli yanlışsa, 'sol içi şiddetin geçmişini' anlatma adı altında, üstelik hiç objektif olmayan bir tarzda yazılar yayınlıyor, dost yapılara hakketmedikleri yakıştırmalar yapmak, en az o denli yanlıştır. **Yürüyüş Dergisi**, 53'ncü sayısında, '*Devrimci Yol ve PKK, sol içi çatışmanın en büyük suçluları olmuşlardır*' diye yazıyor. Yürüyüş çevresinin bugünlerde yer yer saldırıya uğradığı doğrudur. Zaten bu konu, platformun gündemine de gelmiştir. PKK gençliğinin yaptığı iddiasıyla gündeme taşınan saldırılar ve çözüm yolları konusunda Devrimci Hareket, platformun bir üyesi olarak gerekli rolü almıştır. Buna rağmen ve bugün çok daha sıcak ilişkileri gerektiren bir hassasiyet hali ihtiyaç haline gelmişken, Yürüyüş'ün **sürece olumsuz etkiler yapacağı çok açık olan** bu türden yayınlar yapması; akla, 'gelişmelerden grupsal yarar damıtmak' gibi tehlikeli bir yönelimi getiriyor. **Yürüyüş**, 53. sayısında yer alan ve gelişmeleri olumsuz yönde etkileyip, yapıcı değil yıkıcı rol oynayacağı bilinen değerlendirmelerinin, neyin ihtiyacı olduğunu açıklamalıdır. Aksi takdirde, o tarz ve üslubun gerektirdiği türden bir yanıt (açıklama) zorunlu hale gelecektir. Mesele 'şiddetin geçmişini değerlendiriyoruz' diyerek geçiştirileme-

yecek denli önemlidir. Yazının içerdiği idealizme, resmi tarih boyutuna ve verilen örneklerde Devrimci Yol'un özel bir gayretle öne çıkarılmış olmasına, şimdilik (ama şimdilik) değinmiyoruz.” (**Devrimci Hareket, Sayı:21**)

Yürüyüş Dergisi'nin 53. sayısında sol içi şiddet bağlamında yapılan değerlendirme ve eleştiriler sebebiyle, dergimizin son sayısında sunu bölümünde yukarıda alıntılar yaptığımız kısa açıklamaya yer vermiştik. Ancak gelişmelerin daha kapsamlı bir değerlendirmeyi ihtiyaç haline getirmiş olması sebebiyle, dünden bugüne uzanan süreçte yaptığımız kimi açıklamaları da içeren kapsamlı bir çalışma yapma gereği duyduk.

Bilindiği gibi sol içi birlik, sol içi şiddet ve ittifaklar sorunu her dönem solun gündeminde yer almış; yazıya, söze ve atılan adımlara konu olmuştur. Sol içi birliğin önemine vurgu yapmak ve sol içi şiddete karşı görünmek, yine her dönem her yapının gündeminde olmuştur. Buna rağmen Türkiye'de bugüne dek birlik denemelerinin genellikle olumsuz sonuçlar doğurması ve sol içi şiddetin çeşitli biçimler altında devam etmesi; ortada **güzel söz söyleme sanatından** öte sorunların olduğunu gösteriyor.

Bilinir ki sorunun varlığı kabul edilmeden sorunla mücadele etmek olası değildir. Ve yine sol yapılar, birbirini rakip gibi görmeyi terk etmediği sürece, birlik ve sol içi şiddeti önleme konusunda önemli mesafeler katetmek olası değildir. Salt kendine güzelleme yaparak ilerleme sağlayabilmek, günümüz koşullarında artık hiçbir yapı i-

çin mümkün değildir. Örneğin “Sol içi şiddet vardır; ama benim ilişkilerimde izi bile yoktur” anlamına gelecek açıklamaların, ne sola ne de söz konusu yapıya hiçbir yararı yoktur. Öncelikle bilinmek durumundadır ki, sol içi şiddetin en doğrudan kaynağı, küçükburjuva sınıf kökenidir. Buna feodal kültürü, arabeskleşmeyi, apolitikleşmeyi de ekleyebiliriz. Bugün solda hangi yapı bu nitelikler karşısında aşılı olduğunu, steril bir duruş yakaladığını söyleyebilir? Önemli olan, bu gerçekliği görerek (kabul ederek) önlemler almaktır. Önlemler, ilişkilende kullanılan süzgeçten/seçicilikten, kazanılan kişinin dönüştürülmesine dek her noktada alınmalıdır. Aksi takdirde, bir taraftan **küçükburjuva nitelikleri okşayan/kaşıyan bir duruş** sergileniyor, diğer taraftan “benim tarihimde sol yapılara yönelik şiddet yoktur” deniyorsa; tarih öznelleştiriliyor, çarpıtılıyor demektir.

Devrimci Hareket, ilk sayılardan beri, bu konulara değinirken genellikle **neden-sonuç** ilişkisini öne çıkarmış; **birlik** söz konusu olunca, sıcaklaştırıcı ön adımların varlığını önemsemiş; **sol içi şiddetin önlenmesi** konusunda da “laf”tan çok ortaklaşma kültürünün geliştirilmesine önem vermiş; bugün kavgaya hiçbir yararı olmayacak biçimde 20-30 yıl öncesinden gerginleştirici kimi kareleri (üstelik öznel bir aktarmayla) çekip almanın yanlışlığına sık sık vurgu yapmıştır.

Anımsanacak olursa, yaklaşık 10 yıl önce, DHKP-C ve PKK arasında bir protokol imzalanmış, “cephe” adıyla bir birlik adımı atılmış ve devrimci yapılara katılım i-

çin çağrıda bulunulmuştu. Devrimci Hareket'in o süreçte konuya dair yaptığı değerlendirmeden, bölümler aktarıyoruz:

"(...)Devrimci hareketlerin birlikteliğinden anlaşılması gereken, siyasal yapıların üst düzeyde oluşturdukları 'bazen de ayrıldıkları' şekilci yanı ağır basan birlikler değildir. Asıl önemli olan, siyasal pratiğin sürdüğü mücadele alanlarındaki birlikteliklerdir." (Emperyalizme ve Faşizme Karşı Devrimci Hareket, Sayı: 2, Sayfa:26, 1997)

"(...) Bu bir fizik kuralıdır; aynı alanda hareket eden vektörler birbirini besleyip bir toplam oluşturamıyorsa; karşı karşıya gelme ve birbirini zayıflatma koşulu doğmuş demektir. Örgütsel fiziki duvarlar, kültürel duvarlar henüz aşılama-mışken birliğin en ileri biçiminden, örgütler arası cephesel bütünleşme-den işe başlamak, tüm büyüklüğüne ve heyecan verici yanına rağmen başarısızlık sebeplerini içinde taşır" (a.g.y)

"(...) Varolan muhalif dinamiklerin ortak kanallara akıtılması amacına hizmet eden çaba, güç ve eylem birlikleri cephesel bir oluşumun öncülleri olup bugünün taktik görevleri olarak önümüzde durmaktadır. Cephe, çeşitli ittifak ve birliklerin ardıdır. Cepenin oluşumu öncesinde yaşanan irili ufaklı ortaklaşmalar 'cephe'ye giden yolun basamak taşlarıdır. 'büyük şeyler, ufak şeylerin toplamından oluşur' düşüncesi tahammülle birleştiginde bugün gerçek kılabilmiş küçük çaplı birlikleri büyütme olanaklı olacaktır. Demokrasi bilinci, birlik çabalarının tutkalıdır. Böyle bir bilincin olmadığı yerde farklılıklara tahammülsüzlük vardır; ki bu, cepheleşmenin önündeki en büyük engellerden biridir. Birlikte hareket etme alışkanlıklarını geliştiren, örgütler arası mesafeleri engel olmaksızın çıkarıcı ön adımlar gibi ön oluşumlar da gereklidir. 'Birlik' adımları somut ve uygulanabilir olmalıdır." (a.g.y)

"(...) Süreç içinde Kürt ulu-

sal demokratik hareketi kendi terci-hini yapmaya zorlanıyor. PKK'nin politik çizgisindeki değişkenlik, Türkiye'de uzun dönemde cephesel birlikteliklerin oluşumuna olanak tanımıyor. PKK, 'ayrılma hakkı'nı mutlaklaştırarak Ortadoğu'da bağımsız bir Kürt devleti stratejisini hedef alan politikaları tercih ettiğinde arayacağı ittifaklar gibi ittifaklar sorununa bakışı da farklı olacaktır. (Çoğunlukla uluslar arası ilişkileri ve dengeleri gözetmek zorunda kalacaktır) Ters halde, PKK Türkiye düzleminde ve siyasal pratiğinde gerçek bir demokratik toplum hedefleyen bir siyasal güç olmayı amaçlıyorsa, ittifaklar sorununa bakışı daha farklı olacaktır. Bu tercih açık ve net bir şekilde konulmadan açılan cephe tartışmaları biçimsel olmaktan öteye geçemez." (a.g.y, 1997)

Yukarıda yaptığımız gibi, bu çalışmamızın kapsamında yer yer geçmişe gidip, kimi aktarmalar yapacağız. Bunu, **Yürüyüş Dergisi**'nin, daha önce **Kurtuluş, Vatan, vb** dergilerde yapılmış ve bizler tarafından uygunsuzluğuna dair eleştiri/uyarı almış değerlendirmeleri tekrar etmekteki ısrarı, ihtiyaç haline getirmiştir. İnanıyoruz ki bu aktarmalarımız/anımsatmalarımız yapıcılıktan yana niyet taşıyan herkes için önemli veriler sunacaktır.

1997'de 6.sayımızda yayınladığımız Devrimci Yol dosyasından, sol içi şiddete dair bölümü olduğu gibi aktarıyoruz:

DEVRİMCİ YOL; SEKTER, KAVGACI, SOL İÇİ ŞİDDETE BAŞVURAN BİR HAREKET MİDİR?

Devrimci Yol'a dair günümüzdeki temel yanılgılardan biri de Devrimci Yol'un sekter, sol içi şiddete eğilimli bir hareket olduğu düşüncesidir. Bu düşüncenin ortaya çıkışında büyük oranda '80 öncesi' yaşanan sürecin özellikleri etkili oldu.

'80 öncesi yaşanan süreçte yer alan siyasal odakların büyük bir kısmı, tamamen farklı koşullarda, tarihsel kesitlerde ve mekanlarda oluşturulan teorik formülasyonların neredeyse şablonunu çıkarır gibi,

ülkemiz koşullarında da geçerliliğini savunuyordu. Bu kesimlerin teorik mücadeleden anladığı da daha önce yazılıp çizilenleri "alıntılamak"tı.

Bu çevrelerin, önemli uğraş alanlarından biri de, ülkemiz solunda özgün bir ideolojik-politik çizgiyi sürdüren Devrimci Yol eleştirileriydi. O dönemde yayımlanan tüm sol yayınların içeriğinin neredeyse yarısını, Devrimci Yol eleştirileri oluşturuyordu. Ve Devrimci Yol tüm eleştiri ve saldırılara, suçlamalara karşın hızla gelişen ve kitleleşen bir hareket olmuştu. Devrimci Yol'un içinde yaşanan döneme ilişkin her yeni siyasal önermesi, bu kesimler tarafından tepki ile karşılanıyordu. Sol içinde yaşanan bu tartışmaların bazı birimlerde -içinde yaşanan dönemin de etkisi ile istenmeyen boyutlara ulaştığı gözlemleniyordu. Ancak, **Devrimci Yol ile tüm siyasal hareketler arasında yaşanan olumsuzluklar, diğer sol gruplar arasında yaşananlardan daha fazla değildi.**

Diğer yandan, yaşanan dönemde anti-faşist mücadelenin başarısı, faşizme karşı olan tüm güçlerin birliğinden geçiyordu. Anti-faşist mücadelenin birliğinin önüne ne gerekçe ile olursa olsun- konulan engellerin mutlaka aşılması zorunluydu. Azami ve siyasi programları çok farklı olsa da, faşizme karşı olan tüm kesimlerin eyleminin birliği sağlanmalıydı. Bu doğrultudaki çalışmalarda ve sol içi çelişmelerde temel alınması gereken ideolojik mücadelenin yerini, bazı konularda istenmeyen olumsuzlukların aldığı da görülmüyordu. Ancak çok sınırlı olan bu olumsuzlukların genelleştirilerek, tüm sürece maledilmesi; objektif bir davranış olmayacağı gibi; "değerlendirme"yi aşan maksatları da içerir.

Aktarıyoruz: "O dönem bize yönelik saldırıların çok büyük bir bölümü DY'lilerden gelmiştir. DY ile özel bir husumetimiz mi vardı? Bizim açımızdan yoktu. Ama onlar açısından durum biraz farklıydı." (HALK İÇİN KURTULUŞ, s:42)

"Afişlerimizi polislerden, faşistlerden önce DY'liler sökerdi. İstanbul'da, Anadolu'da hala bu tari-

hin duvarlardaki izleri vardır. Devrimci Sol imzalı duvar yazılarındaki "S"lerin üstüne "Y" çizilmiş hali o zamanlardan kalmaz. DY bunun için dövmekten, silahlı saldırıya kadar her yönetime başvurmaktan kaçınmamıştır." (a.g.y)

Özellikle bilinmesi gereken bir gerçek var ki, o da bizlerin (devrimci yapıların) birbirine benzediğidir. Eğer bir şeyler yaşanmışsa ve bunları paylaşacak isek, sırtımıza benzer yükler binecektir. Hatta, "Maocu bozkurt" ve "sosyal-faşist" gibi kamplaşmaların yarattığı sürüşmeleri dönemselsel bir özgünlük olarak değerlendirip dışta tutacak olursak, açıklıkla görülecektir ki; 80 öncesinde sol içi şiddet, bütüne hakim olan ve yaygın olarak başvuru alan bir özellik değildi. Hele ki, DS ayrılığı süreci için bu tür atıflarda bulunmak salt bir abartıdan ibarettir. Karşılıklı olarak "birbirimizi dövdüğümüz" ve kısa sürede sakinleşen o süreçte, herhangi bir tarafın kayıp vermemiş olmasını bugün bizler, sevinç sebebi olarak kabul ediyoruz. Birim birim verebileceğimiz pek çok örnek olmasına rağmen, bunda yararlı bir boyut görmediğimiz için ve o günün öznelinin bir kısmının şehit olması sebebiyle; bugünkü koşullarda biz, Devrimci Sol (DHKP/C) ile farklarımızı değil, ortaklaşmalarımızı büyütme kaygısı taşıyoruz. Yoksa her akli başında insan bilir ki, bir siyasal hareketten kopan insanlar topluluğu; ne kadar iradi bir süreçten geçirilirse geçirilsin, belli bir süre ortak karakteristik özellikler çizer. (Hatta ayrılırken daha radikal olmak iddiasını öne çıkaran ve bunun psikolojik baskılanmasını yaşayan bir kesimin, gerginliklerde olgunluk sınırını aşması daha fazla mümkündür.) Örneğin biz "DS" yazılarındaki "S"yi silip, "Y" mi yapıyorduk?... Samimiyetle ifade edebiliriz ki buna şahit olmadık; ama dostlarımızın doğru söylediğini düşünmüyoruz. Ancak biz, yazdığımız hangi yazıların ikinci gün sabah "DS" diye değiştirildiğine dair mahalle ve sokak ismi verebiliriz. Bunlar, o günün koşullarında yaşanmış ve bugün ısıtılması pek de gerekli olmayan pratiklerdir. Devrimci Yol'un sol içi şidd-

ete örnek olarak verilmesini zorlama olarak değerlendiriyoruz. Tabii biz bunları yazarken, bilinmeli ki, "Kurtuluş" dergisi ile "Yeniden/ÖDP" arasında yaşanan tartışmanın kesinlikle tarafı değiliz. Ancak ÖDP veya Yeniden eleştirilirken, dostlarımız biraz fazla toptancı davranınca ve kimi hassasiyetleri hesaba katmayınca; sonuçta biz Devrimci Yol'u savunmayı bir görev kabul etme bilinciyle, bir şeyler söyleme ihtiyacı duyuyoruz. (**Emperyalizme ve Faşizme Karşı Devrimci Hareket, Sayı:6, 1997**)

Evet bu dostlarımız daha sonra toptancı davranmaya devam etmiş, "ÖDP-DY" gibi ifadeler kullanmayı, Taner Akçam veya İnönü Alpat gibi Devrimci Yol'la hiçbir bağı kalmamış kişiler üzerinden, genelleme yaparak, bir anlamda ucuz (kolaycı) bir tarza başvurarak Devrimci Yol eleştirisi yapmayı sürdürmüştür. Bu kez, 8. sayımızdan aktarıyoruz:

HALK İÇİN KURTULUŞ DERGİSİ'NE DOSTÇA UYARIMIZDIR

"Son dönemlerde, HALK İÇİN KURTULUŞ dergisinde yenden nüksettiğine tanık olduğumuz; her şeyi Devrimci Yol'a göre açıklamaya ve daha kötüsünü 'Devrimci Yol = ÖDP' denklemini kurma ısrarı umuyoruz ki bu yazımızın okunması sonrasında değişime uğrayacaktır. Çünkü, tasfiyeciler bir gelişmenin ardından ortaya çıkan yapıların 'köklerine' bakarak onları eski veya yeni devrimci yapılarla özdeş tutmamak gerektiğini öyle sanıyoruz ki, 'KURTULUŞ' yazarları da biliyor." (Devrimci Hareket, Sayı:6, 1997)

Dergimizin 6. sayısında, yuvarıdaki uyarıyı yapmış, çeşitli örnekler vermiş ve dostluğun gerekleri konusunda ısrarlı vurgularda bulunmuştuk. Bu uyarılarımıza dayalı koca koca beklentiler içerisine girmemiş idiysek de, en azından 'KURTULUŞ'un bundan sonrasında bu konuda belirli bir hassasiyet göstereceğini umut etmiştik. Ancak 'KURTULUŞ'un 81. sayısı, henüz değişen bir şeyin olmadığını gösteriyor.

İnönü Alpat'ın hazırlamış olduğu "Türk Solu Sözlüğü" gerekçe

edilerek, DEVİRİMCİ YOL'a yöneltilen yakıştırmalar, KURTULUŞ'u büyütmediği gibi; hiçbir yapılanmanın, devrimci örgütlenmeler arası ilişkilerde tercih etmemesi gereken bir tarzı tarih sayfalarına yazdırmış oluyor. Bu, bir gelenekten çok bir alışkanlıktır. Eğer, devrimciler adına bir gelenek oluşturup; ardımızda, olumlu sıfatlarla anılmaya sebep olacak yararlar bırakacak olsak, bunu hep beraber yapmak durumundayız.

Biz, 6. sayımızda, yoldaşlarımızın Devrimci Sol militanlarıyla aynı siperde şehit düşmesine, kanlarının birbiriyle karışmasına dair anımsatma yaparken; amacımız salt güzelleme yapmak veya KURTULUŞ'un gönlünü hoş tutmak değildi. Daha önemlisi, artık tarih olmuş kimi husumet sebeplerini kulaktan dolma bilgilerle ısıtıp ısıtıp sunmanın; günlük her gelişmeyi, örgütler arası mesafeyi büyütme sebebi olarak kullanmanın gerekli ve yararlı olmadığını anlatmak istemiştik.

İster eğitim amaçlı olsun, isterse büyümekte olan birinin kulağına önemli tarih bilgileri aktarmak amacıyla olsun; hiçbir neden, bu türden bir tarzı haklı kılmaz. Biz inanıyoruz ki, her devrimci örgütlenmenin, bir başka devrimci örgütlenmeye yakışık düşmeyecek atıflarda bulunmaya gerek duymadan; yazı yazma, eğitim çalışması yapma ve yeni insan kazanma koşulu vardır. Devrimciliğin kendisi, zaten güzelliklerle dokunmuş bir alandır; bunu, güzel göstermek için bir yerleri 'kara' göstermeye neden gerek olsun ki?.. Hele de bunlar dostlarınız ise...

Kavganın alabildiğine keskinleştiği ve kalemlerimiz gibi yüreklerimizi, yumruklarımız gibi silahlarımızı birleştirmemiz gereken bu süreçte, dostluk bağlarını zayıf düşürecek her adımdan özenle kaçınılmalıdır.

Artık, bir yöntem haline getirmek durumunda olduğumuz ve dostluğun gereği olarak tüm devrimci yapıları bağlaması gereken kimi normlar vardır ki, bunlar 'KURTULUŞ' için de yabancı olmasa gerek. Örneğin, mesele eleştiri ise biz bunu 6. Sayıda genişçe yaptık; ama kırıp dökmeden... Aynı sayıda sun-

duğumuz DERİMCİ YOL dosyası, "DEVİRİMCİ SOL ayrılığı" da dahil olmak üzere tarihin pek çok kesitine dair önemli açıklamalar içeriyor. Bundan hareketle yapılacak değerlendirmenin/tartışmanın, daha düzeyli olacağına inanıyoruz.

Biz, bulunduğumuz her birimde bize uzatılan dostluk elini devrimciliğimizin tüm sıcaklığıyla karşılayacak ve dostluğun gerektirdiği ölçüler dahilinde hareket etmeye devam edeceğiz.

-DEVİRİMCİ NÖRLER HEPİMİZ İÇİNDİR.

-DEVİRİMCİ DOSTLUK VE DAYANIŞMADA İSRARLI OLACAĞIZ

(Emperyalizme ve Faşizme Karşı Devrimci Hareket, Sayı:8, Sayfa: 31)

HALK İÇİN KURTULUŞ dergisine yaptığımız bu uyarının benzerini VATAN dergisine yapmak durumunda kaldık. Aşağıda aktarıyoruz:

DEVİRİMCİ YOL SENDROMU, ÖNCÜLLERİNDE OLDUĞU GİBİ "VATAN" CILARDA DA DEVAM EDİYOR

"Son dönemlerde, HALK İÇİN KURTULUŞ dergisinde yeniden nüksettiğine tanık olduğumuz; her şeyi Devrimci Yol'a göre açıklama ve daha kötüsü 'Devrimci Yol = ÖDP' denklemini kurma ısrarı, umuyoruz ki bu yazımızın okunması sonrasında değişime uğrayacaktır. Çünkü, tasfiyeci bir gelişmenin ardından ortaya çıkan yapıların 'köklerine' bakarak, onları eski veya yeni devrimci yapılarla özdeş tutmak gerektiğini öyle sanıyoruz ki, 'KURTULUŞ' yazarları da biliyor." (Devrimci Hareket, s:6)

Yukarıdaki uyarı amaçlı ifadeyi ilk olarak 1997'de (6.sayı) kullanmış, daha sonra 1998'de (8.sayı) "HALK İÇİN KURTULUŞ DERGİSİNE DOSTÇA UYARIMIZDIR" başlığı altında yaptığımız çağrıda da yer vermiştik. Bugün bir kez daha yer veriyorsak; birincisi, "Vatan"cıların dostluğu ekme ve büyütme konusundaki özensizliğinin devam ediyor olmasındandır. İkincisi, bizlerin "huyloyu huyundan vazgeçirtme" işinin kolay olmadığını ve

Bilinir ki sorunun varlığı kabul edilmeden sorunla mücadele etmek olası değildir. Ve yine sol yapılar, birbirini rakip gibi görmeyi terk etmediği sürece, birlik ve sol içi şiddeti önleme konusunda önemli mesafeler katetmek olası değildir. Salt kendine güzelleme yaparak ilerleme sağlayabilmek, günümüz koşullarında artık hiçbir yapı için mümkün değildir. Örneğin "Sol içi şiddet vardır; ama benim ilişkilerimde izi bile yoktur" anlamına gelecek açıklamaların, ne sola ne de söz konusu yapıya hiçbir yararı yoktur. Öncelikle bilinmek durumundadır ki, sol içi şiddetin en doğrudan kaynağı, küçükburjuva sınıf kökenidir. Buna feodal kültürü, arabeskleşmeyi, apolitikleşmeyi de ekleyebiliriz. Bugün solda hangi yapı bu nitelikler karşısında aşılı olduğunu, steril bir duruş yakaladığını söyleyebilir? Önemli olan, bu gerçekliği görerek (kabul ederek) önlemler almaktır. Önlemler, ilişkilenede kullanılan süzgeçten/seçicilikten, kazanılan kişinin dönüştürülmesine dek her noktada alınmalıdır. Aksi takdirde, bir taraftan küçükburjuva nitelikleri okşayan/kaşıyan bir duruş sergileniyor, diğer taraftan "benim tarihimde sol yapılara yönelik şiddet yoktur" deniyorsa; tarih öznelleştiriliyor, çarpıtılıyor demektir.

büyük bir sabır gerektirdiğinin bilincinde olmamızdır.

"Vatan"cılar, geçmişte olduğu gibi bugün de, bırakalım Devrimci Yolculuğu, devrimcilerle de hiçbir bağı kalmamış kimi şahısların duruşu ile Devrimci Yol arasında doğrudan bağ kurma alışkanlığını sürdürüyor. Bunun en sık rastlanan örneği; ÖDP'den söz ederken ÖDP-DY demeyi tercih etmektir. ÖDP içindeki "DY kökenli" şahısların, DY ile bir bağının kalmadığını; ama, Devrimci Yol'un varlığını sürdürdüğünü ve yaşamın çeşitli kesitlerinde dostluk çerçevesinde bir araya geldiğini bilen Vatan'cılarının, bu özensizliğini anlamakta güçlük çekiyoruz.

Melih Pekdemir'in, ölüm orucu vesilesiyle yazdığı yazıda kali-

teyi ve seviyeyi aşağı çeken duruşu karşısında tavrımızı merak edenler varsa; gerek onun için gerekse ÖDP için yaptığımız açıklamayı ("ÖDP; HALKIN VEYA MÜCADELENİN DEĞİL, KURUCULARININ İHTİYACIYDI" adlı kitapçığa bakınız) incelemelidir. Böyle bir inceleme, DY hakkında yazı yazma niyeti olanları sapla samanı karıştırmaktan kurtarır. Tabii bu karıştırma işi, bilgisizlikten yapıyorsa...

Bizim, Melih Pekdemir'in ölüm orucu vesilesiyle bir devrimci yapıya küfredmesine gösterdiğimiz refleks/tepki devrimci kimliğimiz gereğidir. Bunun ne M. Pekdemir'e ne de söz konusu devrimci yapıya bağlı "özel" nedeni yoktur. Ne var ki, Vatan dergisinin, M. Pekdemir'e yanıt verirken, bunu DY'ye bir sal-

dırı fırsatı olarak değerlendirmesi ve soyut/spekülatif yargıları peş peşe sıralayarak Pekdemir'in olumsuz silüetinin üzerinden saldırı oklarını Devrimci Yol'a fırlatması; M. Pekdemir'e yanıt vermek gibi haklı bir noktadan çıkmış da olsa sonuçta düzeyi aşağı çeken bir duruşu yansıtmıştır. Devrimcilik adına hareket ederken, duruşu bu denli ucuzlatmak, üzücüdür ve yakışık düşmemektedir. Anlaşılan o ki, DY sendromu, öncüllerinde olduğu gibi "Yaşadığımız Vatan" da da devam ediyor.

Gerçekte Devrimci Yol'la hiçbir ilişkisi olmayan, böyle bir zeminle maddi ve ruhsal bağıni çoktan kesmiş olan Pekdemir, yaşadığı yabancılaşma nedeniyle devrimcilere saldırmaktadır. M. Pekdemir gibi ucuz bir gerekçeyi, kendilerini dost olarak gören bir harekete saldırı sebebi yapanlar, dostluğun gerekleri konusunda bir kez daha başarısız bir sınav vermiş oldular.

Doğru sorular insanı doğru yanıtlara götürür. Vatan yazarları, Melih Pekdemir gibi ucuz bir malzemeyi kullanıp Devrimci Yol'a neden saldırmıştır? Yani "bu neyin ihtiyacıdır?" diye sormak gerekiyor. Melih Pekdemir'in Devrimci Yol'la bir alakasının kalmadığını bilen Vatan'cılar, gerçekte çok zor koşullarda oluşmuş olan dostlukları kötü/ucuz bir eleştiri ile sulandırma çabasından kendilerinin de kârlı çıkmayacaklarını bilmek durumundadırlar.

Bir taraftan, 19 Aralık sonrasında, DHKP-C dava tutsaklarının saldırı sırasında Devrimci Yol dava tutsakları ile beraber tam bir siper yoldaşlığı içinde direndiklerine dair açıklamalarına yer verilecek; diğer taraftan da, sanki böyle bir olgu yokmuş gibi Devrimci Yolculuğu Melih Pekdemir'le özdeşleştirme yoluna gidilecek; inanıyoruz ki bu özensizliklerin, sahibine de bir yararı olmamaktadır.

Gerçekte hiç de kolay oluşmayan; ama, oluşum koşulları itibarıyla da çok önemli olan kimi dostluklar vardır ki bunları ucuz hesaplara kurban etmek, 2001 yılı devrimciliğinin gerektirdiği duruşa ya-

kışık düşmemektedir. Bir şeylerin anlaşılmasını kolaylaştıracağına inandığımız için, geçmişten örnekli bir hatırlatma yapmak istiyoruz. Hatırlanacağı gibi bir 30 Mart anmasında Buca Hapishanesi'nde saldırı olmuş ve yanılmıyorsa 9 DHKP-C'li dövülerek kaçırılmıştı. Bunun üzerine harekete geçen ve merkezi olarak barikat kurma kararı alan DHKP-C dava tutsakları, Çanakkale Cezaevi'nde böyle bir eyleme; duyar duymaz tereddütsüz olarak Devrimci Yol dava tutsaklarının katıldığını yazmış ve bu tutum, dostluğu ören zincirin halkaları olarak çeşitli dönemlerde tekrar etmiştir. Aslında bir tek bu olay bile doğru değerlendirilebilirse; bu mesafe açıcı tutumların, ne denli zarar verdiği kolaylıkla görülür. **20 küsur yıl öncesine gidip subjektif öğelerle kırılmaya uğramış bilgileri bugüne taşımak yerine; bugünkü verilerden hareket edip, yakalanmış olan dostluk halkalarını çoğaltmayı seçmek; inanıyoruz ki Vatan'cılar da küçültmezdi.** Veya diğer bir ifadeyle; Vatan'cılar, eğer büyüyecekse; bu, yukarıda belirttiğimiz türden küçük hesaplarla olmayacaktır.

Varsaydığı olumluluklarını, dostlarını olumsuzlama üzerine inşa etmeyi alışkanlık haline getirenler, kendi tarihlerinde, 20 gün öncesine de 20 yıl öncesine de ait, savunulamayacak pek çok fiil bulunduğu halde bunların bizler tarafından kullanılması gibi bir "marifet"e neden ihtiyaç duyulmadığı konusu üzerinde düşünürlerse, inanıyoruz ki **ayakları yere erdiren doğru devrimci tavır için önemli ipuçlarına ulaşacaklardır.** Biz, dostlukta ve ucuz malzemelere itibar etmeme tavırında ısrarcı olmaya devam edeceğiz. **(Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Devrimci Hareket, Sayı:4, Sayfa:21)**

Okurlarımız hatırlayacaktır; bir ara Can Dünder, Taner Akçam'la röportaj yapmış; bu röportaj da televizyon reklamlarında duyurularak Milliyet Gazetesi'nde yayınlanmıştı. Genelde devrimci değerlere, özelde Devrimci Yol'a saldırı içeren röportaj, o süreçte VATAN der-

gisi tarafından Devrimci Yol'u yıpratma aracı olarak kullanılmıştı. Biz, röportaja yönelik olarak yaptığımız değerlendirmenin son bölümünde bu konuyu gündeme getirmiştik; aktarıyoruz:

TANER AKÇAM'IN YÖNELTİĞİ SALDIRI TÜM DEVRİMCİLEREDİR; BUNU BİR DEVRİMCİ HAREKETİ OLUMSUZLAMA VEYA KENDİNİ OLUMLAMA GEREKÇESİ YAPMAK DEVRİMCİLİK KALİTESİ İLE BAĞDAŞMAMAKTADIR

Objektif bakabilme yeteneğini yitirmemiş herkes bilmektedir ki Taner Akçam, devrimciliğin şu veya bu biçiminin değil, devrimciliğinden uzaklaşmanın sembolüdür. Ve yine, devrimci normları, aşındırıcı tüm faktörlere karşı koruma refleksini yitirmemiş herkes, oklarını "aşındırıcıların şahsında bir yerlere" değil, aşındırıcıların kendisine yöneltilir. Ne var ki, daha önce de "devrimcilik niyeti kalmamış kimi öznelere düşkünlüklerinden" kendi duruşunu güçlendirici sonuç çıkarmaya kalkışan veya bu tür malzemele-ri, Devrimci Yol'a saldırı gerekçesi yapan Vatan'cılar, Taner Akçam'ın hezeyanlarını da kendileri için bir fırsat olarak algılamış görünüyorlar.

Aslında biz yıllardır çeşitli biçimlerde dışavuran bu tarz için çok şey söyleyip yazdık. Kendini zaaflar ve günahlar üstü gören; bu tür niteliklere ancak başka yapılarda rastlanabileceğini varsayarak adeta kendisi dışındaki herkesi "günahkar" kabul eden Vatan'cılar; Devrimci Sol'un, sol içi şiddete hiç bulaşmadığını söylüyor. Aynı şekilde "başkasına siyaset yaptırmama" tutumunu da Devrimci Yol'la özdeşleştirmeye çalışıyor.

Biz, Vatan'cılarının yukarıdaki tanımlamaları karşısında, onları azıcık tanıyan ve objektif bakabilen hemen herkesin, bir ironi (tersini söyleyerek alay etme) ile karşılaşmışçasına gülümsediğine inanıyoruz. Hiç uzağa gitmeye gerek yok; herkes, hafızasının yanılmayacağı kadar yakın bir tarihe ve en yakınındaki çalışma alanına baksın; Va-

tan'da yazılanlar ile yaşananlar arasındaki açığı görmekte zorlanmayacaktır.

Tekrar etmek ve özetlemek gerekirse; sol içi şiddet, siyasallaşma eksikliğinin, devrimciliği bir yaşam biçimi olarak içselleştirmemiş olmanın sonucudur. Bunu kim yapmış olursa olsun ve şekli ne olursa olsun (birilerinin ağzını burnunu kırmak da bir kan dökme şeklidir; şiddettir ve savunulacak hiçbir yanı yoktur) içeriği değişmez. Bizler 1970'li yılları, devrimci hareketin çocukluk/büyüme yılları olarak görüyoruz. Bu, tüm yapılar için geçerlidir. Devrimci kültürün oluşum sürecinde ölçek karmaşası da yaşanır. Önemli olan, bunları giderek aşabilme olgunluğunu göstermektir. Sol içi şiddet, siyaset yasağı, vb. zaafllara bulaşma oranı ise, yapının yaygınlığından ve karşı karşıya kaldığı olaylardan bağımsız düşünülmemelidir. **Bilinir ki, çok iyi şoför olunsada, karşıdan gelen sürücünün usulsüzlüğü sebebiyle kaza yapılabilir. Bu nedenle, birilerini sol içi şiddet meraklısı, kendini de "devrimcilik öğretmeni" olarak görmek, artık kimsenin itibar etmediği, eskimiş bir yöntem haline gelmiştir.**

Sonuç olarak; **Taner Akçam** da, devrimci tutsaklara küfreden **Melih Pekdemir** de, hazırladığı "Türk Solu Sözlüğü"nde bir devrimciyi, siyasal kimliği üzerinden değil kiminle evli olduğu üzerinden tanımlayan **İnönü Alpat** da Devrimci Yolcu değildir ve bir hareketi yargılamak için öne çıkarıldıklarında, ucuz bir malzeme seçilmiş oluyor.

Sözümüz, tüm devrimci yapılarıdır; var olan kazanımlara yenilerini eklemek, dünya ölçeğindeki emperyalist saldırıyı ve sol adına yaşanan erozyonu ülkemiz özgülünde bize yakışan biçimde göğüslemek, günün ihtiyaçlarına denk düşen teorik ve pratik üretimlerle sürecin önünü açmak, hepimizin görevidir. Bu görev, dost yapıları aşındırmaktan yarar umarak değil, ancak kenetlenerek yerine getirilebilir. (Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Devrimci Hareket, Sayı: 6)

Biz bu uyarıyı yaptıktan hemen sonra VATAN dergisi, "*Bugün ÖDP dışında da Devrimci Yol'u savunan bazı arkadaşlar var*" diyerek bir değerlendirme yapmış; ama, olumlu başlayan bu değerlendirmenin ilerleyen satırlarında, niyetin olumlama olmadığı görülmüştür. Hem bu konuya açıklık getirmek, hem de burjuva basınının teşhirlerini fırsat bilerek devrimci yapıları yıpratmamak gerektiğine dair uyarımızı tekrar için aynı sayıda yer verdiğimiz açıklamayı aktarıyoruz:

REKABET KÜLTÜRÜ, DOSTLARA YÖNELİK SEVGİNİN OLUŞUMUNU GECİKTİRİYOR

"*Bugün, ÖDP dışında da Devrimci Yol'u savunan bazı arkadaşlar var. Doğal olarak onlar farklı bir yeredirler. Bu yazıdaki eleştirilerimiz onları içermemektedir. Ancak bu arkadaşlar, DY kültürünü etkisiz ve yanlış kavramışlardır. Hiç kuşkusuz, binlerce militanın içinde yer aldığı bir Devrimci Yol mücadelesinde -DY'nin tasfiyeci liderlerine rağmen- olumlu bir çok yan vardır, yaratılan değerler vardır, bugün bunlara sahip çıkılması ayrı bir konudur. Faşizme karşı direnişlerden şehitlerine kadar, o tarihi, kendi tarihimizin de bir parçası olarak görürüz. Ama DY siyasi çizgisine karakterini veren ve bugünü doğuran, o olumluluklar değil, tasfiyecilik ve onun oluşturduğu kültürdür. DY bu anlamda ÖDP'de temsil edilmektedir. DY'nin geçmiş olumluluklarını sahiplenmek, kendi doğal gelişimi içinde düzeniçileşen DY tasfiyeciliği ve kültürüyle de hesaplaşmayı gerektirir.*"

Hatırlanacağı gibi **Taner Akçam**, ancak kendi kişiliğine dair sonuçlar çıkarılabilecek, ciddiyet ve seviye özüllü açıklamalarda bulunmuş ve biz, bu sayımızda da yer verdiğimiz biçimde yanıtlamıştık. İşte o sözünü ettiğimiz röportaja, önemli bir dayanak/kaynak muamelesi yapan ve bunu bir fırsat olarak değerlendiren **Vatan**, o süreçte yine sayfalar ve sayılar boyunca, "Devrimci Yol'un ne kadar tasfiyeci, kendiliğindenci ve devrimden uzak" bir yapı olduğunu, ÖDP'nin yapısal bir

sonuç olduğunu kanıtlamaya(!) çalışmıştı. Devrimci-demokrat kamuoyunun artık ezberlediği ve tekrardan öte bir içerik taşımayan o "anti-Devrimci Yol" tefrikaları sırasında, yukarıda yer verdiğimiz dip notu yayınlamıştı. İlk bakıldığında, Devrimci Yol'un bugünkü taşıyıcılarının hakkını teslim ediyor gibi görünse de, dikkatli okunduğunda, "severken de yaraladığı" görülecektir.

Bizler, Vatan'la Devrimci Yolcuların mı yoksa kendilerinin mi Devrimci Yol'u daha iyi kavradığı gibi anlamsız bir tartışmaya girecek değiliz. Kendini zaten "en doğru" hanesine yerleştiren ve o haneye başka kimseyi yakışık görmeme kültürü ile yapılanmış olan Vatan, bir adım daha ileri gidip, bugünün Devrimci Yol'una "ben seni senden iyi bilirim" diyor. Bu komik ve biraz da acı tutumu, iyilik jestleri eşliğinde yapıyor.

Okurlarımız hoşgörsünler, bu konuya yer verme ısrarımız, polemikten çok, Türkiye'de solun durumuna dikkat çekme amaçlıdır. Çifte standart, rekabet ve varlığındaki olumluluğu diğer devrimci yapılarda varsaydığı olumsuzluklara dayandırma biçimindeki tarz; bir bumerang gibi sahibini vurur. Nitekim, **Taner Akçam** röportajı **Vatan**'ın ilgisine mazhar olduğu ve en mühim mesele haline geldiği süreçte, burjuva basınında bu kez eski bir DS'liye yer verildi. Bunun üzerine **Vatan** "ne kadar devrimciliği bırakmış, düzene yerleşmiş veya yerleşmeye çalışan varsa, 'solu, devrimciliği' temsil ediyor diye piyasaya sürülüyor" diyerek tepki gösterdi. **Vatan**'ın bu tepkisine katılıyoruz. Gerçekten, solun artıkları sola karşı kullanılıyor. Ancak burada bir hatırlatma yapmak istiyoruz; biz, **Taner Akçam** röportajından önce yaptığımız çağrıda şunları söylemiştik:

"*Düşününün bir kez, bir hareketle maddi-manevi hiçbir bağı kalmamış öznelere yaşamdaki duruşunu ölçü alıp, o harekete dair tanımlamalar yapmanın doğru bir tutum olmadığını bilmek için, Marksist bir yönteme sahip olmaya, diyalektik bilmeye gerek var mı? Aksine, gün-*

lük mantığın en basit ölçüleri bile, böyle bir tersliği algılamaya yetmez mi? Tabii ki yeter; ancak biz yine de destekleyici olacağına inandığımız bir örnek vermek istiyoruz. Bugün artık devrimcilerle hiçbir bağı kalmamış eski bir DS'linin durumunu ölçü alıp, ondan DHKP-C'ye izdüşümler yaptığımızı varsayalım. Böyle bir yöntemi, Vatan'cılar nasıl karşılardı acaba? İşte Vatan'cılar, bu konudaki hassasiyet ve reflekslerini, çifte standarda düşmeden diğer devrimci yapılar için de uygulamadıkları sürece öznellikten ve çifte standarttan kurtulmuş olmazlar." (Emperyalizm ve Oligarşiye Karşı Devrimci Hareket sayı:5)

Vatan'ın Taner Akçam'ı baz alarak yaptığı Devrimci Yol değerlendirmelerinde yukarıdaki uyarıdan etkilenmediğini gördük. **Ve sonra, adeta dediğimiz gibi oldu; birileri eski bir DS'liyi konuştu.** Biz, bir başka "eski" üzerinden izdüşüm yapmama tavrımızı sürdüreceğiz. Her devrimci yapının ardında bıraktığı ve bugünkü duruşunu tanımlamayan pek çok özne ve fiil vardır. Ülkemizde ve hatta dünyada, devrimciliğin verdiği fire sayısı ne yazık ki çok yüksek. Ve bugün bu fire verme olayı devam ediyor. "Kişiler geçici, hareketler kalıcıdır" genel yaklaşımı ölçü alındığında; kimin firesi daha çok veya daha ağır gibi bir ikilem anlamsız kalır. Ve eğer tartışacaksak veya doğrularımızı sınava sokacaksak; bunun alanı, dergi sayfalarındaki didişme değil bizzat **siyasal pratik** olmalıdır.

Bugün solda yaşanan kan kaybı durdurulmak; politik yetersizlik, tekrar ve üretme kısırlığı aşılma isteniyorsa; artık temcit pilavına dönen bir tarzdan, devrimcilik niyeti kalmamış şahsiyetleri ölçü alan yaklaşımlardan vazgeçilmeli; **sahip olunan imkan ve enerji, daha verimli işler için kullanılmalıdır.** Yok eğer "Devrimci Sol'dan bugüne yaşanan dökülme ve ayrılmalar, kavganın doğal sonucudur; ama, bu durum Devrimci Yol'da yaşanıyorsa, yapısal bir sorundur." denecekse; mesele, "benim dönemim seninkinden daha iyidir" gibi an-

lamsız bir noktaya varacaktır. Umut ediyoruz ki Vatan, oklarını yanlış yere fırlatma alışkanlığından vazgeçip, dostlarını yarışılacak bir rakip olarak değil, bir arada olunması gereken güçler olarak görmeye başlar. **(Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Devrimci Hareket, Sayı: 6, Sayfa:18)**

KENDİNİ 30 YILLIK TARİH BOYUNCA SOL İÇİ ŞİDDETİN DIŞINDA KALMIŞ GİBİ GÖSTERMEK İDEALİZME DÜŞMEKTİR

Tüm devrimciler için, sol içi şiddetten kaçınmak bir ön kabuldür. Bu önkabule rağmen her yapının, bunu baştan öngörmese de, sol içi şiddete şu veya bu oranda bulaştığı bilinmektedir. Bunun içsel ve dışsal çeşitli nedenleri vardır. Peki bunun en aza indirilmesi mümkün değil midir? Tabii ki mümkündür. Taraftarlarının sınıfsal kökeni; rekabete, didişme ve yarışa yatkınlık taşısa da bir devrimci yapı geliştireceği kardeşleştirici kültürle, çatışma olasılığını en aza indirebilir. Ve bizce önemli olan budur. Bugün kimin sol içi şiddete ne denli uzak olduğu, çalışma alanlarında diğer yapılara ne denli tahammüllü olduğu ile doğrudan ilintilidir.

"En iyi benim" demekle en iyi olunmadığını artık herkes biliyor. Sol içi çatışmayı önlemenin koşullarından biri de mütevazılıktır. Bilinir ki bir soruna çözüm üretmek için öncelikle sorunun varlığını kabul etmek gerekiyor. Benzer bir şekilde, sol içi çatışmayı önlemeye aday bir yapı öncelikle kendi hatalarını/gerçekliğini kabul ederek işe başlamalıdır. **"Biz sol içi şiddete bulaşmamış bir hareketiz" diyerek kurultay önermek, daha öneri aşamasında süreci tıkamaktır.** Biz bugün bırakalım çatışmayı, hiçbir yapı ile gerilim dahi yaşamıyor olmamıza rağmen, kendimizi de dışında tutmadan söylüyoruz; hiçbir yapı kendini sol içi çatışmadan arınmış steril bir hareket olarak gösteremez. Ve zaten böyle bir tarzın, sol içi çatışmayı önlemede olumlu bir rolü yoktur. Hatta biz, kurultay önermenin de başlı başına bir değer ifade etmediğini; halkla devrimciler

arasında veya iki sol yapı arasında gerilim üretebilecek tohumlar atmaktan bütünüyle vazgeçilmediği, bunun için önlemler alınmadığı ve ve gerilim doğurucu pratikler bu amaçla gözden geçirilmediği sürece, yapıların "Ben yapmadım o yaptı" biçimindeki açıklamalarının olumlu sonuçlar doğurmayacağını düşünüyoruz.

Mütevazılık, bir devrimcilik özelliğidir; birileri tarafından talep edilmeden ve bir karşılık beklemeden yerine getirilmesi gereken bir niteliktir. Sevgi de mütevazılık gibi devrimcilerin birbirine ve halka karşı sahip olması gereken bir başka niteliktir. Bu niteliklere sahip olduğunda ve dost hiçbir yapı rakip olarak görülmediğinde; tüm kazanımlar sonuçta ortak devrimci potaya birikiyormuş gibi kabul edildiğinde; şiddet ihtiyaç olmaktan çıkar. Bir yapı diğer bir yapı ile ilişkisinde zarara uğramış dahi olsa, gelişmeyi "aile içi" görür ve gerginliği değil hoşgörüyü öne çıkarırsa, çatışma ihtimali büyük oranda ortadan kalkar. Bunlar, devrimciliğe güzelleme yapmak için seçilmiş tanımlar değildir. Ve gerçekte devrimcilik, gereği yerine getirildiğinde bu tanımlardan çok daha öte güzellikler üretebilme potansiyeli taşır. Bilinir ki "ben mütevazıyım/hošgörülü-yüm" demek yetmez. Bu nedenle pratik, bir çeşit turnusoldur. Örnek olması itibarıyla 1997'de yaşadığımız bir olaydan aktarıyoruz.

"Bilinmelidir ki küçük hesaplar, ilk önce hesap sahibini küçültür. Sol'da engin bir hoşgörü ve dayanışma ihtiyacı hiç bu denli yakıcı hale gelmemiştir. Protokoller yaklaşımlarla yasak savmak yerine; günün 24 saati boyunca yaşanan her gelişmede böyle bir hoşgörüyü uygulayabilme genişliğine/kapasitesine ihtiyaç vardır.

1 Mayıs alanında HÖP kortejinden, bir başka korteje yapılan müdahaleden okurlarımızın da zarar görmesi bizleri üzmüştür. Ancak bunda bilinçli bir boyut olmadığını bilen bizler; durumu özel bir problem haline getirmediğimiz gibi dostluğumuzu gösteren grafikte bir dalgalanmaya da izin vermedik." (Emperyalizme ve Faşizme Karşı

DEVRİMCİ HAREKET, S: 3)

Bizler, daha önce de yaptığımız gibi bugün de **Yürüyüş** çevresi için şiddet çetelesi tutup teşhir yolunu seçmeyeceğiz. **Başka bir yapıyı teşhirden veya zora sokmaktan Devrimci Hareket'in sağlayacağı hiçbir yarar yoktur.** Bu tür bir tarz, devrimci kimliğimiz gereği de doğru değildir. Bu nedenle Yürüyüş'ün 53. sayısındaki iddialarının sebep olduğu savunma hakkını, bu yola başvurmadan kullanmaya çalışıyoruz. Ama, **Yürüyüşçü arkadaşların bize başvurması halinde, onlara nerede nasıl şiddet kullandıklarını ayrıntılarıyla anlatabiliriz.**

Anımsanacak olursa; daha önce Nurtepe, Gazi, vb. bölgelerde PKK gençliği ile yaşanan gerilim sonrasında HÖC, "*HÖC'lüler bize karşı şurada, şu zaman şunu yaptı*" diye kurulabilecek tek bir cümlenin olmadığını iddia etmişti.

Olayı takip eden süreçte oluşturulan komisyon, gelişmeleri araştırmış; iki tarafı, tanıkları, vb. Dinlemişti. Salt o olayla ilgili ortaya çıkan bulgular bile, yukarıdaki iddianın ne denli subjektif bir yaklaşım olduğunu ortaya koydu. Bu konudaki bulgular, süreçte yer alan tüm yapıların bilgisi dahilindedir. Tekrar söylüyoruz, amacımız teşhir değildir. Ancak, politik kimliklerini açıkladıkları halde bir yapının taraftarlarına argo bir üslup da kullanarak saldırmaya devam eden nitelikte bir taraftara sahip olunduğu sürece, bilinmek durumundadır ki, "Ben sol içi şiddetin dışında kalacağım" demek, şiddetin dışında kalmaya yetmiyor. Bu nedenle, kurultay olsa da olmasa da her yapı öncelikle şiddeti doğurma potansiyeli taşıyan içsel dinamikleri subjektivizme düşmeden tespit etmeli, varlığını kabul etmeli ve üstüne gitmelidir. Örneğin, sadece kendi örgütlenmesini proletaryanın temsilcisi olarak görmek; sadece kendini komünist olarak tanımlamak; diğer devrimci yapılarla ilişkiyi sol içi birlik değil, müttefiklik kapsamında değerlendirmek, niyetten bağımsız olarak mesafeyi büyütür.

Devrimci Hareket, proletaryanın birden çok temsilcisinin olabileceğini, devrimci yapıların her

birinin buna aday olduğunu, bu nedenle de devrimci yapıları kendine müttefiklerinden daha yakın gördüğünü açıklamış; ilişkilerini bu duruş çerçevesinde düzenlemiştir. Yaşamın çeşitli kesitlerinde yansıyan **hoşgörü ve sıcaklığın** sebebi budur. Bu gerçekler gözardı edilerek yapılacak değerlendirmeler, bütünüyle grupsal yarar hesabına dayanan yakıştırmalar olmaktan öteye gitmez. Ve sözlü olarak ne denli şiddete karşı görünseler de sahiplerini, yapılar arasında gerilim eken bir konuma düşürür.

Yürüyüş Dergisi, 53. sayısında, "*Saldırıların kaynağında siyaset yasakçılığı, benmerkezcilik, mülkiyetçilik, güçlenmeyi, faşizme karşı mücadelede değil, başka grupların güçsüzleştirilmesinde arayan anlayışlar vardır.*" diyor. Doğrudur. Ama bu tespiti yapmak, hiç kimseyi söz konusu niteliklerden arınmış kılmıyor. Geçmiş yayınlardan alıntı yapmak da yetmez. Bugün bu niteliklerin varlığını test etme konusunda "çuvaldızı kendimize batırma" açık yürekliliği gösterebiliyor muyuz? Bugün hala siyaset yasağı koyduğuna dair hakkında komisyona şikayet gelen HÖC, sadece dergide yazı yazmayı ve "*Biz sol içi şiddete bulaşmamış bir hareketiz*" demeyi yeterli görüyor mu? Veya yukarıda tekrar yer verdiğimiz alıntıda görüldüğü gibi, İnönü Alpat gibi gerçekte Devrimci Yol'la hiçbir bağı kalmamış, şahsi ve ölçeksizce yazı yazan birini Devrimci Yol'u eleştirmek için gerekçe yapmak; uyarılarımıza rağmen ÖDP-DY ifadesini ısrarla kullanmak; **sol içi dayanışmaya, dostluk ve sıcaklık ölçülerine sığıyor mu?**

Doğrudur, İnönü Alpat'ın köşesine konu ettiği Aytekin Yılmaz'ın "*İçimizdeki Hapishane*" kitabı, devrimciliğe karşı hiç de dostane duygularla yazılmamıştır. Bu anlamda, İnönü Alpat'ın "sol içi şiddet" konusunu, Aytekin Yılmaz'ın kitabını tanıtarak ele alması yakışık-sızdır. Ne var ki, Alpat'ın bu tutumunu ÖDP-DY ifadesi üzerinden, Devrimci Yol'la ilişkilendirmek de yakışık düşmemektedir. ÖDP-DY tanımı, doğru ve şık değildir. Daha önce de uyarıştık; **Yürüyüş'ün en**

azından bundan sonra eleştiri için bu türden yollara başvurmaya ihtiyaç duymayacağını ümit ediyoruz.

Genel kabul gören bir olgudur; nedeni ve boyutu ne olursa olsun, **siyaset yasağı**, gerilimi besleyen ve çatışmalar için kıvılcım oluşturan etmenlerden biridir. HÖC'lü arkadaşların bir alışkanlığı da, siyaset yasağı denince akıllarına Devrimci Yol'u getirmektir. Biz, yine o konuda da "söz yarışı" yapmak, yıllar öncesine gitmek yerine; **gelin siyaset yasağını koşulsuz biçimde yasaklayalım** diyoruz. Nitekim bunu toplantılarda ifade ettik. Genel kabul gören, "bir yapının kortejine bir başka yapı tarafından bildiri dağıtılmaması gerektiği" önerisi değerlendirilirken de belirttik; devrimcilerin başımızın üstünde yeri vardır; isteyen sadece kortejimizde değil, dergi büromuzda da bildiri dağıtabilir. **Bizim, başka yapıların çalışmasından rahatsız olabileceğimiz hiçbir çalışma alanı yoktur; olmayacaktır.** Yürüyüş'ün, öncelikle rastladığımız biçimde siyaset yasağını veya sol içi şiddeti Devrimci Yol'la özdeşleştirmeye kalkması halinde, bu önerimizi anımsamasını tavsiye ediyoruz.

Yazdıklarımızın özü, çok daha açık ve kısa ifadesi şudur: **Gelin, laf değil iş üretelim; birbirimize tahammülü, sevgi ve saygıyı arttıralım; devrimci yapılarla aynı alanda çalışmanın artıları üzerine kafa yoralım, insanlarımızı bu konuda eğitelim; taraftarlarımızda politikleşme eksiği sebebiyle varolan rekabetçi eğilimleri kaşıyan yayınlar yerine, onlara devrimcileri rakip gibi görmemeyi öğretilim, diyoruz.** Rekabete başvurulmadığında, belki buna yatkın bir kültürle donanmış sınırlı sayıda ki insanı örgütsel çatı altında tutmak daha zor olacaktır. Ama bilinmek durumundadır ki toplam kazançlar çok daha büyük olacak; tek tek yapıların da devrimin de hanesinde kalite artışı gözlenecektir.

Sonuç yerine; biz içsel eğitimde yoldaşlarımıza devrimcileri sevmeyi öğretiyor, yıpratıcı sohbetlerden dahi kaçınmalarını telkin ediyoruz. Bunu, sizin de yapmanızı öneriyoruz.

ALTININ HİKAYESİ

Bir ülkedeki iktisadi gelişmeleri doğru kavrayıp yorumlayabilmeyin koşullarından biri, emperyalizmin dünya ölçeğindeki politikalarını genel-özel diyalektiği içinde irdeleyebilmektir. Marksizm'in kapitalizmi tahlil eden çok kapsamlı değerlendirmelerine rağmen, döneme özgü gelişmeler bir **yeniden üretim** gerektirmekte; olguları doğru okuyabilme isabeti; canlı tutulmuş bir okuma, araştırma ve algı açıklığını ihtiyaç haline getirmektedir. Böyle bir yeterliliğin olmadığı durumlarda, ülke ekonomisinde yaşanan dalgalanmalar, bir kahvehane sohbetinde rastlanabilecek gerekçelere dayandırılabilen ve sonuçta, krizin müsebbibi veya aracısı çevrelerce ortaya atılan sahte nedenlere kanılabilmektedir. Son olarak yaşanan krize dair, geçen sayımızda yaptığımız değerlendirmede konuyu ABD'nin politikalarıyla ilişkilendirmiş; çeşitli ülkelerde etkisi görülen krizin Türkiye'de daha şiddetli yaşanmasını ise Türkiye ekonomisinin kırılma noktasına bağlamıştık. Bizler sorunu böyle değerlendirirken, kimilerinin krizi Çin, vb. ülkelerin Türkiye'den yoğun miktarda altın satın alması ile gerekçelediğini gördük. Gerek bu konuyu değerlendirmek gerekse altının ekonomideki yerine dair anımsatmalar yapmak açısından, **altının hikayesini** yazmaya karar verdik.

Değişimin **takas** yoluyla yapıldığı ilkel biçimlerinden sonra, yavaş yavaş bir değişim aracı yaratma sürecine girildi. Her yerde ortak değere sahip olan taşlar; altın, gümüş gibi kıymetli metaller bu tür bir değişimin aracı haline geldi. Bu araçlar içinde altın; diğer metallerden kolaylıkla ayırt edilebilmesi, elde edilmesinin çok zor olması ve dolayısıyla kıymetli olması, az miktarlarda taşındığında bile büyük bir değeri karşılması gibi özellikleri ile çok ayrıcalıklı bir konuma geldi. Daha sonra onun yerine gümüş, vb. kullanılmış ise de uzunca bir süre, hatta köleci dönemde bile para yerine kullanılan sikkelerin daima ya altın-

dan olduğu ya da önemli oranda altın içerdiği görüldü. Çünkü değeri, **bulunduğu yerden ve egemenlik ilişkilerinden bağımsızdı**. Koşula göre değişmesi mümkün değildi.

Bugün Amerikan ekonomisinin dünyaya egemen olduğu ve doların rezerv para olduğu koşullarda, dünyanın neresinde olursa olsun, 100 dolar, ederi kadar başka paralarla takas edilebiliyor. Kağıt para bu anlamda bir değer taşıyor. Ama bunun olmadığı bir dönemde her koşulda, altın, **değişim** ve **birikim** aracı olmuştur. Para, bir ülke sınırları içinde bir değişim aracı iken altın, dünya genelinde bir değişim aracı olmuştur. Kapitalizmin en gelişkin döneminde bile altın bu ayrıcalıklı konumunu sürdürdü. Devletlerin, ülkelerin zenginliği, sahip oldukları altın rezervleri ile ölçüldü.

20. yüzyılda, kapitalizmin emperyalist aşamaya gelişi, uluslararası bankaların oluşması ile beraber; uluslararası değişim, uluslararası paralarda belli bir pariteye geçerlilik kazandı. Bu, emperyalist tekellerin bankacılık sisteminin evrimleşmesinin sonucuydu. Tekellerin dünya genelinde egemenliğini sağlamasıyla birlikte, ulusal paraların da belli bir kurla dünya genelinde alım satımı yapılmaya başlandı. Ama bu kurallar her şeyin iyi gittiği koşullarda geçerliydi. İşlerin bozulduğu noktada gene ulusal paralar hızla değer kaybedebiliyor ya da değer kazanabiliyor; altında ise fazla bir değişim yaşanmıyordu. O koşullarda da altın ülkelerin zenginliklerinin ölçüsüydü. Bu durum belirli oranlarda İkinci Yeniden Paylaşım savaşına dek sürdü. Savaştan üretici güçlerini yenilemiş, sermaye birikimini yetkinleştirmiş olarak çıkan ABD, egemenliğini dünyaya dayatırken, kurduğu dolar-altın eşitliği, bunun araçlarından biri oldu. Buna göre, **1 ons altın 40 dolara eşitti**. Dünyanın neresinde olursa olsun bu eşitlik geçerliydi. Artık altın biriktirmek şart değildi, bunun

yerine dolar da biriktirilebilirdi. Bu durum ABD'ye büyük avantajlar sağladı. Altın madenlerinin kendisinde olmasına gerek yoktu; çünkü istediği zaman istediği kadar dolar basabiliyor ve bunu altına çevirebiliyordu. Başlangıçta her şey ABD'nin istediği gibi gelişti. Amerikan Merkez Bankası sürekli altın basar konumundaydı. Bu muazzam bir zenginlikti. Marshall planıyla Avrupa yeniden inşa edildi; kendisine bağlı işbirlikçi bir kapitalizm geliştirildi. Ama o koşullarda da **eşitsiz bir gelişimin** önüne geçilemedi ve hızla gelişen Japon ve Alman ekonomileri ABD'nin ekonomik ağırlığını sarsmaya başladı. Sonuçta 1 ons altın 40 dolar eşitliği bozuldu. Bugün Çin'in yaptığı gibi Almanlar ve özellikle Japonlar Amerikan pazarına çok ucuz ürünler sürerek yüklü miktarda dolar kazandılar ve bu dolarlar karşılığında ABD'den altın talep ettiler. ABD, karşılıksız bastığı dolarların bu şekilde geri dönüşü karşısında yeterince altın bulamadı ve sonuçta ons dolar eşitliğini bozdu.

Bugün artık dolar veya herhangi bir ulusal para ile altın arasında, dünyada kabul gören bir denge yoktur. Ve artık güvence salt altınla sağlanmıyor. Diğer bir ifade ile, Merkez Bankaları yumurtaları aynı sepete koymuyor; altının yanında Dolar, Euro, vb. de bulunduruyor. Merkez Bankası, elindeki birikimlerde, birinden diğerine geçiş sırasında; altın veya örneğin Euro miktarını arttırabilir. Sahip olduğu yumurtaların rengini değiştirebilir; bu Merkez Bankası politikasıdır. **Önemli olan toplam rezervdir.** Söz konusu geçişler önemli bir değişime sebep olmaz.

Geçmişte Sovyetler Birliği, kapitalist kuşatılmışlık koşullarında, Ruble bir değişim aracı olarak kabul görmediğinde, muazzam miktarda bir altın stoku biriktirdi. Bu stoku piyasaya sürdüğünde ise altın fiyatlarında ciddi değişimler olabiliyordu. Rusya'nın da bugün önemli düzeyde altın ü-

retim kapasitesi var. Bu kapasite borsa da bir manipülasyona yol açabilecek ve fiyatları belirleyebilecek düzeydedir. Benzer bir durum Güney Afrika veya Kanada için de geçerli.

Kimi ürünlerin uluslararası pazardaki fiyatlarına etki etmeye verilebilecek örneklerden biri de Çin'in alım-satım kapasitesidir. Mesela dünya ölçeğinde bakır konusunda önemli bir rekabet yokken, dünya nüfusunun dörtte birini barındıran Çin devreye girdiğinde, kendisi dünyanın en büyük bakır üreticisi olsa da fiyatları etkileyecek boyutlarda bakır alımı gerçekleştirilebiliyor.

Verdiğimiz bu örnekler, fiyatların değişimine dair örneklerdir. **Kriz ise farklı bir olgudur. Ve bir ülkenin diğer bir ülkeden altın alması ile tetiklenmez.** Başka ülkelerde yüzde 10'lar düzeyinde gözlenen etki, Türkiye'de yüzde 30'lar düzeyinde yaşandı. Bu, Türkiye'de ekonominin bıçak sırtında olmasından siyasal güvensizliğe dek çeşitli nedenlerle oluştu. Aslında Türkiye'deki etkiye açıklık ve kırılabilirliği, hemen her gelişmede izlemek mümkün. Filistin'e saldırı oldu, borsa yüzde 3,6 düştü. Lübnan saldırısının üçüncü gününde borsanın kaybı yüzde 12 idi. Endonezya'da bile bu oran sadece yüzde 3 civarındaydı.

Sonuçta Türkiye, kırılabilir ekonomisi sebebiyle krizin faturasını diğer ülkelere göre daha ağır ödedi. Bunun, altın piyasasıyla hiçbir ilgisi yoktur. Zaten Türkiye, altın ihraç eden değil, tersine yılda yaklaşık 2 ton külçe altın ithal edip işledikten sonra satan ve bundan zarar değil kar sağlayan bir ülkedir. Bir an için kriz sürecinde Türkiye'den Dolar karşılığında altın satın alınmış, yani dendiği gibi yüklü miktarda altın satılmış olduğunu varsayalım. Bunun ülke ekonomisine zarar verip krizi tetiklemesi için satış sonrasında Doların düşmüş olması gerekiyor. Halbuki o süreçte Dolar da değer artışı yaşamıştı.

Türkiye ekonomisi o kriz sürecini atlatabilmiş değildir. Daha önce de yapıldığı gibi salt bir erteleme söz konusudur. Sıcak para girişi için faizler yüksek tutulmakta ve günü kurtarma yoluna gidilmektedir. Bu anlamda Türkiye her an benzer sarsıntılardan geçebilir. Özellikle sonbahar sonrasında, önümüzdeki kış dönemi, AB konusundaki beklentiler tıkandığı oranda geciktirilmiş krizin dışa vurması beklenmelidir.

DİNLE BENERCİ

Seray Bakır

Dağlar arasında kıvrılan yol sonunda ağaçları gördü. Kayaların ufalarak çeperini sardığı küçük garaj tam ortasında duruyordu. Yolculuk etmek zevkli ve değişik olacaktı, dağlar çıplak, toprak kırmızıydı. Karşına dikiliveren yeşertilmiş toprakçıklar, zar zor büyütülmüş elmalıklar güneşle sarılaşmış, dostluklarının bu yılki üretimsizliği ile şaşkıncı. Elması ünlü yöre aniden geliveren doluya dayanamamış, yaprakları yeşilden kül rengine dönmüş, büzülmüş, toğurda olan meyvesini dökmüştü.

Beyaz dolmuşun içinde, toprak yol boğazını yakıyordu. Yer yer çatlamış, toz bulutuna dönmüş terli kollarına yapışmıştı. Yanımda oturan dost ses durmadan anlatıyor, sevinçli bir kuş gibi cıvıldıyordu. Onları da tam o anda gördüm. Uzun bacakları ve kocaman kanatları ile havalandırdılar. Leylekler, leylekler çılgınlığı ile sesi-me şaşkın baktım. Ağzlarında çocukluğumu taşıyorlardı sanırım getirip gözlerime bıraktılar.

Küçük bir kız. Adı da aklıda yağmur, getirip getirip öpücüklerle süsledi yanaklarımı. İçten ve sınırsız sarılışları ile özlemi eskitmek, gelecek için dirençler biriktirmek istiyorum. Beyaz dolmuşu, leylekleri dinlerken sesleniyor.

- Dinle, Benerci

- Uyumalı, dinlenmelisin sana masal kitabı vereceğim.

Yağmur fırlayıp uzaklaştı, yatağımdan. Uyumam için sinekleri ve inek kokusunu bıraktı yanıma, birde Benerci'nin "küçük kara balık" kitabını. Asla unutulmayacak bir aşık gibi sevdim kapağını, kara balık güzel çizilmemişti ama bakışları merak ve içtenlikle gülümsüyor, inanılmaz ışıklar saçıyordu. Birden yine daldı odaya,

- Duruyor mu?

- Duruyor,

- Çok özlemiş mi?

- Çok özlemiş, görünce öpüver dedi, seni her öpüşümün biri onun için.

Fırladı gene, merdivenlerden indiğini biliyorum. Yeşil küpeleri takıp gelecek az sonra bana hediye edecek, ablası usulca söylemişti. Hediye vermek hep zor gelir bana, yağmurda bana benziyor.

Ne yazmıştı giderayak "egemenler, kapitalistler yalan söylüyor. Bu üç günlük dünyada her şey boş diyorlar. Şu yaşadığım üç gün bir ömre bedel, devrimcilerle yaşadığım, devrimcileştiğim üç gün bir hayat eder." duruyor yağmur duruyor, astığımız panonun al kırmızı kumaşı içine içinden döküliveren senin güzelliğinde yazdıkların. Her gelene gösteriyor okutuyoruz üstelik. Küçük kara balık yeniden dönüyor başımın içinde. Testere balığının saldırısına, annesinin tutuklayan korumacılığına direnmiyor, aklına ve inancına uyararak çıktığı yolda dereden göle, gölden nehre nehirden denize ulaşıyor. Denizde bir kara nokta, ak bir direniş oluyor. İnadını seviyorum.

- Neden bilmiyorsun Benerci?

"Küçük kara balık" birdaha görülmemiş, haber alınmamış. Çok olduklarından fark edilmemiştir belkide. Adı yağmur olduğundan bilememişsindir, tanıyamamışsındır. Dinle Benerci sesi geliyor dışardan," küçük kara balık "dertop dalıyor odama, kulaklarının damlasında yeşil taşlı küpeler sallanıyor. Utangaç bir bakışla çıkarıp avuçlarıma, yüreğimin tam yanına bırakıyor. Söyle diyor söyle onlara,

- Ben devrimciyim

Dokuz yaşındaki yağmur kız, masalına yeni bir son yazıyor Benerci, umutlu bir son, dinle sende beğeneceksin.

DEVRİMCİ GENÇLİK

MERHABA SEVGİLİ DOSTLAR YOLDAŞLAR

İkinci sayımızla sizlerle birlikteyiz. Önceki sayımıza ilişkin dostlarımızın değerlendirmelerini aldık. Bunlar için de bizleri geliştiren ve eksikliklerimizi gidermede ön açıcı olan değerlendirmeler bizleri sevindirdi. Ayrıca gençlik çalışmasına yeni katılan arkadaşlarımız oldu. Güzellikleri yaratmanın bedelinin ağır olduğu böylesi bir dönemde omzumuzdaki yüklerin yoldaş sıcaklığıyla paylaşılması umudumuza umut kattı. Bu da emperyalizmin, ne kadar beyinleri çelmelemeye çalışsa da gerçekten ideolojik anlamda donanımlı, sorgulayan ve marksizmi pratiğin içinden yeniden üreten, bir Devrimci Gençlik karşısındaki çaresizliğinin ifadesidir.

YA BARBARLIK YA SOSYALİZM

FINDIK ÜZERİNE OYNANAN OYUNLAR EMPERYALİZMİN TÜRKİYE TARIMINA YÖNELİK SALDIRISININ BİR PARÇASIDIR

Mevsimplere, yıllara göre üretim değişmekle birlikte, Türkiye'nin kendi ihtiyacının en az 10 katı kadar fındık üretim potansiyeli vardır. Türkiye'deki fındık üretimi, dünya fındık üretiminin yaklaşık % 75'i kadardır. Meyilli arazide ve erozyon tehdidi olan bölgelerde, erozyonu önleyecek tarzda ekilmeye uygun olan fındık, Karadeniz iklim koşullarına en uygun tarım bitkisidir. Bu yönüyle, fındığın yerine ikame edilebilecek başka bir ürün yoktur. Bakım gerektirmemesi ve erozyonlu yapıya dikiminin elverişli olması akla gelen ilk avantajlarıdır. Aynı zamanda, Karadeniz'in nüfus yapısına (küçük aile işletmesi özelliğine) uygun olan, çiftçiliğe denk düşen bir üründür. Bu nedenle Karadeniz'de fındık üretimi çok yaygındır. Ve Tayyip Erdoğan'ın iddia ettiği gibi fındıktan 270 bin aile değil, yaklaşık 10 milyon insan geçiniyor. Bu rakama yılda bir kez bölgeye gidip fındık toplayan kesimler de dahildir. 10 dönüm araziye sahip olduğu halde, örneğin İstanbul'da yaşa-yıp fındık toplama mevsiminde bölgeye gidip fındık toplayan ve bundan geçinen aileler var. Bu şekilde düşünülürse, Karadeniz'de fındığın yaşamına etki etmediği hemen hiç kimse yoktur.

Sanıldığı gibi aksine fındık, her iklimde yetişen bir bitki türüdür. Dünyanın birçok yerinde denemesine rağmen bu kadar yüksek verim alınamamıştır. Son zamanlarda Karadeniz köylüsüne, fındık bahçelerini sökmesi ve onun yerine kivi dikmesi yönünde bir dayatma var. Kivinin Karadeniz'de ekilmesi şart değildir, çünkü her iklimde yetişir; ama fındık her iklimde yetişmez; Karadeniz bölgesinin bitkisidir. **Devlet, Karadenizlileri bir biçimde fındık üretiminden vazgeçirmeye çalışıyor. Bunun nedeni, dünyada fındığın kakao ile birlikte şekerleme, vb ürünlerde Amerikan bademine rakip olan bir bitki olmasıdır.** Uluslararası borsalarda hangi ürünün fiyatı daha düşükse o ürüne yönelme olur ve o ürün kullanılmaya başlanır. Türkiye'de fındık rekoltesinin yüksek olması ve uluslararası piyasaya fazla fındık verilmesi Amerikan bademini doğrudan etkiler. Bu bağlamda, Türkiye'deki fındık alanlarının daraltılmasına yönelik politikaların arkasında iki neden vardır. Birincisi, fındık tüccarının beklentileri. İkincisi, uluslararası borsadaki Amerikan bademi üreticilerinin etkisi. Bu çelişme hemen hemen son 30 yıldır belirli oranlarda varlık göstermek-

tedir.

Türkiye'de devlet genellikle tüccarı, bir kooperatif birliği olan FİSKOBİRLİK'in karşısında kollamıştır. Demirel hükümetleri dönemi dahil yıllardır gözlenen bir işleyiş (dolayısıyla sömürü) söz konusu. Fiskobirlik kaynak yokluğu sebebiyle alımlara geç başlar, köylü bekleyemez ve ucuz fiyattan tüccara

“Gen teknolojisiyle üretilmiş bazı tohumlar, sadece belli gübreler eşliğinde ürün verebiliyor. Ayrıca hibrit tohumların hiçbirisi zaten kendini tekrar etmez. Yani tohum kaynağı anlamında bir bağımlılık yaratıyor. Üstelik o toprakta var olan diğer canlı türlerini yok ettiği için, kendisinden başka hiçbir ürün bir daha o toprakta yetişmiyor.

malını verir. Tüccar da ucuza kapatmış olduğu kaliteli fındığı büyük karlarla yurtdışına ihraç eder. Buradaki sömürü, tüccarın fındığı ucuza kapatmasından kaynaklanırdı.

Fiskobirlik'in yıllardır uygulanan bir politikası vardı. Buna göre, Fiskobirlik, her yıl tüccar alımlarından sonra, köylünün elinde kalmış olan bütün fındığı satın alıyordu. Böylece, elinde kalan fındığı stoklama/depolama olanağı olmayan köylü için Fiskobirlik bir çeşit **garanti pazar** anlamına geliyordu. Pek çok köylüde "nasıl olsa Fiskobirlik benim fındığımı alacak" kanaati vardı. Dolayısıyla direnebilen köylüler uygun fiyat oluşuncaya kadar fındığını bekletiyor, daha sonra da oluşan fiyattan da Fiskobirlik'e satıyordu. Bu şekilde Fiskobirlik'in fındık alımındaki pazar payı giderek arttı. Öyle ki bir süre sonra tüccarlar bile Fiskobirlik'ten fındık almaya başladı. Fiskobirlik'ten bir önceki yılın ürününü uygun fiyattan alıyor ve o yılki ürün fiyatıyla ihraç ediyordu.

O süreçte Fiskobirlik'in bütün alımlarını devlet karşılıyor, sübvansiyonların hemen her yıl bütçeye maliyeti ortalama 100-150 milyon dolar civarındaydı. Bu şekilde ofisin alımlarda gücünün, alım kapasitesinin artması; uluslararası borsalarda neredeyse bir fındık tekeli yarattı. En büyük tüccar Fiskobirlik haline geldi. Ve Fiskobirlik giderek belli fiyatların altında ürün satmadığı için ihraç fiyatlarını belirlemeye başladı. **Güçlü bir Fiskobirlik'in varlığı, fındık fiyatlarının belirli bir oranın altına düşmesini engelledi.** Ayrıca Fiskobirlik, hem Türkiye'de hem de dünya genelinde fındık işlemede teknolojiyi geliştirerek, çok özel işleme yöntemleri oluşturarak dünya pazarına açıldı. Büyük bir üretim kapasitesine sahip olmanın olanaklarını kullandı. Ve bir çeşit **rakipsiz tekel** olarak, Amerikan pazarına doğrudan ürün pazarlamaya başladı.

Fiskobirlik oluşturduğu tesislerde fındık dışında, fındık yağı, vb. yan ürünler de üretti ve bu konudaki bazı bilimsel araştırmaları destekledi; sonuçta hem ülke içinde fin-

dık tüketiminde bir artış gözlemlendi, hem de dünya pazarında fındığa olan rağbet arttı. Bu rağbet artışı oranında da fındık fiyatı yükseldi. Önceki yıllarda Türkiye'nin fındıktan 400-500 milyon dolar civarında ihraçat gelirleri olurken, geçen seneki fındık ihraçatından gelir 2 milyar dolara yakın olmuş. Bu, çok yüksek bir orandır.

Bu durumdan rahatsız olanların başında Amerikan badem üreticileri geliyor. Çünkü **pazarda fındığın alanı geliştiği oranda bademin alanı daralıyor.** Bunlar birbiri ile yakından ilişkili iki üründür. Dolayısıyla **Fiskobirlik'in başına çorap örülmesi politikası, doğrudan ABD'den çıkıyor.** Amaç, Fiskobirlik'in pazardaki ağırlığının kırılmasıdır. Tabii saldırı Fiskobirlik'le sınırlı değil ve sonuçta Türkiye'de fındık üretim alanlarının daraltılması amaçlanıyor. Fiskobirlik'in köylünün elinde kalan bütün ürünü alma politikasından vazgeçilmesi, bu daraltmanın adımlarından biridir. Dolayısıyla elindeki fındığı satışta zorlanan köylü giderek üretimden vazgececektir. Köylüler zaten fındık bahçelerinin sökülmesi yönünde de teşvik ediliyor. Sonuçta bir kez fındık bahçesi söküldükten sonra yeniden dikilip verim alınması 10 yılı bulur. İşte bu politika 2003'te yeni hükümetin işbaşına gelmesiyle beraber gündeme sokuldu. Fiskobirlik'in köylünün elinde kalan bütün ürünü alma politikasından vazgeçildi; sübvansiyonlar kaldırıldı. 2004-2005'te sadece kredi verildi. Bu yıl ise devlet kredi de vermedi. "*Gidin*

bankalardan ticari koşullarda kredi alın" dedi. Bu arada devletin geçen seneden fındık üreticisine ödemesi gereken 125 milyon Dolarlık borcu var. Hem bu borç ödenmedi hem de bankaların kredi vermesi bir biçimde engellendi. Böylece Fiskobirlik daha önceki yıllardan almış olduğu fındığın parasını köylüye ödeyemedi, diğer taraftan yeni ürün sezonu geldiği halde fiyat açıklanmadı; Fiskobirlik açmaz içinde kaldı. Her olumsuz açıklamadan sonra fındık fiyatları biraz daha düştü. Tüccar ise ya piyasaya girmedi ya da düşük fiyatlar verdi. Fındıkta yaşanan sorunun özü kısaca budur.

Yukarıda tanımladığımız kurtlar sofrasının karşısındaki en önemli örgütlenme **Fiskobirlik** gibi gözüküyor. Fiskobirlik'in yönetimi ise Türkiye'deki parlamentoya benziyor. Parlamento da yer alan bütün siyasal eğilimlerin uzantıları Fiskobirlik'in yönetim kurulunun içinde şu veya bu oranda varlık gösteriyor. Orada olmayan, emekçinin kendisi ve devrimcilerdir. Yüzbin kişinin katıldığı söylenen fındık mitinginin de özü çok farklı değil. Burjuva partilerinin kendi eğilimleri doğrultusunda örgütlemiş oldukları ve devrimci bir coşkudan, alternatif bir politika üretmekten, bir açılım getirmekten uzak söz konusu miting(ler)de, farklı/radikal hiçbir sese tahammül yoktu. Bu, aynı zamanda köklü çözümlerden ne denli uzaklaşmışlığının göstergesiydi. Ayrıca bu miting(ler)in 20 yıldır ilk olduğu da doğru değil. Daha önce Tokat'ta 25 bin köylü traktörlerle yolları kesti.

Bir tek televizyon kanalında, burjuva basınında yer almadı. Akhisar yöresinde tütün üreticisi 60 bin kişi Manisa yolunu kapattı; bunlar da basında yer almadı. Yani köylü kesimden kaynaklanan bu tür direnişler, eylemlilikler ilk değil.

Türkiye'deki tarım aslında pamuk, tütün, fındık, ayçiçeği, buğday dahil hemen her ürün için çökmüş durumda. Bunun birinci nedeni, genetiği değiştirilmiş ürünlerdeki yaygınlıktır. Genetiği değiştirilmiş tarım ürünleri, hiçbir denetim olamadan çok yüksek verimle üretilmekte ve Türkiye'de düşük fiyatlarla, tarım ürünlerinin karşısına çıkarılmakta ve sonuçta bu ürünlerle rekabet etmek durumunda bırakılan yerli ürünler kaybetmekte, yerli tarım çökmektedir. Trakya köylüsü artık **malijetini kurtarmıyor** diye ayçiçeği ekmek istemiyor. Aynı şey pamuk ve diğer tarım ürünleri için de geçerli. Ayrıca doğrudan gelir desteği ile üretimin bütünüyle durdurulması amaçlanmaktadır. Dolayısıyla Türkiye'deki tarımsal üretim hızla düşüyor.

İkincisi, Türkiye'de tarım orta ve küçük işletmelerden oluşuyor. Bu nedenle ürün maliyeti, çok büyük ölçekte yapılan üretime oranla yüksek kalıyor. Buna rağmen, en geniş üretimlerin yapıldığı ülkelerde bile tarım kesimine en az %10 ile %25 arasında devlet sübvansiyonu

sağlanıyor. Amerika'da bütün tarım ürünleri sübvansiyon ediliyor; AB ülkelerinde sübvansiyon oranının sınırlı miktarda düşürülmesi dahi köylülerce büyük protestolarla karşılandı. Ancak kendi ülkelerinde tarımı destekleyenler Türkiye'de desteklerin bütünüyle kesilmesi yönünde baskı yapıyor. Ve böylece, bütün dünyada uluslararası borsada alınıp satılan sübvansiyonlu tarım ürünlerine karşı Türkiye köylüsü hiçbir destek görmeden rekabet etmek zorunda bırakılıyor; bu da Türkiye köylüsünü ister istemez açmaza sokuyor.

İMF'nın isteği dahilinde tarıma yapılan müdahaleler geçici bir politikaymış gibi ortaya çıkıyor, ama bir süre sonra bu kalıcı hale geliyor. Çünkü belli ürünlerin üretilmesinde kullanılan yöntemler, araç gereç stoku, çiftçinin yaşama biçimindeki alışkanlıklar bir sürecin ürünüdür ve bir kez bozulduktan sonra tekrar aynı düzeni kurmak on yılları alır. Örneğin ürün toplamak için traktöre eklenen parçalar, ekimin zamanlaması, toprağın tavı, vb hepsi bir bilgi birikimi gerektiriyor. Ekime üç beş yıl ara verilip o bilgiden ve üretim pratiğinden kopulduktan sonra tekrar dönüş yapmak sanıldığından da zordur. Köylü, belli bir üründen bir kez soğudu mu bir daha ona kolay kolay dönemiyor.

Türkiye tarımı kullanılan to-

hum, zirai ilaç ve gübre açısından da hedef tahtasındadır.

“Gen teknolojisiyle üretilmiş bazı tohumlar, sadece belli gübrelerle eşliğinde ürün verebiliyor. Ayrıca hibrit tohumların hiçbirisi zaten kendini tekrar etmez. Yani tohum kaynağı anlamında bir bağımlılık yaratıyor. Üstelik o toprakta var olan diğer canlı türlerini yok ettiği için, kendisinden başka hiçbir ürün bir daha o toprakta yetişmiyor. Mutlaka o ürün ekilmek zorunda kalıyor. Doğada bilinen bir olgudur; bazı bitkiler, yakın çevresindeki diğer bitkilerin üremesini engelliyor. İşte bu tür bitkilerin genleri alınıp, örneğin buğdaya taşındığında; ortaya, kendisinden başka türün yetişmesine şans vermeyen bir buğday türü ortaya çıkıyor. Bu, emperyalizme, her coğrafyada topraklara ekilecek ürünü dahi belirleme şansı veriyor. Bu teknoloji, diğer teknolojiler gibi kolaylıkla sahip olunan nitelikte olmadığı için; ona sahip olanlara muazzam avantajlar sağlıyor. Örneğin Nestle'nin İsviçre'de ürettiği bir buğday, Türkiye'de kullanıldı ve o toprakta bir daha başka hiçbir şey yetişmedi. Nestle, bugün o tohumu pek çok ülkeye satan ve kendine bağımlı kalan konumdadır.” (Devrimci Hareket, S: 14)

Ayrıca bu alanda kesin bir denetim yok; genetik yapısıyla oynanmış olan tohumların çevredeki diğer bitkilere, hayvanlara etkisi yeterince incelenmiş değildir. İlaçların ve gübrenin hangi oranlarda kullanılacağı da benzer bir belirsizlik içinde. Bu anlamda Türkiye, **bir deneme tahtası olarak da pazardır**. Bu tip yeni ürünler önce Türkiye gibi ülkelerde deneniyor; çevreye etkisi, verim düzeyi, hangi koşullarda hangi ürünün alınabileceği test ediliyor. Örneğin Trakya'da çeşitli uluslararası firmaların deneme tarlaları var. Farklı türlerde ayçiçeği tohumu üretiliyorlar. Bunların üzerinde de hiçbir denetim yok. İlaçtan tohum kadar istedikleri denemeyi yapıyorlar. Normalde kullanılan ürünlerin kısa sürede parçalanıp doğada temel elemanlara ayrışması gerekirken, bunların kullandığı bazı malzemeler yüzlerce yıl toprakta kalabilecek türdendir. Bugün bu nedenle

Devlet, Karadenizlileri bir biçimde fındık üretiminden vazgeçirmeye çalışıyor. Bunun nedeni, dünyada fındığın kakao ile birlikte şekerleme, vb ürünlerde Amerikan bademine rakip olan bir bitki olmasıdır. Uluslararası borsalarda hangi ürünün fiyatı daha düşükse o ürüne yönelme olur ve o ürün kullanılmaya başlanır. Türkiye'de fındık rekoltesinin yüksek olması ve uluslararası piyasaya fazla fındık verilmesi Amerikan bademini doğrudan etkiler. Bu bağlamda, Türkiye'deki fındık alanlarının daraltılmasına yönelik politikaların arkasında iki neden vardır. Birincisi, fındık tüccarının beklentileri. İkincisi, uluslararası borsadaki Amerikan bademi üreticilerinin etkisi.

Türkiye'de toprağı kirlenmemiş bölge hemen hemen kalmamış durumda. Toprak giderek çoraklaşıyor ve tarım ürünlerinin verimi düşüyor.

Türkiye tarımının emperyalist tekellerin saldırılarına açık tutulması sonrasında bugün, Cumhuriyet'in ilk yıllarından beri stratejik iki ürün olarak bilinen **pancar** bitirilmiş durumda, **buğday** ise ancak ihtiyacı karşılayacak miktarda üretiliyor.

Tüm bu saldırılara karşı geliştirilen tepkiler ise, **örgütsüzlük** sebebiyle sınırlı ve etkisiz kalmakta veya mitinglerde de görüldüğü gibi yanlış önderlikler sebebiyle tepki, sonuç alıcı boyutlara taşınmamaktadır. Bu durum ilgili kesimleri çeşitli arayışlara iterken, farklı ülkelerde yaşanan pratikler taklit edilerek Türkiye'ye taşınmaya çalışılmaktadır. Örneğin Latin Amerika'da kapitalist çiftliklerde üretim yaygın durumda. Türkiye'de kimi kesimlerin sıkça ziyaret ettiği ve örnek almaya çalıştığı Brezilya'da, kapitalist işletmelerde farklı ürünler üreten ve konusunda uzmanlaşmış işçiler var. Dolayısıyla da her farklı ürünü üreten işçilerin oluşturduğu bağımsız sendikalar ortaya çıkmış durumda. İşte Türkiye'de sözü geçen "Tütün-Sen", "Fındık-Sen", "Pancar-Sen" gibi oluşumlar Brezilya'dakine öykünme ürünü adımlardır ve fiili bir yararı, somut bir karşılığı yoktur.

Türkiye'de köylünün örgütlenmesi farklı ürünler üzerinden değil, ziraat odalarında, bölgesel örgütlenmeler tarzında olmaktadır. Bunun yanında Türkiye'de ürün bazında örgütlenme için kooperatifler önemli bir deneyimdir. Bu deneyimler bugünün ihtiyaçları da dikkate alınarak geliştirilebilir. Bu konuda daha önce yaptığımız bir değerlendirmeyi aktarıyoruz:

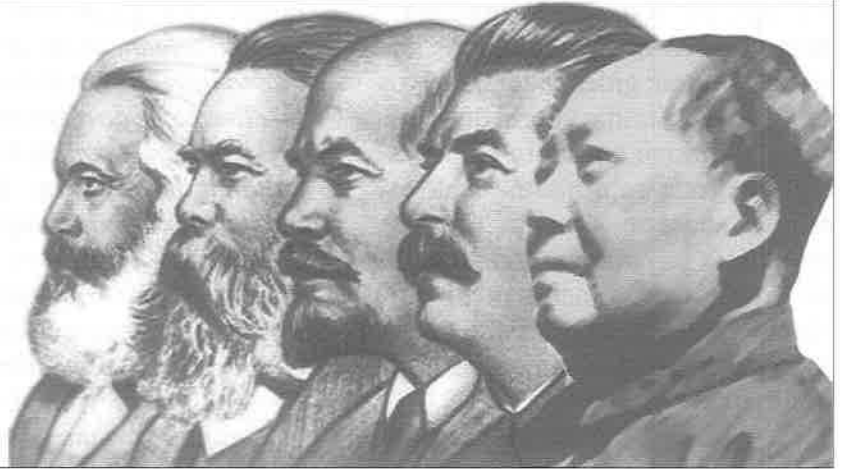
"Eğer gelecek, ileri tarım teknik ve araçlarının kullanılmasını gerektiriyorsa; bunun, küçük tarım işletmeleriyle aşılmasının mümkün olmadığını artık biliniyorsa; bu alanda bilimsel, çağdaş motifler etrafında, küçük işletmelerin birleştirilmesiyle oluşan bir kooperatifçilik öne çıkarılabilir. Hatta bugün egemen tarım tekniklerini kullanan

büyük tekel gruplarının denetiminde olan tohum, araç-gereç, tarım ekipmanları gibi alanlarda oluşmuş tekelleşmeyle de rekabet edebilecek, farklı tarım tekniklerini araştırıp kullanabilecek **tarım birliklerinin** oluşturulması da düşünülmelidir. Burjuva nitelikte bir oluşum olsa da **Tariş**, bu konuda önemli bir örnektir. Yakın zamana kadar 'Tarım kooperatifleri ölmüştür' deniliyordu. Ama Tariş zeytinyağı grubu dünya çapında atılım yaptı; belli bir standart oluşturdu, o standarda uygun üretimi şart koştu, ISO normlarını aldı ve şu anda dünya çapında rekabet edebilen bir marka haline geldi. Benzer bir gelişme de pancarda, **Panko Birlik** 'le yaşandı. Türkiye'de şeker fabrikaları kapatılırken Konya'da Panko Birlik tarafından çok büyük kapasitede bir fabrika kuruldu. Türkiye'de toz şeker, kesme şeker ve melas üreten fabrikalar vardı. Ama Panko Birliğin kurduğu fabrika, sanayinin neye ihtiyacı varsa onu üretebilecek kapasitedeydi. Konsantre veya mısırdan glikoz şurubu dahil, 20-30 çeşit ürün üretebilen fabrika, köylülerin kooperatifi tarafından kurulmuştur. Bu türden olumlu örnekler incelenerek geliştirilebilir ve bir model olarak sunulabilir. Yoksa, 'köylülere tohum desteği ve ucuz mazot sağlansın, sübvansiyonlar artırılsın' vb. taleplerle, globalleşen saldırı karşısında tarım emekçisinin ayakta kalabilme şansı yoktur.

Tabii yukarıdaki örnekler, her kooperatifin aynı sonucu vereceği veya kooperatifin tek yöntem olduğu anlamına gelmiyor. Hatta kooperatifin, sanıldığı gibi aksine, sosyalist ilişkiler üretmediği de bilinmelidir. Ama bugün için en azından birlikte hareketi geliştirebilir ve kapitalist tekellerle rekabet şansını arttırabilir. Diğer bir ifadeyle kooperatifçilik, kapitalist üretim tarzı koşullarında orta ve küçük köylünün büyük sermaye grupları karşısında dayanışmasının bir aracı olabilir. Fakat, mücadelenin ileri evresinde merkezi siyasal yapılar orturtuldukça, belki bu tür kooperatifler dönemlerine uygun farklı misyonlar yüklenebilirler." (Devrimci Hareket, S:19)

Tüm bu saldırılara karşı geliştirilen tepkiler ise, örgütsüzlük sebebiyle sınırlı ve etkisiz kalmakta veya mitinglerde de görüldüğü gibi yanlış önderlikler sebebiyle tepki, sonuç alıcı boyutlara taşınmamaktadır. Bu durum ilgili kesimleri çeşitli arayışlara iterken, farklı ülkelerde yaşanan pratikler taklit edilerek Türkiye'ye taşınmaya çalışılmaktadır. Örneğin Latin Amerika'da kapitalist çiftliklerde üretim yaygın durumda. Türkiye'de kimi kesimlerin sıkça ziyaret ettiği ve örnek almaya çalıştığı Brezilya'da, kapitalist işletmelerde farklı ürünler üreten ve konusunda uzmanlaşmış işçiler var. Dolayısıyla da her farklı ürünü üreten işçilerin oluşturduğu bağımsız sendikalar ortaya çıkmış durumda. İşte Türkiye'de sözü geçen "Tütün-Sen", "Fındık-Sen", "Pancar-Sen" gibi oluşumlar Brezilya'dakine öykünme ürünü adımlardır ve fiili bir yararı, somut bir karşılığı yoktur.

DOĞRU YERDEN ÖĞRENELİM

SOVYETLER BİRLİĞİ İNSANLIĞIN HAFIZASINA MÜCADELEDE ISRAR, YAŞAMDA KALİTE OLARAK KAZINMIŞTIR

Orhan Keskin

1929 yılında yaşanan ekonomik kriz, başta ABD olmak üzere tüm dünyayı (SSCB hariç) etkisi altına almıştı. Milyonlarca işçi işsizlik, yoksulluk ve açlıkla boğuşurken sınırlı sayıdaki tekel de vurgun, spekülasyon, karaborsa, vb. yollarla karına kar katıyordu. Ekonomik kriz siyasal bir krize dönüşürken; faşizm, başta İtalya, Almanya ve Japonya olmak üzere dünyada hızla yükseldi ve ülkeler ekonomilerini savaşa göre şekillendirmeye başladı. 1931'de Japonya Mançurya'yı; 1935'te İtalya Etiyopya'yı; 1936'da Alman ve İtalyan birlikleri İspanya'yı; 1938'de Almanlar Avusturya'yı istila etti. ABD, İngiltere ve Fransa; faşist devletleri SSCB'ye saldırımları konusunda cesaretlendiriyor/teşvik ediyordu. SSCB'nin faşist saldırılar karşısında "Kolektif Güvenlik" önerisi, yani bir ülkeye saldırıldığında diğer ülkelerin sahip çıkmasını/desteklemesini kapsayan planı reddedilmekle kalmayıp, 1938 Eylül'ünde Nazi Almanya'sı, Faşist İtalya, Büyük Britanya ve Fransa hükümetleri Münih Pakt'ını imzalayarak SSCB'yi dünyadan izole ettiler.

1929'da SSCB'den kovulan, bir süre Avrupa'nın çeşitli yerlerinde dolaştıktan sonra soluğu Meksika'-

da alan Troçki o sıralar ne yapıyordu? Yani Sovyet emekçilerini yalnızlığa iten **Münih Paktı** karşısında tutumu neydi? Dikkatle okuyalım:

"SSCB'nin askeri gücünü yeniden elde edebilmesinin tek yolu Kremlin'deki Bonapartist rejimin alaşağı edilmesidir. Kim ki doğrudan ya da dolaylı olarak Stalinizm'i müdafaa etmeye kalkarsa, kim ki onun ordusunun gücünü abartırsa, o devrimin, sosyalizmin ve ezilen halkların en büyük düşmanıdır." (10 Ekim 1938, Stalinizmin Polis Aygıtı) Bu satırlar, emperyalizmin Münih Paktı ile Sovyetleri yalnızlaştırmayı amaçladığı günlere rast geliyor. Bu çerçevede yazılar yazan ve "IV. Enternasyonal"i bu yönde örgütleyen Troçki, "...Ancak Sovyet proletaryasının bir ayaklanması, Ekim Devrimi'nin kazanımlarından toplumun temellerinde kalmış olan ne varsa onları yeni parazitlerin hain tiranlığının elinden kurtarabilir." (aynı yazı) ifadesinde de görüldüğü gibi **Sovyet rejimine karşı düşmanlığını** gizleme gereği hissetmemiş.

Faşist miğfer (Almanya, İtalya ve Japonya), 1939 yılında Çekoslovakya'yı, ardından Polonya'yı işgal etti. 1940 yılına gelindiğinde ise Norveç, Danimarka, Hollanda, Belçika ve Lüksemburg işgal edilmişti. Yine 1940'ta Fransa, Yuna-

nistan ve Arnavutluk; ya işgal edilmiş ya da işgal tamamlanmak üzereydi. Faşist ordular hızla Doğu Cephesi'ne yani Sovyetler Birliği kapılarına dayanmıştı. İnsanlık tehdit altındaydı. Troçki, zor durumdaki SSCB'yi sahiplendi mi? Sovyet halkına "yardım elini" uzattı mı? Birlikte görelim:

"...Bu ancak tek bir yolla olabilir: işçilerin, köylülerin ve Kızılordu askerlerinin, baskıcıların ve parazitlerin yeni kastının karşısına dikilmesiyle. Bu kitle kalkışmasını hazırlamak için, yeni bir parti gerekir. O da IV. Enternasyonal'dir." (Mayıs 1940, aynı kitap) Mantıklı her insan şu soruyu sorar: **Sovyet ülkesi, dışına kadar silahlanmış emperyalizmle ölüm-kalım savaşına hazırlanırken halkı ayaklanmaya/isyana teşvik etmek, bunu da "IV. Enternasyonal" gibi şaibeli bir organizasyona havale etmek ülkeyi faşizme gümüş tepsiyle ikram etmek değil de nedir?** Faşizmin işgal ettiği yerlerde canlı-cansız her şeyi talan ettiği, kadınların ırzına geçtiği, yaşlı ve çocuk demeden toplama kamplarında (ölüm kampları) kimyasal gazlarla, akla hayale gelmeyecek işkencelerle milyonları katlettiği; yaptıklarının yapacakları yanında minyatür kaldığı bir ortamda; Sov-

yet halkının, faşizme karşı değil de Bolşevik Parti'ye karşı direnişe/a-yaklanmaya çağırılması nasıl bir kafanın ürünü olabilir?

Troçki'nin ardılları da devraldıkları bayrağı bugüne kadar layıkıyla taşıdılar. "Armut dibine düşer" misali Dünya'daki Troçkist hareketler de Sovyetler Birliğini ve diğer sosyalist/demokratik devrimini yapmış ülkeleri hedef tahtasına koymayı, ısmarlama haber yapmayı ihmal etmediler. Nerede karşı devrimci (emperyalizm destekli) huzursuzluk çıksa, orayı bayraklaştırdılar. Doğu Almanya'da (1953), Macaristan'da (1956), Çekoslovakya'da (1968) gerçekleşen karşı devrimleri desteklemede şampiyonluğu kimseye bırakmadılar.

Reel Sosyalizm'in yıkılmaya başladığı dönemde yazılanlar, radyo ve TV konuşmaları hafızalarımızdaki sıcaklığını hala koruyor. Gorbaçov'un uygulamalarını Ernst Mandel göklere çıkarıyor: "Stalinizmin ve Brejnevizmin kabusu nihayet kesin olarak son buldu. Sovyet halkı, uluslar arası proletarya, bir bütün olarak insanlık şimdi artık rahatça bir nefes alabilir." (Mandel, Gorbaçov SSCB'si nereye gidiyor, 1989)

O dönem ruhunu emperyalizmin hizmetine veren sadece Mandel değildi. Doğu Avrupa'daki karşı devrimlerde Rood (Troçkistlerin yayın organı) üzerine düşeni fazlasıyla yapıyordu: "Doğu Avrupa'daki kitle hareketleri, emperyalizm için bir tehdit oluşturmaktadır. Üçüncü dünyaya emperyalist bir yabancı müdahalesi şimdi daha zordur." (Rood, s.12, 9 Ocak 1990) Bugün sonuçları itibariyle yazılanların tam tersi bir durumla karşı karşıyayız. Karşı devrimlerin sayesinde kapitalist sistemle entegrasyon sağlanmakla kalmamış; üçüncü dünya ülkeleri müdahaleyle/işgalle karşı karşıya kalmıştır. Peki Mandel ya da Rood yazarları böyle olacağını bilmiyor muydu? Tabii ki biliyordu. Sonrasında yaşanan pratik, sadece niyetleri ortaya çıkarmıştır.

Gelişmelerden adeta başı dönen Mandel, Demokratik Almanya'nın yıkılmasını bakın nasıl değer-

Emperyalizmin tüm ideolojik araç ve yöntemlerle (kara propaganda) Lenin ve Stalin'e saldırmasına rağmen hala ezilen milyonlarca emekçinin sevgilisi kalabilmelerinin sırrı nedir? Rusya'da kapitalizme geçildikten sonra bile halkın azımsanmayacak bir bölümünün Lenin ve Stalin sevgisi azalmamışsa bunun kaynağını nerede aramak gerekir? Dünyanın her yanında miting, gösteri, yürüyüşlerde vb. Lenin ve Stalin posterleri ilham vermeye devam ediyorsa bu sosyalizmin insan doğasına en uygun yaşama biçimi olmasıyla açıklanabilir. Sovyetlerin ve demokratik devrimlerin yıkılmasını alkışlayanlara, burjuvazinin kalemeşörlüğünü yapanlara en iyi cevabı yine Sovyet Halkı veriyor!

lendiriyor: "Berlin'de olanlar beni gerçekten etkiledi. Rosa Lüxemburg'un, Lenin'in, Troçki'nin hayal ettikleri her şey ilk defa gerçekleşiyor. Hollanda'da 16. yüzyıldaki devrimlerden bu yana ilk kez yabancı müdahale tehdidiyle karşılaşmayan bir devrim oluyor." (Hume, 21 Aralık 1989) Troçki'yi bilemeyiz ama Rosa ve Lenin'in böyle bir karşı devrimi görmektense ölümü tercih edeceklerine yürekte inanıyoruz!

Türkiye'de Troçkizm, tarihin hiçbir evresinde bir güç olamamıştır. O nedenle Sovyetlerin dağılmasına kadar ki dönemde nasıl bir tavır alırlardı bilemiyoruz. **Bugün Stalin de yok Sovyetler Birliği de, diğer sosyalist-demokratik ülkeler de. Ama, emperyalizm hiç bu kadar pervasızlaşmamıştı. Bu nedenle, Geçmişle hesaplaşmadan bugün siyaset yapmak emperyalizmin payandası olmaktan öteye götürmez.**

XVII. KONGRE

Kongre Ocak 1934'te toplandı. I.Beş Yıllık Plan'ın zamanından önce tamamlandığı, tarımda kollektifleşmenin %95 oranında gerçekleştiği, sanayi patlama yaptığı bir dönemde yapılan kongreye tam bir coşku havası hakimdi. Partinin üye sayısı 1.874.488'e yükselmiş, aday üye ise 935 bine çıkmıştı. İstisnasız herkes Stalin'i ve MK'yı övüyor, olumluyordu. Muhalifler kongrede söz alıp, pişmanlıklarını,

üzüntülerini bildirirken diğer yandan başta Stalin olmak üzere tüm MK'yı övmeye azami gayret gösterdiler. Kimler yoktu ki: Bir yandan Buharin, Rıykov, Tomski ve diğer yandan Zinoviev, Kamanev vs. partiyi göklere çıkardılar.

Parti, 1933 sonrası muhalefete zeytin dalı uzatmıştı. Örneğin Yeni Anayasa'yı hazırlama görevi Stalin, Buharin, Radek, Sokolnikov vb'ye verildi. Buharin aynı zamanda İzvestia'nın yayıncısı, Radek Dış Politika Basın Sözcüsü, Pytakov Ağır Sanayi Komiseri Vekili, Rykov Posta ve Telgraf idaresi Komiseri idi. Diğer muhalifler de birçok önemli mevkiye getirilmişti. Parti muhalefetin geçmişte tüm düşmanca saldırılarına rağmen yaptıkları özeleştireli yeterli görüp birleşme, kaynaşma yönünde çabalar harcıyordu.

KİROV CİNAYETİ

1 Aralık 1934'te Kirov, Leningrad'da Smolny Enstitüsü'nde tabanca ile katledildi. Kısa sürede yakalanan katillerin **Troçkist muhalefetin eski üyeleri** oldukları anlaşıldı. Neden Kirov? Stalin'den sonra partide en çok öne çıkan isimlerden biriydi. 17. Kongre'de Stalin'den bile daha çok oyla MK'ya seçilmişti. Gerçi muhalifler, toplu olarak Stalin'in adını çizip Kirov'u desteklemişler, böylece MK içinde Genel Sekreterlik çatışması yaratmak istemişlerdi. Ama Kirov böyle bir dü-

şüncesinin olmadığını defalarca açıklamıştı. Kaldı ki, Stalin, SSCB'de bir efsane idi. Lenin'in pek çok düşünün gerçekleşmesinde gemiye çok iyi kaptanlık yapmıştı. O yüzden böyle bir ortam yoktu. Kirov cinayeti aniden nasıl oluvermişti? Her şey düzene girmeye başlamışken kim, neden böyle bir cinayete kalkışmıştı?

Kirov cinayeti ne ilkti ne de son oldu. Troçkist muhalefet bir yandan partiyi, Stalin'i göklere çıkarırken diğer yandan, cinayetlerine hız veriyordu.

- 1934 Eylül'ünde V.M.Molotov Sibirya gezisi sırasında suikastten kıl payı kurtulmuştu. Arabası yuvarlanarak uçurumun kenarında kalmıştı.

- Klementi Vorosilov'un aracı süratli olduğu için Moskova'da planlanan suikastten vazgeçilmişti.

- Moskova'da bir parti toplantısında Stalin'e atış menzili kadar yaklaşılamayınca vazgeçilmiş ama Karadeniz'de deniz motoruyla geçerken uzun menzilli tüfekle ateş açılmış fakat, kurşun isbet etmemişti.

- 1934 sonbaharında doktorların aşırı dozda ve zayıf kalbini daha da yorran ilaçlar vermesiyle Kuyibysev katledildi.

- 1934 Mayıs'ında OGPU'nun (bugünkü karşılığı istihbarat servisi) başkanı Vyacheslav R.Menzhinsky doktorların aşırı dozda ilaçlar kullanması sonucu öldürüldü. Yerine Henry G.Yagoda getirildi.

-1 Aralık 1934'te Sergey Kirov, Smolny Enstitüsü'nde katledildi.

Doktorların dahi suikastçi olarak kullanılması bazı okurlara abartılı gelebilir. Ölen tüm önderler aynı doktorların hastasıydı. İkinci olarak Moskova Duruşmaları'nda tüm katliamlar ayrıntılarıyla anlatılmıştı. Doktorları buna zorlayan isim ise OGPU'nun yeni başkanı Yagoda idi. 1936'da Maksim Gorki ve oğlunun hangi yöntemlerle öldürüldüğünü Dr Levin şöyle anlatıyor: "...Kalp hastalığında kullanılan ilaçlardan aşırı dozda uygulandı. Yani, örneğin 24 saatte kırk kadar Kafuru İğnesi oldu. Bu onun için çok ağır bir dozdu. Artı iki Digalen iğnesi...artı dört kafein iğnesi...artı iki Strignin." 18 Haziran 1936'da büyük Sovyet yazarı öldürüldü.

Kirov'un katledilmesiyle toplumda doğan infiali Stalin ve MK güçlkle bastırıyordu. Sovyet halkı muhalefete ateş püskürüyor, her yanda huzursuzluklar görülüyordu. Buna rağmen MK uzunca bir süre (1 yıl) tutuklama yoluna gitmedi. Deliller somutlaştıkça, belgeler çoğaldıkça tutuklamalar kitlesel boyut aldı. Parti hala muhalefetin yaşananlarla doğrudan ilişkisi olabileceğine inanamıyordu. Parti'nin kapısı sonuna kadar açılmıştı. Pek çoğu önemli mevkileri işgal ediyordu. Diğer taraftan partiyi o kadar yüceltiyorlardı ki sığıracak yer bulamıyorlardı. Öyleyse muhalefet neden halk düşmanı karakterinden vazgeçmemişti?

MOSKOVA DURUŞMALARI

İhanet kanser gibidir, vücuda girdi mi öldürmeden çıkmaz. İhanet; şan, şöret, mevkii tanımaz. İnsan önce en zayıf yerinden yakalanır, sonra her yeri çürür, eti kokuşur.

I.Moskova Duruşmaları

19 Ağustos 1936'da başladı. Sanıkların uzunca bir süre ifade vermemekte direnmeleri hatta sorgucularına işkence eden tutumları, düşükleri dipsiz kuyudan çıkamayacaklarını anladıklarında müthiş bir drama dönüştü. Duruşmalar isteyen herkesin izleyebileceği bir nitelikte yapıyordu. Yabancı ülke temsilcileri, tüm dünya basını oradaydı. Duruşmalar radyodan canlı yayımlanıyordu. Troçki başta ifadeler işkenceyle alındı demesine rağmen sonradan şeffaflık (gerçeklik) karşısında çark edip kendini aklamaya (yol arkadaşlarını suçlamaya) çalıştı. Meksika'da ABD tarafından kurulan ve baştan sona Troçki'nin söylevine dönüşen "Meksika Duruşması" tam bir komediyi andırıyordu. Tekrar ediyoruz Moskova Duruşmaları halka, basına, yabancı ülke yetkililerini ve radyodan, gazeteden tüm Sovyet halkına canlı olarak ulaştırılıyordu. En ufak bir kötü muamele olsa tutukluların iması bile emperyalist haydutların "demokrasi" çığırtkanlığına dönüşebilecekti ama olmadı. Birakalım kötü muameleye uğramalarını, ifadelerinde

bazı tutuklular görevlilere işkence ettiklerini (konuşmama, oyalama vs.) söylüyorlardı. Duruşmadan bazı önemli anekdotları aktaralım. Troçkist Valentine Olberg ile mahkeme savcısı A.Y. Vişinski arasında şöyle diyaloglar geçiyor: "

- Vişinski: Alman Troçkistleriyle Alman polisi arasında ilişkiler sistematik miydi?

- Olberg: Evet sistematikti ve Troçki'nin bilgisi ve onayıyla yapılıyordu.

- Vişinski: Bunun Troçki'nin bilgisi ve onayıyla yapıldığını nereden biliyorsunuz?

- Olberg: İlişkilerden birini ben sağlıyordum. Benim ilişkim Troçki'nin direktifleriyle kurulmuştu."

Kamanev de uzunca bir oyalamadan sonra diğer sanıkların itirafları sonucu kaçacak başka bir yer kalmadığını anladı. Oyunun son perdesini oynuyordu. Kamanev duruşmalarda: "Açığa çıkarılabileceğimizi bildiğimiz için terörist faaliyetlerimizi sürdürmek için küçük bir grup seçtik. Bu amaçla Sokolnikov'u atadık. Troçkistler tarafından Se-

Birinci Dünya Savaşı öncesi 12 bin kütüphane varken 1933 yılında 40 bine, 1938 yılında ise 70bine (%583); kitap sayısı ise 1913'te 9 milyondan 86 milyona 1938'de ise 126 milyona (%1400) yükseliyordu. Bugün bile Türkiye'nin pek çok ilinde birakalım kütüphaneleri okullarda ders kitabı ve defter bulamayan milyonlarca çocuk olduğu düşünülürse gelişme daha iyi anlaşılır. Soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

rebryakov ve Radek tarafından başarıyla oynanır gibi geliyordu bize... 1932-33 ve 34'te ben, Tomski ve Buharinle şahsen ilişki kurdum..."

Troçki'ye duruşmalarda en büyük darbeyi de en sadık adamları vuruyordu. Troçki'nin kişisel muhafızı Efraim Dreitzer: "Her birimizin siyasal önemi ve geçmişi farklıdır fakat katiller olarak burada hepimiz eşitiz. Ben, ne pahasına olursa olsun, merhamet beklememesi ya da dilememesi gerekenlerden biriyim."

Bir başka "sadık adamı" Fritz David: "Troçki'ye lanet ediyorum! Hayatımı mahfeden ve beni iğrenç bir cinayete iten o adamı lanetliyorum."

23 Ağustos 1936 akşamı I. Moskova Duruşması sonuçlandı. Zinoviev, Kamanev, Simirnov ve öteki 13 kişinin terörist ve haince faaliyetlerinden dolayı kurşuna dizilmelerine karar verildi.

II. Moskova Duruşmaları

23 Ocak 1937'de duruşma başladı. Sanıklar Pyatakov, Radek, Şestov, Muralov vb. 17 kişi vatana ihanetten yargılanıyordu. Faşist Almanya ile muhalefetin kurmuş olduğu ilişkiler duruşmaya damgasını vuruyordu.

Sokolnikov ifadesinde: "Faşizmin, kapitalizmin en örgütlü biçimi olduğunu, Avrupa'ya karşı zafer kazanacağını, onu ele geçireceğini ve bizi boğacağını düşünüyorduk. İşte bu yüzden onunla uzlaşmak daha uygun olacaktı..." diyor.

Pyatakov Troçkistlerin Sovyetler Birliği'ndeki lideri olduğunu, Rudolf Hess'le (Hitlerin baş yardımcısı) olan ilişkiyi onaylamadığını söyleyerek şöyle dedi: "Biz bir çıkmazdaydık. Bir çıkış yolu arıyordum ben...arada sırada, Troçkist yer altı dünyasından çıkıp da öteki pratik işlerle uğraştığım zamanlarda, bazen bir ferahlık hissediyordum. Geç de olsa sizin gözünüzde de, suçlu geçmişimle bağımı kesme gücünü kendimde bulduğumu hissetme hakkını benden esirgemeyin!"

Bir başka ünlü Troçkist Karl Radek de faşizmle ilişkileri şöyle değerlendiriyordu: "Troçki Alfred Rozenberg ve Rudolph Hess'le (Hitlerin baş yardımcıları, bn) kendi an-

laşmasını yapıp bizi bir oldu bittiyle karşı karşıya bıraktı...ikibuçuk ay boyunca sorgucumun canına okudum. Ben işkence görmedim ama sorgulama görevlilerine işkence ettim ve onları bir sürü faydasız iş yapmaya ittim..."

30 Ocak 1937'de Pyatakov, Muralov, Şestov ve 10 kişi kurşuna dizilmeye mahkum edildi.

1937 Mayıs'ında Mareşal Tuhaçevski ve 7 General görevden alınıp vatana ihanetten mahkemeye çıkarıldı. Nazi'lere askeri bilgileri vermek, darbe girişimi gibi suçlardan kurşuna dizilmelerine karar verildi. Troçkist yazar Deutscher: "Tuhaşevski'nin Alman yetkilileri ile ilişkilerini açığa çıkaran ünlü gestapo dosyaları (Çekoslovakya Başbakanı ve Fransız Gizli Servisleri aracılığıyla) partinin eline geçer..." diyor.

III. Moskova Duruşmaları

2 Mart 1938'de başladı. Sanık sayısı 21 idi. OGPU Başkanı Henri Yagoda ve sekreteri Pavel Bulgrov, Buharin, Rikov, Troçkist liderlerden Kerestenski ve Arkady Rosentgoltz, Rakovski, Çernov, Grinke, katil doktorlar Levin, Pletnev ve Koza-kov vb.

Buharin'in yaptığı konuşma pek çok gerçeğe vurgu yapıyor. İhanetin insanı, hiç çevirdiğini, yaşamının anlamsızlaştığını adeta insandan eser kalmadığını görüyoruz. Özellikle Troçki ve "II. Enternanyonal"den gelebilecek "yardımı" elinin tersiyle itiyor: "...üç ay boyunca bir şey söylemeyi reddettim, sonra ifade vermeye başladım. Niçin? Çünkü cezaevindeyken bütün geçmişimi yeniden değerlendirdim. Çünkü kendi kendinize: ölmen gerekiyorsa ne uğruna öleceksin? Sorusunu sorduğunuzda önünüzde aniden bütün o şaşırtıcı canlılığıyla kapkara bir boşluk beliriyor. Pişman olmadan ölmek istediğinizde, uğruna ölünecek hiçbir şey yok... belki de yaşamımın son konuşmasını yapıyorum...Troçki ve öteki suç ortaklarımın yanı sıra II. Enternasyonal'in de bizi ve özellikle de beni savunmaya çalışacakları sonucuna önceden varabiliyorum. Bu savunmayı reddediyorum...kararı bekliyorum."

Troçkist Rosentgoltz da faşizmle girilen ilişkileri tartışmaya gerek kalmaksızın açıklıyor: "benim casusluk faaliyetimin başlangıcı 1923'e dek uzanır...O zamanlar Troçki'nin talimatı üzerine, Reichswehr Başkomutanı Sieeck'te ve Alman Genel Kurmay Başkanı Hesse'ye çeşitli bilgiler verdim."

İngiltere ve Fransa Büyükelçilikleri yapmış Cristian Rakovski ise: "1924'te İngiliz İstihbaratı Servisi ile suç teşkil eden ilişkiler kurdum." diyor.

13 Mart 1938'de Pletnov, Besonov ve Rakovsky hapis cezasına çarptırıldı. Buharin, Yagoda, Rikov, Kerestinsky, Rosentgoltz ve diğerleri kurşuna dizildi.

TROÇKİNİN ÖLDÜRÜLMESİ

Troçki'nin öldürülmesi gibi neden öldürüldüğü de sansasyon oldu. Hemen hemen tüm Troçkist yazarlar Stalin'in öldürttüğünü, katilin Sovyet ajanı olduğunu, vs. söyledi; daha pek çok asılsız haber ortalığa saçıldı. Bunda Troçkist yazarların bir parça etkisi olsa da genel olarak emperyalizmin durumdan çıkar sağlama çabaları da yabana atılmamalı. Birincisi Stalin; Troçki'yi neden öldürsün? Sovyet ülkesinde tüm ilişkileri/örgütü açığa çıkartılmış, dağıtılmış Moskova Duruşmalarıyla sadece Sovyet halkı gönlünde mahkum olmakla kalmayıp dünya emekçileri gözünde de mahkum olmuş siyasal ölü haline gelmiş Troçki'yi neden öldürsün? Diğer taraftan "Sovyet ajanı", "Stalin'in emriyle cinayet" gibi katile yakıştırılan sıfatların gerçeklerle uzaktan yakından ilişkisi yoktur. Katil Dresche Fransız vatandaşı olup Sorbone Üniversitesinde öğreniyken Troçkistlerle tanışıp onlara katılıyor. "IV. Enternasyonal" tarafından Troçki'nin sekreteri olarak Meksika'ya gönderiliyor. 8-9 ay Troçki'nin villasında kaldıktan sonra cinayet işleniyor. Katil, iddiaların tersine Troçki için "SSCB'deki işleri (sabotaj, cinayet vs.) yeniden örgütlemek amacıyla beni Rusya'ya gönderecekti.." diyor. 20 Ağustos 1940 günü Dresche aralarında geçen bir tartışma sonucunda Leon Troçki'nin kafasına dağcı çekiciyle vurarak öl-

dürdüğünü söyledi. Dresche öldürme sebebini şöyle açıklıyor:

“...işçi sınıfının kurtuluşu için mücadeleyi yöneten politik bir liderle karşı karşıya geleceğime, karşımda kendi ihtiyaçlarını ve intikam, kin ve arzularını tatmin etmekten başka bir şey istemeyen ve işçi sınıfının mücadelesini yalnızca kendi değersiz alçakça hesapları için kullanan bir adam buldum... tam bir kaleye dönüştürüldüğünü söylediği bu eve gelince, kendi kendime sık sık böyle bir çalışma için nereden para geldiğini sorardım... onu sık sık ziyaret eden büyük bir yabancı devletin konsolosu belki bize bu sorunun yanıtını verebilir...”

Troçki benim kişiliğimi, geleceğimi ve tüm sevgilerimi yok etti. Beni isimsiz, vatansız bir adama, Troçki'nin bir aletine çevirdi. Çıkamaz bir sokaktaydım...Troçki beni elinde kağıt gibi buruşturdu...”

STAHANOV HAREKETİ

Stahanov hareketi yeni Sovyet insanının doğuşunu temsil ediyordu. Çalışmanın/işin sırf para kazanmak, karnını doyurmak için değil, yaşamın bir parçası olarak görmenin adıydı. Stahanov Hareketi nasıl ortaya çıktı?

31 Ağustos 1935 yılında maden işçisi Aleksey Grigoryeviç Stahanov, bir vardiyada 102 ton kömür çıkarmıştı... Normal standardın 14 misliydi. Üç gün sonra aynı ocağın parti örgütçüsü Miran Djukanov, 115 ton kömür çıkarıyordu. Komсомol Konzedalov bir vardiyada 125 ton kömür çıkarıyordu. Birkaç gün sonra Stahanov 175 ton sonra da 227 ton kömür çıkardı. Yani normal bir kazmacının 30 mislisydi. Peki Stahanov Hareketi neden başka bir tarihsel kesitte değil 1935'te çıktı? Doğumu sağlayan neydi? İç savaş döneminde komünist cumartesi-

TABLO 2

BİN ADET	1933	1934	1935	1936	1937	1938	%
Traktör sayısı	210	276	363	422	454	483	229
Traktör Beygir Gücü	3.209	4.462	6.184	7.672	8.385	9.256	288
Biçerdöver	25	32	50	87	128	153	604
Kamyon	26	40	63	96	144	195	736
Otomobil	3.991	5.533	7.555	7.630	8.156	9.594	240

* I. Beş Yıllık Plan sonu ile II. Beş Yıllık Plan'ın karşılaştırılması (XVIII. Kongre Raporları. Stalin, XIV.cilt)

ler, 1. Beş Yıllık Plan zamanında parti ve komsomol üyelerinin fedakarca çalışmaları 1935'lerde partinin halklaşması, halkın partileşmesi yani etle tırnak gibi iç içe geçmesi olarak algılanabilir. Emperyalist ülkelerde ortaya çıkan “buluş” ve “icat”lar, patent vs. yollarla halktan gizlenirken, Sovyet ülkesinde en ücra köşelere kadar yaygınlaştırılması, eğitiminin verilmesi vs. ancak iki sistem arasındaki insana verilen değerle açıklanabilir. Stahanov Hareketi'nin çıkışı nerede aranmalı?

1-Ekonomik temelin sağlanlaştırılması: İşçi sınıfının maddi durumunun hızla iyileşmesi; işçinin düşüncesini geliştirmiş yaptığı işe yoğunlaşmasını sağlamıştır. Sovyet ülkesinde aç, yoksul, işsiz, mutsuz insanlar olmadığındandır ki Stahanov Hareketi sağlam bir temele oturabilmiştir.

2- Sömürü olmaması: Emperyalist ülkelerde ekonomi kar üstüne kurulur. Bir avuç asalak, topluma sülük gibi yapışarak kanını emer. Sovyet ülkesinde insanlar, asalaklar için değil, kendisi için, sınıfı ve Sovyet halkının mutluluğu, zenginliği için çalıştığından gelişmeler bu kadar hızlı olmuştur.

3- Teknik: Özellikle I.Beş Yıllık Plan'la birlikte Sovyetler bir tarım ülkesi olmaktan çıkıp sanayi ülkesi haline geldi. Yeni fabrikalar, yeni makineler, yeni iş araçları Stahanov Hareketi'nin önünü açmıştır.

4- Kadrolar: I.Dünya Savaşı öncesinde halkın %70'i okuma yaz-

ma dahi bilmiyordu. 1935'lerde okur yazar oranı %95'lerin üzerine çıkmakla kalmamış, okullaşma çığ gibi büyümüştür. Her işletme, fabrika, tarla vs. eğitim merkezine çevrilmiştir.

Stahanov Hareketi sadece madenlerle sınırlı kalmadı. Her iş kolunda yeni yeni Stahanov'lar çıkmış, Sovyet ülkesi karınca yuvasına dönmüştür. Bazı iş kollarından örnekler verecek olursak:

Dokuma işçileri Maria ve Evdokiya Vinokrodova düzinelerce makine tezgahını aynı anda kullanmaya başladılar. Genç makinist Peter Krivanos, trenin hızını 23 km'den 47km'ye çıkardı.

Frezeci İvan Gudov bir yerine iki freze aletiyle çalışılabileceğini gösterdi. Önce %1430 oranında bir gelişme ardından %9050 artış kaydedildi.

Biçerdöver sürücüsü Osykin kardeşler iki biçerdöveri birbirine bağlayarak 14 biçerdöverin hasat işlemini aynı sürede gerçekleştirdi.

YENİ ANAYASA VE SEÇİMLER

1936 Kasım'ında yeni anayasa kabul edildi. Sovyet anayasasını emperyalist ülkelerde olduğu gibi üç beş hukuk profesörünün bir araya gelip devletin ismarlamasıyla hazırlanmadığını, tersine sadece Sovyet emekçisinin değil tüm dünya emekçilerinin de bir şekilde dahil edildiği bir süreç sonucunda ortaya çıkan toplumsal bir sözleşme olarak görmeliyiz.

Parti seçim bölgelerinde partiszizlerle ortak adaylar göstermeye karar vererek yığınlarla ittifak/ blok halinde seçime girdi. 12 Aralık 1937'de yapılan seçime 94 milyon seçmenin 91 milyonundan fazlası (%96.8) oy kullandı. Seçime ka-

TABLO 1

%	1913	1933	1934	1935	1936	1937	1938
SSCB	100,0	380,5	457,0	562,6	732,7	816,4	908,8
ABD	100,0	108,7	112,9	128,6	149,8	156,9	120,0
İNGİLTERE	100,0	87,0	97,1	104,0	114,2	121,9	113,3
ALMANYA	100,0	75,4	90,4	105,9	118,1	129,3	131,6
FRANSA	100,0	107,0	99,0	94,0	98,0	101,0	93,2

* Endüstriyel Büyüme (XVIII. Kongre Raporları. Stalin, XIV.cilt)

tılanların 90 milyonu (%98.6) komünistler ve partiszler blokunun adaylarına oy verdiler. Sadece 632 bin kişi karşı oy kullandı. Böylece SSCB'de sosyalizmin zaferi onaylandı.

Haziran 1938'de Birlik Cumhuriyetleri Yüksek Sovyeti seçimlerinde komünist ve partiszlerin bloğu 92 milyon oy (%99.4) almıştır.

XVIII.PARTİ KONGRESİ

XVIII.Kongreye geldiğinde Sovyet ülkesi tanınamayacak biçimde değişmişti. Moskova, Leningrad gibi şehirler tam bir sanayi kenti olmakla kalmamış, sıfırdan kentler kurulmuştu. Devasa tesisler ziyaretçileri hayretler içinde bırakıyordu. Burjuva yazarlar dahi SSCB'nin hakkını teslim etmek zorunda kalmıştı. Aşağıdaki Tablo 1 Sovyet halkının Birinci Dünya Savaşı ve iç savaşı yaşamasına rağmen 25 yılda eskiyi dokuz kat aştıklarını gösteriyor. Emperyalist ülkelerinse gerilediğini ya da yerinde saydığını görüyoruz.

Tarımda ilkel üretim araçları yerini modern teknolojiye bırakmıştı. SSCB kendi tarımsal makinelerini imal etmekle kalmıyor, ihracat bile yapıyordu. Tablo 2'de Birinci Beş Yıllık Plan sonu ile İkinci Beş Yıllık Plan karşılaştırılması veriliyor.

Ekonomiye ilişkin tablolar sıkkıcı gelebilir ama üstyapıda (siyaset, sanat, hukuk vb.) meydana gelen değişimleri anlayabilmenin, sağlam bir temele oturduğunu görmenin yolu da buradan geçiyor. Ekonomik altyapı üstyapıyı belirlediği gibi üstyapı da altyapıyı etkiler; ikisi arasında kopmaz bir bağ vardır. Emperyalizmin tüm ideolojik araç ve yöntemlerle (kara propaganda) Lenin ve Stalin'e saldırmasına rağmen hala ezilen milyonlarca emekçinin sevgilisi kalabilmelerinin sırrı nedir? Rusya'da kapitalizme geçildikten sonra bile halkın azımsanmayacak bir bölümünün Lenin ve Stalin sevgisi azalmamışsa bunun kaynağını nerede aramak gerekir? Dünyanın her yanında miting, gösteri, yürüyüşlerde vb. Lenin ve Stalin posterleri ilham vermeye devam e-

diyorsa bu sosyalizmin insan doğasına en uygun yaşama biçimi olmasıyla açıklanabilir. Sovyetlerin ve demokratik devrimlerin yıkılmasını alkışlayanlara, burjuvazinin kalemşörlüğünü yapanlara en iyi cevabı yine Sovyet Halkı veriyor!

-Okullaşma oranında büyük gelişmeler yaşanıyor. 1934'te ilkokul çağında 17,87 milyon çocuk varken, 1938'de 21,28 milyona (%119); ortaokulda 5,48 milyondan 12,07 milyona (%220); yüksekokullarda 450 binden 650 bine (%131) yükseliyordu. Herkese eşit-parasız eğitim hakkını sağlayan, geliştirdiği politenik eğitim yöntemiyle okulla yaşamı birleştiren; eğitimde bilimsel yöntemlerle çığır açıldı. Soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

- Birinci Dünya Savaşı öncesi 12 bin kütüphane varken 1933 yılında 40 bine, 1938 yılında ise 70 bine (% 583); kitap sayısı ise 1913'te 9 milyondan 86 milyona 1938'de ise 126 milyona (%1400) yükseliyordu. Bugün bile Türkiye'nin pek çok ilinde birakalım kütüphaneleri okullarda ders kitabı ve defter bulamayan milyonlarca çocuk olduğu düşünülürse gelişme daha iyi anlaşılır. Soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

- 1933 yılında toplam kulüp sayısı 61'den 1938'de 95,6 bine (% 156) çıkıyordu. Klüpler insanın sosyalleşmesinin, siyasallaşmasının arttığı yerlerdir. Ülkemizde gerek kulüp sayısının azlığı, olanların da büyük oranda kahveye, kumarhaneye dönüştüğü düşünülürse kulüplerin önemi daha iyi anlaşılır. Soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

- 1913'te 153 tiyatro salonu varken 1933'te 587'ye, 1938'de ise 790'a (% 516) yükseliyordu. Ülkemizde tiyatroların iflas ettiği, kalanların da büyük oranda yozlaştığı tiyatro sanatçılarının dizi filmlerde figüranlaştığı bilindiğinde farkı kavramak kolaylaşır. Soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

- 1933'te 174,5 bin sinema gösterim merkezi varken 1938'de 190 bine (%108) yükselmişti. Sesli sinema da 24 adetten 6670 adede (%2780) fırlamıştı. Sinemanın sanat dalları i-

çinde toplumu eğitebilen ya da uyuşturabilen özelliği bilindiğinde ne kadar önemli bir araç olduğu daha iyi anlaşılır. Kronştad, Ekim gibi filmler Sovyet sinemasını zirveye çıkarmıştır. Soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

- 1913 yılında günlük gazete tirajı 3 milyon iken 1933'te 13,65 milyona, 1938'de 19,43 milyona (%647) çıkmıştı. Ülkemizde gazete satabilmek için tabak, tencere dağıtıldığı dönemleri hatırlayanlar gelişmenin büyüklüğünü daha iyi kavrar. Soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

- Ünlü Rus edebiyatçıların eserleri Ekim Devrimi'ne kadar sınırlı sayıda basılmışken devrimden sonra (1917-38) hem çevrildiği diller hem de baskı adedi ölçülemeyecek düzeyde artmıştı. Puşkin devrimden sonra 66 dilde 30 milyon adet basılmıştı. Tolstoy 54 dile çevrilmiştir. Şchedrin, 24 dilde, 5,58 milyon basılmıştı. Maksim Gorki, 61 dilde 40 milyon adet basılmıştı. Sovyet ülkesi edebiyata doyuruluyordu. Soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

- Devrim sonrasının edebiyat alanında da patlama yaşanmıştı. Vladimir Mayakovski, şiir, tiyatro gibi pek çok dalda ürün vermişti. Aleks Nikoloyaviç Tolstoy (Peter I, Çile Yolu) romanları ve tiyatro oyunları; Mihail Solohov (Durgun Don, Toprak); Nikolay Ostrovski (Çelik Böyle Sertleşti); Aleksandr Fedeyev (Genç Gerge romanı) vb. Sovyet ülkesi sanat ve sanatçı cennetine çevrilmişti. Soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

- Müzikte, Şostakoviç (Leningrad Senfonisi); Şoporil, Şebalin vb. büyük besteciler yetişmişti. Soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

- Mimari'de, Moskova Metrosu ve Moskova-Volga kanalı dünyada eşine az rastlanır örnekler sergiliyordu. Soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

- Bilimsel alanda da Sovyet Bilimler Akademisi açıldı. Pavlov, Komorov gibi sayısız biliminsanı yetiştirdi. Soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

ÜRETEN BİZİZ, YÖNETEN DE BİZ OLACAĞIZ

ÖZELLEŞTİRMELER ÜZERİNE

İzmir Devrimci Hareket Kamu Çalışanları

“Özel” sözcüğü, çoğu kez **sahipliği** ve **bencilliği** içinde barındıran tehlikeli bir masumluk içerir. Birileri için özel olmak, değer görmek düşüncesi cazip ve çekici gelir. Bu sözcüğün içinde barındırdığı sahiplenmenin tehlikesini ve bedel isteğini görmezden geliriz, yeterli ve farklı olmak hoşumuza gider. En masum duyguları ve duyarlılıklarımızı bir an bile tereddüt etmeden kendi çıkarına kullanan egemen kültür, bu duyarlılığımızdan, yalnızlığımızdan da bir sistem üretmekten ve kendisi lehine kullanmaktan çekinmedi. **Özelleştirme** sözcüğü dilimize ve hayatımıza girdi; kendi dışımızda “yerleştirilemez” olarak algıladığımız sistem uygulanmaya başlandı ve biz de sonuçları ile karşılaşmaya başladık. Kapitalizm, kendi sisteminin sosyal devlet anlayışından, görev ve sorumluluklarından kendi bakış açısıyla, “yükünden” kurtuldu; AB ve ABD işbirliğinde yöntemini yasalaştırdı.

Yasalaştırdı, çünkü hepimiz biliriz ki kapitalizm koşullarında devlet; gücünü, yasalar olmadan da meşrulaştırabilmenin, yaptırım gü-

cünü kullanmanın ve çıkarını korumanın yöntemini yaratır. Kendini tehlikede gördüğü anlardan birinde 12 Eylül faşist darbesini yapmakta hiç tereddüt etmemiş, anayasayı değiştirmiştir. Kendi çıkardığı faşist yasalarını geliştirmiş, buna “karşı” her türlü itirazın önünü kesmek için TMY'yi çıkarmıştır. Özelleştirmeler konusundaki tavrı da bu belirleyiciliktedir. Önüne koyduğu özelleştirmeyi gerçekleştirmek için de kamu kurumlarına uzun süre personel alımı yapmayarak işlevlerini devam ettirmek için dışarıdan hizmet alımına yöntem yaratmanın önünü açmıştır. Dışarıdan hizmet alımı ilk önce tehlikesiz ve tehdit edici boyutu göz ardı edilebilen, temizlik ve mutfak hizmetleri ile başlamıştır. Beyaz yakalılar ya da memur kesiminin devletle uyum içindeki küçük burjuva kimliği bu hizmetleri kendi yararına ve işin yürümesi yönünde atılmış adımlar olarak algılamış, üstelik aynı iş yerinde iki farklı statüde çalışmanın kendisini daha üstün konuma taşıdığını düşünmüştür. “Özel” şirketlerde çalışanlar hem asgari ücretle hem de haklarını aramayacak kalifiye özellikler

istemeyen işlerde istihdam edilirken bir de kendilerinden üstün gördükleri devlet memurları ile karşı karşıya kalmışlardır. Aynı işte yaratılan bu rekabet ve çekişme kültürü de gerçek hedefi ve doğru yöntemi gizlemekte kullanılmıştır.

Kamu kesiminde örgütlü sendikalar gelişen özelleştirme sürecine müdahale edememiştir. **Sürece doğru müdahale doğru önderlikle ve doğru yöntemle olur.** Devlet, gelişen örgütlülük sürecine ve meşru mücadelenin gücüne yine yasalarla ve kendi sarı sendikalarını kurdurarak müdahale etmiştir. Kendisinden beklenen hizmet işini kimin devleti olduğunu ispatlayarak, kapitalist ve emperyalist sistemin yararına görevini yerine getirmiştir. Kamu çalışanları sendikaları bir anda kendilerini yetki sorunu ile karşı karşıya bulmuş, örgütlenme daha gözle görülür sonuçların elde edileceği (cebin dolacağı) ekonomik mücadeleye kaymıştır. Bu koşullarda gündeme getirilen döner sermaye uygulamalarına kökten karşı çıkmak yerine daha çok ve eşit pay almak için mücadeleyi seçmiş ve üyelerinin cebindeki birkaç kuruşun

artışına koyduğu katkının, geçici yükselişi ile örgütlü olduğu kişi sayısını arttırma yolunu tercih etmiştir. Sendikaların gerçek işlevi olan sınıf bilincinin yaratılması ve demokratik mücadeleyi arka plana iterek "sınıf ve kitle sendikası" kimliğinden ve tabandan tavana örgütlenme modelinin yapı taşı olan "işyeri komiteleri"nden vazgeçen; yaptığı işleri takvime sıkıştırarak kökenlerine ve nedenlerine inmeden aslında bunları gizlemek için devletle yakınlaşma çabasına giren sendikaların, kamu çalışanlarının gerçek örgütlü gücü olamaması da doğaldır. Bu örgütsüzlük ve siyasal demokratik perspektiften uzaklaşma ya da bir diğer deyişle sol diyebileceğimiz duruşu bile yadsıma, giderek çalışanlar ile sendikalar arasındaki açığı büyütüştür. **Devrim programının konusu olan birçok sorun, sendikanın çözebileceği sorunlar gibi ön plana alınmış ve çözümsüzlüğün ilk düğümü atılmıştır.** Birbirinin dilinden, iş yerlerindeki sorunlardan, bunların çözümünden ve sorun oluşturan kısımlarından habersiz oluşan birliktelikler, konuşma dili olarak "para" kelimesini seçmişlerdir. **Doğaldır ki bu kanserleşen durum içinde en suçsuz kesim bu sendikaların hedef kitlesi olan kamu çalışanlarıdır.** Özel gayretlerle büyütülen ve her ülkenin demokratik hak alma süreçlerinin önüne devlet ve emperya-

lizm işbirliği ile yükseltilen **milliyetçilik**, sendikaların üye sayısında, üyelerine bilinç taşımada, sorunları ortaya koyma ve çözüm üretme becerisini gösterme yöntemlerinde ön plana çıkmış; gerçekçi bir

duruş yakalama çabasından vazgeçmiş olan sendikalar içindeki duyarlı ve devrimcileşme potansiyeli taşıyan unsurların tasfiyesine beraberinde getirmiştir. Kamu emekçisi olma bilincini ekmeden, filizlenmesi için çaba göstermeden çalışanlara sendikalı olması; eşit, özgür ve geleceği olan bir duruş sergilemesi beklenemezdi. Oysa sendikaların örgütlenmesine izin vererek ve kanun altına alarak denetleme zorunluluğunu getiren; kazanımı kayıp haline dönüştüren devlet doğru bir önderlikle, kamu çalışanlarının örgütlü gücü sendikaların neleri başarabileceğini görüyor ve gelmekte olan özelleştirme sürecini doğru okuyordu. Özellikle eğitim ve sağlık alanında yaşanacak özelleştirme süreçlerinin, halk ve çalışanlar içinde yaratabileceği tehlikeyi yok etmeyi hedefledi.

Eğitim alanında yetki alan Eğitim-Sen'e, ana dilde eğitim hakkı maddesini tüzüğünden çıkararak yola devam hakkı tanımak, çok önemli bir direnç noktasını kırma girişimi ve teslimiyet oluşturma noktası olarak doğru okunmalıdır. Geniş bir örgütlü çalışan yelpazesi ile coğrafyalarımızda halk ve özelle öğrenci gençlikle ilişki kurma ve bir başlangıç örgütlenme potansiyelini Eğitim-Sen'den önce devletin görmesi ve resmi bir teslim alışı örgütlemesi devletin en ufak bir itiraza bile tahammül edemeyecek kadar

vahşi ve akıllı davrandığını gösterir. Eğitim alanının doğru örgütlenmesi, devrimci eyleme ve bilince yaklaştırılması başka bir sorundur. İçinde barındırdığı aydın kimliğinin liberalizmden koparılarak sosyalist kimliğe yaklaştırılması ayrı bir sorun. Eğitim-Sen belki de en zor tabakanın örgütlenmesinde, "aydın" kimliğini içinde barındırmasından dolayı kendisini halkın arasına konumlandırılmalıdır. Buna karşılık sendikalar, hedeflememeleri gereken çalışmalar ile aslında, kendini devrimci siyasal bir yapılanmanın yerine koyarak ve çözülmesi devrim sorunu olan sorunları ön plana alarak devlet için iştah açıcı lokmalara dönüşmüştür. Bir direnç karşısında cezaevlerinden başlayarak böl-parçala-yönet taktiğini ön plana alan devlet şimdilik başarılı sonuçlar almaya devam ediyor görünüyor. KESK içinde ortak çalışma yapan sendikaların tümünde aynı hastalıklı duruş yüzünden ortak sorunlar ve ortak paydalar yaşanıyor.

Sağlık alanında örgütlü sendikalar, doğru önderlikle faaliyet yapabilse, meşru mücadelenin halk ayaklarını hemen kurabilecek, eğitim kadar ve hatta yaşama hakkını içerdiği için daha da önemli çalışmalar yaratabilirdi. Sendikalar, özelleştirmenin gerçekte parası olan için hizmet vermeyi planlayan tekelleri zenginleştireceğini ve yarattığı tehlikeyi görmüştür. Bunu, yaptığı bilimsel çalışmalarla da ortaya koymuş ama yangınlaştıran çalışanlar ve halk içindeki çalışmasını yapmamıştır.

1992 yılında Tabip Odası ve SES birlikte yaptıkları bir çalışmada sosyal sigortalar kurumunun durumunu incelemiş ve "buhran nereye yönelecek", "çözüm için öneriler" başlığı altında gerçekleri doğru bir biçimde ortaya koydukları halde gerçeğini yerine getirememişlerdir. O çalışmanın sonuçları gelecekte olacakları şöyle sıralamaktadır;

"Sağlıkta özelleştirmenin adımları Dünya Bankası çalışma

İlaç tekellerinin önünü açma yöntemi de bu uygulamalardan farklı değildir. Hastanelere verdikleri fiyatlar bir süre sonra düşük kar oranı anlamına geldiğinde tekeller ilaçların üretiminin olmadığını ya da ithal edilemediğini söyleyerek hastaların tedavisinin yapılamamasını önemsememekte; sağlık onlar için önemini yitirmekte tek amaçları “kar” olmaktadır. Devlet ilaçta geri ödeme(me) komisyonları kurmakta ve resmi sağlık güvencesi olan hastaların bile ilaçlarını almasının ve tedavi olmasının önünde engel olmaktadır. Bu doktorların ilaç yazmadaki kısıtlama ve kontrol etme politikasının da hayatımızın bir parçası olduğunun ve etkisiz eleman görevini yaptığının asıl belirleyicinin ilaç tekelleri ve ek sağlık sigortası olduğunun göstergesidir.

grubunun ve sağlıkta söz sahibi te-kellerin dayatması sonucu gerçekleşecektir ve yöntem de aşağıdaki gibi sıralanacaktır.

Sağlık hizmetlerinin finansman ve sunumunun birbirinden ayrılması.

Sağlık harcamalarının yeni bir sağlık vergisi olan Genel sağlık sigortaları(GSS) ile finanse edilmesi.

GSS kapsamında, sınırlı bir teminat paketi hizmeti verilmesi; daha fazla hizmet almak isteyenlerin özel ek sigortalar yaptırmaya zorlanması.

SSK sağlık kurumlarının Sağlık Bakanlığı'na devredilerek tavsiyesi

Sağlık Bakanlığı taşra teşkilatlarının kaldırılması ve bakanlığın hizmet sunumundan çekilmesi; sadece piyasayı planlayıcı ve denetleyici bir rol üstlenmesi, mevcut sağlık kurumlarından eğitim hastaneleri dışındakilerin il özel idarelere devredilmesi, hastaneler dışında kalan bütün sağlık kurumlarının gerekli görülürse, belediyelere devredilmesi.

Birinci basamak sağlık hizmetlerinin temeli olan sağlık ocaklarının yok edilerek koruyucu sağlık

hizmetleri görevini sonlandırmak ve yerine aile hekimliği modelinin uygulanması.

Üniversiteler ve Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı olanlar hariç bütün kamu hastanelerinin “sağlık işletmelerine” dönüştürülmesi; işletme hakkının kırk dokuz yıllığına özel sektöre verilmesi

GSS primlerinin Çalışma Bakanlığına bağlı Sağlık sigortası kurumunca toplanması, birinci basamak sağlık hizmetlerinin aile hekimlerinden, ikinci basamak sağlık hizmetlerinin sağlık işletmeleri ve özel sağlık kurumlarından satın alınması.

Hekimler ve diğer sağlık çalışanlarının iş güvencesinin kaldırılarak sözleşmeli statüde çalıştırılması

Yetersiz olan hekim ücretlerinin arttırılması yerine performans dayalı döner sermaye uygulaması.

İşyeri hekimliği alanında TTB'nin eğitim ücretlendirme ve görevlendirme yetkisinin ortadan kaldırılması, hekimlerin patronların insafına bırakılması.

Kamusal kaynakların özel sağlık sektörüne akıtılması, kamu alanı kaynaklarının, personel

alımının, yatırımlarının kısıtlanarak çökertilmesi.

Sağlık harcamalarının ve GSS'nin maliyetinin azaltılması için hekimlerin reçete yazma haklarının kısıtlanması.”

Bugün yıl 2006, gerçekler ve çözüm önerileri ciddiyetini de, önemini de koruyor. Geçen 14 yıl içinde değişen tek şey artık özelleştirmeler ve sonuçlarının hayatımızın bir parçası olduğudur. Bu sürece müdahale etmenin yöntemi de hala meşru mücadele ve hak alma zemindir. Yaşananların kanıksanması ve önüne geçilemez olarak algılanması engellenebilir. Bugünler özelleştirmelerin sonuçlarıyla birlikte yoğunluğunu hissedeceğimiz, kamu çalışanları ve hizmetten yararlanan halk kesimlerinde tepkileri göreceğimiz zamanlar olarak, doğru planlamalarla ve çalışmalarla örülmelidir. Ekonomik savaşlar, siyasal gösterilere, siyasal gösteriler devrimci içeriye dönüştürebildiği oranda başarı sağlar; bu da işçi sınıfının önderliği ön şartında planlanmalıdır. Bu plan yapılırken sınıfın (proletaryanın) güç toplamasının aylar, yıllar sürebilecek istikrarla olabileceğini öngörmek gerekir. Demokratikleşmenin aydın üyeleri olması gereken hizmet sektöründeki önemli bir kesim, demokrasinin tarifini bile unutmuş görünüyor. Devrimci bir öngörüyle hareket eden bir önderlik, proletarya içindeki devrimci özü mayalarken; bu sürecin kısa, kendiliğinden bir kabarıyla olacağını beklemek, ”hemen şimdi”ci veya ”yenidenci” başlangıçlarla süreci süslemek; devrim ile çözülebilecek sorunlara, ”birlikte yaşam” projeleri ile çözüm bulmuş gibi yapmak halkı oyalamaktır.

Sendikalar halk arasına girmeli, üyelerine ve halka özelleştirmeyi anlatabilmelidir. Bu doğru hedefi saptayıp oraya ateş etmek, istikrarlı ve sürekli bir çalışma yapmakla olabilir. Sağlık sektöründen örneklenelim; Üniversite hastaneleri genellikle bölge hastaneleri olarak hizmet vermektedir. Yarı özerk kurumlarından ötürü SSK'nun özelleştirilmesinden sonra hedef tahtasına daha ciddiyetle konmuş, tatlı para iştahını kabartan pay olarak ön sıra-

ya alınmıştır. Uzun zamandır bünyesinde üç farklı çalışan sistemini barındıran üniversite hastaneleri, kamu çalışanlarının sözleşmeli memur kadrosu ile resmi olarak özelleştirme zemini oluşturulan birimler haline gelmiştir. Asıl gerçek şudur ki tüm sağlık kurumlarında olduğu gibi buralarda da teknolojik dışa bağımlılık söz konusudur ve teknolojik dışa bağımlı alet sektörü bakımından özel şirketler karın çoğuna el koyar duruma gelmiştir. Hastalığın saptanmasında yapılacak en önemli tanı işlemleri için aletler, çoktan özel şirketlerden ve onların belirlediği koşullarda satın alınarak yapılmaktadır. Bu satın alma ve hastane bünyesinden temini için açılan ihalelerde, aslan payını kaptırmak için yapılan savaşlar sonuçta hastalara sağlıksızlık olarak dönmektedir. Aynı aletler gaz sterilizasyon yapılarak mükerrer kullanıma olanak sağlanırken, her hastaya yeniden yazılmış gibi, yeni aletler açılmış gibi fatura edilmesine, kamunun olanaklarını özel sektöre peşkeş çekmeye yol açmıştır.

Üstelik çıkarılan paket programlar da bunun önünü daha da açmaktadır. Hastanelerde yapılan tüm işlemler fiyatlandırılırken maliyetinin çok altında güncellenmiş, özel durum şıkları yaratılarak maliyetin özel sektör yararına artmasının önü açılmıştır. Büyük ameliyatlara için dar kapsamlı ve ucuz maliyet politikası ile özel şirketlerin önü açılırken basit işlemlerin ve poliklinik işlemlerinin maliyeti ve fiyatlandırılması özellikle yüksek tutulmuş, hastane personeli ve çalışanlarının büyük teknoloji istemeden hayat vereceği laboratuvar ve basit film ücretleri yüksek belirlenmiştir. Bununla birlikte poliklinik hizmetleri de paket program kapsamına alınmıştır. Bu uygulamada en önemli belirleme de beklendiği gibi ücretlendirmedir. Bir hastanenin poliklinik hizmetinden faydalanırken 60 YTL'nin üstüne çıkamaz. Oysa bu, bilmek için sağlıkçı olmaya bile gerek olmayan bir durumdur ki bir hastanede basit film ve bir iki tetkik fiyat politikasındaki artışlar yüzünden hemen her hasta için 60 YTL'nin üstünde fiyatlar ortaya koymaktadır. Bu durumda

asıl yük resmi bir sağlık güvencesi olsa bile hasta ve çaresiz koşullarda polikliniğe başvuran kişiye kalmaktadır. Seçenek genellikle seçeneksizliktir; kişi, 60 YTL'nin üstündeki ücreti ödeyecek ya da sonuca ulaşmadan teşhis bile konulamadan sağlıklı olma hakkından vazgeçecektir. Üniversite hastaneleri sağlıkta ulaşılacak son zincir olduğundan ulaşılma koşullarında acil durum, son had söz konusudur. Hasta ve yanındaki refakatçileri çözüm için hiçbir özveriden kaçınmamakta ve sağlık problemini ön plana alarak ceplerinden ödeme çözümüne razı olmaktadır. Artan maliyetler karşısında müşteri kaybı nedeniyle rahatsız olan hastane yönetimleri, sorunu aşma yöntemleri de geliştirmiştir. Maliyetin arttığı durumlarda hizmet alan bireye sanal hastane yattığı yapılmakta ve hasta ayakta izlenir pozisyonda tutulmaktadır. Hastaneye yattığınızda tetkik ve tanı işlemleri için daha geniş bir alanda hareket etme şansı yakalanmaktadır.

İlk başta bu tutum hastanın çıkarına ve sorun çözücü, hatta devletin özelleştirme yasalarını aşma yöntemi olarak algılanabilir. Ancak gerçek hiç de sanıldığı gibi değildir. Bu dikili bir ağacı olmanın önemsendiği, kişinin değerinin ve başarısının mal varlığı ile ölçüldüğü koşullarda, bırakın ağacı, orman sahibi olan hekim kesimini ormanlar sahi-

bi yapacak bir hizmet şeklinin; performans yasaasının uygulama zemini. Performans yasalarından yararlanmanın ön koşulu hekim olmak ve muayene veya özel hastanelerde çalışmamaktır. Bu durum hastanelerde hekim varlığını ve çalışmasını arttırmak ve tam gün hastanelerin dolu olmasını sağlamak için tercih edilen bir yöntem değildir. Performans yasasına göre gündüz 14'e kadar hastaların bakımı genel hastane performansına, sonrasında ise kişisel performansa girmektedir. Bunun anlamı şudur, hastalar klinikler arası nakilde bile kişisel performansa girecek saatleri bekleyecek, muayene ve ameliyat saatleri ister özel tercih olsun isterse genel tercih olsun kişisel performansa girecek saatlerde sağlıkları için çözüm bulacaklardır. Bu, başta sağlık açısından hastayı, sonra da gün içerisindeki çalışma dengesini bozduğu için sağlık çalışanlarını olumsuz etkilemektedir. Hepsinden önemlisi kişisel performansta asıl geliri ameliyatlara oluşturduğu için daha çok çalışma ve para kazanma hırsları ilgilenilen hastanın temel gereksinimlerini, takibini ve ameliyat sonrasında sağlığına kavuşmasını sağlayacak bakımını planlamaktan uzaklaştırmaktadır. Yeni hastaları ameliyat etmek para demek olduğundan kazanca yönelmek önplana çıkmıştır. Tüm bunlar yaşanırken hastane genel performansını arttırmak da gereklidir. Ge-

nel olarak gelir artımı anlamına gelen bu çalışma, klinikler özelinde yapılan işlemlerin taranmasına ve hasta bakımında olmazsa olmaz ihtiyaçların yeniden fiyatlandırılmasına yol açmaktadır.

Örneğin bir yoğun bakım ünitesinde yatan ve yoğun bakımda olmaktan dolayı oksijen tedavisi, aspirasyon bakımı alması zorunlu olan hastalara **yoğun bakım** ayrıca fiyatlandırılırken; yapılması zorunlu bakım işlemleri yoğun bakım işlemlerinin kapsamından çıkartılarak tek tek taranmış, klinik özelliklerine göre yapılan işlemler kalem kalem dökülerek fiyatlandırılmıştır. Üstelik bu görevi masraf listeleri doldurarak yerine getirme görevi de hemşire ve asistanlara kalmıştır. Bu kesim performans yasasının kişisel performans kısmından hiçbir şekilde pay almamakta, hastane yönetimlerinin uygun gördüğü %2 gibi bir oranla hastane performansından yaralandırılmak süratıyla sessiz kalmaları sağlanmaktadır.

İlaç tekellerinin önünü açma yöntemi de bu uygulamalardan farklı değildir. Hastanelere verdikleri fiyatlar bir süre sonra düşük kar oranı anlamına geldiğinde tekeller ilaçların üretiminin olmadığını ya da ithal edilemediğini söyleyerek hastaların tedavisinin yapılamamasını önemsememekte; **sağlık** onlar için önemini yitirmekte tek amaçları "kar" olmaktadır. Devlet ilaçta geri ödeme(me) komisyonları kurmakta ve resmi sağlık güvencesi olan hastaların bile ilaçlarını almasının ve tedavi olmasının önünde engel olmaktadır. Bu doktorların ilaç yazmadaki kısıtlama ve kontrol etme politikasının da hayatımızın bir parçası olduğunun ve etkisiz eleman görevini yaptığının asıl belirleyicinin ilaç tekelleri ve ek sağlık sigortası olduğunun göstergesidir.

İnsan yaşamı için elzem olan tüm ilaçlar belli şartlarla ve ihtiyaç gözetilmeden sadece geri ödeme koşullarıyla belirlenmektedir. Kalp hastası iseniz kalp ilacınızı almak için kalbinizin durma noktasına gelmesi, kolesterolünüzü düşürmek için aldığımız ilacın yazılabilmesi için sürekli kullanımının esas alınması değil kolesterol ölçümlerinizin

Devrim programının konusu olan birçok sorun, sendikanın çözebileceği sorunlarmış gibi ön plana alınmış ve çözümsüzlüğün ilk düğümü atılmıştır. Birbirinin dilinden, iş yerlerindeki sorunlardan, bunların çözümünden ve sorun oluşturan kısımlarından habersiz oluşan birliktelikler, konuşma dili olarak "para" kelimesini seçmişlerdir. Doğaldır ki bu kanserleşen durum içinde en suçsuz kesim bu sendikaların hedef kitlesi olan kamu çalışanlarıdır. Özel gayretlerle büyütülen ve her ülkenin demokratik hak alma süreçlerinin önüne devlet ve emperyalizm işbirliği ile yükseltilen milliyetçilik, sendikaların üye sayısında, üyelere bilinç taşımada, sorunları ortaya koyma ve çözüm üretme becerisini gösterme yöntemlerinde ön plana çıkmış; gerçekçi bir duruş yakalama çabasından vazgeçmiş olan sendikalar içindeki duyarlı ve devrimcileşme potansiyeli taşıyan unsurların tasfiyesine beraberinde getirmiştir. Kamu emekçisi olma bilincini ekmeden, filizlenmesi için çaba göstermeden çalışanlara sendikalı olması; eşit, özgür ve geleceği olan bir duruş sergilemesi beklenemezdi. Oysa sendikaların örgütlenmesine izin vererek ve kanun altına alarak denetleme zorunluluğunu getiren; kazanımı kayıp haline dönüştüren devlet doğru bir önderlikle, kamu çalışanlarının örgütlü gücü sendikaların neleri başarabileceğini görüyor ve gelmekte olan özelleştirme sürecini doğru okuyordu. Özellikle eğitim ve sağlık alanında yaşanacak özelleştirme süreçlerinin, halk ve çalışanlar içinde yaratabileceği tehlikeyi yok etmeyi hedefledi.

yüksek çıkması gereklidir. Şeker hastası iseniz insülin almanız gerekir ama ihtiyacınızı doktor değil şeker miktarınız belirleyecektir. Bu nedenle diyabet hastaları tahlil için kan vermeye gitmeden bir iki gün önce insülin yapmayı bırakmak zorundadır. İnsülinin yapılp kan verildiği durumlarda özel raporunuz bile olsa şeker miktarınız normal olduğundan doktorunuz ilacınızı yazmayacak, yazsa bile ekte şeker tahlilinizi sunacağınız eczacı ilacınızı vermeyecektir. Bu durum özellikle şeker hastaları, kronik kalp hastaları, yüksek tansiyon hastaları için, "ölmek serbesttir" denilerek ölüme terk edilmek demektir. En basit üst solunum yolu enfeksiyonları için gerekli olan antiseptikler, antibiyotikler ve gargaraların da geri ödemesi durdurulmuş durumda.

Bu gün bu yasaları bilen ve itirazsız uygulayan her kesim özel-

leştirilmelerin tıkanacağını ve gelirlerin bir süre sonra artmayacağını biliyor. Peki ısrarla bu yöntem neden uygulanıyor? Bu günün dünden tahlil edildiğini söylemiştik. Sağlık ve eğitim dahil hemen her alanda devletin "sosyal" uygulamaları terk ediliyor. Bugün çalışma yapılırken bir taraftan devletin işbirlikçi konumu ve tekellerin ihtiyaçlarının belirdiği süreçler anlatılırken, diğer taraftan dünden bugüne uzanan sosyal kazanımların devamı için de mücadele edilmelidir. Bu alandaki gerçeklerin anlatılması güç değildir. Çünkü artık insanların hayatının bir parçası haline gelmiştir. Sendikaların devrimci bilince ve eyleme yaklaştırılması, "halkın arasına" slogasının ne denli hayata geçtiğine, doğru önderlikle siyasallaşmasına bağlıdır.

17'LER ONURUMUZDUR

Devrim, kendiliğinden gerçekleşebilecek bir eylem değildir. **Devrimcilik**, gereği yerine getirilmeden sahip olunabilecek bir nitelik değildir. Bugün bu tanımlar, tüm zamanların en zorlu sınavlarını gerektirmekte; durduk yerde devrimcilik, durduk yerde devrim yararı oluşmaktadır. İşte bu koşullarda devrimci yaşamı inatçı bir istikrarla sürdüren 17 insanın katledilmesiyle ilgili konuşuyor ve yazıyoruz. Bu nedenle dil de kalem de özel bir sınavdan geçiyor. Kimsenin kolayca kaçma, öznelliğe bulanmış değerlendirmeler yapma keyfiyeti yoktur. **Ashında bu süreçte eleştiriye de ihtiyaç yoktur.** Bu süreci yaşayanlar, gerekliyorsa eğer en kapsamlı dersi zaten çıkarmışlardır. Bu nedenle bize, nerede ne yapılmaması gerektiğini anlatmak veya olayın yaşandığı döneme dair **eksik ve zaaf lar listesi** çıkarmak değil; 17'leri anlatmak düşer. Bu tür bir tercih, aynı zamanda bir sahiplenmedir. Onlara yeterince saldırıldı, yeterince ateş edildi. Ama onlar yeterince anlatılmadı. Bugün hala ortalıkta birileri "hiçbir değer için ölmeğe değmez" diye dolaşıyorsa, **yüzyıllardır paçavraya çevrilmiş düşünce ve tercihler** tekrar yükselen değerler halinde piyasaya sürülüyor ve kabul görüyorsa; OKAN olabilmek, CEMAL olabilmek, yaşamı AYDIN HANBAYAT'ça karşılayabilmek; tüm devrimciler için sahiplenilmesi gereken bir değer olmalıdır.

Kimse bize siyaset farkını anlamıtmaya kalkmasın; biz devrimciyiz ve bunun gereklerinin devrimciler arası nasıl bir **dostluk** ve **yoldaşlık** gerektirdiğinin bilincindeyiz. Artık devrimci pratik, "ben" tanımını üzerinde biçimlenmiş tercihleri reddediyor. Sol tanımının bulandığı, MHP'ye rahmet okutmasına ırkçı-milliyetçi bir zemine kayan CHP'nin hala kimilerince sol sayılabildiği, Mehmet Ağar'ın Nazım'dan şiir okuduğu koşullarda;

devrimcilerin, **solu da devrimciliği** de en berrak renklerle yansıtmaya görevi vardır. İşte bu yansıtmada belki de 17'leri anlatarak işe başlamak gerekiyor. Üstelik bu işi yaparken "*dünya değişti siz de değişin*" telkinlerine kulak dahi asılmamalıdır.

Bugün devrimin önündeki en tehlikeli engellerden biri de 17'ler tarzında bir duruşun; bedel ödeme ve kararlılık ölçüsünün ihtiyaç olmaktan çıktığını telkin etmek; diğer bir ifadeyle, **sistem içi arayışları ve sınıf uzlaşmasını devrimciliğin yerine koymaktır.** Bu anlayış gerçekte yeni değildir. Ama kabul görmesini sağlamak amacıyla yeniymiş gibi sunulmaktadır. Gerçekte ise sınıflı toplumlar boyunca her dönem **direnenler** olduğu gibi **teslimiyeti seçenler** de olmuş; bedel ödemek yerine kendisine dayatılan onursuzluğa rıza göstererek yaşamayı tercih edenlere de rastlanmıştır. Dikkatle bakıldığında ihanetin renginin de, insanca yaşam kavgasında ortaya konan pratiklerin de bir devamlılık taşıdığı görülür. Yani her dönemin Bernştaynları, Kautskyleleri, Troçkileri olmuş; ama, Lenin'i, Stalin'i, Mao'su da olmuştur. Ülkemiz devrimci topraklarında Mahirlerin, İbrahimlerin boy vermesi bu

gerçeğin Türkiye izdüşümüdür. **Kararsızlığa kapılacak, gelişmelerden reformizm damıtmayı gerektirecek bir durum yoktur.**

Devrimciler her dönem katledilmiştir. "Her ölüm erken ölümdür" derler. Doğrudur; ama, dolu yaşamak veya boş yaşamak vardır. Toprağa karışıp gitmek veya tohum olmak vardır. Devrimcilerin ölümü dahi bir işlev görüyor; değiştirici dönüştürücü etki bırakıyor ve giderek büyüyen bir mirasa dönüşüyorsa; bu ne denli ölüm sayılabilir ki?

17'lerin henüz çok şey yaşamadan göçüp gittiğini düşünenler varsa onlar da yanılıyor. Çok şey yaşamak; gerçekte uzun yaşamak değil, yaşanan süreye çok şey sığdırmaaktır. Tutsaklık koşullarında dahi üretkenliğinin kapasitesini geliştiren, sevgisini ertelemeyen, aile bağı ile parti bağına dengeleyen, dostlara **dostluk** düşmana **düşmanlık** için vakit ayıran, bilimi de sanatı da ilgi alanına sokan, yemeğe de, ağız dolusu gülmeye de önem veren, ama gerektiğinde ölümüne açlığa yatan OKAN ÜNSAL'a kim az yaşadı diyebilir ki? Ölüm Orucu'na dans ederek giren BERNA ÜNSAL, bunca bedelden sonra ve sağlık sorunları-

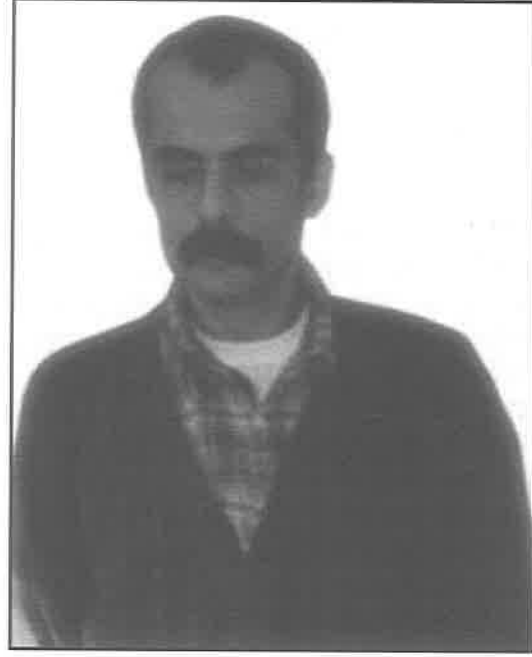

na rağmen dağa gitmeyi tercih etmişse; onu eleştirmek veya yaşadıklarını hafife almak; olsa olsa, bu yaklaşım sahiplerini küçültür.

Bir gözünü kaybetmiş halde ve bedeninde şarapnel parçalarıyla hapishaneye gelen CEMAL ÇAKMAK, götürüldüğü her hapishanede sağlığının bir parçasına kastedildiği halde sadece moralinden ve devrimciliğinden değil, vericiliğinden de bir şey kaybetmemişse; örneğin koğuştaki yatakların yetersiz kaldığı durumlarda yatağını başkasına verip bir gerilla gibi sırt çantasına yaslanarak uyumayı önermişse; yürüme gücünü çekerken dahi devrimci görev gereği dağa çıkmaktan kaçınmamışsa; eleştiriyi değil, alnından öpülmeyi hak ediyor demektir.

Uzun süreli tutsaklıklar, devrimcileşme sürecini tamamlamamış veya devrimle bağı gevşek olan insanlarda, tutsaklık sonrasında bir yılgınlığa veya devrimcilik tercihinden uzaklaşmaya sebep olur. ÖKKEŞ KARAOĞLU'nun tutsaklık sonrasındaki devrimcilik tercihi tutsaklığı da ölümü de göze aldığına göstergesidir. Aynı durum 17'lerin bütünü için geçerlidir. Değer erozyonunun, hiçliğin, köşe dönmeçiliğinin kamçıldığı, dünya ölçeğinde solun bir güç ve güven sorununu yaşadığı, devrimcilere yönelik saldırıların doz ve çeşidinin arttırıldığı koşullarda; 17'ler tarafından, devrimci görev gereği göze alınan risk ve sonuçta ödenen bedel, umut vericidir. Bu bağlamda yaşanan kayıp, aynı zamanda bir kazanımı da bağrında taşıyor. Bu kazanım devrimciliğin hanesine yazılmıştır. Bu nedenle, bir yanımızla OKAN, CEMAL, CAFER olabilmek; hem onları yaşatmak için, hem de aynı havuzda birikimi zorunlu kılan devrime karşı sorumluk için bir gerekliliktir.

17'lerden öğrenmek, yaşadıklarından ders çıkarmak; Mercan Vadisi'nde yaşanan olaya dair komplo teorileri üretmeyi değil, o buluşmanın bağrında taşıdığı yoldaşça güveni, devrimci özü ve feda ruhunu öne çıkarmayı gerektiriyor. Devrim şehitlerini de devrimi de sahiplenmek bunu gerektiriyor.

OKAN'A

Vurulduğunun haberini aldığımda
 Seninle paylaştığımız sigaranın izmariti
 Asılı kaldı ağzımda
 Aslında kendimi mutlu sonlara alıştırmış değilim
 Ama bu kez
 İçimdeki kadın saçlarından sürükleniyor gibi kanadım.
 Genzimden aşığ
 Uzakta sessizce ağlayan bir köyün
 Gözyaşları boşaldı
 İçimi tuz dışımı ter bastı

Bilirsin yaşamın esmerliğinde ısrar devrimde ısrardır.
 Ve yine bilirsin ben inatçı esmerlikleri Küba gibi severim.
 Şimdi sanki 1949 Çin'ine
 Ve içimdeki Uzun Yürüyüş sabrına kastetmişler gibi
 öfkeliyim.
 Hala çekik gözlü bir kız çocuğunun
 Çılgınlıkları çınlıyor kulaklarımda

Dün gece rüyama girdin
 Bana kapitalizmin her dakikada 1 anneyi
 her 3 saniyede 1 çocuğu öldürdüğünü anlattın.
 Kendinden hiç bahsetmedin
 Yine çocuk sadeliğinde bakıyor esmerce gülümsüyordun.
 Seni, saklamaya çalıştığın yaralarından öptüm
 Ve bana iyi gelecek bir yığın sözler vererek ayrıldım.

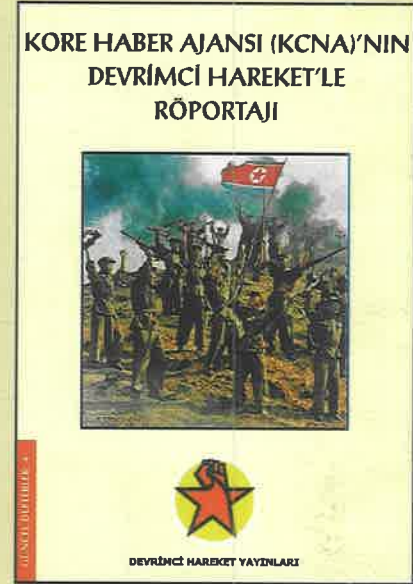
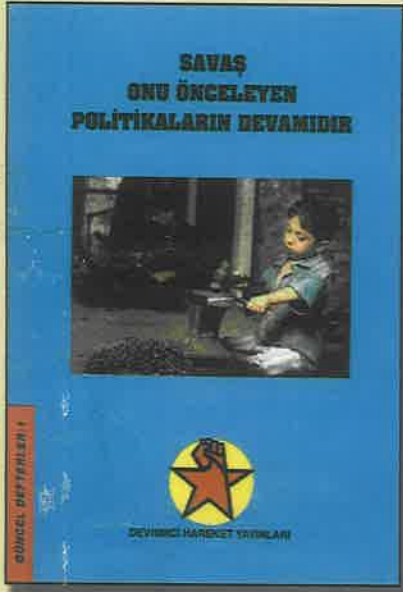
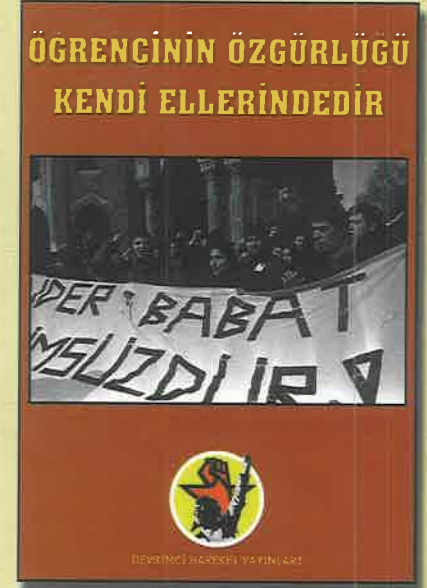
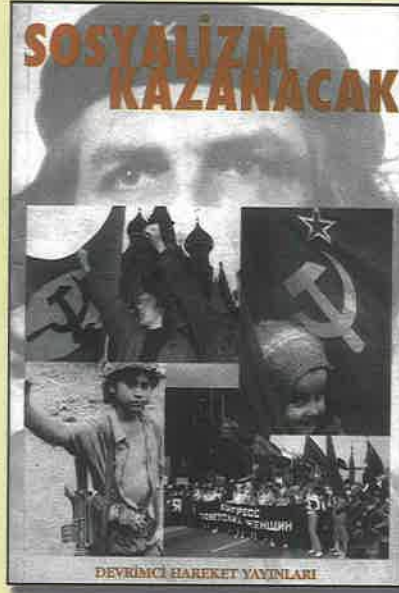
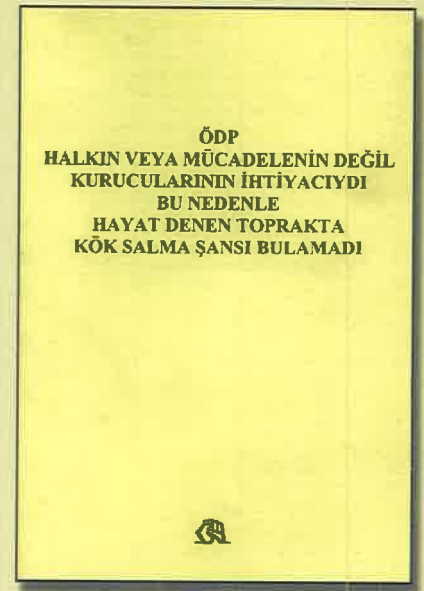
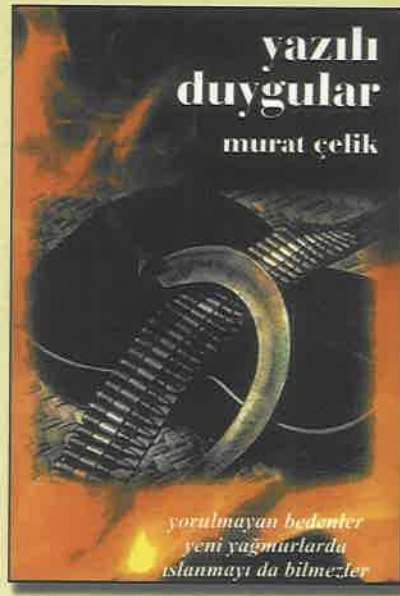
Yani ben Okan'ın yanından geliyorum yoldaşlar
 Söyleyeceğiniz her türküye o da eşlik ediyor olacakmış.

YOLDAŞLAR ÖLÜMSÜZDÜR

**Ey YOL'umuzun
ak alınlı çocukları
Ey göğümüzün
gönüllü yıldızları
Bugünün insansızlığında
yeri göğü sağıarak
arıyoruz sizleri
Adınızla anılan yolda
ne sizi
ne de YOL'umuzu anlamayanlar
sisteme geri döndüler
Devrimi, güzelliği ve
şafağın gözbebekleriyle tanışmayı
hafife alanlar da
bugün aramızda değiller
Ama biz biliyoruz ki
yoldaşlaşan gönüllerde
zaman aşımı olmaz
Dün olduğu gibi bugün de
YOL'umuzun işaret fişegisiniz**

HIDIR ASLAN
(25 Ekim 1984)

İLYAS HAS
(7 Ekim 1984)

**Devrimci Hareket Yayınları'ndan çıkan tüm yayınları
aşağıdaki adreslerden temin edebilirsiniz...**

- İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:9/5 Beyoğlu - İSTANBUL (0212) 249 38 75
- 853 Sok. No:27 Bilen İş Hanı. Kat:7 D:709 Konak - İZMİR (0232) 441 98 19

devrimci@yahoo.com